

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

DE

ORIGINE, VERITATE
ET OBLIGATIONE

3

JURIS GEN- TIUM

instituta

DISQUISITIO

in

ACADEMIA ARGENTORATENSI,

à

JO. JOACHIMO ZENTGRAVIO.

Philos. Pract. Prof. Ordin.

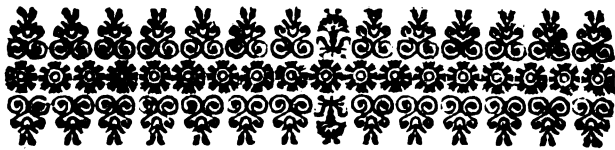
ARGENTORATI,

Ex Officina JOSIAE STÆDELII.

M DC LXXXIV.

no. 11

...

PERILLUSTRI AC GENEROSISSIMO
DOMINO,

DN. JOH. DANIELI

DE

BARTENSLEBEN,

HÆREDITARIO ET DYNASTÆ

zu Wolfsburg & Brohme/ &c.

SERENISSIMI BRUNSVICENSIIUM
ET LUNEBURGENSIIUM DUCIS
CONSILIARIO, ET REDITIUM
PROVINCIALIUM PRÆFECTO
INCLYTO,

DOMINO ET PATRONO
MEO,

*à supremo gentium Arbitro salutem
& felicitatem perpetuam
precor*

PER-

PERILLUSTRIS AC GEN-
NEROSISSIME DOMINE.

Circumspicienti quem
meæ de Origine, veritate
& obligatione juris Gen-
tium disquisitioni Patronum delige-
rem, TUUM Perillustre se obtulit
Nomen. Miraberis equidem, qui,
cum non aliter, quam nomine forte,
& honorifica ab amicis facta mei
mentionem, TIBI innotuerim, id com-
mittere non dubitaverim. Verum
ne id prolixè commemorem, TUI
memoriam, ex quo Argentorati vixi-
sti, nondum plane intercidisse, sed se-
pius apud plures, non sine mentio-
ne excellentissimarum TUARUM
virtutum recurrere: Cum bonæ
artes atque literæ TE, qui in omni
disciplinæ genere egregie versatus

es, eximium experiantur Patronum,
si decenti vicissim & submisso ani-
mi cultu illarum cultores erga suum
ferantur hoc nomine Mæcenatem,
suo hoc ipso satisfaciunt officio. Ac-
cedit benevolentia illa TUA prorsus
singularis erga nostram Acade-
miam, etiam in Generosam prolem,
rarissimæ indolis adolescentes, inge-
nio, & industria sub institutione E-
phori sui Clarissimi, Dn. *Andrea Da-
vidis Johannis*, J. U. Cand. ad patrias
virtutes & laudē grassantes, descen-
dens; ad quam alendam, & ulterius
provocandam, & me operam dare
mea me jubet pietas. A quo quod,
PERILLUSTRIS DOMINE, cum
bona TUA gratia Argentoratum
nuper negotii cuiusdam causa ab-
iret, referri TIBI ubi remeaverit vo-
lueris, Academiæ nostræ quis esset

status, literæque ad humanitatem, debent
civilem item atque socialem vitam cessaria
pertinentes, quo forent apud nos lo- res dante
co; satisfactum iri commode TUO mention
desiderio judicavi, si hancce meam vari com
de Jure gentium in gratiam juventutis u, & hon
nostræ Academicæ conscriptam, di- astimant
versisque vicibus colloquio Acade- L U S T R I S
mico expositam *Disquisitionem*, Per- narum ar
illustri TUO Nomini consecrarem. niam, stu
Agitur in ea de indole vinculi, quod gloriâ il
mutuo nexu ad socialem vitam gen- bonum pa
tes liberas, quæq; aut quarum impe- bonas aut
rantes solo DEO sunt inferiores, li- ras, profig
gat, actusque illarum publicos in ra esse. Se
felicem omnium populorum, atque cum quod
adeo universi humani generis beatâ riam meam
consociationem ceu regula dirigit; quod hoc
cujus inter gentes usus etiam, quæq; mei in Ger
huius juris dici, atq; ad illud revocari TUAM ex
de-

debent, explicatur. Eoque magis ne-
cessaria hodie est hec opera, quo plu-
res dantur, qui factam huius vinculi
mentionem risu excipere solent, pri-
vati cōmodi studio plus justo inten-
ti, & honestatē ex utilitate perverse
æstimantes. Cognosces hinc, PERIL-
LUSTRIS DOMINE, officinam bo-
narum artium nostram esse Acade-
mitm, studiumque divini nominis
gloriam illustrandi, publicumque
bonum promovendi nobis cordi,
bonas autem & publice utiles lite-
ras, profligata omni impietate, cu-
ræ esse. Serena ergo fronte accipe,
cum quod hoc pacto observan-
tiam meam erga TE contestari, tum
quod hoc monumentum cultus
mei in Generosissimam Familiam
TUAM extare, atque à Perillustri

):(4 TUI

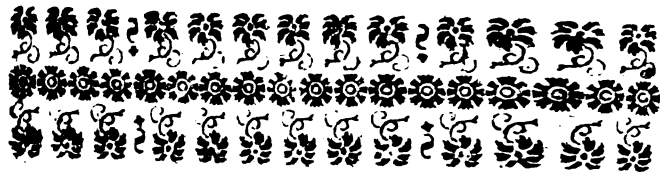
TUI Nominis splendore lucem a-
liquam huic meo labori acquirere
voluerim. Sospitet TE DEUS lon-
gissime. Vale. Scribeb. in Acade-
mia Argentoratensi exeunte Februa-
rio, Ann. MDCC LXXXIV.

PERILLUSTRIS GENEROSITATIS

TUÆ

observantissimus

JOHANNES JOACHIMUS ZENTGRAVIUS.

PRÆFATIO

ad

LECTOREM BENIVOLUM.

E Jure gentium disputatio quantis impedita sit difficultatibus, cum eruditorum vox constans, tum sententiarum divortia, qua doctissimi quosq; in diversas distrajere opiniones, comprobant: ita ut non immerito vitio verti posse videri queat, si quis inter tot scopulos sine offensione ad exoptatum portum se perventurum, & cursu non impedito stadium hoc decursurum esse sibi persuadeat. Verum enim vero si hæc sufficiens fuerit ratio ad impetrandum à me, quo minus quid in questione de gentium jure, eiusq; indole explicanda, possem tentarem, ab omni accuratioe Philosophia, qua sua non caret difficultate, mens erit revocanda. Ea enim huic seculo non obtinget felicitas, ut sublata opinionum varietate, omnis lis

): (§ pero-

❁ ❁ ❁

perorata dici queat. Interea cum veritas una sit, pro cuius integritate nos certare decet, etsi in obscuro obvoluta lateat, eiusque in arduo sit investigatio, quarentibus tamen atque indagantibus eandem tandem apparet. Licet denique, & in hoc quoque conatu etiam aliquid humani nobis eveniat, probari tamen is potius quam reprehendi debet, cum studio cognitionis atque scientia homine nullam sit dignitas: In quo excellere, etsi ut cum Ambrosio loquar, universis pulchrum videatur, cogitare tamen debemus, paucorum id esse assequi. Quapropter cum studiose juventutis desiderio satisfaciendum esset, contendens ut quemadmodum alia occasione de Origine, veritate & immutabili rectitudine Juris naturalis agere placuisset, ita quoque pari ratione indoles juris gentium explicaretur; visum fuit re aliquanto alius repetita ita philosophari. Sociale nimirum jus cum sit jus gentium, atque humanum genus, qua in varias gentes atque civitates divisum est, ceu vinculum nexu reciproco liget, ut unitas eius, atque universalis omnium mortalium consociatio conservetur, qua esset magna huius societatis indoles, primo omnium exponendum erat. Cum vero perpetuam hanc & in se indissolubilem esse facile appareat, dividatur licet humanum genus in varias distinctasque gentes atque civitates, recte hinc inferitur, hanc divisioni necessario rursus aliquo vinculo consulendam esse, quo genus huma-

humanum rursus coalescat, divisiſque iſti diſtinctiq;
 cætus confociati rursus uniantur; id quod jus nature
 præciſe præſtare non poterat, æque ad confociatio-
 nem gentium qua talium inſufficiens futurus, atque
 non ſufficit confociationi civili qua tali dirigenda:
 cum gentium ſocialitas atque confociatio peculi-
 rem habeat indolem, à ſocietate univerſali omnium
 hominum qua talium ſub divina imperio, cuius vin-
 culum jus natura eſt, diſtinctum. Ex neceſſitatis
 præinſenſu cætus humani generis ſociales, h. e. gen-
 tes, ex natura ſocialis diſtamine & imperio, com-
 muni vinculo, quod nexu reciproca omnes continer-
 ret, opus eſſe deprehenderunt, cuius fundamentum
 foret ſocialitas gentium, jure naturali omnibus
 populis æque præcepta, atque ſocialitas in vita civi-
 li civibus qui eam degunt iniungitur, legibus licet
 poſitivis & illa cuſtodiat. Hoc natura imperium,
 argensq; hæc communis gentium neceſſitas, facile
 gentium voluntatem permoverunt, ut in commune
 vinculum, quod ligamine reciproco omnes conſtrin-
 geret, communemque inter ſe agendi juris regulam,
 quam cuncta ſequerentur, conſentiret, conſenſu pa-
 cæque ſive tacito ſive armis provocato. Gentium
 hæc voluntas cauſa juris gentium proxima eſt, cum
 communis omnium populorum neceſſitas impulſiva,
 præceptum vero ſocialitatis naturale cauſa remota,
 ipſa denique ſocialitas, atque contextus Rerumpubli-

carum

carum, gentiumque unio, fundamentum juris gentium dici debere nobis censeantur. Caterum quemadmodum civile jus, quo civitas utitur, ex naturalibus, gentium & civilibus strictè dictis præceptis constare dicitur, & pro positivo jure habetur, complures licet complectatur leges juris naturalis; sic nil impedit, quo minus Gentium jus ex præceptis juris naturalis, ex variis gentium consuetudinibus, quæ in legum vim transferunt, atq; pactis, sive expresse sive tacite factis, constare, & sic materiam ex qua nostri juris leges naturales, gentium consuetudines atque pacta esse contendamus: ita ut utriusq; juris hætenus eadem indoles sit, nec in gentium jure id oppugnare & negare liceat, quod in civili conceditur. Obiectum, sive materia circa quam, sunt actus gentium publici, sive publicum illud commercium, quod inter gentes qua tales intercedit, qua decenti & sociali ordine in bonum omnium commune dirigendum. Nimirum uti socialis vita qua singuli conjungimur necessario mortalium inter se requirit, quo unio inter illos sibi constare possit, commercium, variâq; urget officia socialia, pro multiplici qua vita nostra laborat indigentia; ita & personarum compositarum sive integrarum societatum, qua inter se æque sociales esse atque consociari debent, atque sunt persone privatae, sive qua singula spectantur, socialitas atque unio certum gentium inter se commercium requi-

requirit, quod indoli singularis huius, atque à reliquis
societatibus generibus distincta gentium consocia-
tionis respondeat, singulari quoque & à reliquis dis-
tincto jure dirigendum. In hoc enim Forma atq;
natura juris gentium consistit, quod populos in publi-
cis commerciis seu vinculum publicum & commune
nexu reciproco liget, & regula sit ab humana gentium
publicorum, earumque actiones ad vitam societatem ef-
ficaciter dirigat. Directio hac non fit absque obli-
gatione, qua sicut de essentia juris est, ita ad ratio-
nem formalem quoque juris gentium pertinet. Hoc
vero cum humanum jus sit, seu hominum, gentium
nimirum qua tales sunt, voluntate introductum, ob-
ligationem quoque eiusdem humanam esse necesse
est, cum vim obligandi auctori suo jura debeant, se-
quanturque hac in re indolem suam originis. Licet
itaque leges de omittenda cade, de non faciendo
furto, naturales sint, & qua tales divina constri-
gant mortales obligatione, qua tamen austeritate ci-
vili sunt lata, non nisi civili. h. e. humano ligamine
ligant: id quod etiam de legibus naturalibus, qua-
renus sunt leges juris gentium precise habendum.
Non nego, gentes etiam qua tales jure naturali obli-
gari, sed qua aliquid juris gentium dicitur, nego id qua
tale obligare nexu, quo jus natura constringit, sed li-
gare ligamine, quod juris gentium indoli respondet,
humano nimirum, ab humana voluntate provenien-
te, sicut ipsum jus gentium humanum est, ab humana
voluntate.

voluntate profectum. Fundamentum nimirum
 atque ratio obligandi remotior, & qua latitudi-
 ni huius iuris non respondet, sed inadæquata est, non
 debet confundi cum illa quod proximè hanc obliga-
 tionem producit, quod uti diximus est voluntas gen-
 tium; cum jus natura causa remotior tantum & in-
 adæquata, socialitas autè gentium, atque Rerum publi-
 carum contextus fundamentum obligationis sint, &
 non minus remota eandem urgeant. Cum vero hic
 voluntatis actus, quo gentes in communem publici sui
 commercij socialis regulam cum mutuo ligaminis
 nexu consenserunt, pacti vim habeat, & proin sub
 mutua fide, sive tacita sive expressa, hic egisse gentes
 manifestum sit, obligationem hinc iuris gentium à
 fide publica repetere non dubitavimus. Finis iuris
 gentium est bonum publicum, omniumque gentium
 felicitas atque felix consociatio, quarum paritati,
 atque iuribus reliquis consulit aequaliter, nulli in al-
 terius insuriam quicquam concedens, vel tale quid
 precipiens, quod cæterarum iuribus inique derogar-
 ret. Explicavimus quoque, qua nostra mens sit,
 cum de iuris huius universalitate, tum de eiusdem
 immutabilitate. Denique cum quotidie ad gentium
 ius, & sæpenumero etiam imperite provocari contin-
 gas, atque glaucomate obiecto istud temere allegan-
 tes sibi invicem illudere, atque imponere haud raro
 conentur, me opera pretium facturum esse indicavi,
 si quomodo ad ius gentium aliquid referri possit, atq.

INT

iuris gentium esse dici debeat, distinctius explicatum
item. Non possunt enim non errare, qui ita crude
& nude semper gentium ius urgent, confuendentes
vel ius civile plurimum populorum, gentiumque con-
suetudines, sine ulla obligatione gentium mutua in-
troducitas, cum iure gentium propriè tali, quod per-
tinet ad mutua gentium inter se societatem: vel
non distinguentes ius gentium praeceptivum, eius-
demque praeceptiendi modos, à iure gentium concessi-
vo, variaque eiusdem concedendi ratione; absolu-
tè, an secundum quid ista concessio se habeat; item
num perfecta, an imperfecta sit; qualisque utrobique
respondeat obligatio: Cumque complura, quae in se
in iusta & iure naturali prohibita sunt, gentium au-
tem iure impune committuntur, saepe gentium iuris
titulo patrata dici velint, quid de eiusmodi etiam
factis haberi debeat, addere visum fuit. Non enim de
obligatione gentis adversus gentem rectè indicabitur,
vel satis apertè, nec temere ad Gentium ius provocabi-
tur, nisi certo constet, quomodo ad illud aliquid per-
tineat. Habes hic, benevole lector, capita illorum,
quae in ipsa de iure gentium Disquisitione prolixius
sunt discussa; atque titulos, ad quos revocare lice-
bit ea, quae in ipsa continentur tractatione; nostramque
denique de iure gentium Philosophiam, in compendio
synthesi vix nunquam exhibitam.

Ceterum cum inter alia praesidia huius iuris ex-
plicandi Historiam nam antiquam tantum non me-
ditam,

diam, sed in primis etiam recentiore[m], atq[ue] publica
gentium Acta adhibuerim, & necessario adhibere
debuerim, minime eo animo à me id factum cen-
seri debet, quasi iudicem controversiarum inter gen-
tes agitatarum agere vellem: Injuriam mihi fa-
ciet, si quis meam sic interpretabitur mentem.
Momenta rationum ex gentium jure petita-
rum, atq[ue] à gentibus in controversiarum suarum
disceptatione adductarum, huius juris explicandi
gratia tantum adferre animus erat, abducta ab
omni ulteriori examine & iudicio, an ad quaestiones
inter gentes ventilatas rite ista quadrarent, mente.
Nec vero ea quae sunt juris gentium commodius
cognoscentur, quam ex praxi, historia & disceptati-
onibus gentium. Quod si autem unius alteriusve
quaestionis in medium allata discussio brevior iusto
alicui visa fuerit, cogitet in gratiam tyronum huius
Juris exaratum hoc scriptum, principia & fontes po-
tissimum, unde resolutio exorta controversia peti
possit, ostendere debuisse; nec eum huius commenta-
ry scopum esse commode potuisse, ut omnium juris
gentium controversiarum prolixa institueretur dis-
ceptatio. Densq[ue] quid hic praestitum sit, tuum erit,
benivole lector, aequo diiudicare iudicio, atq[ue] omnia
benigne interpretari. Vale.

I. N. J.

I. N. J.

De

RE GENTIUM

PROEMLIUM.

Non idem quo homines con-
 junguntur vinculi genus est, va-
 riante eodem, prout mortalium
 variat conlociatio & con-
 Alios *indigentia & utilitas*, quo *collatiu*
um viribus & officiu defectus expleatur, (a) *a) Ceter.*
 ; alios *metus*, quo à latronum infidiis, *Offic.*
 umque injuriis tuti sunt, in societatem
 ellit. Ejusdem qui civilis consocia-
 s sunt participes, eodem *summo imperio*
 continentur. Hoc enim, ut cum Se-
 b) loquat, est *vinculum*, per quod *Respublica* *b) i. de Clor.*
 et: *ille spiritus vitalis quem tot millia tra-*
nibit ipsa per se futura, nisi onus & prada,
s illa imperij subtrahatur. Etli vero le-
 supremo imperio civili passim præ-
 æ, ad conservandum ordinem socia-
 ine quo societas humani generis salva
 escit, satis validæ videri queant, non
 in iisdem diversi cætus civiles & Res-
 cæ, in quas totum genus humanum
 A dispeſci-

dispescitur, continentur, sicut ejusdem civitatis cives, qui commune agnoscunt imperium, consociari videmus, ut sint secundum Platonis (c) definitionem *ἡ ἀριθμῶν καὶ νόμων τῶν αὐτῶν ὄντων*, multitudo hominum qui sub eadem sunt lege.

Diversis potius interdum institutis, moribus, legibus, studiis, contraria etiam ratione status, dissociari gentes videas. Non sane se Hispania movet, quin una contrario nisu Gallia moveatur, invalidis apud Principes vinculis, quae privatos homines ligant, ipso etiam Gallicarum rerū scriptore clarissimo Gramondo (d) iudice. Sinenſes, inter quorum studia Philosophia Practica secundum Confutii, qui illorum Hermes est, ad Leges Naturales & rectæ rationis dictamina cuncta revocantis, disciplinam explicanda, principem locum obtinet (e), ex nimio sive fastu, aliorumque populorum inhumano contemptu, sive ex ratione sui status, ab aliarum gentium familiari commercio ita abstinent, ut, amice licet provocati, difficilem sui aliis faciant copiam. Conqueritur non solum de hoc sive fastu, sive inhumanitate, Athanasius Kircherus, (f) quem Religioni Christianæ his in oris promovendæ multum obesse affirmat; sed & Bazarorum Legationes nostro tempore ad Sinarum Chamum pro impetrando commerciorum fœdere, obtinendoque hoc nomine

c) *Opp. f. m.*
950

d) *Hist. Gall.*
l. 6. p. 314.
ſeq.

e) *Martin.*
l. 4. *Rev. Sinenſ.*
Kircher. Sin.
Illustr. f.
116. 118.

f) *Chim. Illustr.*

com-

commeandi jure, missa, eandem experte sunt difficultatem gentis, successu voto Societatis Indicæ minime respondente, obtinuerint licet tandem post complures superatas molestias, profusosque ingentes sumtus, facultatem morandi in litore Sinen-
sum. (g)

g) *Hist. Le-
gar. II. Ba-
rav. ad Sin.
Cham. f. 73.*

Ita haud raro hoc suæ prudentiæ esse crediderunt Legumlatores, id dare operam in civitatis suæ formando statu ut si non expresso Edicto, institutis certe Sacris, Legibus & moribus contrariis, à nimia cum vicinis consociatione & familiaritate ci- ves suos revocarent, ne ex commercio vi- cinitatis aliquid vitiosi contagii contrahe- rent, vel vano rerum externarum amore capti, libidine res domi novandi incende- rentur. Ipse sane sapientissimus Legisla- tor Deus, quo Ebræorum gentem à socie- tate cum Ægyptiis & Sabæis ineunda abs- traheret, tales tulit leges, quæ ritibus, mo- ribus, sacris & legibus eorum essent oppo- sitæ. Docuit hoc ex Judæis Maimonides, (h) h) *Morè Ne-
buch. P. III.*
cujus exemplum ex Christianis securus
Hottingerus, (i) *præcepta Legis Mosaica, & affir- i) Histor. Or.
mativa, & negativa cumprimis, àritidion sapien- l. 1. c. 8. p.
me expressam continere rituum & ceremonia- 297. 679.*
rum Zabaorum, ostendit. De ritibus & Sa-
cris Ægyptiorum idem pronuntiavit Athanas.
Kircherus, illustri inter alia mactationis agni
paschalis exemplo explicans, (k) quomodo k) *Obelisc.
f. 271.*

PROOEMIUM.

Ebræorum cultus cultui Ægyptiorum contrarius fuerit. Hac mente etiam *Plutarcho*

b) s. 1. Opp. Lyc. f. 56. (1) dicitur Lycurgus non reliquisse Spartano liberum peregrinari & vagari, ne ξενικῆ ἤθη, & μιμήματα βίον ἀπειδύτων, & πολιτευμάτων διαφορῶν, externos mores adducerent secum, vel ritus maleformatos, & diversa instituta. Advenas etiam nulla de causa utilis irrepentes in urbem abegisse, μὴ διδύμοιαι καὶ πνοῆς ἀπέξωσιν, ne doctores alicujus noxa forent.

Cognoscitur ex hinc, quod, si alia vincula desint, ne quidē humana natura communitio, si nude hæc spectetur, satis valide constringere gentes & populorum rectores queat, quo communitas illa universalis, quæ

m) 1. Offic. p. 10. f. 69. Ciceroni (m) universi generis humani societas & communitas dicitur, consurgat, & ab omnibus uti par est observetur. Quanquam

n) Act. 17. 26 enim DEUS, Paulo (n) Doctore, ἐποίησεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πάντων ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶσι τὸ οὐρανὸν τῆς γῆς, ex uno sanguine omne genus humanum habitare fecerit super universam terram faciem, & proin, cum inter feram etiam tuta sit similitudo, & a suis absterneant, a

o) Senec. 1. de Clem. c. 11. nobis licet immanitatis crimine damnata, (o) ex communi hoc necessitudinis vinculo, satis late patenti, omnium populorum & Gentium uti socialis, ita benevolus invicem affectus esse debeat; tantum tamen abest, ut, licet omnium hominum & populorum

rum eadem stirps, idemque sanguis sit, sibi
 ab altero alterius temperet rabies, ut quo
 minus in se invicem ruant, ubi pudorem
 naturalem affectumque sociale nocendi
 libido repressit, nulla neque jura, neque pa-
 cta, neque promissa, neque necessitudo, à
 feritate sua eos revocare possit, ridentes
 cum *Carneade* (p) *justitiam* ceu *stultitiam*, quo-
niam sibi noceat, alienis commodis consulens. Vix ^{1.5.c.17.}
 major furor homines dissociaret, si vel è
 terra citra ullam generis & sanguinis pro-
 pinquitatem & commixtionem enati fo-
 rent, quali olim origine Athenienses glo-
 riabantur; vel quod *Pejrerii* (q) fuit deli-
 q) *Theol.*
Pradamit
1.3.p.27.150.
 rium, complures *homines masculi & femina,*
uno die, una eademque nec intermissa creatione,
& ubicunq; terrarum à Deo formati essent,
 atque jam consanguineos in se invicem
 agit, quo

homini ferrum lesbale incude nefanda
produxisse parum est:
adspicimus populos, quorum non sufficit ira
occidisse aliquem: sed pectora, brachia, vultum
crediderint genus esse cibi,

querula canit *Juvenalis* (r) *Musa.* Dantur ^{1.5.Sor.15.}
 sane integræ *Anthropophagorum* natio-
 nes, eoque nomine sicut olim infames fue-
 runt *Tentyritæ*, ita inter *Africæ & India-*
rum, uti appellantur, fuisse populos, & ad-
 huc dari, qui ab epulis carniū huma-
 narum, crudarum etiam, non abhorrent, tan-
 tum

15

tum abest ut negari possit, ut ob hanc in-
 manitatem jure barbaris his bellum ab Eu-
 ropæis illatum affimaverint contra *Victo-
 riam, Valsquium, Azorium, Molinam*, alios, *Gro-
 tius, Verulamius*, alii. Et quid de prædandi
 libidine, in naturæ & Gentium jus imma-
 niter iniqua, dicemus, qua non olim tan-
 tum, sed & nostro seculo, barbaræ & ef-
 feræ gentes, institutis hoc nomine excur-
 sionibus, latrocinia, ceu rem honestam, ter-
 ra marique exercuerunt, ex rapto vivere
 assuetæ. Nota res est: Quæ cum olim
 Græcis, Latinis, Germanis, aliisque fre-
 quens ejus usus fuerit, media etiam ætate
*Nordalbingorum populis, Sturmariis, Holzatis,
 Thetmarzi, Saxonum jura licet & Christianum*
nomen tenentibus, ut *Helmoldus* (s) notat, pro-
 bata, nec hodie apud Tartaros, Arabes,
 probro est, quibus *pigrum, imo iners vi-*
detur sudore acquirere, quod possit sanguine
parare, uti de Germanis *Tacitus* (t) loquitur.
 Hinc illa amica apud *Homerum* (u) Nestoris
 ad advenas facta compellatio:

s) *Chron.*
Slav. l. i. c.
 47.

X

t) *de Germ.*
 c. 14.
 u) *Odys. l. 3.*
 v. 71.

Ω ξεινοι τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὕγρον κίλευθε;
 Η τίχ' ἔσπ' ἔξιν, ἢ μάστιδος ἀλάληθε;
 Οἴατε ληϊστῆρες ἔσθε; ἀλλὰ;
 O hospites quinam estis? unde navigatis humi-
 das vias?

An ob aliquod negotium, aut temere erratis
 Tanquam pradones per mare qui errant?
 Sineses etiam à Batavis ad commerciorum
 fœdus

scædus invitatos, hos sibi hæcenus, ne-
 que bello neque pace cognitos, primo ta-
 lium numero habuisse, qui piscando, mer-
 cando, plerumque etiam latrocinio maris
 vitam tolerarent, acta primæ Legationis,
 quorum Niebosi^{us} (x) auctor est, docent, Et (x) pag. 177.
 certe si Hobbianam admiseris Philosophiam,
 potius impietatem, *admissa jure omnium in*
omnia, belloque omnium in omnes, facilis ho-
 rum latrociniorum datur excusatio, cum
 antequam scædere de non offendendo, vel
 alio pacto inito prohibeantur, se suo jure
 utas fuisse objicere queant Gentes. Ita
 namque Hobbes: (y) *Natura*, inquit, *dedit u-*
nicuique jus in omnia. Hoc est, in statu mere na-
turali, sive antequam homines ullis pactis sese in-
vicem obstrinxissent, unicuique licebat facere
quacunque & in quoscunque licebat, & possidere,
uti frui omnibus, quæ volebat & poterat. Qui-
 bus verbis Barbarorum & efferorum tam in
 Africa, quam in America populorum cau-
 sam evidentius agere qui potuisset, non ap-
 pareret; quos denique *λυστικὸν* exercendo
 cõtra jus naturæ peccasse expresse negat. (z) *lib. 5. 2.*

Ecquid ergo? dices. Num per hoc,
 quod genus humanum in complures cœtus
 & civitates ita dividitur, quas contrariis
 studiis agi cernimus, universalem istam
 communitatem & societatem, quam Leges
 Naturales intendunt, penitus sublatam ju-
 dicabimus? Nullumne commune vincu-

PROOEMIUM.

lum dari censebimus, quo Gentes & populorum rectores qua tales ad mutua officia obligentur, ut universi generis humani societas & communitas conservetur, & sic ab omnibus boni communis ratio habeatur? Verum enimvero sicut nec familiarum in quas civitas dividitur, & ex quibus illa coalescit, etsi diversis, contrariis etiam institutis utantur domesticis, de suo incremento sollicitæ, à jure, quo ceu vinculo integra continetur societas, cujus sunt partes, privati suis æmulationibus, dissidiis & altercationibus liberantur, cum cives, si patriæ mandata intercedant, cum *Aristide inimicitiam deponere*, (a) & cum *Popilio privatam amicitiam facessere* (b) deceat; ita diversis licet legibus & moribus populi hæud raro utantur, contraria etiam ratione status, feritate, barbarie, atrocissimisque bellis & bellorum malis dissociati vivant, hoc ipso tamen à communi vinculo, quo civitates istæ & cœtus qua tales ex universalis societatis ratione inter se colligantur, non soluti censi debent. Fertur homo B. ait *Augustin.* (c) quodammodo natura sua legibus ad inveniendam societatem, pacemque cum hominibus, quantum in ipso est, omnibus obtinendam: cum etiam mali pro pace suorum belligerent. Nullum quippe vitium ita contra naturam est, ut natura deleat etiam extrema vestigia. Idem de communi, & mutuo Rerum publicarum vinculo di-

a) *Plutarch.*
1.2. Opp. f.
286.
 b) *Iustit. 34.*
q. 2.

c) *de Civ.*
DEI. 19. 12.
1. V. Opp.

Io dixeris. Universale enim istud civita-
 tum jus, quo hæc inter se, ut universi gene-
 ris humani societas recte constare possit,
 colligantur, feritate & barbarie partim,
 partim etiam gentium fastu licet quasi ab-
 olitum contemnatur interdum, illud tamen
 apud barbaras etiam, & ab omni hu-
 manitate remotas nationes, vix ita penitus
 extinctum videtur, ut non ex societatis
 suæ ratione ad istud etiam provocent. Ex
 inferioris certe Æthiopiæ populis, quibus
Hottentotiorum ex Batavorum impositione
 hodie nomen est, Goringhaici, barbari li-
 cet & feri, brutisque, à quorum stupidita-
 te parum sunt remoti, quam hominibus
 similiore, necessitatem & justitiam belli
 quod Promontorii sui, *Caput Bone Spei* voca-
 tur, recuperandi ergo cum Batavis à quibus
 inde ejecti fuerant, gesserunt, ex socialitatis
 & dominii sui ratione haud inepte vindica-
 tum iverunt, dicentes, narrante *Dappero*, (d) d) *Afric. f.*
se, cum prætervehentibus à mari jactatis, & vale- 605.619.
tudinibus, quietis etiam, yiriumque recuperandarum
gratia ad se delatis, aliquantisper in suis agris, &
& litore morari concessissent, è sua jam non so-
lum ditione à majoribus accepta pelli, adituque
arceri, sed & se invitù exstructù à Batavis muniri
castellum, ad se vel subjugandos, vel in officio conti-
nendos. Eodem populorù & civitatum comu-
*ni vinculo constricti insulæ *Formosa* prin-*
cipes, in Gentium & Naturæ jus ex barbara

ferocia alias immaniter iniqui, negant se Batavorum retenturos esse Legatos, modo non ipsi suos, quos mittebant, essent retenturi: *Nefas enim id esse, nec juri belli.* (e) Sinenses denique, etiam hominum & civitatum inter se conjunctionem ad se non pertinere credant, ubi tamen cum aliis populis ipsis aliquid intercedit negotii, communis juris, quod vinculum Imperiorum & Rerum publicarum mutuum est, quam non sint immemores, satis prudenter ostendunt. Sic enim ex Legato Batavorum, cum eum admisisset, quæsierunt: *An bene omnia inter suos deposuisses, ne ulli Sinarum essent molesti?* quibus ille, annuentibus Sinensibus, se in suos, ubi deliquerint, animadversurum esse re-

f) Legat. III. spondit. (f)

ad Sin.
Cham. f. 222

Quodnam itaque & quale hoc vinculum sit quod Respublicas & gentes, in quas genus humanum dividitur, constringit, quodnam etiam illud sit Imperiorum jus publicum & universale, quod actus Civitatum quales sunt, publicos in commune bonum, & totius generis humani salutem dirigit, quæ ejus origo, quæ vera ratio, quæ denique vis & obligatio sit, disquisitione Philosophi cadignum videtur.

g) Not. in
Grot. Pro-
log. *

=

Doctissimo equidem Johanni Feldeno (g) negatur præter jus civile dari peculiare jus Naturæ & Gentium, quo regatur populorum gentiumque societas, si n. civitas est perfectissima societas.

etiam, frustra in jure pervestigando, gentium so-
 cietatem censet adhiberi, cum ex ea consequi tan-
 tum juris natura liceat, nihil ut amplius deside-
 res. Sufficere proin jus civile, ad cujus imita-
 tionem circa jus gentium procedendum esse mo-
 net. Verumenimvero et si civitas ἐν
 πλείωνων καμῶν καινῶν τῆλεος, ex pluribus pa-
 gis perfecta societas, & πασῶν κυριώτατη, ἢ πᾶσας
 περιέχουσα τὰς ἄλλας, principalissima omnium (so-
 cietatum) ceteras omnes complectatur, uti do-
 cet Aristoteles, (h) aliud tamen est loqui de
 nexu juris quo continentur in civitate ci-
 ves, aliud loqui de civitatum & populorum
 consociatione, quam universi generis hu-
 mani societas requirit: Vinculum cujus
 nexu cives in civili quam constituunt so-
 cietate copulantur, & jus privatum quo
 reguntur, omnino diversum est ab eo,
 quod ipsas civitates ad totius generis huma-
 ni societatem conservandam continet. Inse-
 ruerint licet multi populi ex Jure Romano
 suo juri civili statuta, quod factū esse osten-
 dit Arthurus Duck, (i) aliud tamen est jus gen-
 tium, aliud jus Civile plurium populorum.
 Etiam nūc, inquit Lindenbrogius, (k) in Gallia Hi-
 spanique Scholis, ob solam æquitatis rationisq;
 præstantiā studiosa juventuti hoc prælegitur; non
 autem in judicis, quasi necessario evincens alle-
 gatur. Si sic: Ergo multo minus populi &
 populorum rectores, juxta illud ceu legem
 gentium actus suos examinari, & ad illius
 imita-

h) i. Pal. c. z.
G 1.

i) de usu G
Auth. I. C. R.
in Domin.
Princ.

Christ.
k) Prolog. in
Cod.
LL. Antiq.

PROOEMIUM.

imitationem se cogi patientur, ad quorum actus mutuos & publicos, cæteraque pace belloque facta, nec applicari potest, nec solet. Ut proin non appareat, quæ vel sufficere jus civile, vel ad ejus imitationem circa jus gentium procedendum esse recte dicatur. Philosophice Seneca (l) duas, inquit, res publicas animo complectamur, alteram magnam & vere publicam, qua Dii (rectius Deus) atque homines continentur, in qua non ad hunc angulum respicimus, aut ad illum, sed serminos civitatis nostra cum sole metimur: alteram cui nos adscriptis conditio nascendi. Hac aut Atheniensem erit, aut Carthaginensem, aut alterius alicujus urbis, quæ non ad omnes pertineat homines, sed ad certos. Licet etiam jus civile, quatenus complectitur totum illud jus quo civitas utitur, ex naturalibus, gentium & civitibus strictè dictis præceptis constet, notante doctissimo Dn. Erico Mauritio, (m) cum jure civili tamen & privato Gentium commune & Publicum jus neque confundendum, neque hoc ex illo, nisi imperfecte, lubrico, confuso & minus accurate, cognosci, vel ad ejus, ceu diversi, & cujus alius est scopus, imitationem doceri posse censendum. Corpus LL. Antiquarum, Wisigothorum, Burgundionum, Alamannorum, Ripuariorum &c. quin multa naturalia & communia contineat, dubium non est, occurruntque ea Leges has perlustranti; at quam difficile sit naturalia à positivis,

l) de Vir.
Beas. c. 31.

m) Spec. Jur.
P. p. 27.

scitius, civilia ab illis quæ sunt juris Gen-
tium, sive propria à communibus separare,
explicatum est Seldeno, (n) experiendoque (n) de I.N.O.
ad quilibet discet, quam sit haud raro diffi-
cile. l. 1. c. 3.

Instat Feldenus: (o) At in jure gentium o) l. c.
desunt naturalia principia, quia sola civitas ex
mente Aristotelis naturalis est societas. Sed quæ
dici potest, illi juri naturalia deesse princi-
pia, quod fundatur in consociatione ge-
neris humani universi, ex communi item
hominum societate deducitur, commune
etiam bonum, omniumque gentium & ci-
vitatum nexum respicit? Cumque ipsa na-
tura totum genus humanum consociatura,
gentium quoque intendat consociatio-
nem, jure & hæc naturalis dici potest & de-
bet. Solam vero civitatem ex mente Aristotelis
naturalem esse societatem, aperte negatur ab
eodem, (p) quando κοινωνία, inquit, φύσει τῆς p) i. Oecon.
ἑτέρας ἢ τῆς ἄλλοις μάχισά ἐστιν, maxime naturalis
societas est, inter marem & sæminam. Quando
vero addit, si sit gentium societas naturalis, eam
ex mente Aristotelis imperfectiorem esse, & suum
jus ad imitationem juris civilis habere, cum im-
perfectiores societates jus suum capiant perfectis-
simam imitando; agnoscimus equidem cum
Gravynckelio (q) civile societatem esse per- q) Stri.
fectiorem quam gentium est societas, sed contra Fel-
den p. 11.

indole

indole hujus confociationis investigari possit, sed ut illud cōficiamus jus civile nos imitari oporteat, quod ceu privatum ab illo, ceu publico, plane diversum est. Quare cum Gentium jus non sit per se ejusdem generis cum privato, hoc ceu primum non esse illius mensuram manifestum est. Unde licet diffusa, & immensa denique LL. civilium copia apud Romanos fuerit, ita ut Jul. Cæs. etiam *ius civile ad certum modum*

r) *Jul. Cæs. redigere* destinaret, uti *Suetonius* (r) memorat, ab antiquissimis tamen temporibus præter jus Papirianum, Legesque duodecim Tabularum, cæterasque, *jus Feciale* sancte fuit observatum. Gentium hoc esse jus & à jure civili diversum, non nomen solum

s) *Dist. de Clarigat. c. 2.* innuit, cum *Feciales*, notante *B. Bæclero* (s) *ideo dicti fuerint, quod fidei publica inter populos præerant*; sed & ex eorū hoc constat officio, cum *fæderum, pacis, bellorum, legationum & reliquorum hujus juris cum exteris curatores*, uti loquitur *Alberic. Gentilius*, (t) *belli pacisq; disciplinam sibi commendatam habuerint secundum Carolum Sigonium*, (u) quod ex *Varrone, Cicerone, Dionysio, Plutarcho, Livio* pluribus explicant, *loh. Anton. Valerinus*, (x) *Bæclerus*, (y) *Jalii*. Et si

t) *De Jur. Bell. l. 1. c. 1.* vero jus Gentium Ebræorum tam *Imperativum*, quam *interveniens*, prout à *Seldeno* (z) explicatur & dividitur, ad jus civile hujus Gentis potius pertineat, quam ad jus commune omnium populorum, neutrum tamen ad

u) *de Ant. Jur. Civ. Roman. c. 19.*
 x) *de Re Milit. Vet. Rō. l. 1. p. m. 38. seqq.*
 y) *l. c.*
 z) *de I. N. G. p. 175.*

men ad jus Gentium propriè dictum referri, & non nisi *objective* ita dici, post Boetium (a) erudite animadvertit Rachelius. (b) ^{a) Com. Grot P. I. p. 169.} Gentium hoc comūne jus, cum per Ebraeorum ^{b) de Jur. Gen. 5. 18. seqq.} *Interveniens & Imperativum* tantum limitabatur, etiam principes securi sunt, ubi istius limitatione non prohibebantur: Introductum enim erat à Sapiētib; Ebraeorum illud *Jus Gentium interveniens*, ne Judæi ex Gentiliū consuetudine, societate, consortio familiari, commerciis & contractibus, idololatria inquinarentur, à quibus proin, quatenus commode fieri poterat, abstinebant. Objicit hinc Apollonius Mollo Judæis, ὅτι μὴ παρέδωχοντο τοῖς ἕδασι καταλημμένους δόξαισι τοῦ Θεοῦ, μὴδὲ κοινῶν τὴν θεῶν τοῖς καθ' ἑτέραν σωήθειαν βίῃ τῶν θεοσεβέμενοις, non admitti ab eis qui de Deo sentirent alia, nec quicquam ipsis commune esse cum his qui instituta differrent. Complura loca collegit Grotius. (c) Ex Maimonide idem Seldenus (d) ^{c) I. B. 2. 15. 9 d) l. 6.} docet, qui præter Jus Gentium determinate secundum Ebraeorum disciplinam spectatum, alibi (e) *jus omnium Gentium commune* ^{e) de Mar. Claus.} agnoscit.

Vinculum hoc, quo nexu reciproco universi populi & civitates qua tales invicem colligantur, cum legis instar sit gentibus, ad mutua illas qua tales officia obligantis, & facultatem aliquid agendi habendique illis concedentis, *Gentium Jus* dicitur, uti

uti recte, ita & ambigue. Veteres enim quando de Gentium jure loquuntur, *ius Na-*

f) *Off. p. 36.* *natura* passim intelligūt. *Cicer. natura*, inquit (f) *i. e. jure gentiū &c.* Adibi (g) ita loquitur: *Legē naturae communē gentium iure sancitum est: sub*

g) *Orat. 30. p. 251.* *Fecialis juris nomine* eacōplexus, quae juris Gentium alias, prout Juri naturali contra-

h) *Off. p. 32.* *Reguli disputat: (h) Regulus non debuit con-*
ditiones, pactionesq; bellcas & hostiles perturbare
perjurio: cum iusto (ex feciali scil. sive Gen-
tium jure) enim & legitimo hoste res gerebatur,
adversus quem & totum jus Feciale, & multa sunt
jura communia. Videtur autem Cicero na-
turae jus Gentium juris notione exprimens
Jctos esse secutus, cum quibus alias etiā
*loqui solitus erat. Nam & hi quando *ius**
Natura describunt, juris Gentium appel-
lationē ei tribuunt, quia quod naturalis ratio
inter omnes homines constituit, id peraque apud
omnes custoditur, eoque etiā Gentes quasi jure utun-

i) *Diff. de l. tur. (i) De Jctis Græcis videatur Seldenus. (k)*
N.G. 51.

k) *de l. N. G. l. 6 p. 76.* jam ex jure Gentium fieri dicunt, mox variatā loquendi ratione, ajunt esse *juris natura*. Rectene, an minus? jam non disquirimus.

l) *l. 40. v. 9.* Apud Livium (l) affectati regni reo fratri Demetrio his se opponit argumentis *Per-*
seus: Regnare utique vis, huic spei tua obstat atas
mea, Gentium jus, &c. Unde cum *Ptole-*
meus Aegypti rex moriturus minori natu ex

filiis

filiu regnum tradidisset, contra jus Gentium
 hoc factū tradit Iustinus: (m) Jus verò naturæ m) l. 16. c. 2.
 intelligi, alibi (n) expresse habetur, quando
 milites Dionysii, quod in defuncti locum maximum
 natu ex filiis successissent, naturæ jus secuti di-
 cūtur. Jus autem naturæ quare Gentium jus
 vocet, hanc dat (o) rationem, quia à natu- o) l. 2. c. 10. 2.
 ra ipsa gentibus datum est.

Alia acceptione Ius Gentium (2) dicuntur
 mores recepti, & consuetudines complurium
 populorum usitata, etiam citra mutuum re-
 spectum & obligationem tales. Referunt
 huc nonnulli verba Persei apud Livium (p) p) l. 4.
 fratri opposita, quibus eum pro jure suo ad
 Gentium jus modo provocasse vidimus. He-
 rodotus (q) hinc similem tractans controver- q) l. 7. 167.
 siam, esse, inquit, νομιζόμενον πῶς πάντων ἀ-
 θησίων, τὴν πρᾶξιόν τινι ἀρχῆν ἔχειν,
 apud universos hoc homines institutum, ut
 maximus natu liberorum obtineat principatum.
 Ita quando Cicero (r) hyme omnia bella jure r) Orat. 39.
 Gentium conquiescere dicit, non de jure natu- pro Rab.
 ræ, ut alibi, sed de recepta gentium bellige- Poss. p.
 rantium consuetudine loquitur. Jctis 129.
 quoque Iuris Gentium sæpe numero multa
 dicuntur, quæ tamen cum non pertineant
 ad mutuum gentium inter se societatem,
 potius cum Grotio (s) ad morem populorum s) 2. de l. 2.
 communem, & receptas consuetudines, 8. 1.
 quæ vim juris, h. e. liciti, & facultatis agen-
 di habent, referimus, ita ut certa ratione

B hic

z) *LL. Longobard. l. 2. Tit. 4. l. 6. f. 640.* hic locum obtineat illud *Pipini*: (t) *ubi lex deest, praeceat consuetudo.* Pertinet huc e-
jusdem *Grotii* jus Gentium impunitatis, in
moribus & consuetudine, & ex hinc profe-
cta agendi licentia consistens, quo sensu

u) *Diff. de Prod. §. 35. seq.* *Proditiones* in bello nonnunquam juris Gen-
tium dici, alibi (u) diximus, quia nimirum
ex consuetudine sic invaluerunt, ut pro li-
citis, h. e. quae non pro turpibus haberi, nec
puniri solent, censeantur, & proin non pro-
prie sunt juris Gentium. Unde cum sic hu-
jus juris ea etiam dicantur, quae communi
usu recepta sunt, *Henricus IV.* Imperat. quod
paucarum dierum inducias ad componen-
dum bellum ei hostes tantum concedere
vellent, cum omnino longiores essent ne-
cessariae, haud raro cœcedi solita, non *secun-*

x) *Epist. in Vrsis. t. I. script. German. m. f. 400.* dum usum hominum id fieri, questus est. (x)
Ex Patribus *B. Augustin.* (y) consuetudinem
repudiandi uxores, compluribus populis re-
ceptam gentium jus appellat: *Aliter*, inquit,
y) *de Bono se habere jura Gentium quis ignorat, ubi inter-*
Conj. c. 8. r. VI. opp. f. 796. *posito repudio sine reatu aliquo ultionis humane,*
& illa cui voluerit nubit, & ille quam voluerit
ducit. Cui consuetudini simile aliquid pro-
pter Israelitarum duritiem, videtur permisisse
Moses de libello repudij.

Proxime huic significationi accedit (z) ju-
ris Gentium acceptio, qua significatur *jus civile*
plurium populorum, vulgari quidem, doctissimis
tamen *Jctis*, non *Philosophis* tantum, minus
proba-

probatâ consuetudine. Notio hæc est de jure gentium *Vasquij*, (z) qui opinatur, *ea qua* z) *C. l. l. 2. c. sunt juri gentium, prius fuisse juri tantum civilis, 54. p. 450.* sed paulatim serpsisse, aut velociter transvolasse ad reliquas gentes & regiones, sicque cum primum ab uno vel altero homine, vel regione inventum fuisset, & receptum, tunc juri tantum civilis, non etiam juri gentium esse. Verum postquam eo jure omnes omnino, aut pleraque aliarum gentium uti quoque cepissent, jam juri gentium effectum videri, inq; jus gentium conversum & transformatum. Quemadmodum & ex diverso, si id quod hodie juri gentium est, in desuetudinem abire forte cepisset, ita ut penes unam tantum provinciam maneret, sine dubio juri gentium esse desineret, & jam juri tantum civilis esse diceretur.

Verum enim vero cum prior acceptio jus naturæ cum gentium jure confundat, à quo omnino diversum est; altera usu receptas populorum consuetudines, & communem morem, nullam mutuam eorundem obligationem, sine qua nulla lex esse potest, aut relationem ad alias gentes, inferentes, impias etiam haud raro, & à recti regula exorbitantes, ipso *Grotio* (a) non refragante, sub vero nomine juri venditet; *tertia* ^{3. 10. 1.} denique vincula civitatum, pluribus licet communia, singulis tamen propria, & unius tantum cœtus civilis socios qua tales per se, & citra respectum ad alium populum,

lum, obligantia, pro vinculo mutuo, & communi omnium civitatum & populorum qua talium substituat, patet nullam harum significationum ad nostrum pertinere institutum, (b) qui jus Gentium proprie dictum

b) *Sid. Becl. Com. Gros. P. 1. p. 171. seq.* *NB* pro tali habemus jure, quod ceu vinculum nexu reciproco ad omnes populos & gentes pertinet, illorumq; consecrationem concernit, quoque illorum actus publici, qui civitatibus qua tales sunt intercedunt, ad invicem in commune bonum diriguntur & ordinantur. Dicitur alias jus apud omnes receptum. Ita enim Platæenses apud

Thucyd. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐπιμαρτυροῦμεθα καὶ τὸν πᾶσι νόμον καὶ δικαιοσύνην τὸν ἐπιόντων καὶ ἐπιόντων ἀμύνεσθαι, merito eos ulsi sumus, jure apud omnes recepto; ut hostilia patrantem ulcisci liceat.

c) *l. 10. §. 471.* jus mundi vocatur *Lucano*. (c) Sed neque jus mundi valuit, neq; fœdera sancta gentibus. Tacit-

d) *1. Annal.* jus (d) fœs Gentium appellat.

42

Cæterum etsi hoc Gentium jus in ore fere sit omnium, ubi tamen quid illud sit, quæ ejus origo, ad quæ se extendat vitæ socialis negotia, quæque ejus sit obligatio, definiti debet; doctissimos videas hic inter se dissentire viros. *Grotius*, inquit *B.* noſtet

c) *l. c. p. 169.* *Bœclerus*, (e) singularem in jure Gentium explicando diligentiam professus est. Valde autem vereor, ut vel ipse, vel quisquam alius possit inoffenso cursu hoc stadium decurrere; quin semper eo redeatur, unde discessum oportuit. Dabit proinde & nobis *B. L.* veniam, ubi in hac Philosophia explicanda ejus expectationi non omnia responderint.

ARTI-

ARTICULUS I.

De

De Universalis generis hu-
mani societate.

§. I.

EXimia de generis humani consociatio-
ne *Augustini* (a) est Philosophia, quan-
do ad humanum genus non solum natura simi-
litudine sociandum, verum etiam quadam
cognationis necessitudine in unitatem concor-
dem pacis vinculo colligandum, ex uno homine
Deum homines voluisse insituere, graviter affir-
mat. Paucis multa complexus: Prima sc. uni-
versi generis humani societatis, quæ latissi-
me patens hominibus inter ipsos, omnibus inter
omnes societas *Ciceroni* (b) dicitur, quæ initia
sint, quam late hominum se consociatio extendat,
& quo contineatur vinculo.

§. 2. Societas totius humani generis,
tot gentium & civitatum, moribus, cultu,
studiis, legibus, institutis, corporis habitu,
omnique vivendi genere haud raro diffi-
milium, ab uno incipit homine, quando, ut
rursus *B. loquitur Augustinus*, (c) nec ipsam qui-
dem feminam copulandam viro sicut ipsum crea-
re Deo placuit, sed ex ipso, ut omne ex homine
viro diffunderetur genus humanum. Inepti hic
sunt *Judæi*, cum, sicut *Menasses* (d) refert, qui

B 3

ab hoc 14.

ab hoc commento & ipse non multum alienus videtur, primum hominem fuisse *αἰσχροπρον* biforem fingunt, viro in fronte constituto, muliere autem à tergo scapulis ejus agglutinata, qui dein in marem & fœminam fuit divisus, & que absurde, at-

e) *Convid. f. no. 322.*

quæ illa, quæ apud *Platonem* (e) de hominis in duas partes divisione habentur, quod figmentum eundem ex *Mose*, vel non recte intellecta primorum hominum creatione, vel detorta in errorem veritate, hausisse

f) *De Preparat. Evang. l. 12. c. 12.*

opinatur *Eusebius*. (f) Verum confociationis generis humani initium coram gentibus, Atheniensibus sc. quorum terra ex se

g) *Plat. Menex. f. 404.*

suos cives genuisse, & ipsis, (g. & aliis), (h) fuit credita. Gentium Doctor *Paulus* (i) expo-

h) *Cicer. Orat. 24. pro L. Flac.*

suit. *ἔπειτα*, inquit, *Deus* sc. *ἕνός ἀίμα* *ἡμῶν ἔστιν αἰσχροπρον καλοικεῖν ἐν πᾶσι τὸ θεῖον*

i) *Alf. 17. 2.*

ἡμῶν τῆς γῆς. Gentilium proin, cum aliorum, tum Sinensium commentum de homi-

k) *Tom. 1. dist. Sel. p. 789. l. c.*

nibus, è terra natis, de quo *Voëtius*, (k) fabulamque *Isaaci Peyrerii*, (l) de compluribus hominibus longo ante Adamum tempore à Deo conditis, & huic conformes aliorum hypotheses, merito in hac Philosophia rejicimus, cum & *Arabes, Turca, Persa, Samaritani cum reliquis plerisque Orientalibus*, ab uno homine genus humanum descendere confiteantur, uti *Hottingerus* (m) testatur.

m) *Histor. creat. p. 7.*

§. 3. Cæterum uti ab unius hominis sanguine omnes mortales derivando sumemus

premus rerum arbiter totius humani generis confociationem intendit; unum enim ut rursus *Augustini* (n) verbis utar, ac *singulorum* (n) l. c. *lum creavit, non utique solum sine humana societate deserendum, sed ut eo modo vehementius ei commendaretur ipsius societatis unitas, vinculumque concordia, si non tantum inter se natura similitudine, verum etiam cognationis affectu homines necerentur.* ita quoniam nos animalia socialia Deus esse voluit, socialem quoque naturam, facultatesque non nisi ad vitam socialem aptas & necessarias, nobis concessit, ut divino etiam iudicio (o) *bonum non fit* (o) *Gen. 1. homini, esse solum.* Hinc vi rationis, ut *Cicero* (p) loquitur, *natura conciliat hominem homini* (p) *1. Offic. p. & ad orationis & ad vita societatem, per connatum lumen recti, semenque boni, quod jubet honeste vivere, neminem laedere, & unicuique suum tribuere, quo ipso per naturam ad vitam socialem homocognoscitur destinatus, à qua tam sanctis legibus, ne socio noceat, ejus actiones circumscribuntur.* Recte proin *August.* (q) *homo, q* *de C. D.* *inquit, feritur quodammodo nature suae legibus* *1. 19. c. 12.* *ad ineundam societatem, pacemque cum hominibus, quantum in ipso est, obtinendam.* Ex Graecis vero *Clemens Alexandrin.* (r) *φύσις, αἰτ, κοινῶν* (r) *1. 1. Strom. κὲς τὴν δίκην τοῦ θεοῦ ἢ μᾶλλον ἐδνημύσθησαν, natura* *f. 286.* *ad societatem aptos justosque nos Deus fabricatus est.* Tanta etiam virtute animi pollet, ut societates fundatas rite ordinare, & apte

B 4 formare

formare possit, sufficientibus instructus viribus, ut compluribus inservire queat, nec per naturæ suæ necessitatem, & tenuitatem, sibi soli prospicere teneatur. Magna etiam vis est memoriæ ejus, quo per sufficientem doctrinā & experientiam, prudentiam in vita sociali necessariam acquirere possit. Hinc loquendi facultas soli inter omnia animalia homini concessa, cujus extra societatem nullus usus est.

ὁ λόγος δὲ τῷ πῶς δηλῶν ὅτι τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβερόν, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ ἀδίκον, ad hoc sermo datus est nobis, ut ostendamus utile & noxium, atque ita

s) 1. Pol. 2.

t) 1. Offic. p.

11

justum & injustum, secundum Aristotel. (s) Nec alia Ciceronis (t) est sententia: Vinculum, inquit, societatis universi generis humani est ratio & oratio: quæ docendo, discendo, communicando, disceptando, conciliat inter se homines, conjungitque naturali quadam societate. Hinc amor nō solum erga diversum sexum, isque naturalis, ad quem ob corporis sui fabricam & temperiem recte se habentem homo, etiam invitus nō raro, propendet, & cura quædam eorum quæ procreata sunt, sed & dilectio proximi sive socij, aliique affectus sociales, φιλανθρωπία, benevolentia. Neminem,

u) de Civ. 2.

p. 35.

putat salvanus, (u) vel in toto humano genere tā malū esse, qui ideo cum ullo hominū velit esse, quia non amet, & ad hoc tantum uti presentia sua cupiat, ut majore odij fructu possit despiciere presentem, Ipsa nos vel doceat humana natura.

vel

vel vincat, si non ideo cum quocunque homine esse cupimus, quia eum cum quo esse cupimus, diligimus. Hoc nomine natura prodesse hominibus jubet secundum Senecam, (x) & commiserationis affectus socialis nobis inditus est, ut homo hominem tueatur, diligat, foveat, contraque omnia pericula & accipiat, & praestet auxilium, judicio Lactantij. (y) Ex risu & fletu socialitatem hominis probat Richardus Cumberlandus (z); qui ingeniosa etiam & erudita doctrinissimis Anatomicis instituta, corpus nostrum humanum à Sapientissimo creatore ita fabricatum esse ostendit, ut hominem ad vitam sociale, & ad operationes in vita sociali edendas, à Deo esse destinatum negari nequeat. (a) Non solum enim nonnullorum membrorum, & corporis humani partium functiones ad nullam aliam, quam vitam sociale habent respectum, sed & ut homo societatem colere possit, præcellit ejus corpus insigniter præ corporibus animalium cæterorum, non tantum singulari efformatione ad promptum ministerium, mutuaque officia, sed & majori sanguinis copia, vigore, agilitate & defecatione ad nobiliores operationes necessaria, peculiarique nervorum plexu, cordisque cum cerebro conjunctione plane admirabili, ut affectus exorbitantes imperio rationis coercere partim possit, partim debeat, quo tranquillam cum sociis vitam

B s agere

x) l. de Pio. B. c. 24.

y) l. 6. c. 10.

z) Disquis. de LL. Nat. p. 146. seq.

a) l. c. 2.

agere possit, affectuum impetu alias omnem
 confociationem turbaturus, ceu ex doctissi-
 mis Anatomicis prolixius hæc claudatus ex-
 plicat *Cumberlandus*. Unde cum natura
 nostra, nisi aliunde contracto vitio, solita-
 rium non amet, fit hinc, ut homini perpetua
 solitudine nihil tristius sit, nihil molles-
 tius. Accedit quod affectus qui homi-
 nes dissociant, quales sunt invidia, ira, &
 quibus actus nocendi exoriuntur, sanguini-
 nis intemperiem arguant, quam in corpore
 nostro plurima sequuntur mala; cum affe-
 ctus sociales, amor, spes, lætitia, naturam ho-
 minis conservent, ut omnes functiones a-
 nimales facilius peragantur. Denique
 cum solitudo etiam pravos in homine
 suscitet affectus, uti observat *Seneca* (b), re-
 ctamq; in homine turbet facultatum & vi-
 rium corporis harmoniam, & sic naturæ
 humanæ inimica sit, recte hinc dixit *Aristo-
 tel.* (c) ὁ ἀπολις ἄνθρωπος φύσιν, καὶ ἔστιν ἄνθρωπος τὸν
 φιλῶν ἄνθρωπον, ἢ κρείττων ἢ ἀδιόρωτος. Imo non
 solum animal homo est sociale, sed magis etiā
 sociale, quam omne animal, uti denuo Philoso-
 phus infert.

X

b) *Epist.* 10.

c) *1. Pol.* 2.

§. 4. Alii universi generis humani
 societatem aliunde dum derivatam aliis
 superstruunt fundamentis, vinculo satis
 firmo homines nō cōsociant. Plures ab ini-
 tio homines generis humani cōditores fuisse
 alii credunt, alii supponunt per fictio-
 nem

tem quandam. Graeci
 in crediderunt primos in
 & tertii hinc ita eam
 & quodammodo, ut
 cum eis sine ordine ac
 rito mixtura, ut patet
 rite, cuius dicitur, ut
 sicut dicitur in
 p. 10, ut dicitur in
 non in hinc
 aperta in fine per
 fra mentem sit
 sua congregatio, alter
 formam agitur, & ut
 te possent, voces quib
 constituisse. Ceterum
 ut utilia relinquimus
 in Christianum nomen
 p. 10, id cōdonat
 è terra nates, comp
 terram à Deo ante
 impio commento ex
 per omnia contradi
 ratione arguit, e
 tu habeam, quæ rati
 ratione animæ, a
 & animæ, inquam, &
 ceterum spiritus
 progressionem
 ram; sic naturam

nein quandam. Græci apud Eusebium (d), d^h Prepar.
 uti crediderunt primos homines αὐτὸχθονας *Evang. l. 1.*
 & terræ filios, ita φασὶν ἐν ἀτόκτῳ καὶ θνητῷ *67:*

βίῳ χριστοῦ ὄντος, ποροῦ δὲ μὴ ὅτι τὰς νόμας ἐξέιναι,
 ajunt eos sine ordine ac ferino plane ritu
 victitantes, huiusq; dissipatos atque illuc ad pascu-
 a ivisse, exiisse &c. καὶ πολεμῆντες μὲν ὑπὸ τῆς θη-
 ρίων ἀλλήλοις βοηθεῖν ὑπὸ τῆς συμφορῆς διδασκο-
 μένους, ἀθροισμένοι δὲ διὰ τὸν φόβον, ἐπιγι-
 νόσκεν ἐκ τῆς γῆς μικρὸν τῶν ἀλλήλων τύπεσσι, cum
 autem eos fera persequerentur, utilitate magi-
 stra mutuam sibi opem tulisse; metuque
 simul congregatos, alterius alterum paulatim
 formam agnovisse, & ut vitam socialem vive-
 re possent, voces quibus res significarent
 constituisse. Cæterum Gentilium ignorantia
 uti sua relinquimus figmenta; ita homi-
 ni Christianum nomen præ se ferenti, *Isaaco*
Peyyerio, id cōdonandū non est, quod et si nō
 è terra natos, complures tamen super omnē
 terram à Deo ante Adamū creatos homines,
 impio commento ex scriptoribus sacris, ei
 per omnia contradicentibus, statuerit. *Qua*
ratione, inquit, (e) *creationis terra germinavé-* *c) Syst. The-*
rat herbam, qua ratione prodierant arbores; qua *ol. l. 3. c. 1. p.*
ratione animata fuerant animantia omnia: qua *149 seq.*
ratione, inquam, *prōdūcta hac omnia fuerant se-*
cundum species suas; per suos dies, una eademque
progressione creationis; super omnem ter-
ram; sive notam atavis nostris, sive novissime,
sive

sive nondum cognitam: inducendum est eadem analogia creationis, formatos à DEO fuisse homines, masculos & feminas uno die, una eademque nec intermissa creatione, & ubicunque terrarum.

§. 5. Alii homines, ut ad socialitatem eos disponant, per *fictionem* quam complures simul exortos animo concipiunt, absque ullo aliunde accedente subsidio & adminiculo humano, qualis est fere conditio infantum expositorum, nisi quod hi insuper laborent defectu ætatis & annorum; ita ut si non sufficienti rerum ad vitam necessariorum copia, usu certe & cognitione earum destituantur, modum etiam illas acquirendi ignorent, *asperis & incultis, neque moribus, neque lege aut imperio cuiquam regantur, vagi, palantes, uti de priscis Getulis & Libyis loquitur (f) Sallustius.* Vel fingunt ab initio magnam aliquam, cultorem licet, multitudinem undecunque exiitisse, citra unius ab altero dependentiam, citra ullum juris vinculum, sola intercedente inter istos homines naturæ similitudine, quales forent homines, si nullo penitus vinculo inter eos existente, quilibet sui plane per omnia juris, & ab alterius imperio liber esset.

§. 6. Hæc *hypothesis* licet à superiori commento immunis sit, & bene adhiberi possit

(f) *Bel. lug.*
4. 18.

possit ad explicandum, quam misera & imperfecta esset generis humani conditio, si omnis ab eo abesset consociatio, si non secundum rectam rationem, quæ & honestatis & utilitatis communis haberet rationem, formata foret societas, ita ut in civitate, vel quavis etiam consociatione rite ordinanda, multa omnino bene monere possit; ceu cognosci potest ex his, quæ ex hac hypothese de genere humano eximie disputantur à doctis. Pufendorf. (g); & ex indigentia ^{g) Diss. de partim, partim etiam ex metu exortam consociationis necessitatem ostendat, non ab-} ^{leib. p. 465. seqq. 489.} nuente B. Baclero (h) nostro: quæ admodum h) ^{Inst. Pol. l. 1.} simili instituto. Cicero, (i) vim, usum, atque necessitatem Eloquentiæ cum sapientia conjunctæ, ejusque in Rempublicam & generis ^{i) de Invent. p. 42.} humani consociationem merita prædicaturus, *homines in agris bestiarum more vagos, & sibi victu ferino vitam propagantes, nec ratione animi quicquam, sed pleraque viribus corporis administrantes* concipit: Malim tamen ego consociationem generis humani ab ipsa natura invitante, & ab uno homine, communi omnium, ubicunque etiam terrarum vixerint, parente, quam à pluribus mortalibus undecunq; ortis derivare, graviter hoc Lactantio (k) improbante. Nil dicam de dogmatis veritate, compluribus etiam infidelium persuasa, cui contrarium & falsum, ad probanda ostensive & *rab' a. n. d. e. a. n. a. l. i. a. s. m. o. r. a. l. i. a.* moralia, ego non

non elegerim. Et quid impedit quo minus, si de socialitate hominum ad exterorum & Gentilium captum disputare in animum induxi, unum supponam hominem, quem constituan totius generis humani patrem? primi enim homines à quib⁹ reliqui sunt prognati, pluresne fuerint, an unus tantum, æque sane gentiles latet. Validiorem etiam pro hominum consociatione communi existimo hypothesin, quæ ab uno & communi parente univ⁹sum genus humanum provenisse putat, quam illa est, quæ complures homines, undecunque ortos, *vel fungorum instar è terra enatos, cum Hob-*

l) *de Civ. c.*
8. p. 139.
m) *Laed. 7.*
c. 4.

n.) 12. *de C. Augustin.*
D. c. 21.

o) 1. *Offic. p.*
5.

bio (l) & Stoicis (m) fingit. Cum enim hæc naturæ tantum similitudinem, & ex indigentia partim, partim etiam ex metu proveniente necessitate, consociationi subternat, illa insuper *cognitionis affectum*, uti n.) 12. *de C. Augustin.* (n) loquitur, utique per se benevolum & socialem, superaddit. *ut eo modo vehementius homini commendetur ipsius societatis unitas, & vinculum concordie.* *Commune*, inquit Cicero, (o), *omnium animantium est conjunctionis appetitus procreandi causa, & cura quadam eorum quæ procreata sunt.* Et si, uti alias loquuntur, conservatio est continuata rei productio, quæ causæ impellunt hominem ad sobolis generationem, eadem etiam ad ejusdem conservationem illum disponunt, Ex eodem fonte manat benevolen-

ntia erga consanguineos & cognatos,
ut ad nos pertinere, & de nostro san-
e participare novimus, ita ut liberos,
& propinquos suos natura voluit esse
simos; qui denique affectus erga totum
humanum se extendit: ita ut, quæ se-

(p) verba sunt, ad amicitiam fiat na- p) Epist. 9-4
is irritatio. Eximia sunt quæ habet

oteles, (q) Parentes liberos ut seipfos diligunt, q) 8. Ethic.
i autem parentes, ut qui ex illis sunt nati. Nicom. c. 12.

ἄλλοις, τὰς ἐκ τῆς αὐτῆς περιουσίας ἢ
ἐξ ἑκείνων ταυτῶν, ἀλλήλοις ταυτὸ ποιεῖ, διό-
ταυτὸν αἵμα, καὶ ἴσαν, fratres vero inter se
nt, quod ex iisdem sunt nati. Nam eo

, quod idem sunt atque illi, sit ut inter se
que sint idem. Idcirco de fratribus ita loqui
nus: idem sanguis: stirps eadem. & rursus.

ἄλλοι δὲ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενῆς, ἐκ τούτων σωφ-
νται· τὰς δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς εἶναι, Patruales au-

reliquique cognati per hos ipsi quoque in-
se deviniuntur, ex eo sc. quod ex iisdem
i sunt. Unde & Cuius quanquam ali-

hypothesin de hominibus in statu natu-
, prout hic vita cultiori opponitur, vi-
ntibus admiserit, ubi tamen de generis

mani consociatione agit, non à plurium,
ab unius hominis, in matrimonio ni- r) AB. 17.

rum viventis, sanguine, ad menté Philo-
hiæ Paulina. (r) eā provenire docet. Exi-
a sane, ut alia loca mittam, sunt sequen-
tia:

§) 3. de Fin. tia: (s) *Conjunctio inter homines hominum, & p. 140. quedam quasi societas & communicatio utilitatis, & ipsa caritas generis humani, nata à primo Fin. p. 74. l. satu, quo à procreatoribus nati diliguntur, & tota 3. de Fin. p. 103. l. Off. domus conjugio, & stirpe conjungitur, serpit sensim foras cognationibus primum, tum affinitatibus; deinde amicitias: post vicinitatibus cum civibus, & in qui publice socii, atque amici sunt: deinde totius complexu gentis humana. Quæ*

l. c. & 1. Pol. u) Stoba. Serm. 65. f. m. 412. seq.

& Aristotelis (r) est Philosophia. Musonius, (u) cum nuptias secundum naturam esse, si quicquam aliud, ostendisset, ab his etiam civitatem derivat: ἀρχὴ οἴκου τοῦ βολῆς, γάμος ὁ ἀναίρειν ἐξ ἀνθρώπων γάμον, ἀναίρει μὲν οἶκον, ἀναίρει δὲ πόλιν, ἀναίρει δὲ σύμπαν τὸ ἀνθρώπειον γένος, nuptia principium sunt constitutionis familie. Quinquis igitur homines nuptiis privat, is abolet familiam, civitatem, & totum genus humanum. Consentit Callicrat

x) de Famil. Felic. Sid. Spondan. Fragm. Pythag.

Laco (x), qui itidem primo loco ponit conjugium, dein cognatos & affines, tum amicitias, naturæ secutus ordinem, qui sane arctiore constringit vinculo, ex naturæ certe intentione, quam si absque sanguinis cognatione, ex pacto tantum, in amicitiam coeunt homines. Cognationis enim affectus in se perpetuus est, pacemque hominibus commendat perpetuam, cum & contra quare pacto non quis stare teneatur, humana calliditas varia excogitare possit.

§. 7. Quod

§. 7. Quod si vero hominum inter se conjunctioni ex *Indigentia exorta necessitatem* primam originem dedisse supponitur, merito dubitatur, an *homines, cum, uti Lactantius, (y) y) l. 6. c. 10.* & quidem ad mentem *Epicureorum* ex sententia *Gassendi, (z)* hanc explicat hypothesin, *per z) c. 2. opp. f. sylvas & campos erraticam degerent vitam, nec ullo 729.* inter se sermonu ac juru vinculo cohererent, sed frondes & herbas pro cubilibus, speluncas & antra pro domibus haberent, bestiu etiam licet & fortioribus animalibus preda essent, an, inquam, tali tum indigentia laborarint, ut ejus sensu, citra naturalem societatis appetitum, ad vitam socialem necessario animum adjece- rint. Miserrimam & fere belluinam talium hominum esse conditionem, eosq; omnis generis defectu, & multiplici confictari ignorantia non nego, rationales tamen cum sint, quin sibi, si non melius, certe eadem ratione contulere queant, qua sibi bestias prospicere ex naturali instinctu videmus, dubium non est, cum naturalibus desideriis facile satisfieri possit, non abnuente *Gassendo.* (a) Fami sane vellicant, quæ multarum artium est Magistra, quo pacto feræ satisfaciunt, sitim quomodo pellunt, contraque cæli inclementiam antra & densas arbores uti quærunt, ita ferino more homines victrantes, si sibi contra hæc & alia mala auxilio esse nescirent, infra brutorum stuporem abiiciendi forent

C

forent

a) rom. 2.
Opp. f. 794.
seq.

forent. Et cum consuetudo sit altera natura, prout ad ferinam vitam sunt assuefacti, ita cum ignoti nulla sit cupido, de ea mutanda non sunt usque eo solliciti. Tali etiam denique stupore sunt correpti, ut ultra id quod oculis illorum obiicitur mentem vix elevent, præsentibus sicut brutæ affixi. Tales fere interpretari licet in

b) ap. Bernb. Varen. in Zapov. p. 233/seq.

Hornanù (b) Insulis barbaros illos, de quibus traditur, quod non potuerit ex ullis indicis colligi, colere eos Deum aliquem, cum vivant sine omni cura, ut aves in sylvis, neque emendi, neque vendendi illis sit mos, neque serant, neque metant, nec aliis laboribus fatigentur, tellure ipsa sine cultu largiente eis, qua ad vitam sustentandam sufficiunt, nempe cocos, Bananas, & similes fructus. Interim non diffiteor contigisse alicubi, ut plures familiae segregæ, indigentia impellente, melioris vitæ ducendæ gratia se reliquis associaverint. Excipit

c) l.c. f. 801.

Gassendus, (c) ipsam certe societatum primam qua in conjugio est, ex eo ortum habere, quod mas & feminaque, ad suam illam cupiditatem explendam, se mutuo indigeant: verum nisi mas & femina sociales per naturam forent, se mutuo etiam non indigerent, unde cum hæc indigentia naturalem societatis connubialis appetitum consequatur, minime vero antecedit, nondum inferre licet, causam cur homines sint societati appetentes, mutuatam esse indigentiam, quam natura machi-

machinasti. Vnquam
fuit, (3) homini ger
quidem est hominæ n
et naturale bonum,
cuius rationem explic
naturale hominæ socie
d.

§. 8. Suppon
ferri, quam ab inveni
fiorum, quem neces
simioribus imposuim
nis & vi iniqua tuti
que verum alii cur
gunt: eos autem, qui aut
aut leniori proximo
culi sui, ad alios bene
imple esse, et primo n
fructu esse, sermone
loquendi rationem perf
tas Lulianum, (e) qu
quoque circumstanti
convenendi, vel servat
effugendi, vel malis car
bula perendi; homines
non nisi exemplis admo
nentur fieri, quid care
ant utique conser
loquendi rationem res
medietate.

§. 9. Ex sup
nis ab homine veris, ad
hæc status libione

machinata fit. Vnusquique homo, B. ait Augustinus, (d) humani generis pars est, & sociale d) e. VI. Opp. quiddam est humana natura, magnumque habet de Ben. Com- & naturale bonum, vim quoque amicitia: iug. c. 1. cuius rationem explicans, mox prima, addit, naturalis humana societatis copula vir & uxor est.

§. 8. Supponunt alii Metum tam à feris, quam ab iniuriis fortiorum & robustiorum, quem necessitate cōsociationis infirmioribus imposuisse fingūt, quo à latrociniiis & vi iniqua tuti conenserent; eumque rursus alii cum Indigentia coniungūt: Eos aiunt, qui aut laniati à bestiis effugerāt, aut laniari proximos viderant, admonitos periculi sui, ad alios homines decurrisse, praesidium implorasse, & primo nutibus voluntatem suam significasse, sermonis initia tentasse, & paulatim loquendi rationem perfecisse: quos iure exagitat Lactantius, (e) quod cum viderent mutu e) l. 6. c. 10; quoque animantibus ingenitam esse rationem vel conveniendi, vel invicem appetendi, vel periculi effugiendi, vel mali cavendi, vel cubacula & latibula parandi; homines autem ipsos existimaverint non nisi exemplis admoneri, ac discere potuisse, quid metuere sibi, quid cavere, quid facere deberent, aut nunquam conventuros inter se fuisse, nec loquendi rationem reperturos, nisi eos bestia comedissent.

§. 9. Ex supposito hoc mutuo hominis ab homine metu, ad mentem Epicuri sui ex hac Status fictione ita philosophatur Gassendi

§l.c.f.795. *sendus: (f) Spectato pura natura statu, quo homo secundum se, absolute ac ut homo est consideratur, homines omnes parvi sunt juris, nihilq. est, quod unus suo jure, h. e. facultate à natura data usurpet, quod alius suo sive pari jure usurpare non valeat; quippe cum natura promiscue, sive in commune posuerit ea bona, quibus indigent; idcirco contingere potest, ut ab uno concupiscente proficienteque aliquid, nitantur in adversam alii, qui id paritur concupiscant, & proficiantur; ac inde enascantur rixæ, rapinæ, odia, vulnera, cades; & visa universa infidiis, periculisq. obnoxia evadat. Verum enimvero cum hæc fictio status hominis pure naturalis inferat conditionem eius, corruptæ licet, rationali tamen adhuc naturæ, qualis per se est qualisque semper concipi debet, plane incongruam, quid quæso juvat eius naturam ceu ferinam, nulla rationalis potentia, quæ in motus istos belluinos habeat imperium eosque ab homine abesse jubeat, facta mentione, concipere, & inde consociationem generis humani inferre? cum non solum non toti humanæ speciei communis sit ista feritas, sed & quibus accidit non nisi contingenter accidat, verisque etiam societatis originibus hæc hypothesis repugnet. Quapropter si omnino in hac philosophia statum pure nature, quo homo secundum se est, absolute, ac ut homo est spectare volumus, concipiendus erit primo omnium & per se, ut animal rationale,*

nalē, & si dein eundem *comparatē*, sive *proūā*
refertur ad alios, consideramus, spectari de-
 bet ut animal *per naturam etiam sociale*, non
 abnuente hoc posterius *Gassendo*, (g) quodq; g) l.c.
 nec ipsi *Epicurei* negarunt, qui ut ex *Her-*
macho Porphyrius (h) observat, φυσικῶ οἰκίω- h) de Absti-
 σιν τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἀνθρώπους, ὅτι τὴν ὁ- men. l. 1. §. 7.
 μοιότητα τῆς μορφῆς καὶ τῆς ψυχῆς, *naturalem*, 2. 6.
quandam cognationem hominum erga homines
propter figura sc. & anima similitudinem sta-
 tuerunt, quæ in causa sit. quo minus in
 se læviant homines, sicut bestias interfi-
 ciunt; meliores ipso *Hobbio*, statum homi-
 nis naturalem bellum esse fingente, homi-
 nemque natura esse animal sociale negante.

Hoc enim dato licebit cum *Aristoph.* (i) i) in Avibz.

dicere: *δολερὸν μὲν αἰεὶ πᾶντα δὴ τείπον πέ-*
φυκεν ἀνθρώπων; & cum *Seneca*: (k) *Ab homine* k) *Epist.* 103.

homini quotidianum periculum: item: *subita est*
ex homine pernicies, & eo diligentius tegitur, quo
propius accedit. Erras si istorum tibi qui occur-
runt vultibus credis, hominum effigies habent,
animos ferarum, nisi quod illarum perniciosior
primus incurfus, quos transire non queant. Nun-
quam enim illas ad nocendum nisi necessitas mi-
sit: aut fame, aut timore coguntur ad pugnam:
homini perdere hominem liber.

§. 10. Cum itaque status hominis
 naturalis sequatur ipsius naturam, secun-
 dum se, & quoad ea quæ illi per se cōpetunt
 spectatam, uti natura hominis per se est *ra-*

tionalis & socialis, ita statum quoque hominis naturalem & rationalem & socialem concipere & esse oportet, cum nil aliud ille sit, quam illa *conditio, qua ex natura hominis rationalis & sociali per se & proxime resultat*. Cumque natura hominis nō sit integra, sed labe quadam originali laboret, qua misere corrupta quoad omnes facultates, eo nonnunquam vitioso impetu abripitur, ut illa appetat & agat, à quibus ipsa bruta nonnunquam abhorrent, statum quoque eiusdem naturalē non ab ista corruptione immunem esse sequitur. Quanquam vero hinc provenit, ut homo sit variis obnoxius affectibus, vehementiq; haud raro ira, zelo, invidia, variaque flagret libidine, adventitia tamen est hæc conditio, naturalem hominis statum pervertens. Quemadmodum itaque semper cogitare debemus quod simus homines, ita quoque in omni statu adventitio conditionis nostræ, in qua ideo quod sumus homines vivimus, nos memores esse natura jubet; ut proinde status iste naturalis, & reflexa sui ipsius consideratio, quod sc. homo sit animal rationale & sociale, in rebus agendis semper primo omnium concipi debeat, primaque ratio sit, cui omnia humana qua talia congruere debent, ita ut quicquid ei cōtraverit aberrare recte dicatur; fundamentum etiam quasi reliquorum statuum, qui homini accidunt, qui

qui omnes sic comparati esse debent, ut nullus illorum cum statu naturali pugnet, sed amice cum eo conspiret. Rationalitas itaque & socialitas hominis cum eius feritati præponderet, cum hæc illius etiam subiecta sit imperio, sicut quid homo sit, quæ eius studia & inclinationes, quidq; sit ei naturale, rectius dicitur & definitur ex cõditione & statu sobrii quam ebrii, ita quæ sint ei cõgrua, eiusque inclinationes, non ex intuitu corruptionis, sed residuæ integritatis, sive rationalitatis & socialitatis, ad quam omnia reducenda sunt, explicandum est.

§. 11. Et sic consideratus status hominis naturalis, nõ solum contradistinguitur *statui civili & legali*, à quo præscindit, sed etiam opponitur *conditioni brutorum*, ita ut quanquam concipiatur vivere homo in statu qui liber est ab omnibus inventis, legibus & institutis humanis, semper tamen teneatur vivere ut homo, vitam sc. rationalem & socialem. Unde & hoc sequitur, quod, cum qualis natura hominis per se est talis quoq; eius sit status naturalis; & qualis status, tales quoque hominis actiones esse debeant, rationales sc. & sociales, ab omni ira, ferocia, libidine, iniuriã alienæ, quales rationalitas & socialitas hominis esse exigat. Recte Lactantius, (1) *pro belluis*, inquit, (1) *l. 6. c. 10.* *immanibus sunt habendi, qui hominibus nocent, qui contra sua humanitatis, & sua omne spoliant, cruciant, occidunt, exterminant.*

C 4 §. 12

§. 12. Deinde licet hæc hypothe-
 sis admittatur de *mutuo metu*, qua voce *Hob-*
 m) *de Crō.* *bivus* (m) *futuri mali quemlibet prospectum intel-*
 p. 8. 199. *ligit; neque solam fugam, sed etiam diffide-*
re, suspicari, cavere, ne metuant providere, me-
zuentium esse judicat, propter jus omnium in omnia,
appetitumque plurium ad eandem rem, unde ob ho-
minum æqualitatē nasci mutuo se ledendi volun-
tate pinatur; nego tamen consociationis
initium per se & primo exinde esse, nisi &
naturā hominem animal sociale esse con-
cesseris. Cum enim nudo pacto & fœdere
de non offendendo inter se convenire pos-
sint mortales, hoc ipso citra consociatio-
nem hunc metum ibunt sublatum. Vi-
rium etiam æqualitas, mutuusque metus,
a vi inferenda efficacius haud raro revocat
homines, quam promissā & fœdera, cum
malint manus continere à cæde, à furto,
quam incertam subire aleam. Hæc

dubias constringere mentes
causa solet, dum quicq; paves, quibus ipse time-
tur,

n) l. 5. v. 256. recte canit *Lucanus* (n) *Cumque præ ferino*
isto stupore, qui sub hominum figura belluina
vivunt sevitia, sicut de Hunnis loquitur Paulus
 o) *Hist.* *Diaconus* (o), *maiori levitate vitam & sãn-*
 Misc. l. 12. c. *guinem profundant quam bestię, & ex-*
 25. *acerbati aut interficere malint hostem, aut*
ab eodem interfici, quam cum illo in gra-
tiam redire :

ἡμῶν

ἡμῶν δ' ὀπποτέρῃ θάνατος καὶ μῖστος τίτου,
 πεθραίν,
 Nostrum utri mors, & fatum paratum est,
 Moriatur,

ait apud Homerum (p) Menelaus delatum p) *Iliad.* l. 3.
 sibi à Paride duellum suscipiens: Sane qui ^{9.102.}
 tam tener in eiusmodi ferino, immani, &
 feroci pectore *ειλαυρίας* sensus esse possit, ut
 quo salvi sint, vitam socialem eligere ve-
 lint, non apparet. *Civitatibus*, apud maiores
 nostros Germanos, autore *Iulio Casare*, (q) q) *6. de Bel.*
māxima laus fuit, quam latissimas circa se vāsta. Gal. 23.
tis finibus solitudines habere. Hoc proprium
virtutis existimant, expulsos agris finitimos ce-
dere, neque quenquam prope se audere consistere.
Simul hoc se fore tutiores arbitrati sunt, repentinæ
incurfionis timore sublato. Eadem in naturali
libertate Gassendi, vel Hobbij viventium mens
 esse potest, qui proinde ut tuti sint, malint
 quos possunt interficere potius, ut super-
 stites vel victores, quæ velint possideant,
 quam in vitam socialem compelli, vel eam
 eligere.

§. 13. *At si necessitati ex indigentia & metu, alienaque violentia* provententi, blandos naturæ appetentis stimulos, aliaque blanda invitamenta adiungimus, sic ut cum *B. Bæclero* (r) *coniungamus naturam appetentem, r) Inst. Pol.*
indigentiam invitantem, rationem ordinantem, c. 10.
habebimus societatem instructam copiis, forma-
tam jure, non ad vivendum modo, sed ad bene

C 5 viven-

s) l. c.

vivendum. Quare & Gassendus (s) cum statum hominis naturalem eundem fere supposuisset, quem *Hobbius* formavit, addit tamen, hominem in ordine ad alios spectandū esse ut est *sociabilis*, in natura statu modificato, *faciuntque* ait hominem esse à natura animal sociabile, conjungens naturam appetentem cum necessitate impellente; cum *Hobbius* (t) exclusive loquatur, *statuendum*, inquit, *igitur est originem magnarum & diuturnarum societatum non à mutua hominum benevolentia, sed mutuo metu existisse.* In notis autem quomodo hoc contigerit, vel contingere possit, ita explicat: *Per metum est, quod homines sibi cavent; fuga quidem & latebris, si caveri aliter non posse putant; sapissime vero armis atque instrumentis defensionis, quo fit ut prodire audentes, alter alterius cognoscere possit ingenium. Tunc autem sive pugnant, ex victoria; sive consentiunt, ex consensione civitas nasci solet.* Sed sic plane per accidens societas oritur, si aliqua sic nascitur: Imo facilius fingitur, quā probatur. Ferox enim & immanis victor, qui nullo humanitatis & socialitatis affectu tāgitur, quiq; credit sibi ex jure licere facere quacūq; & in quoscūque libet, & uti, frui omnibus, possidere etiam quæ vult & potest, qualis est in statu naturali victor *Hobbianus*, (u) ille victo minime parcit, eo interfecto se tutiorem fore existimans, quem hoc nomine potius interficere, quam vitæ socium experiri vult, ne ser-

s) l. c. p. 8.

u) l. c. p. 12.
n. 12.

ne serpentem in sinu fovere cogatur: cumque post datam acceptamque cladem, majori belligerantes in se ferantur rabie, qui ante erant dissociati, quomodo hoc pacto in civitatem, de qua nil unquam audiverunt, sint consensuri, nondum apparet. Sociales vero si ponimus homines, superveniente necessitate naturalis *φιλαρδραφια* & benevolentia mutuo amore in fœdus auxiliumque commune eos constringet, ut Seneca (x) loquitur. Passim hinc apud Scriptores imminente necessitate in societatem leguntur homines compulsi, pro bono communi deliberasse. Hinc oppressis inique ex commiserationis affectu implorati non denegarunt auxilium, hominem in adjutorium mutuum generatum sapienter cum Seneca (y) existimantes. Unde cum Alexius Isachi Græci Imperatoris filius, qui patris sceleratas manus effugerat, Venetis Gallisque ærumnosam genitoris conditionem, cæcitatem, squallorem, carcerem, vincula & alia mala memorasset, auxiliumque illorum implorasset, movit, uti Iustinianus (z) autor est, adolescentis oratio, & rei indignitas omnium animos; visaque est Venetis & Gallis digna causa, cui quinque libens favorem, auxiliumque prastaret. Hinc Saxones in agris adhuc viventes, imminente metu Ungarico compulsi ab Hentico I. Imper. ut *Witkindus Corbejes*. (a) testatur, in urbes extructas concesserunt, quo tutus contra barbarorum

x) l. de Ira c. 5.

y) l. c. c. 7.

z) Hist. Ven. l. 2. f. 30.

a) l. 1. Rer. San.

barorum immanitatem & atrocitatem esset
 b) *de Urb. German. S.* *Thesum Germanicum* appellat, quod ad exem-
 82. plum Atheniensis Thesei, Saxones, si non
 omnes Germanos, ex agro in urbes compu-
 lerit.

§. 14. Merito ergo retinemus hy-
 pothesin de *unius hominis sanguine*, quam
 ipsæ generis humani origines veræ sub-
 ministrant, ceu verâ, & reliquis solidiorem,
 firmiorique præ illis vinculo homines in
 consociationem perpetuo duraturam con-
 stringentem. Nec si omnes homines ab
 unius sanguine derivamus, per *incestuosas*
nuptias genus humanum hoc nomine pro-
 pagatum sequitur, quando non matrimo-
 nia inter fratres & sorores tantum, de quibus
 non dubitatur, sed & hoc pacto, patris cum
 filia, Adami sc. cum Eva coniugium sta-
 tuenda videantur. Sic enim *Epiphanius* (c)

c) *Raref.* 39.
 f. 287. n. 6.

pietate & doctrina Salaminis in Cypro E-
 piscopus quondam clarissimus: τὸ Ἀδάμ
 γενήσασθαι ὅς ἐκ θυγατέρας ἀνάγκη γέρονε καὶ
 ἐκείνο καὶ τὴν ἀδελφῆν ταῖς ἰδίαις συναφθῆναι τὴν
 παῖδας, cum Adamus utriusque sexus liberos susce-
 pisset, *neesse per illa tempora fuit, ut filii matrimo-
 nia cum sororibus inirent.* Addit: καὶ ἡ καὶ αὐ-
 τὸς, ὡς ἐπὶ εἰπῆν, ὁ Ἀδάμ τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ σχε-
 δὸν ἦν ἐκ τῆς σώματι αὐτῆς πλασθεῖση, συνήφθη,
 καὶ συζύγιον αὐτῷ ἐκ Θεοῦ πλασμένη, καὶ ἦν πα-
 τέρου, *quin etiam Adamus ipse cum sua, ac*

ita

in filia coniugio sociatus est, quam de eius
Deus effinxerat : Nefas enim id non erat.
In ipsa primi hominis de uxore Eva

Os ex ossibus meis: (d) etiam Hugo Gro- d) Gen. 2.22
interpretatur : os ex ossibus meis e) Not. b.l.
me (Adamo) genita. Servius ad illud II.

coriari aliquis nostris ex ossibus ultor.
Nici ex ossibus dicunt oriri posteros : quos
anguine. Quæsit hinc Anonymus qui-
npecta : Qui sæmina que ex substantia
producitur, eius uxor fieri possit, siquidem
divina Levit. 18. repugnet?

§. 15. Connubia sane inter paren-
teros, genitorem & natam, ceu in-
a jure naturali simpliciter prohiberi
mus, probata licet non olim tantum
Oriente & Occidente, sed & ho-
rorbi barbaro, cum de Queidæ rege
t Ferdinandus Mendez Pinus (f) Lusita-
ormæ, quod interfecto patre matrem
em imprægnatam in matrimonium
rit,

vi gener, patrui, rivalis sui
ater suorum liberum, & fratrum parens
uti Seneca (g) de Oedipo loquitur; & g) Thebaid.
la Pingo inter parentes & liberos v. 134.
s celebrari Dapperus (h) testetur. De h) Afric. f.
e reguli Saturionæ filio Atorzo tra- 503.
anus, (i) quod matre uxore ducta, cum ita 171. 44. f. m.
poulcerrimos ex ea liberos susstulerit; addit 820.
tamen,

tamen, honestati hoc tributum in re eam
à natura & pietate aliena, ut Saturnia pater
ab eo tempore cum ea non consuesceret.

§. 16. Iuris gentium incestus has Gro-
k) I.B.P.2.5. tum (k) appellat nuptias, minus proprie de
12. add. Gentium jure locutus, & Paulum Jctum se-
Nor. in Le- cutus, cum juris naturalis incestus potius,
Vis. 1824. quam juris gentium dici debeat conu-
bium filii cum matre, & patris cum filia, nec
hoc nomine vocari possit, nisi de jure gen-
tium primævo sermo sit, cuius notione alias
jus naturæ intelligi solet. Sin' vero de jure
gétium proprie tali quæritur, negamus hu-
ius esse incestus definire, cum publicos ad
invicem civitatum & populos actus diri-
gat, & secundum mores & consuetudines
gentium, commixtionem hanc ceu rem ne-
fariam detestantium, potius pro incestuosis
nuptiis haberi censemus.

§. 17. Jure naturali itaque, non gen-
tium tantum cōplurium jure civili vel con-
suetudinibus, matrimonia parentum cum
liberis prohiberi, satis uti puto apparet.
Prima quippe societatis humanæ initia, ge-
nerisq; humani seminarium, quod utique,
sicut tota generis humani confociatio, legi-
bus naturalibus ordinatur, fœde per eius-
modi cōnubia turbâtur. Introducitur namq;
vere monstrôsa, matrimoniiq; sinibus re-
pugnans maris & fœminæ combinatio: du-
cimus enim uxores, ut liberos non ut so-
rores

rores & fratres, qui à latere proxime nos at-
 tingunt, à nobis non descendentes, suscipia-
 mus: nec retro fluere in primum fontem
 sanguinem decet, quandoquidem crescere
 & multiplicari non vero deficere genus hu-
 manum debet. Cumque natura alium ve-
 lit esse patrem, alium fratrem, alium avum
 respectu eiusdem partus, & hoc nomine
 distinctas etiam societates sanctissimis le-
 gibus formatas ordinari; ordine quem in
 generationibus natura amat sublato, con-
 binantur hæc partim & in eodem subiecto
 convenire jubentur, mutantur partim, ver-
 tuntur & confunduntur confusione qua in
 vita hominum sociali, cuius ordinem ubiq;
 sanctissime lex naturalis, ceu socialis, ob-
 servari præcipit, nil monstrosius dari potest,
 quæq; ex universo genere humano omnem
 ordinem ex generationibus & connubiis
 provenientem in successione etiam ob-
 servari solitum, tollit. *Cayenda* dixit olim
conjugia Ambrosius, (1) ex quibus appellationis con-
fusiones oriuntur, ut sc. nō facile permittatur,
ne eadem mulier uxor & filia, mater & soror
dicatur. Monstrum certe redditur eadē per
connubiū, quo fit avia, mater & soror eiusdē
foetus. Monstrū est, una qui dimidius frater,
& dimidius pater est; qui simul etiam filius
& frater audit naturaliter. Fœditatem hanc
ordinem matrimonialem legibus naturæ
institutum turpiter pervertentem, graviter
 exhi-

1) 8. Epist. 66

- m) de LL. exhibet Philo, (m) ἀνοσιβήματα vocās, πατὴρ ἐπι-
 Spec. f. 600. νῶν τελευτηκότων ἢν ἄλαστον ὡς ἐξ ἄνδρα φου-
 λάπειον καὶ λαίμαργον. γέρας δὲ καὶ μητρός αἰδοῦν, μὴ
 λαμβάνειν τὸν αὐτὸν τῆς αὐτῆς ὄρον καὶ ἀνδρα γο-
 νήσθαι, καὶ πάλιν τῶν αὐτῶν γόνυ μητέρας καὶ γυναικός, καὶ
 τοὺς ἀμφοῖν παῖδας, τοὺς μὲν πατρὸς ἀδελφεὺς, ἡ ὄρον
 δὲ τῆς μητρός, καὶ τῶν μὲν ἄνδρα μητέρας τε καὶ μᾶμα-
 ρων. ἢ δὲ ὧν ἐγγύνησιν, ἐν πατρὶ κατέρα τε καὶ
 ὁμομήτριον ἀδελφόν, *confurcate defuncti patris
 abalatum, cui maxima debebatur religio, matris
 nullam exhibere reverentiam, filium eundem &
 maritum fieri, matrem vicissim uxoris nomen affu-
 mēte, communes liberos patris quidem fratres ma-
 tris vero nepotes censei. Hanc prolii sua ma-
 trem simul esse ac aviam, illum filiarum patrem,
 & germanam uterinum. Ex eodem juris natu-
 ralis capite Ovidius (n) in nefariis has inve-
 hitur nuptias :*

Ultra autem sperare aliquid potes impia virgo.

Nec quod confundas & jura & nomina sentis?

Tunc eris & matris peller, & adultera patris?

Tunc soror nati genetrixq; vocabere fratris?

- a) Thebaid. quem Seneca (o) sequitur, in Oedipi scelus sic inventus:

134.

Asi gener, patrisq; rivalis sui,

Frater suorum liberum, & fratrum parens;

Vno adia partu liberos peperit viro,

Ac sibi nepotos. Monstra quis tanta explices?

Ad hanc allatam hactenus juris naturalis rationem &
 ipse Deus respicere videtur, (p) & ex illa nuptias &
 concubitum viri cum nuru sua, seu juri naturali repu-
 gnantes, prohibere, quando qui tale committunt
 727 *confusionem fecisse dicuntur.*

- p) Levit. 20.

12.

§. 18. Ratio hæc juris naturalis cum perpetua sit, & tam in statu ante lapsum, quam post lapsum obtineat, juri naturali primævo etiam parentū cum liberis matrimonia contra Sanchez (q) dicimus adversari, L. V. Velthuyfen (r) hæc de hæc re est sententia:

q) de Matrim. disp. 52.

Quia incestus non prohibentur primæva recta ratione, seu jure naturali primævo, quod ducitur ab hominū prima natura, sed jure naturali

r) Tr. de Natural. p. 49

secundario, quod derivatur a natura hominū jam per peccatum collapsi & cognoscens bonum & malum: ideo coitus cum proxime consanguineis per se malus non est, nec jure naturali primævo prohibitus, sed fit malus, quando illo coitu neglectus & violatio pudoris continetur, qui non violatur, quando in illo coitu nihil est pudendum. Verum cum ratio legis naturalis incestum prohibentis etiam in statu integritatis locū inveniatur, & perpetua sit, & in quovis etiam statu monstruosam ordinis socialis confusionem vitare jubeat, omnino coniunctiones cum proximè consanguineis in linea recta in se malæ, in statu etiam ante lapsum sceleratæ, & jure naturali primævo, quo homo integer dirigebatur, vitæ censeri debent. Et si (ex quadam fictione) in statu integritatis tales nuptiæ inter patrem & filiam fuissent celebratæ, quin hoc ipso homo lapsus naturalem violasset pudorem dubium non est.

§. 19. Præterea mutua in corpus potestas, quam personis in matrimonio vivētib;

D

PAN-

d) 1. Cori. 7. Paulus (s) largitur, & εὐνοία, cum reverentia
 3. seq. conf. illa, quam à filio filiaque lex naturæ immu-
 August. 1. tabiliter exigit, componi non potest, cum
 Vñ. Opp. de actus coniugales istius necessitudinis reveren-
 Nupr. l. 1. f. tiam excludant, uti recte notat Grotius. (c) Insi-
 319. nuat hoc etiam Seneca, (u) quando Phædræ
 1) de l. B. P. privigni Hippolyti incestuoso amore fla-
 2. 5. 12. grantem, cum hic illam matrem reverentiæ
 u) Hippolyt. causa appellasset, ita loquentem introducit:
 9. 605.

Matris superbum est nomen, & nimium potens,

Nostros humiliter nomen affectus decet.

Me vel sororem, Hippolyte, vel famulam voca.

x) 1. Pet. 3. 7. Cumque συνορία (x) connubialis, honesta
 licet, ab affluente tamen ex impuro fonte
 concupiscentiæ ἀταξία immunis non sit, à
 liberis ex reverentia non aspici in parenti-
 bus hanc naturæ fæditatem & turpitudi-
 nem, sed tegi vult naturæ jus, ne pudore
 parentes suffundant, cum ipsos potius ori-
 ginis suæ peccaminosæ, & unde proveni-
 rint pudere debeat, nec sua fæditate & libi-
 dine dehonestare deceat loca unde sunt
 prognati. Et quod sic natura doceat venerari
 & colere, parentes, exemplo filiorum Noæ,
 qui ex reverentia patrem nudum aspicere

y) 1. Opp. f. noluerunt, docet Theodoretus. (y) Hi enim à
 45. 9. 17. in Chamo τὸ πᾶθ' ἡμεμαθηκότες τῷ πατρὸς, μετὰ
 Gen. πολλῆς αἰδῆς εἰς τοῦπίσω βαδίζοντες συνεκάλυψαν
 τὸν πάτερος, ὡς αὐτῶν ἰδοῖεν ὅθεν σπαρύντες ἐβλά-
 σθησαν, cum quod patri acciderat intellexissent,

multo

multo cum pudore retrogradientes patrem o-
 perucrunt, ut minime viderent unde erant pro-
 gnati. Unde Arnobius (2) Jovem ab infando ^{2) 3. cont. Gent. p. m. 184.}
 matri appetuu pietatem non valuisse dijugare
 ait. De Alexandro, quem hoc nomine lau-
 dat, scribit hinc Plutarchus, (a) quod docue- ^{a) rom. II. Opp. de Fort. Alex. Or. 16. 328.}
 rit Πέποις σέβει δὲ τὸν μὴ ἑρπύρας, ἀλλὰ τὸ μὴ γαμῆν, ut
 venerarentur non uxorum loco haberent ma-
 tres. Credimus etiam ad hanc reverentiam
 à Deo respici, quando hymenæos inter ma-
 trem & filiū prohibiturus, rationem inter-
 dicti connubii ab obiecto petit, satis em-
 phatice Mater tua, inquiens, ipsa est, non re- ^{Levit. 17. 7.}
 velabis nuditatem eius; quasi diceret: Teges ex
 reverentia potius eandem; hanc enim cum
 ei debes, illius fœdam nuditatem te aspicere
 non decet: Turpius est illius libidine te
 tuam explere, cum ortus tui principium in
 ea revereri, & sanctum habere debeas, quod
 hoc pacto plane intercidit. Feldenum (b) au- ^{b) Not. in Grot. p. 179.}
 rem ludere existimo, quando patrem reve-
 rentia quam filia ei debet renunciare posse con-
 tendit: Quasi vero hæc libera, jure huma-
 no, & non potius jure naturali divinitus li-
 beris præcepta foret, necessario parentibus
 præstanda: quibus sicut officialiter debita
 non denegare, ita nec iidem officiis à liberis
 exhibendis renunciare possunt.

§. 20. Non minus rectè alii hinc ex
 insita homini verecundia, & pudore naturali

D 2 arcel.

arcessendam causam putant, quare jure naturali connubia in recta linea ascendente & descendente interdicta censi debeant,

e) de Civ. D.

2.4.

d) s. contra
Genr. p. m.

183. seqq.

e) ff. de Rit.
Nupr. 14.

f) l. B. P. 2.5.
12.

g) Com. in
Grot. l. c. p.

168. seqq.

h) de Pudor.

Nat. p. 25.

seqq. 49.

i) Levit. 18.

7. Ezech. 22.

10 coll. cum.

Levit. 20. 17

k) Levit. 20.

17.

l) in Plat. f.

774.

m) Partit. virtutum

a Cicerone

(m) hinc dicitur, & Ter-

orat. c. 23.

ex Doctoribus Ecclesie Augustinus, (c) Arnobius, (d) ex Jctis Paulus (e) ex Philosophis Grotius, (f) Bæclerus, (g) Velshuyfen, (h) alii: Suo sc. & liberorū pudori quia parētes, & horum vicissim verecundiæ illi consulere debēt. Ipse propterea Deus (i) nefarias has parentum cum liberis prohibiturus nuptias, rationem interdicti petit à nuditate matris, & vendu patris, ad quæ tegenda naturalis verecundia liberos compellit, & compellere debet. Nuditas enim hæc cum non sit sine turpitudine morali, uti ex reverentia quam filii parentibus debent tegenda est, cum ex eiusdem tacito obligationis sensu ab omni etiam turpiloquio, & minus honesto facinore coram parentibus abstinēt; ita sicut ab omni fœditate morali pudor naturaliter oculos averti jubet, sic ab illa parentum nuditate potissimum, quia aspectum (k) moraliter turpem habet, oculi sunt removendi, ut illorum pudori parcatur. Non decet genitorem & genetricem coram natis erubescere; erubescerent autem vehementer, si per nuditatem suam turpitudinem liberis proderent. Quare cum pudor, cui recta sc. præest ratio, ut Marsil. Ficinus (l) loquitur, a turpibus etiam absterreat, qui custos omnium m) Partit. virtutum a Cicerone (m) hinc dicitur, & Ter-

tullia.

iano (n) auctore, omne malum, aut ti- n) Apol. c. 2.
 re, aut pudore natura perfuderit; sane quia f. 803.
 et parentes & liberos quoad ea quæ
 nuditatem & venerem pertinent sensus
 ecundiæ est maximus, ita ut Claudius Im-
 tor, memorante Suetonio, (o) feminam non
 oscentem filium suum dubia utrinque argumen-
 tum fide ad confessionem compulerit, indico
 rimonio juvenis, natura nimirum à scele-
 & turpitudine hac eam revocante; libe-
 tiã coram parentibus, si honestatis sen-
 a non exuerunt, de amore non loquan-
 uti de Barbaris, Africae gente, Leo Afri-
 us (p) tradit, quod si quis filius coram patre, p) Descrip.
 uo, aut quodam consanguineo de amoribus, Afric. l. 1. p.
 canat aut loquatur, id illis summo ha- m. 34. b.
 ur supplicio dignum: Et quod si forte quis
 autem juvenis eo incidat, ubi de amoribus sit
 tio, mox se inde subducatur, ubi quid dicatur in-
 xerit; recte hinc colligitur, quod vel ma-
 e necessario naturæ dictato inter dictas
 sonas prohibeantur matrimonia, cum
 illis contrahendis natura rationalis qua
 s ex sensu pudoris abhorreat. Bene B.
 Justin. (q) nescio, inquit, quomodo inest huma- q) 15. de Civ.
 verecundia quiddam naturale atq; laudabile: Des c. 16.
 cui debet causa propinquitatis verecundum ho-
 em, ab ea contineat, quamvis generatricem, ta-
 libidinem, de qua erubescere videmus & ipsam
 icitiam conjugalem. Verecundia enim
 am recta gubernat ratio, (cum qua in hoc

negotio illam semper coniungimus,) cum homini propria sit, & tum exoriatur, quando homines censent, &, quæ L. V. *Voltbuy-*
 1) *de Pudore Nat. p. 2.* *sen* (r) verba sunt, *suspiciantur in se aliquid here-*
re imperfectionis, vitii, aut culpæ, propter que ta-
citas hominum cogitationes extimescunt, & quibus viliores contemptioresq; habeantur, & digni-
zatis suæ aliquid detrahatur; mali profecto
istius, quo illorum dignitas læditur, & ali-
quid vitii & culpæ contrahunt, eos oportet
aliquam habere cognitionem, & quidem
*quatenus illud tale est. *συνοικία* itaque con-*
nubialis parentum & liberorum, cum utri-
que, nemine dictitante, metum & suspicio-
nem alicuius vitii aut culpæ, & inde se-
cuturæ imminutionis naturæ dignitatis in-
cutiat, ab interno aliquo obligationis sen-
su, qui legem aliquam circa talem cohabi-
tationem latam arguit, provenire necesse
est. Quare cum sanctissimum Numen hunc
pudoris affectum, ceu custodem Legis na-
turalis & dignitatis humanæ, omni com-
 2) *Cō. Grot. P. II. p. 170.* *cesserit homini, recte hinc cum B. Bœclero* (s) *dicitur: Qui naturalem pudorem audit, vocem*
naturæ iubentem audit. Unde Christianos,
Judæos, Muhammedanos, Gentiles etiam
plurimos hic consentite videmus. Habet
enim quiddam erga parentes verecundia humana,
quod nec ipsa nequitia possit auferre, uti loqui-
 1) *2. de C. Desc. 4.* *tur Augustinus. (r)*

§. 21. Verum epimvero ut primum
 homi-

hominem, ex cuius sanguine omnes descendunt gentes terræ, Evam ex latere ipsius à Deo desumptam uxorem ducendo, vel cum filia connubium contraxisse, vel ut hoc fieri posset, divinam dispensationem intercessisse cum *Epiphano* & aliis dicamus, opus non est: Minime enim Eva Adami filia dici debet, cum ab eo non fuerit generata, sed à Deo ex Adamo mediate creata. Deficiente itaque fundamento relationis, nulla inter Adamum tanquam patrem, & Evam tanquam filiam relatio esse potest. Nec hic spectari debet, ut recte Theologi (u) u) Calo & in Genes. p. 295 observant, primus homo, prout fuit *individuum*, sed prout erat *speciei initium*. Unde licet inter Adamum & Evam aliqua *naturæ* propinquitas fuerit, recte tamen negatur (x) fuisse inter eos cognationem *naturalem*, cum omnis consanguinitas non ex x) Calo & l. c. p. 297. Gerhard. de Matrim. §. 303. naturæ similitudine, sed ex generatione proveniat, nec materiæ, formæ, speciei communio per se nuptiis contrahendis obstat, sed singularis communionis istius modus, qui per actum generationis proximum intervenit. In hoc vero exemplo, quando ex Adami latere à Deo Eva fuit creata, nullus actus primi hominis ad ipsius generationem accessit. Nec magis à matrimonio cum Eva arceri potuit Adam, quam nutrix à nuptiis cum juvene, quem infantem lactavit; quanquam suo usi jure Muhamme-

dani, nutricibus etiam & sororibus colla-
teis, quin & iis, quæ his proximitate con-
junguntur, quemque interdiciunt, sicut ex
Alcorano, & celebri apud Muhamedanos ICIO
AbuBircat Abdalla Ben Achmed doctissimus do-
cet Seldenus, (y) quod tamen, cum nulla neq;
consanguinitas, neque affinitas hic inter-
cedit, quæ ex de lacte suo concessio alimen-
to nec inter nutricem & lactantem, infan-
tem, nec inter collacteos exoriatur, à Chri-
stianis non attenditur, nec attendi debet.

y) de I. N. G.
§. 11. p. 635.
1699.

§: 22. Cæterum quod primi hominis li-
berorū attinet *connubia*, quibus per omnem
terrarum orbem universum diffusum est
genus humanum, quomodo in propagandis
hominibus *matrimonium fratru cum sorore* in-
tervenire potuerit, disquirendum est, ne
per incestuosas nuptias multiplicatum esse
mortalium genus cōcedere cogamur. Quod
itaque conjugia inter fratres & sorores
concernit, negari nequit, fuisse gentes,
quarum moribus eiusmodi probabantur
connubia, Sic enim de Ægyptiis Diodo-
rus (2) loquitur; Νομοδότηται δὲ φασί τῆς Αἰ-
γυπτίας ὅτι τὸ κοινὸν ἔθῳ τῶν ἀνθρώπων γα-
μῶν ἀδελφάς, ἢ τὸ γυνὸς ἐν τοῦτοις τῆς Ἰου-
δαίας ἐκίτευμα, lege etiam Ægyptiis statutum est,
ut præter communem hominum morem cum sor-
oribus *matrimonium* ineatur; quod Isidi apud
ipsum feliciter hoc successisset. Sed quid de hoc
facto habendum sit, ipse Diodorus significat,

2) lib. 1.

... Quancun-
... tam ex Seleno
... permittente etiam
... & sorores cōnubia
... men ea contigisse
... pro illicitis habita
... Empirio (b) continen-
... tote apud Herodotum
... τῶν Μαιναίων τῶν ἑ-
... Fratrum etiam &
... quam ad libidines
... sunt applicata, sicut
... que notum est, ita
... le præcipue fratres
... eorum objecerint
... his (d) non tam
... abas incestuosas e-
... cum quid causa sit
... mina ad amores de-
... tes ita Schellaf. In-
... docet: τῶν γυναι-
... ἢ τῶν γυναικῶν
... γυναικῶν καὶ τῶν
... nubia Muhamme-
... interdictio illæ pr-
... rationes ex Gene-
... jungere possimus
... ni consensu & re-
... nuptias prohiberi
... hinc inquit D. An-

Ἰδὲ τὸ κοινὸν ἐστὶν ἅπασαν ἀνδρῶν id fieri do-
 cens. Quamquam enim apud Græcos ve-
 teres tam ex *Solonis* quam *Lycurgi* instituto,
 permittente etiam *Platone*, (a) inter fratres
 & sorores cōnubia in usu fuerint, rarius ta-
 men ea contigisse, imo successu temporis
 pro illicitis habita fuisse, non solum ex *S.*
Empirico (b) constat, sed & à *M. Anton. Impera-*
tore apud *Herodian.* (c) talia matrimonia
 τὸς Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων νόμος εἶναι dicuntur. c) *l. l. c. 3.*
 Fratrum etiam & sororum nomina quan-
 quam ad libidines & stupra à profanis fue-
 rint applicata, sicut ex *Martiale*, *Tibullo* aliis-
 que notata est, ita ut Gentiles Christianis
 se *promiscue fratres & sorores appellantis* in-
 cestum objecerint, uti testatur *Minucius Fe-*
lix (d) non tamen ad amores & libidines
 istas incestuosas excusandas hoc pertinet;
 cum quid causæ fuerit, quod sacra hæc no-
 mina ad amores & libidines traxerint aman-
 tes ita *Scholiast. Lycophronis* apud *Wovver.* (e)
 doceat: τὸς ἕνους ἀδελφὸς τὸ ἐρωτικὸν ποιεῖσιν:
 αἱ δ' ἐρωτικὸς φρασεῖσσι λέγουσιν: ἀδελφὸς μὲν, καὶ
 συγγενὸς μοῦ ἐστίν. Improbantur eadem con-
 nubia *Muhammedanis*, expresso *Alcorani* (f)
 interdicto illis prohibita: quibus cum mo-
 ratiore ex Gentilibus, Barbaros etiam ad-
 jungere possimus, communi generis huma-
 ni consensu & more fratrum & sororum
 nuptias prohiberi recte dicitur. *Interdictum*,
 hinc inquit *B. Ambrosius.* (g) est jure natura, in-
 terdictum

a) *S. de Rep. f. m. 461.*

b) *Pyrrhon. Hypotypos. 3. 24.*

d) *de A. G. p. 20.*

e) *in Min. Fel. Not. p. 122.*

f) *Sid. Sel. dem. 1. N. 5 11. p. 636.*

g) *l. 8. Epist. 66.*

D 5

verdictum est lege, qua est in cordibus singulorum.

§. 23. Exoritur itaque difficultas, qui per tale matrimonium universi generis humani consociatio instituta ulterius diffundi potuerit. Non enim, ut recte obiicit

h) *Elem. l. 2. Pufendorfius*, (h) videtur probabile Deum ejusmodi casum procurasse, ut omnino legi naturae vis esset inferenda, praesertim cum facile fuisset istum casum evitare, creatis ab initio duobus conjugum paribus. Unde ex Patribus Graecis

i) *I. L. rō. III. Epiphanius* (i) ita loquitur: τὸ Ἀδὰμ γεννήσασκεν υἱὸν καὶ θυγατέρα, ἀνάγκη γέρονε καὶ ἐαυτὸν καὶ τὰς ἀδελφαῖς τὰς ἰδίας σωμαφθῆναι τοὺς παῖδας· ἔτι δὲ ἦν παρόντων τὸ ποιοῦτον. ἐπεὶ μὴδὲν ἕτερον γένος ἦν, cum genuerit Adam filios & filias necesse fuit tunc temporis natos propriis sororibus commisceri, istud enim crimini non dabatur, quoniam non exibat aliud genus. Eadem

ky *r. 1. opp. est B. Theodoretus*, (k) viri judicio Abbatis Span-
g. *in Gen. hemensis*, (l) in divinis Scripturis valde docti, &
43. f. 37. *in secularium literarum disciplinis sufficienter*
l) *de Script. eruditi*, philosophia: Quærit: τίνα ὁ Κάϊν
Eccles. p. m. ἔχε γυναῖκα; & respondet: Ἰήλον ὅτι πῶς ἀδελ-
32. φλῶ. οὐκ ἦν δὲ τὸ τοιοῦτον κατηγορεῖα, οὐδὲ
νὸς ἀπαρρέουσιν νόμοι. ἄλλως τε οὐδὲ οἶοντε
ἦν ἄλλως ἀνεγεννηθῆναι τὸ γένος, certum est sororem
duxisse; crimen vero tunc temporis non erat, nulla
prohibente lege, alioqui neque fieri potuisset, ut

m) *in Gen. alia ratione propagatum fuerit genus humanum.*
Hom. 20. r. 1. Addimus B. Chrysostomum, (m) qui εἰκὸς οὖν,
f. 136. inquit,

inquit, τὸ Ἐὐάν κ' ὀυγατέρα τέκν' μ' τὸν Κάιν κ' Ἀβελ, ἦν εἰς γαμῶνα ἔλαβε Κάιν, ἐπειδὴ γ' αἰροίμια ἦν, κ' ἔδει λοιπὸν δουξηθῆναι τὸ γένος κ' ταῖς ἀδελφαῖς συγγένεσσι συνεχόμεν, *Evam oportet filiam genuisse post Cainum & Abel, quam in uxorem sibi sumpsit Cain, quoniam vero primitivum erant, & propagandam erat genus, sororibus commisceri licitum erat.* Ex Latinis *Augustinus* (n) consentiens ita loquitur: n) *l. 15. de G. Cum igitur genus humanum post primam copulam viri facti ex pulvere, & conjugis ex viri latere, marium sœminarumq; conjunctione opus haberet, ut gignendo multiplicaretur, nec essent ulli homines, ipsi qui ex illis duobus nati fuissent viri, sorores suas coniuges acceperunt, quod profecto quanto & antiquius compellente necessitate, tanto postea factum est damnabilius religione prohibente.*

§. 24. Minus recte vero hinc concludit *Micheël Ephesius*, (o) τὸν ἀδελφὸν μίγναι ο) *in Arist. δου τῇ ἀδελφῇ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἀδιάφορον ἦν. s. Nicom. c. νόμος δὲ περὶ τῆς μὴ μίγνυσθαι τὸ διάφορον, fratrem cum sorore concumbere, cum à principio esset indifferens, posita lege ne id fieret, multum referre postea apud omnes videtur: Nec ita crude loquendum, fratrum sororumque connubia naturam non vetuisse. Quod enim nō res in se melia sit, vel fuerit simpliciter, fratris cum sorore connubium, carnis propinquitas qua se sine intervallo, immediate*

diatē ad latera attingunt, evincit. Ex intuitu quippe communis originis à qua proxime descēdunt, oritur pudor inter fratres & sorores naturalis, ex consideratione turpitudinis, cū qua communis illorum ortus conjunctus est, quem, cum in honestate & reverentia parentibus debita fundetur, violare & ex libidinis impetu contemnere nefas est. Sane quam verecundiam parentibus debes, eandem etiam, etsi non pari gradu, sorori te exhibere decet, quod sanguis & caro tuorum sit parentum, quos in sorore adhuc venerari decet, & ab omni turpitudine versus eandem, ceu illorum & tuam proximam consanguineam, abstinere.

p) *Disquis.*
de Orig. I. N.
 p. 187. 342.
 1699-352.

§. 25. Cæterum, quod alibi (p) prolixius explicavimus, cum eorum quæ de jure naturali esse dicuntur certi dentur gradus, ita ut alia sint juris naturalis simpliciter & ex omni parte, alia certo respectu, & sub certis circumstantiis talia, quibus mutatis à priori sub qua erant legis naturalis obligatione eximuntur; cumque etiam inter naturalia præcepta ordo naturalis intercedat, ut potioribus & nobilioribus circumstantiis datis, minus potiores & nobiliores quiescant, nec suam vim moralem exerant; posteriori hoc naturalium præceptorum ordine, quo ea continentur, quæ non ad legem naturæ ἀπὸς, sed

sed ~~non~~ pertinent, numeramus interdium de connubio inter fratrem & sororem, quod variatis circumstantiis, & potioribus datis, uti non priorem retinet faciem, ita sub lege naturali, quæ conjugium fratris cum sorore alias prohibet, non amplius continetur. Id quod non juris & honestatis, sed obiecti, rerumque mutatio dici debet.

§. 26. Quanquam vero rationes divinæ voluntatis curiosius hic inquirere non possumus, non tamen sufficere putamus, si cum L. V. Velthuyfen (q) ita nude ista conjugia q) *De Nat. sine peccato fuisse dicimus, quia necessitas, vel Pud. p. 51:* potius Dei lex, pudoris causam sustulit, cum distinctius hoc explicari debeat, ad non unam occupandam difficultatem. Cum enim illa necessitas ex deficiente circa initia hominum multitudine nata, ex divina ordinatione provenerit, tollique facile poterit, aliunde huius rei ratio petenda est. In ipsa itaque consociatione humani generis universali, connubii inter fratres & sorores fundari dicimus & necessariam olim permissionem, & necessariam eiusdem hodie prohibitionem. Nimirum cum per naturam suam homo sit animal sociale, universalisque etiam hominum societas naturalis esse debeat, naturæ eiusdem communio & cognatio, non sola similitudo hic intercedat necesse est; non autem erat illa futura,

futura, nisi primi hominis liberi inter se commiscerentur, & in primis sui initiis jam homines confociarentur. Unde *Theodore-*

U. l. opp. 9. tms (r) voluit Deus, inquit, ex uno viro & una
an. Gen. 43. f. muliere subsistere universas hominum gentes.

27.

πρώτων ἵνα τὰ παύτων τῆς φύσεως γινώσκουσιν, ὡς
 ἐξ ἑνὸς ζεύγους βεβλασκήτες· ἔπειτα δὲ καὶ εἰς
 ὁμόμοιαν συνάπτωνται, ὡς ἐκ μιᾶς ρίζης ἠνθιπό-
 τες. ἐῖ ἢ καὶ τούτων ἄλλοι θεοὶ ἢ ὄλων πρυτανυ-
 δέντων ἀμύσει τοχμῶνται σφαλαί, τί ἐκ αὐτῶν ἐτόλμη-
 σαι, εἰ ἐκ διαφόρων βεβλασκήσαι παλέρων ἀνθίσαι,
primum quidem, ut eandem esse naturā cognosce-
rent, ex uno pari prognati: deinde ut in concordia
coirent, tanquam qui ex una radice effloruissent.
Nam si cum Deus universorum hæc omnia ita ordi-
naverit, multe tamen cades admittuntur; quid
non perpetrassent si è diversis patribus ortos se esse
existimassent. Cum itaque generis humani
 confociatio naturalis ex singulari sui indole, naturalique sui habitu, & ex inde proveniente naturali sui necessitate, ut ab uno homine, ita ab eiusdem liberis tantum derivari amaverit, patet hinc connubii inter primi hominis liberis non solum necessitas, sed & sub his circumstantiis, quibus aliæ cedere & tamdiu quiescere coguntur, honestas. Postquam vero jam multiplicatum est genus humanum, uti mutatae sunt rerum circumstantiæ, & sub alia eiusmodi cōnubia exhibentur facie, ideo moralitas, quæ alias illis inerat suas jam exerit vires, ut jure hodie profandis eiusmodi habeantur

beantur nuptiæ, ansuente eodem *Theodore*
 10. (s) Eadem quoque confociationis hu-
 manæ peculiaris indoles & necessitas vult,
 & jubet, ut quo arctior necessitudo & so-
 cietas inter homines, apud quos avitæ
 cognationis memoria pene extincta est,
 oriatur, *amicitia & necessitudines arctiores con-*
trahantur inter familias à se invicem longius dis-
junctas, ubi nullam vim haberet cognatio ad eas
invicem conciliandas, uti loquitur Cumberlan-
du. (t)

§. 27. Quæ vero ab his initiis ratio
 multiplicationis generis humani per uni-
 versum orbem fuerit, facile colligi potest.

Domus sc. ut *Cicero* (u) loquitur, *conjugio &*
stirpe conjuncta, serpsit sensim foras cognationibus
primum tum affinitatibus; deinde amicitii; post vi-
cinitatibus cum civibus, & iis qui publice socij atq;
amici sunt: deinde totius complexu gentis huma-
nae. Exhibuit quandam huius rei imagi-
 nem olim *Hispania*, in qua memorante *Lu-*

dovico Vive, (x) vicus fuit centum domorum, cu-
 ius omnes incolæ erant à sene quodam, qui adhuc
 vivebat progeniti, ita ut propinquitatis nomen
 jam deesset, quo à minimis natu vocaretur. Com-
 putandi rationem, qua ostenditur ab uno
 sanguine brevi humanum genus multipli-
 catum in infinitam multitudinem crescere
 potuisse, indicarunt *Petavius*, (y) *Athanas.*

Kircherus, (z) *Euseb. Romanus*, (a) quam firmio-
 ri judicamus niti hypothesi, quam ut cum
Isaaco Vossio (b) eam ceu ridiculam exagitemus.

Unde

t) *Disquis.*
LL. Nat. p.
 369 seq.

u) *S. Fin. p.*
 140.

x) *ad Aug.*
1. V. Opp. f.
 820.

y) *l. 9. Doctr.*
Temp. c. 14.
 f. 2.

z) *Oedip.*
Ægypt. f. 20

a) *Anim-*
ad G. in Præ-
adam. p. 47.
 b) *De Aetate*
Mundi p.

357.

c) 15. de Civ. Dei. 8. Unde quis dubitaverit, inquit B. Augustin. (c) per unius hominis aetatem tantum multiplicari potuisse genus humanum, ut esset unde constitueretur non una, sed plurima civitates? Quod ex hoc conici facillime potest, quia ex uno Abraham, non multo amplius quadringentis annis numerositas Ebrae gentis tanta procreata est, ut in exitu eiusdem populi ex Aegypto sexcenta millia hominum fuisse referantur, ut omittamus gentem Iudaeorum non pertinentem ad populum Israel, quam genuit frater eius Esau nepos Abrahae, & alias gentes ex semine ipsius Abrahae, non per Saram conjugem procreatus.

§. 28. Abundanti itaq; hominum multitudine, cum eos non caperent terrae quae generuerant, necessario novae erant quaerendae sedes. Fabulas sequitur de rebus Germanicis alias meritissimus Aventinus, quando genere humano in Armenia post diluivium reparando, ipsum Noachum terram servatis antiquis nominibus (uti ante illuviem fuerat aquarum) in partes tres, Asiam, Europam, Africam, divisisse, & has filius veclum navi circa litora ostendisse, in regna distribuisse, & passim velut ver sacrum in designatas terras emisisse, fingit; quo ea etiam habemus loco quae de Testamento Noachi Cedrenus (c) tradit, cum scriptura & historia Mosaeica non commemorante, quid Noe & filii eius egerint, & ubi primum habitaverint, ut recte monet Augustin. Torniiell. (f) sciri non possit. Quod etiam de primis gentium migrationibus censendum.

d) *Annal. Boj. l. 1. f. m. 8.*

e) *Hist. Cōp. f. 10.*

f) *Annal. Tacr. f. 118.*

§. 29. Cæterum repletis hominũ
 multitudine terris, in satis amplum corpus
 genus humanum est diffusum, cuius uni-
 tas atque societas per varias istas gentium
 & populorum migrationes & dispersiones
 in orbe terrarum sublata non est, uti nec
 confociatio civilis tollitur, quando, ut apud
 Germanos, auctore Tacito (g) moris fuit, g) *German. 16.*
discreti cives ac diversi vivunt, ut capus, ut nemo
placuit nullaq; inter se patiuntur sedes. Quam
 late itaque patet genus humanum, tam late
 quoque patet universalis omnium homi-
 num societas; licet illi per orbem latissi-
 me diffusi complures ætus particulares,
 qui & ipsi locorum intervallis invicem lon-
 ge, per latissima haud raro marium spatia,
 sunt se juncti, constituent.

§. 30. De hac universali generis hu-
 mani societate eximia etiam veterum, *Stoi-*
corum potissimum, fuit Philosophia, de qui-
 bus Cicero (h), *at quæntia*, inquit, *communis?* h) *4. de Rem.*
Mundum hunc oppidum esse postitum. Incendit *P. 107.*
igitur eos, qui audiunt. vides quantam rem agat
ne Circæus qui habitet hunc omnem mundũ suum
municipium esse existimet. Complura in hanc
 rem loca collegit *Gatacher* (i). Ex Epitome *i) ad Marc.*
Anton.
Antj Didymi sequentia exhibet Eusebius: (k). *k) Preparat.*
ὅτι τρέπον πόλις λέγεται διχῶς, τὸ, τὸ δικαίῃ
εἶναι, καὶ τὸ ἐκ ἡβῆς ἐπικλήτων συνὶ τοῖς πολιταῖς σύ-
σταμα. ἔτι καὶ ὁ κίσμαθ, δίδοναι πόλις ἕστιν ἐκ Θεῶν
ἀθροῦσιν σιωπῶσα, ἧς μὲν Θεῶν τὴν ἡγεμονίαν
 E *ἔχόντων.*

ἔχοντων, ἧ δὲ ἀδρόπων ὑποταγμένων. Κοινοίας δ' ἰσάσχειν πρὸς ἀλλήλους, διὰ τὸ λόγῳ ματέχειν, ὅς ἐξ φύσιν νόμῳ, quemadmodum civitatis ratio quadam & ratio duplex est, altera quatenus domicilium aliquod, altera quatenus multitudinem & incolatum & civium societate conflatam significat: Ita mundus quadam quasi civitas est, ex Diis hominibusq, constans sic quidem ut principatum Dii teneant, homines eorum imperio subditi teneantur. Ceterum mutuat eorum inter se conjunctionem esse, quam illa que natura Lex est, communio rationis efficiat. Consentiant nostrates Lactantius, Augustin. Ambrosius, alii.

§. 31. Adstruitur autem hæc universalis civitas ex unione, qua sub uno supremo Rectore, qui est Deus Ter Opt. Max. communi vinculo in unum corpus conjungimur. Nam ut partes constituent totum, necesse est ut intercedente inter illas unione rite uniantur; absque unione enim partium totum *attuale* non datur. Id qua ratione fiat docet Antonius (1) Imperator: εἰ τὸ νοεῖν ἡμῖν κοινόν, καὶ ὁ λόγῳ, καθ' ὃν λογικῶς ἴσμεν, κοινός· εἰ τῆτο, καὶ ὁ πρᾶκτικὸς ἧς ποιητέων, ἢ μὴ λόγῳ κοινός· εἰ τῆτο, καὶ ὁ νόμῳ κοινός· εἰ τῆτο, πολῖται ἴσμεν· εἰ τῆτο, πολιτευμάτων πνῶ μετέχομεν· εἰ τῆτο, ὁ κόσμῳ ὡσπερὶ πᾶσις ἔσσι, ἢ

D) l. 4. p. 24.

intellectus nobis communis est, etiam ratio, qua rationales dicimur, communis est: si ratio, etiam ea, qua quid agendum, quid omittendum prescribit,

scribit, ratio communis est: si hac, lex quoque communis est: hoc si conceditur, cives sumus; & hoc dato, polisie alicujus participes, & ex consequenti civitatis instar mundus est. Reapse itaque & nemine cogitante cum ex divina ordinatione inter homines communio detur, unionem quoque inter illos intercedere, & hac data, omnes unum corpus, totum se. constituere necesse est. Communis hinc omnibus hominibus est socialis affectus, qui cum homini hominem conciliat, eundem etiam cum quovis socialem reddere intendit.

§. 32. Cognoscitur hæc societatis unitas etiam exinde, quod quemadmodum in corpore humano singula membra, unumquodque pro virtute sibi conveniente, operantur ad totius corporis conservationem, *ἡ δὲ ἐκείνη ἐν μέτρῳ ἐνδὲ ἐξ ἑαυτῆς μέγιστος*, uti Paulus (m) loquitur, ita omnes homines, (m) *Ephes. 4.* universi quoque coniunctim considerati, *ἡ δὲ ἐκείνη ἐν μέτρῳ ἐνδὲ ἐξ ἑαυτῆς μέγιστος*, non solum privatum, sed publicum omnium bonum respicere teneantur. Hæc utique, B. scribit Ambrosius, (n) *lex natura est, quando* (n) *3. Off. 3.* nos ad omnem stringit humanitatem, ut alter alteri, tanquam unius partes corporis, invicem deferamus. Ita quippe divina providentia sua cuique propria & singularis felicitas publico intertextitur bono, ut sine huius studio illa obtineri nequeat. Dependet enim à mutua hominum opera, & benevolentia,

E a lentia,

lencia, cōmūnis boni studio conciliandā
 o) *Disquis.* Eleganter Richardus Cumberlandus (o): *Intra-
 de LL. Nat. gra hominū cuiusvis singularis felicitas à bene-
 volentia Dei, aliorumq; hominum naturaliter
 dependet. Ea autem benevolentia Dei erga
 quemlibet, à respectu ad suum honorem divelli ne-
 quit, nec aliorum hominum propensio in nos a-
 nimus à sua felicitatis cura separari potest. Imo
 hanc in illu potiore agnoscimus necessario, quam
 nostri studium: quare fieri nequit, ut quā
 naturam rationalium recte expendit, illud expe-
 teret, ut illi nobis succurreret, nisi illorum conser-
 vatio curetur: adeoq; ille non poterit suam ipsius
 felicitatem separatim ab aliorum felicitate in fi-
 nem adequatum sibi proponere. Cumque
 actui, quo neglecto bono publico privata
 intenditur felicitas, malam ceu poena acci-
 dat, hoc ipso satis cognoscitur, prosecutio-
 nem boni communis legibus naturalibus
 nobis præcipi. Videmus hinc actus, qui
 sunt causa communis totius generis hu-
 mani felicitatis ex virtute proficisci, qui-
 bus autem proprium cuique commodum
 intenditur, publicumque bonum læditur,
 esse vitiosos. Unde Cicero, (p) *ut quisq;
 inquit, maxime ad suum commodum refert, qua-
 cunque agit, ita minime est vir bonus. Sique
 quod cuique maximè placet bonum est fi-
 nis vere ultimus, quem non nisi bonis a-
 ctionibus obtinere liceat, positus ab aliis
 qui contrariis aguntur studiis, diversis fini-
 bus**

p) 1. de LL.
 p. 165.

bus' ultimis, quorum causæ sunt opposi-
 tæ, actiones vere bonas sibi oppositas quoq;
 esse necesse est; quod cum sit absurdum,
 patet, nemini rectam hoc dictare rationem,
 ut de sua tantum felicitate sollicitus, eãdem
 sibi ut maximum finem proponat, sed suam
 potius cum aliorum felicitate coniunctam
 intendat; quæ passim prolixius; *Cumber-*
landus (q) contra *Hobbium* prosequitur. Exi- *q) lib. cin*
 mie hoc argumentum *Cicero* (r) tractat: *Si r) 3. Offic. p.*
numquodq; membrum sensum hunc haberet, ut *56.*
posse putaret se valere, si proximi membri valetu-
dinem ad se traduxisset: debilitari, & interire
eorum corpus necesse est: sic si unusquisq; nostrum
rapiat ad se commoda, aliorum, detrabatque
quod cuiq; possit, emolumenti sui gratia: societas
hominum, communitasq; evertatur necesse est.

§. 33: Illustrat hanc consociationem,
 eiusque necessitatem, generis humani in-
 digentia universalis. Usque enim, eo va-
 riis per universam vitam nostram jacta-
 mur casibus, totque si felicitas nostra per
 omnem vitam, in tuto locari debet, conspi-
 rare debent causæ, ut nihil temere in mun-
 do, ceu homini prorsus inutile, contemni
 debeat. Multo minus credendum est, dari
 in hominum multitudine quendam, qui
 nec fuerit, nec sit, aut esse possit inter
 causas aliquid saltem, ad nostram felicitatem
 conferentes; unde cum universo ho-
 minum genere societatem quandam nobis

intercedere necesse est. Finis enim civi-
 tatis est, ut illa indigentia, ceu docet Ari-
 stot. (s) tollatur. Ita Patria pulso sedes for-
 tunarum ab ignoto hospite sæpe numero
 sunt petendæ; quas hic omni jure adven-
 tanti denegaret, infestum alias certe ser-
 pentem in sinum recepturus, uti Valenti
 Gorhos ab Hunnis pulsos sine ulla fœderis
 pacione suscipienti, ut Paul. Diacon. (t) autos
 est, accidit, nisi cum socio, vinculoque jaris
 & nexu reciproco sibi obligato, se habere
 negotium sciret. Jure etiam qui naustra-
 gio, vel sæva maris tempestate compulsi, ad
 litora alterius populi appellere, naves suas
 reparare, & ea quæ ad valetudinem vecto-
 rum pertinent æquo parare pretio cogun-
 tur, acceri possent, nec his de iniquitate
 querendi jus esset, quemadmodum apud
 Thucyd. (u) Megarenses coram Spartanis
 Athenienses accusarunt, quod portubus il-
 lorum arcerentur; nisi communi jure ad hæc
 & similia humanitatis innoxie officia,
 quantum propriæ securitatis ratio id per-
 mittit, homines invitarentur. Unde bene
 (x) Epist. 95. Seneca (x) societas, inquit, nostra lapidum for-
 nicationi simillima est, quæ casura, nisi invicem
 obstarent, hoc ipso sustinetur.

1) Pol. 2.
 2) Pol. 1.

t) Hist. Mis.
 l. 2. c. 14.

u) l. 1. f. 21,

x) Epist. 95.

§. 34. Ratio huius consociationis, quæ
 omnes in mundo homines in unam coë-
 unt societate, ut cunctos æque inter se con-
 jungere possit, necessario in aliqua re, quæ
 omni-

omnibus sit communis, fundatur. Hanc legem naturæ, jus vere sociale, affectumq; hominis socialem, quem communis partim, quæ inter mortales per naturam intercedit, cognatio, partim naturæ similitudo intendit, esse dicimus. Merito enim in principio generi humano interno ea quaritur, ut ex naturæ suæ indole se ad hanc societatem destinari, imo quasi obligari, homines sentiant.

§. 35. Uti omnis societas juris nexu continetur, ita universalis generis humani consociatio copulatur lege universali, h. e. naturali. Hæc n. inter omnes homines quæ tales, ceu lex universæ naturæ humanæ lata intercedit, & sub supremi Rectoris Imperio eos ad mutua obligat officia: Ubi vero sub unius regimine unius quoque eiusdemque juris, nexu inter cives reciproco, servatur communio, ibi eadem unaque datur civitas. Unde Cicero (y) est, inquit, unum jus y) 1. de LL. quod devincta est hominum societas, quæ etiam talis manet, mixta ut Plutarchus (z). loquitur, αὐτὴ ποιοῦσα καὶ συνδύουσα τὰς συμπολιτῶν κοινωνίας, τὴν ἐνόντα διαφυλάττει, quamdiu communitas, quam mutuus complexibus devincit, unumq; corpus efficit, unitatem unam conservaverit. Quanquam vero vita inter se hominum socialis adæquata juris naturalis universitatio nobis minime habeatur, ceu alibi (a) diximus, recte tamen hominum societatem custodire, legibus statum sociallem

2) r. 2. Opp. de ser. Nib. Sind. f. 552p
a) Sindie. Orig. l. N. contra §. 5.

lem formare, mutuaque hominibus officia socialia præcipere jus naturæ dicitur. Exi-

- b) 2. de LL. mic Cicero: (b) Non erat alia lex Romæ, alia Athenis, alia nunc, alia posthac, sed & omnes gentes, & omni tempore una lex, & sempiterna & immutabilis continebitur. quare ut Arrian. (c) monet, considera qui sis. πολίτης εἶ ἢ κόσμου τίς ἐν ἑπαρχίᾳ πολίτης; μηδὲν ἔχει ἰδίᾳ συμφέρον, οὐδὲ μηδενὸς βουλεύεσθαι ὡς ὑπόλυτον, ἀλλ' ὡσαύτως αἰεὶ ἢ χεῖρ ἢ ὁ ποῦς λογισμῶν ἔχον, καὶ παρακολούθῃ τῇ φυσικῇ καταστάσει, ἐδέεσθαι ἅν' ἄλλως ἄρρηστων, ἢ ἀρέχθῃσαν, ἢ ἐπαναγκάσῃ τὸ ἐπὶ τὸ ὄλον, mundi civis. Quæ igitur est civis professio? ne quid privatim utile auctas: de nulla te tanquam emancipatus deliberes; sed ita ut manus aut pes, si ratione uterentur, & naturalem ordinem intelligerent, nunquam concitarentur aliter, nec desiderarent quicquam nisi ratione habita universi.

§. 36. Jus hoc universale Noachum morti proximum suis ajunt tradidisse filiis septem contentum præceptis. Facta enim inter illos orbis divisione, μέλων, ut Cedrenus (d) loquitur, πλευτῶν, ἐσείλητο τοῖς τρισὶν υἱαῖς αὐτοῦ, μηδὲνα ἐπελθεῖν τοῖς ἑσθ' ἀδελφοῦ ὁμοίως, καὶ ἀτάκτως ἐνεχθῆναι πρὸς τὸν ἕτερον, ὡς τοῦτοι γνησομένη αἰτία τῆς αὐτοῖς καὶ πολέμων ἦν πρὸς ἀλλήλους, mortuus tribus filiis suis mandavit, ne quis eorum fratrum regionem invaderet, eumve injuria aliqua afficeret: alioquin hoc eis discordiarum & bellorum inestinitum

d) Comp. Hist. f. 10.

nam causam allaturum. Doctissimus etiam
 Epiphanius (e) Noemum scribit mundo in
 tres filios trifariam distributo, iurjurandum
 à singulis exegisse, ὅρκῳ ἀπειθήσειν παρ' αὐτοῦ, μη-
 δένα ἐπιμαίνοιεν τῷ τῆ ἀδελφοῦ κλήρῳ, τὰς
 ἰσχυραίνοντα πῶς ἔορκα διαλαλή, ἔξολοθρεύ-
 εῖσαι ἐν τῷ ὅρκῳ, πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶ, neminem
 in sortem fratris invasurum esse; Qui iurjurandi
 fidem violasset, uti cum tota sua stirpe miser-
 rime perires. Confidentius alii septem
 præcepta ex Ebræorum scriptis tradūt, quæ
 præcepta filiorum Noæ נבני מצות appellantur,
 quod Noë morti proximus ea filiis suis,
 ut opinantur, reliquisset, de quibus, ut
 Christianos mittam, ex Judæis Menasseh Ben
 Israel (f) septem, inquit, præcepta, ut traditur
 in Gemara Sanhedrin, omnes gentes observare
 tenentur, quæ idcirco vocata sunt שבוע מצות
 נבני septem præcepta filiorum Noachi. Ex his
 sena Adamo data sunt: nimirum ut abstineret ido-
 latriam. 2. maledictione nominis divini. 3. Cede.
 4. adulterio, 5. Furto. 6. ut iudices insisteret,
 quorum esset curare ut illa præcepta observaren-
 tur. Super hac Noacho septimum additum fuit,
 ne membrum vivo animali amputatum comede-
 ret &c. additque: hæc sunt præcepta ob quo-
 rum violationem, ut ex Sacra Scriptura ibidem in
 Sanhedrin probatur, etiam Gentes mundi à Deo
 punitas constat. Quicquid sit de historia rei,
 quam Ebræorum & Rabbinorum fidei re-

e) Ancor. c.
 114. § 116.
 f. 2. opp. f.
 116. § 118.

g) Cœcilian.
 quæst. 2. in
 Dent.

E 5 linqui-

Inquitur, præceptum septimum על אכר
מן דא de membro animalis viventis non com-
dendo, ad jus universale non pertinere ma-
nifestum est; cætera vero communia licet.
insufficienter sunt enumerata.

§. 37. Accidit equidem haud raro, ut
de talibus, quæ jure communi alter alteri
debet, & ab altero petere potest, pacto inter
se homines conveniant, reciprocoque se
invicem nexu, novo vinculo superaddito
constringant. Ita quanquam communi jure
in pace inter se vivere debeant homines, quæ
status hominum naturalis est, *fœdus tamen*
inter principem Wallorum & Arragonium sub
ejusmodi formula fuisse tradit Frossardus, (g) ut
ex Anglia nullo unquam tempore bellum huic im-
ferretur. Nimirum quanquam homini ho-
minem prodesse, non nocere, ex juris na-
turalis præcepto deceat, non solum inter
ferociore igniculi à naturâ dati, vel appe-
titus inferioris & affectuum contumacia,
vel prava educatione & consuetudine ex-
tinguntur; sed & inter humaniores jus
haud raro in libidine potentiorum est, qui
pro suæ utilitatis ratione id observare fre-
quenter solent, ut proin ob mutuum me-
tum prudenter inter eos qui nihil cõtraxe-
runt, etiâ talia ineantur pacta, quib⁹ id tan-
tum quod juris naturalis est constituitur:
Imo talia fœdera necessaria etiam esse recte
docuit *Grotius.* (h) Præcis certe temporibus,
cum

g) h. f. l. 3.

h) f. r. 11. 15.

am gentium inter
debantur; ut loqu
alia fœdera ei nec
nas res in tuto po
fides (k); autor est
priponeat, ut, ut
hinc, ut p. 111, ut
naturæ, unde inter co
ca, neque terra, ac q
dibus incerti vive
es relinquere iz p
de fœdera ta non
fuit, quod inter ce
ca M. h. h. h. h. h. h.
§. 38. Cõm
comunguntur que
quo ad vitam loc
colenda desiderat
sui similitudinem
sevit iisdem natu
veriam, ut p. 111
ad quædam p. 111
illos impellit, ut
§. 39. Cõm
naturæ, ut p. 111
naturæ esse. Ne
tus et h. d. ex. c. 1
roz dilectionis
benda desin. h.
tatis naturali e
nes amor, cu

cum gentium inter se latrocinia gloria habebantur, ut loquitur *Iustinus*, (i) omnino i) l. 43. g. talia fœdera ei necessaria credebantur, qui suas res in tuto possidere gestiebat. *Thucydides* (k) auctor est, quod veteres Græci, *ux k) l. v. Bels* τῆς ἐμπορίας ὄντες, ἢ δ' ἀπομιγνύντες ἀδελφῶς ἀλλή. *Belop. fi.* λοις, ἢ τῆ γῆν, ἢ τῆ θάλασσας, nulla negotiatione, nullo inter eos. *citra formidinem commercio, neque terra, neq; mari existente,* in suis sedibus incerti viventes, à maiori numero eas relinquere sæpius coacti fuerint. Unde fœdera de non offendendo nata sunt; quale fuit, quod inter se *Jacob & Laban* (l) in sa. l) *Gen. c. 31. c. 44. Sid. Caloc. Com. p. 1152.* csa *Mosis* historia percussisse dicuntur.

§. 38. Cohærent præterea inter se, conjungunturque homines affectu sociali, quo ad vitam socialem, naturali societatis colendæ desiderio, nõ solum inclinant, inq; sui similibus cœtu versari gestiunt, sed & in sevit iisdem natura amorem erga sexum diversum, *αἰδω* tenerrimam erga prolem, & ad *φιλαθροπῖαν* & benevolentiam erga alios illos impellit, ut proin recte *Hierocles* apud *Stobæum* (m) ἀπῶν dixerit, ἢ μὲν τὸ γένος ἐφ' ὅσον ἔστιν m) *Serm. κωνοβίαν, universum genus nostrum ad societatem* *6s. f. m. 416* natum esse. Nimirum uti vinculo charitatis ex fide exortæ Christiani inter se ad mutuæ dilectionis officia sibi invicem exhibenda devincti sunt; ita ex appetitu societatis naturali exortus naturalis erga homines amor, *συμπαιδεία* quadam alios ad alios pro-

propendere facit; ut homo homini idea quia homo est bene cupiat, certe omnia omni immani asperitate bene cupere debeat.

n) *Com. l. 2.* Alioqui, si ut B. loquitur Hieronymus, (n) *sanctus Episcopus ad Eph. 4.* tantum cum proximis loquamur veritatem, quicumque non fuerit proximus, debet audire mendacium.

Quod quidem & in lege preceptum est; Non adulterabis uxorem proximi tui. Si proximus tantum propinquus aut amicus accipitur, adulteria in alienos jure permittit; sed proximum vocat omnem, qui ex eodem nobiscum parente generatus est. Et ut omnes, ceteros rebus nostris bene potius, quam male cupere malimus, ita eodem animo erga illos esse debemus;

o) *2. Offic. 7.* nam si vis amari, ama. Bene B. Ambrosius; (o);

Quid tam infitum natura, quam ut diligentem diligas, quid tam inolitum atque impressum affectibus humanis, quam ut cum amare inducas in animum, a quo te amari velis? Fœdera hincque inter gentes utrinque eodem se habent modo, & aequalia hoc nomine dicuntur, & diuturniora sunt aliis, & meliori observantur fide. Illustre est Delphini Francia exemplum, a Iohann. Busieres (p) commemoratum:

p) *Hist. Franc. P. II. l. 10. p. 25.* Cum enim patre Iohanne ab Angli in praelio capto se ad iniquas conditiones adigi animadverteret, in instrumentum fœderis adspersit scrupulos, vocumque formulas, unde postea commodiori fortuna resisterent Franci a fœderis illibata fide. Bella hinc etiam exorta eo facilius sedantur, quo minori exacerbatione animorum gesta sunt, & quo plura humanitatis officia locum habue-

306 (56) 30
dnerunt. zabella
ej gloria propria est
ant. Vi cum cum civi
i committitur, si con
nem honoris dignitat
sime: si cum Caliber
cum iniqua verberat
nem, sicut Lavinia, Sobrinis
de imperio immicabat
s. 39. Ceter
nalis & universalis
tionem esse dicimus
inerte, seu unius
& principium est
sibi mortales exti
non ex affectu ho
fuerit, pro vere soci
erim simulatio am
reperat maxime
que nonnulla amitti
ad fallendum ec
sociandum por
hominum usen
blicas: quæ inte
nam creditur
omnis hinc a se
dum apud Livii
gis concutitu
gerunt, et
ipsam fidem
solcat.

habuerunt. *Et bella, ait Cicero (q), quibus im-* q) i. *Offic.*
perj gloria proposita est, minus acerbè gerenda ^{l. 9.}
font. Ut enim cum civiliter contendimus, aliter,
si inimicè, aliter, si competitor, cum altero certa-
men honoris & dignitatis est, cum altero capiti &
fama: sic cum Celtiberis, tum Cimbrum bellum ne
cum inimicis gerebatur, uter esset, nō uter impera-
ret, cum Latinis, Sabinis, Samnitibus, Pœnis, Pyrrho,
de imperio dimicabatur.

§. 39. Cæterum hæc charitas natu-
 ralis & universalis, quam adæquatam ra-
 tionem esse dicimus conjungendi homines
 inter se, ceu unius corporis membra, radix
 & principium est omnium officiorum, quæ
 sibi mortales exhibere tenentur, ita ut si
 non ex affectu hoc sociali aliquid profectū
 fuerit, pro vere sociali haberi nō debeat. Talis
 enim *simulatio amicitia*, ut Cicero (r) loquitur, ^{r) de Amic.}
repugnat maxime: delet enim veritatem, sine ^{c. 25.}
qua nomen amicitia valere non potest. Quæq;
 ad fallendum composita sunt officia, ad dis-
 sociandum potius, quam conjungendum
 hominum mentes apta sunt. Fides sane pu-
 blica, quæ inter homines gentesq; firmissi-
 mum creditur esse vinculum, quæq; *abrogata*
omnis humana societas tollitur, uti Appianus Clau-
 dius apud Livium (s) loquitur, nullare ma- ^{s) l. 6. c. 41.}
 gis concutitur, quam si non sincere cuncta
 geruntur, cum contra fides habita plerumq;
 ipsam fidem, etiam apud dubios, obligare
 solet.

§. 40. Hæc humani generis perma-
 tuam naturalem charitatem, seu affectum
 vere sociale, quæ fit unio & consociatio,
 est vel *habitualis*, vel *actualis*. Illa notat ha-
 bitualem propensionem erga homines quos-
 cunque, quibus ideo quia homines sunt,
 nos bene cupere decet; devincitque inter
 se etiam incognitos, maximaque locorum
 intercapedine à se invicem separatos, qui-
 bus officia humanitatis, ubi ita occasio tu-
 lerit, exhibere parati sumus, & ad ea etiam
 præstanda nos obligatos agnoscimus, simi-
 lia vicissim ab illis expectantes. Effectus sunt
 fœdera cum remotissimis etiam gentibus,
 tam commerciorum, quam armorum gra-
 tia tentata, atque imita. Philippus II. Hi-
 spanorum rex cum amoris sui declarandi
 gratia Nangasaci Regi *cor aureum* misisset,
Barbarus illud cordi suo apprimens, idiomate suo,
 ut refert Engelerave (r) Jesuita Belgico Hi-
 spanus, exclamavit: *Maha santo scam! Maha*
santo scam! i. e. O quam gaudeo; quod cor
 monumentum & pignus amoris esse probe
 noverat: eoque munere ab Hispano qua-
 si victus, ei totus devinctus fuit. Hinc
 apud Barbaros etiam morari aliquantisper
 innoxie prætervehentibus, aut præter-
 eantibus, valetudinis, aut alia iusta causa
 licet; laudatque Tacitus (u) hoc nomine Ger-
 manos, apud quos olim, *quemq; mortalium*
arcere lecto, nefas habebatur. *μεγίστου δέ τινος*
δύναμι-

(r) Luc. Ev-
 ang. P. I. p.
 322.

(u) Cerm. c.
 21.

διαγοντιον δις ἀμύτατα ξυμβόλαιον ὄντα, ad peregrinos sanctissima esse fœdera hinc quinq; cogitet ait Plato: (x) Nam cum peregrinus amicis cognatusq; carcat, majorem & apud homines meretur misericordiam. x) 1. de Leg. f. 605.

§. 41. Actualis vero conjunctio datur inter eos, qui actuali & mutua benevolentia, socialique animi propensione se invicem reapse, tanquam corporis membra & partes complectuntur; interceditque vel inter singulos, qui sibi invicem, vel quod in eodem habitant loco, vel alia ratione, innotuerunt; vel etiam inter integros cœtus, civitates & respublikas in quas genus humanum, salva sui indivisione interna dividitur, inter quas mutua communicatio vel per literas datur. Quo etiam medio non solum mutua notitia, sed & reciprocus benevolentiz affectus fovetur, conservatur & augetur, publicæque, decrescente in dies mutuo metu, indeque nocendi libidine proveniente, fidei locus relinquitur. Legatorum ad hoc negotium opera est necessaria, quos haud raro tantum salutandi, vel gratulandi, aut condolendi causa, alios principes & populos adire uti moris est, (y) ita venientes sine causa rejici gentium jus, ut Grotius (z) loquitur, & consuetudo, vetat. Et quod Aristot. (a) & Cicero (b) de oratione disputât, quam inter vincula & instrumenta humanæ confociationis numerant, id de Legatis

y) Marcellaer Legat. l. 2. d. 28.
z) I. B. P. II. 18.3.
a) 1. Pol.
b) 1. Offic p. 11.

c) de Leg. 1. legatis quoque Paschalis (c) non incongrue affirmatur: *Quod homini est loquela, hoc sunt Imperii Legationes.*

§. 42. At uti sunt res humanæ incertæ, dubiæ, infirmæ, mobiles: *ἔτι δ' ὅτι καὶ τὰ ἰδιὰν φύσιν ἀνθρώποι, ποτὶ μὲν ὅτι τὸ δίδω ἑρμῶσι, ποτὶ δ' ὅτι τέραντιον, suapte natura homines interdum modo ad salubria inclinant con-*

d) Hist. 1. 16. *filia, modo ad contraria, recte ait Polybius; (d) ita sapius hoc vinculum non satis validum ad continendum & constringendum genus humanum apparet. Unde ut socialis hic mutui amoris & benevolentiae affectus eo intensior foret, ex unius hominis sanguine universon genus humanum prodire Deus voluit, ut naturæ cognatio consociaret, quos privatus amor distrahit, socialemque incenderet affectum, si eum remitti contingeret. Augustini eximiam de hoc argumento philosophiam supra (e) vidimus. Agnos-*

e) Art. 1. §. 1. scq.
f) i. Offic. 2. 11.

scitque ipse Cicero, (f) *arctiorem esse colligationem societatis propinquorum; sanguiniq; conjunctionem & benevolentiam devincire caritate homines. Nec aliter Seneca, (g) cui breviter hanc formulam humani officii tradere placuit: Omne hoc quod vides, quo divina, atq; humana conclusa sunt, unum est. Membra summo corporis magni. Natura nos cognatos edidit, cum ex eodem & in eadem gigneret. Hæc nobis amorem indidit mutuum, & sociabiles fecit.*

g) Epist. 95.

§. 43. Sane si hominem homini ideo quia

quia homo est benefacere & bene velle de-
 cet, multo magis ideo humana exhibenda
 eidē sunt officia, quia est sanguis de nostro
 sanguine. Unde Florentinus, (h) *cum inter nos, h) D. L. 3. de*
inquit, cognationem quandam naturā constituit, f. l.
consequens est hominem homini infidiari nefas
esse: In seipsum enim & in sua sciviret vilce-
ra, cognatumque profunderet sanguinem,
æque iniquus in seipsum hoc ipso quod
iniquus in suos, h. est. in consanguineos ex-
titisset, atque in Menenii Agrippæ apolo-
go apud Livium (i) reliquæ corporis partes i) 2. Rom.
iniquæ in ventrem sibi consanguineum, &
ex eodem semine, communi omnium ori-
gine, oriundum, fuerunt, quem fame do-
mare stolide conspiraverant. Cognationis
vim spectarunt in Gallia, qui Henrico III.
Regi autores Anno 1588. fuerunt, ne casu
Henrico Guisio, eius fratri Cardinali par-
ceret, nulla enim illam conjugij dulcedine, nullis
liberorum illecebris, nullis charitatibus, quæ hu-
maniores homines reddunt, tangi, proinde nemi-
num esse in omni familia, quem acrivorem ultorem
Rex mesuere debeat, scriptore Ihuano. (k) k) l. 93.

§. 50. Incendere socialem amoris af-
 fectum debet, hominesque consociare,
 etiam *Natura similitudo*, quum & bruta sibi
 invicem conciliet, ferasque à mutua revo-
 cet cæde, secundum illud Poëtæ: (l) l) *In Genes. 3.*
Indica tigris agit abida cum tigride pacem
Perpetuam sapit inter se convenit urfis,
 F accinit

m) *Epod. 7. accinit Horatius : (m)*

*Neg, hic lupi mos, neg, fuit Leonibus
Vnquam, nisi in dispar feris.*

n) 3. *Offic. p.* Unde Cicero (n) eximie hominem, docet, natura obedientem homini nocere non posse. Prolixiora licet, insignia tamen sunt quæ ex naturæ similitudine, quâ solam Gentilis agnovit, in sequentibus disputantur: *Absurdum est, quod quidam dicunt, parenti se aut fratri nihil detracturos, commodi sui causa: aliam rationem esse civium reliquorum. &c. qui autem civium rationem dicunt esse habendam, externorum negant: hi dirimunt communem humani generis societatem: qua sublata, beneficentia, liberalitas, bonitas, justitia funditus tollitur: quam qui tollunt, etiam adversus Deos immortales impij iudicandi sunt. ab iis enim constitutam inter homines societatem evertunt: cujus societatis arctissimum vinculum est, magis arbitrari esse contra naturam, hominem homini detrabere sui commodi causa, quam omnia incommoda subire vel externa, vel corporis, vel etiam ipsius animi qua vacent justitia. Certe sicut consensus similibum & dissensus dissimilium per universam viget rerum naturam; illaque hoc nomine ad se invicem ferti, hæc vero dissociari cernuntur; ita quoque naturæ similitudo hominem homini, nisi omnem humanitatis sensum excussit, conciliat. Hæc vero qualis*

o) 1. *de LL.* sit, eximie rursus à Cicerone (o) docetur: *Nihil est unum uni tam simile, tam par, quam omnes inter*

inter

inser nosmet ipsos sumus. Quod si depravatio consuetudinum, si opinionum vanitas non imbecillitatem animorum torqueret, & steteret quocunque cœpisset: sui nemo ipse tam similis esset, quam omnes sunt omnium. Itaq; quaecunq; est hominis definitio, una in omneiu valet. Ex hac similitudine hominum non solum eorundem colligitur cognatio, secundum illud Platonis: (p) ὁμοίον πρὸς ὁμοίον φύσιν συγγαγῆς ἐστίν, p) *Protager.*
f.
 simile simili natura cognatum est, sed & naturalis illorum æqualitas, qua alter alterum non ut canem, sed ut æque hominem, communis que naturæ participem, h. e. sibi æqualem æstimare debet, ne ei id faciat, quod sibi non vult fieri, sibi que in alios non plus licentiæ esse credat, quam vicissim alios adversus se habere putat. Unde conditionis & sortis humanæ memores varia & humanitatis & moderationis officia homines & populi sibi invicem exhibere solent. Homo hinc hominem, populumque populus, si commode fieri possit, ab injuria defendere sibi licere opinatur.

§. 45. Datur præterea etiam unio generis humani *externa*. Hanc enim quam modo explicavimus, distinctioris doctrinæ ergo *internam* appellare licebit, Illa fluit ex hac, duobusque continetur vinculis, quorum alterum sunt *pacta*, alterum *vita communio*, à benevolentissima animi interna propensione, qua se invicem inter quos

actualis unio datur reapse prosequantur,
 q) *de Civ. c.* 2. c. 3. *Hobbes.* (q) tantum pactis tri-
 buit, ut illorum beneficio potissimum sub-
 lato belli statu, quem fingit, in unum cor-
 pus coivisse homines affirmet: Nos vero
 hæc non nisi pro vinculo externo conjun-
 gendi mortales habemus, cum inter præ-
 cepta legis naturalis, quâ interna generis
 humani unio constituitur, quæque exter-
 nam hominum vitam dirigit, & hoc sit, ut
pacta servemus, quo, uti lege naturali omnes
 consociamur, ita quoque exterius pactis
 jungamur, ut si pacta sancte servantur,
 interiori quoque unione nos sub divino
 imperio conjunctos esse declaretur. Hæc
 quid in vita sociali præstent graviter *Israe-*

r) *advers.*
Callimach.
p. m. 807.

(r) exponit: *In fœderibus & pactis tanta
 vis est, πικύτιω ἔχει δυνάμιν, ὥστε τὰ πλεῖστα τῆ
 βίου, καὶ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Βαρβάρῃς ἀπὸ σὺνθη-
 κῶν ᾗ, ut pleræq, res, tum Græcorum, tum bar-
 barorum, fœderibus transigantur. His enim freti
 cōvenimus, & mutua commercia agitamur. Per hæc
 inter nos contrahimus: per hæc cum privatas ini-
 micitias, tum communia bella deponimus.*

§. 46. Cæterum uti de pactis, quæ
 duas, pluresve conjungunt gentes, dubium
 nullum est, cum pauci in orbe dentur po-
 puli, nisi plane sint barbari, & ab omni hu-
 manitate alieni, quibus non cum aliis cer-
 ta intercedunt conventiones, ita annon
pactum aliquod universale, quo omnes obli-
 gantur

gantur homines, detur? quæri potest. Ex historicis de tali fœdere etsi certo non constet, dubium tamen non est, primævos illòs Noachidas eiusmodi pactum aliquandiu, Noæ potissimum opera, penitus non ignorasse, quanquam mox, Nimrodo publicam turbantè, tranquillitatem, rursus fuerit ruptum. Acta itaque generis humani, itemque gentium, cum de expresso eiusmodi pacto universalì plane fileant, annoa in idem placitum omnium consensus, qui mutui vinculi vim habeat, à posteriori investigari possit, ut *re ipsa & facto*, h. e. ut alias loquuntur, *caute*, eiusmodi commune pactum dari dici queat, suo videbimus, Deo annuente, loco. Negari interim nequit, dari nonnulla, in quæ omnes videntur homines consensisse, qualia sunt, *defensio, dominium rerum, imperium*, & alia, quæ tamen nec expresso pacto constituta sunt, nec ipso etiam facto pactum exprimere possunt, nisi nexu reciproco in idem placitum consentientes constringant. De Gentium pactis infra erit dicendi locus.

§. 47. Alterum vinculum homines exterius inter se conjungens dicimus esse *vita communionem*, prout hæc à charitate & benevolentia sociali profecta, non inconvenienti denominatione eius effectus dicitur. Non de ea communionem, quæ in minoribus datur societatibus, nec de ea etiã

d) i. Offic.

quæ in civitate viventes respicit nobis sermo est, de qua sic Cicero (s) loquitur: *Multa sunt civibus inter se communia, forum, fama, porticum, via, leges, jura, judicia, suffragia, consuetudines præterea & familiaritates, multaq; cum multu reservatione, contracta: sed de communicatione & conversatione cum universo genere humano quæritur, quæ si decens & honesta fuerit, innoxia item, prudenterque atque pie instituta, nihil in se vitii habet. Hinc commerciorum gratia genti licet adire gentes etiam remotissimas, uti præcis temporibus Tyrii, maria universa, terrasq; simul maritimas & insulas, multiplici negotiatione*

e) *Misc. sacr. sua obtinuisse dicuntur Fullero (t); quos post l. 4. c. 19. p. complurium seculorū intervallum imitati Lusitani, lustrata primum australi Africæ ora, ad Indos tandem Orientis penetrarunt, idem Hispani, Angli, aliique fecerunt, institutis cum in has, tum in alias orbis partes navigationibus mercatoris, ut ex navigationibus Hulsiani, aliisq; constat. A Sinarum Imperatore Batavi, missis Pekingam splendissimis legationibus, commerciorum fœdus nostro tēpore petere sustinuerunt, cum universum orbem terrarum aliquoties circumnavigassent, omnesque fere, quos adire licuit, populos maritimos, oblata commerciorum vel amicitia societate, salutassent. Quid cum Persarum rege, quem Schach Sefi nominarunt, Serenissimus Holsatiæ Dux*

Fride-

Fridericus, molitus fuerit, explicat *Ole-*
rius. (u) Magna hinc in celebrioribus orbis ^{u) *Itin. Mo-*}
 emporiis ex omnibus terris confluere solet. ^{*scō. Pers.*}
 hominum copia negotiationum ergo. De
 Amstelodamo *Gerard. Mercator*. (x) ita glo- ^{*x) Atlanti-*}
 riatur: *In hac urbe stabulantur non solum Itali,*
Hispani, Lusitani, Britanni, Scoti, Galli, Sarmate,
Germani, Cimbri, Sueci, Norvvegi, Livones, Germani;
sed etiam Indi Americani, Orientales, Mauri, a-
liq; ex omnibus pene orbis plagis. Hispani e-
 quidem ex affectato in Indicum Oceanum
 iure, suæque dominationis arcanis, Belgas
 excederatos à navigatione ad utramq; Indiam
 abstinere voluerunt, An. 1608. maximisque
 animorum motibus hoc controversiæ ca-
 put inter utramque gentem agitatum do-
 cent *Baudius*, (y) & *Meyeranus*. (z) Sed persua- ^{*y) de Indico*}
 sum fuit Belgis bellum potius continuare, ^{*Belg. l. 2. p.*}
 quam Indorum opes dimittere commercio, ^{*98. seqq. ad*}
 eum libertatem lege naturali omnibus gen- ^{*l. 3.*}
 tibus communem esse contendentibus. ^{*2) Rer. Belg.*}
 Item A. 1580. in Anglia fuit responsum, cum ^{*l. 28.*}
 Hispani legatus Oceanum Indicum ab Angli-
 a navigari conquestu esset apud *Cambden*: (a) sc. ^{*a) *Annal. sc.**}
 nil ob stare, quo minus Oceanum illum vastum ^{*m. 309.*}
 libere navigent, cum mari & aëri usus omnibus
 sit communis. Nec jus in Oceanum populo, aut
 privato cuiquam possit competere, cum nec
 natura, nec usus publici, ratio occupationem per-
 mittat.

S. 48. Hugo Grotius (b) putat, si popu- b) *I.B.P. it.*

F 4. lus 2. 22.

his aliquis externis promiscue aliquid per-
 mittit, teneti eundem ad concedendum
 idem omnibus, ita ut si unus populus excluda-
 tur, ei fiat injuria. Verum cum exteraorum
 omnium non eadem sit ratio, sed alii sint
 noti, alii ignoti; alii certæ, alii dubiæ amici-
 tiæ, qui in eiusmodi rebus, quæ non omni-
 bus promiscue ex præcepto juris naturalis
 debentur, huic, non illi, aliquid citra ejus
 injuriam concedere non possim? *ἢ ἡ ἀξία
 τοῦ ποιοῦντος ἢ τὸ δόλον ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἴ δὲ ὁφθαλμοῖς
 αὐτοῦ ποιοῦντος ἴδω, ὅτι ἄρα δόλος εἶμι; ἀνομιαν licet
 tibi, quod volo, facere in rebus meis? an oculu-
 rum malus est, quod ego bonus sum?* responde-
 tur operariis murmurantibus in parabola.
 (c) Eximie quoq; hæc discesserunt *Bacile-
 rus*, (d) & *Pufendorfius*. (e) Quando itaque
Franciscus a Victoria (f), si qua sint apud barbaros
 communia tam civibus quam hospitibus, non licet
 existimare barbarum prohibere Hispanos a commu-
 nicatione, & participatione illorum. v. g. si licet
 aliis peregrinis effodere aurum, etiam Hispani
 licere: simpliciter ita positum & dictum
 ipsis Hispanis vix probabitur. Nam non
 solum res ipsa ita comparata esse potest, ut
 cum omnibus communicari nequeat; sed
 & cum non sit innoxia utilitatis, ut satis
 tuto de ea alii participare non possint. Un-
 de sequitur, quod ad quæ petenda alter jus
 non habet perfectum, citra etiam injuriam
 ob quam bellum moveat, eidem denegare
 ea li-

e) *Marek.*

20.15.

d) *Cō. Gros.*

P. II. p. 89.

seq.

e) *de I.N.G.*

3.3.14.

f) *Rel. s. sect.*

h

eo liceat; præprimis si illis æque bene ca-
tere possit.

§. 49. Nimirum cum homo primo om-
nium sui, & suorum habeat rationem, huncque ipsa natura amet ordinem, patet
hinc, quod si res mea ita sit comparata, ut
quando aliis promiscue ad usum patet,
exim. aliquid periculi mihi exoriri possit,
cum ex jure domini, tum ex propriæ salu-
tis conservandæ studio, illos ab eisdem
usu arcere possim. Quod uti locum ha-
bet inter homines in vita privata, ita & in-
ter gentes & populos: Unde non licet
populo res alterius gentis eâ invita usurpa-
re. Præcepto. quippe Juris naturalis de
abstinendo à re aliena, non solum alienæ rei
occupatio, sed etiam eisdem usurpatio, &
possessio, & si qui alii proprietatis effectus
sunt, repugnant. Nam uti tranquillitas vi-
tæ hominum socialis dominia rerum dis-
tincta esse voluit, ita & ne quis alterius
rebus eo invito uteretur; cum alias pa-
rum efficax adversus alios dominium,
& quæ ei innititur consociationis huma-
næ tranquillitas, rerumque proprietas
minus securæ esset futura, si ad aliorum u-
sum invito domino paterent. Res itaque
innoxie utilitatis uti vocantur, etsi extra-
neis non hostibus ad usum permitti so-
leant; quod si tamen à concessio illarum u-
su, aliquid detrimenti vel periculi civitati
accidere possit, vob ne accidat jure metua-

Et s tur.

tur, uti res innoxie utilitatis hoc ipso esse
 desinunt, ita non violat jus nature civitas,
 si vindicata sibi illarum proprietate, earum
 usum vel limitat, vel ab illo alios excludit.
 Nec iniquus in jus Domini ille tantum est,
 illudque lædit, qui damnum aliquod reale
 infert, sed & qui alterius liberum rerum
 ipsius moderamen, quatenus est innocens,
 intetcepit. Quanquam vero alter istud
 tertii arbitrium respectu sui innoxium non
 esse excipiat, cum illius loca hostis invade-
 re, & inde irreparabilia damna dare possit,
 melior tamen Domini & possessoris quam
 in vasoris est conditio, qui etiam plus juris,
 ad retinendum, quam alter ad invadendum,
 habet. Unde ex usu omnium seculorum,
 populorumque *neminem putare, ait B. Baile-*
g) ad Gros. rus, (g) se teneri ad permittendū alteri, periculum,
II. 2. 10. ab hoste timenti, occupationem loci aut arcis sue,
si impedire possit. Imo creditur tali si per vim
 loca tertii invadat, vel hosti in loco pacato,
 tanquam in hostico vel suo eandē inferat, a
 gente pacata vim posse opponi, cum ejus
 jura tali facto varie lædi cōstet; nisi vel con-
 sentiat, vel ex pacto id ea permittere tenea-
 tur. Unde cum Angli anno 1665. naves
 Batavorum Indicas in Norvagiæ portu Ber-
 gensi aggressi essent, strenue insultum, non
 sine in vasorum clade, excipiente Alefeldio.
 Præfecto Regio; postmodum inde discepta-
 tione, mox bello exorto, *ex pacto & consensu*
Dania Regis, imo rege invitante, hoc se facillè
 Angli

g) ad Gros.
 II. 2. 10.

i dixerunt, concedentes alias contra
 ium jus esse, si quis in socij portum pacae
 Lassem mittat: ut ibi illius socios hostili mo-
 cles. (h) Contra Orosius Annulo (i) Anglos h) Sid. Di-
 Danie Regem venia in portum irruendi ar. Europ.
 a quaesita, improbis quorundam suggestio. P. XIV App.
 privatis incensos comitatem Regis Frederici, i) Dissert. de P. III. p. 63.
 hostium asperitatem lenire volebat. suam li- Bell. Dan. Anglo.
 am esse interpretatos, respondit.

§. 50. Cæterum etsi qui sic inter Gen-
 uperiori jure gaudet, de usu rerum sua-
 ex jure proprietatis, prout ipsius ne-
 tas, & status ratio vera efflagitat dif-
 ere, earumque usu etiam alios excludere
 sinit; sub hoc tamen temperamento id
 ceri debet, ut, cum in commodo nostro
 novendo etiam aliorum debeamus ha-
 rationem, communisque omnium ho-
 um erga se invicem hæc sit obligatio,
 lter alterius necessitates sublevare te-
 tur, ab earundem usu, quamdiu intra
 ninos innoxie utilitatis hic continetur,
 no arceatur. *Latissime patens hominibus*
ipso, omnibus inter omnes, societas hæc est,
ua omnium rerum quæ ad communem usum
inum natura genuit, est servanda communi-
 ait Cicero (k) Idem rursus: *quicquid sine*
imento potest commodari, id tribuatur cuiq,
ignoto. Quamquam autem qui ea quæ
 t iis utilia, qui accipiunt; danti non
 lesta, denegatum cæteris ire sustinet, jure
 rigidus

k) 1. Offic. p.

rigidus & inhumanus dici possit, nec obsecrare inimicum, sui que tantum studiosum animum ostendat, ni alia tamen urgeat necessitas, talem propterea bello non esse petendum, censuisse videtur Gallorum Regis ad Septentrionem pacandum missus Legatus

1) *Hist. Belli Thuillerii apud Buxlerum, (1) quando Wittenio, Succo Dan. Hollandico Legato cunctis, iniquenti, nationes graviter tulisse Danorum in Oresunda vexationes: Gallos quoque saepe eo nomine offensos, respondit, injurius tamen, quatenus tantum non viderentur, ut bello vindicari oporteret, tolerasse.*

§. 51. Conservatur hæc communio concessio libere committendi jura, quo extraneo non hosti aditus & mora in alienis terris non denegatur, quo facto mutui metus, qui alias homines dissociat, non parum minuitur. Dicit enim non potest, quantum mutua officiorum promittitudo homines sibi invicem conciliat. Unde nec Hieronymus à Judæo literas Ebræas discere, nec Athenis studiorum gratia vivere Gregor. Nazianz. dubitavit. Ab exteris etiam accepta beneficia, perceptamque civilitatem, domi solemus prædicare, eorumque memores esse. Tam sancte hinc *ius hospitii* prisca fuit observatum, ut hospitem peregrinum lædere pro gravissimo scelere fuerit habitum:

Ἰουὺ δ' ἔστι δ' ἰκίττω ὅς τε ξένον καὶ ἔρξεν
 par est delictum, si quis supplicem & hospitem
 malo afficiat.

Secundum Hesiodum. (m) Et Stephanus Un-
 garizæ Rex apud Bonfinium (n) ad latrones,
 qui peregrinos regis salutandi causa accedentes male tractaverant, cur, inquit, con-
 temptis numinibus & divina lege, præter jus &
 fas diri grassatores, hospitem sanguine manus
 infecistis? capitalique supplicio damnatos
 ad omnes regni aditus crucibus affigi iussit, ut
 liberum peregrini iter in Pannoniam quondam
 hospitabilem fore omnibus significaret. Pru-
 dentia tamen hic opus est, ne quod innoxie
 utilitatis esse debet, noceat; quanque enim
 ξυνηλασίαν Spartanorum non probaverim,
 non tamen Francisco à Victoria (o) ita nude o) Releb. 4.
 subscribendum esse censeo, quando Hisp. scilicet 3.
 nos contendit habere jus peregrinandi in Ame-
 ricanorum provincias, & illic degendi, sine ta-
 men aliquo nocumento barbarorum, nec posse ab
 illis prohiberi. Cum enim non constat, ami-
 cus ne an inimicus hospes sit; num conta-
 gii aliquid secum ferat nec ne; explorato-
 remne, an fidelem inquilinum agere velit,
 in eo recipiendo vel admittendo caute
 omnino proceditur, ne serpentem vel pe-
 stem impudenter foveamus. Inprimis autè
 religionis est habenda ratio, ne illis facile
 locum liberæ & perpetuæ habitationis
 concedamus, qui religione à nobis dissi-
 dent;

m) Dier.
 Op. 6. 325.
 n) Rer. Pru-
 gar. Dec. 18.
 l. 1. f. 187.

o) Releb. 4.
 scilicet 3.

dent: quos tamen pellere propterea non licet, si vel pacto & reversalibus territorii Dominus prohibeatur, vel citra totius civitatis concussionem id fieri nequeat. Peregri- ni vero & incolæ in civitate officium quod sit, tradit Cicero: (p) *Nihil sc. præter suum negotium agere; nihil de alio inquirere, minimeq; in alia Rep. esse curiosum.*

p) 1. *Offic.*

§. 52. Ad hanc vitæ communionem pertinent *connubia inter personas diversarum gentium.* Duplicia hæc sunt, vel inter personas *privatas*, vel inter *Illustres*, genus & sanguinem miscentes. Vinculum pacis illa amant esse, ceu ex amore profecta; nec interneciva adversus gentem odia fovenda sunt, ex qua ad intimam & suavissimam vitæ consuetudinem sociam eligimus, impii in consanguineos, & maxime affines futuri. Unde ut denegata exteris connubia bellum, ita concessa pacem conciliarunt. Cambyfes Amasi Ægyptio bellum intulit ob denegatas, juste licet, filiz ipsius nuptias, *Herodoto* (q) teste; cum apud Romanos cum Sabinis in foro pugnantes Sabinæ mulieres, Romanorum uxores, quarum ex injuria bellum ortum erat, *crinibus sparsis scissaq; veste*, victo malis muliebri pavore, *ausa se inter tela volantia inferre*, ut *Livius* (r) tradit, *non pacem modo, sed & civitatem unam ex duabus facerent.* Hac mente, ut cum Alexandro in gratiam rediret Darius, nuptias filiz cum amplissima ei dote obtulit apud

q) 1. 3. *ab omi.*

r) 1. *Hist. Rom.*

CNR-

Curiam. (s)
no Rege P
vico XIV. G
missas An. 18
trimum cum p
fuit; cum, uti
tali vinculo me
militi facile p
que hoc nomi
græcæ pacis c
dere feliciter
apud Socrum
4
bond fl abid
Pindare vi
Thalomi q;
§. 53
rum inter ge
tum religio
dicit, distu
nia cum in
non dirim
ejusmodi
per se sua
linas etian
gū non re
morum e
dis Christi
cum regu
redatam
Ecclesiæ
hibent

Carthum. (s) Unde Pimentellus ab Hispa-^{s) 4. 3. 5.}
 no Rege Philippo IV. ad pacem cum Ludo-^{4. 11. 5.}
 vico XIV. Galliarum Rege stabiliendam
 missus An. 1658, eius auspicia ab Infantama-
 trimonio cum rege Galliarum desumendum cen-
 suit; cum, uti Viliosius (t) loquitur, ab animi<sup>Var. Eu-
 rop. Egens.</sup>
 tali vinculo nexis immensa res, & tractatu dura^{Addit. p. 15.}
 moliri facile posse viderentur. Gratulamur-
 que hoc nomine Septentrioni, non redinte-
 gratæ pacis tantum, sed & conjugali fœ-
 dere feliciter unito. Spectat huc illud Lyci
 apud Senecam: (v)

u) *Hercul.*
Far. 9. 34.

*alieno in loco
 haud stabile regnum est, una sed nostras potest
 Fundare vires, juncta regali face
 Thalamus, Megara.*

§. 53. Cæterum hanc matrimo-
 nio inter gentes libertatem, cum morum,
 tum religionis dissensus multum coar-
 ctat, dissuadetque. Nam etsi matrimo-
 nia cum infidelibus & barbaris contracta
 non dirimenda sint Christianis, cum inter
 ejusmodi personas contractui conjugali
 per se sua satis firmitas constet, infide-
 litas etiam ipsi formæ & essentia conju-
 gii non repugnet, nec ejusmodi matrimo-
 niorum exempla desint: Ita enim Clodil-
 dis Christiana nupsit Clodovzo Franco-
 rum regi Ethnico apud Gregor. Turonensem; (x) x) l. 2. c. 12.
 recte tamen ea legibus tam civilibus quam
 Ecclesiasticis ne promiscue ineantur pro-
 hibentur: Tertulliano etiam, Cypriano, Au-
 gustino

yl. de Augustino improbata. Bene ambrosius (y) cum
 Erabam. sancto, inquit, sanctus eris, & cum perverso per-
 verteris, si hoc in aliis, quanto magis in conjugio,
 ubi una caro, & unus spiritus est? quomodo au-
 tem potest congruere charitas, si discrepet fides,
 & ideo cave Christiane gentili aut Iudaeam filiam
 tuam tradere, cave gentilem aut Iudaeam atq[ue]
 alienigenam h. e. haereticam & rem alienam a fide
 uxorem tibi accersas.

§ 54. Sed quid si vicinae gentes bar-
 barae & infideles a fidelibus & moratioribus con-
 nubia petant? quin, quemadmodum illarum am-
 biendi & contrahendi matrimonia apud alios
 populos facultatem & libertatem habent, ita hi
 vicissim, si ista conjugia non esse sua esse,
 nec satis commode & pie contrahi vident,
 libertatem & facultatem denegandi habeant,
 dubio caret. Liber enim consensus con-
 nubialis esse debet, & si tales proci sunt
 mores, ut moratior ab illis sponsa abhorreat,
 durum est & inhumanum ad nuptias sibi
 minimè gratas planè invitam cogere; siq[ue]
 etiam à superiori potestate fuerit tali
 barbaro tradita, rectius illius pudicitiae
 vis inferri, quam eidem consuli dicitur,
 nisi superveniente consensu tandem
 annuerit. Affectus enim conjugalis erga
 hanc vel illam personam, cum spontaneus
 potius, quam coactus esse malit, imo cogi
 non possit, seu à libero voluntatis exerci-
 tatio non simpliciter dependens, imperio
 quoque civili simpliciter non est obnoxius.

§ 55. Quod si vobis, istam virginem cum manu muliere posse linguas, quidem denegentur, Iam Christianam re- cernat, & genus vestro infamia commu- bium nobis non Aegyptios filiam Canas habuit, cum tam non habuerunt intelligere; est d poluit, & que non pulse verborum Faminarum ante lum fuerit, ut ex Iura tamen sem quam celebs id non possit, ex inhumane den viz dari possit tamen factum ptione juris ar, ut Felden pmissis debe humane ier quam affec propter a condonaz strz nary ne belis,

§. 55. Quod si vero non aliunde, quam à nobis, istam virginibus destitutam viro-
rum manum mulieres ad connubia petere
posse fingamus, quin illis & tum juste ead-
dem denegentur, sub conditione tamen,
*donec Christianam religionem professi, barbariem
exuerent, & genus vite scelestum civilibus & ho-
nestis institutis commutarent,* cum B. Bœclero (z) ^{2) Comm.}
dubium nobis non est. Justas proin Amasis ^{Gras. P. II. p. 88.}
Ægyptius filiam Cambyſi Persæ abnuendi
causas habuit, cum, memorante Herodoro (a), ^{2) l. 3. Hist.}
eam non habiturum illam uxoris loco, sed pelliciu, sub mit.
intelligeret; etsi dolum quo Cambyſi im-
posuit, æque non probaverim, atq; si re-
pulsæ verborum adduntur contumeliæ.
Fœminarum autem raptus frequens licet o-
lim fuerit, ut ex Herodoro (b) constat, pro in- <sup>b) l. 1. sub
mit.</sup>
juria tamen semper fuit habitus. Et quan-
quam cœlebs ideo quod in cœlibatu vivere
non possit, cæteris matrimonii libertatem
inhumane denegantibus, (etsi talis casus
vix dari possit) vi fœminam rapiat, minime
tamen factum hoc defendi potest præscri-
ptione juris & directa via; *injuste enim fa-
cit, ut Felden (c) loquitur, qui quod ex amicitia
proficisci debebat, vi acquirit.* Excusationem <sup>c) Not. in
Gras. II. 2.
21.</sup>
humanæ infirmitatis prætereundum licet, ob
quam affectui & necessitati, si vere talis,
propter aliorum inhumanitatem, aliquid
condonandum. De casu, quando civis no-
stræ nuptiæ sic petuntur sub d'nuntiatione
belli, egit Pufendorf. (d) <sup>d) Diff. del.
p. 45.</sup>

C

§. 16.

§. 56. Pudendum, non prætextu necessitatis excusandum, pactum fuit Mauragati Asturum Regis, quinquaginta nobiles puellas, totidemque plebei generis, Arabum libidini, *veluti tributum annuum*, exponentis; cum ad impia & scelerata se adigi nemo pati debeat, ullo necessitatis prætextu.

§. 57. Licet vero inter gentes connubiorum communio detur, genusque & sanguinem cum externis tam privatæ, quam illustres personæ & populorum Reges miscere soleant, qua tamen mente id fiat potissimum, & quomodo non idem animorum habitus sit, eleganti stylo notavit *Barclajus* (c): *Privatorum est eligere matrimonia ex amicitia affectu, & morum concordia. Nobis (Regibus) illa suavitas exuenda. Regum enim fortuna est, ut nunc indignos & exosos per sanctissima fœdera sibi jungant, nunc omnium nexum jura, omnique sanguinis charitatem inhumana necessitas negligat. Charissimus esse solet, qui utilitate præcipua potentiam nostram alit, & affinitates pulcherrime censentur, quæcunque regnum stabiliunt. Scio à regibus sæpe filias aut sorores spargi in eos, quos fallere amicitia specie volunt, aut ad tempus placare, nihilque deinde sui sanguinis pignoribus, nihil nominum, quæ mutuo inierunt, reverentia motos pacem & bella ex temporum & fortuna æstimare ingenio. Commentarii instar esse possunt, quæ huc pertinentia passim tradunt Clarissimi Scriptores *Thuanus* & *Grammondus*.*

e) l. 3. Ar-
gen. p. m.
318

§. 58. Fovetur, & conservatur hæc ho-
 num & gentium inter se communitio per
 am *cursum publicorum*. Antiquissimum
 esse, Cyroque & Xerxi usurpatum, ex
Herodote & *Herodoto* observant. Idem fe-
 runt Græci, Romani, celebraturque Au-
 gustus *Suetonio* (f) hoc nomine, quod *quo ce.* f) *Aug. c. 49*
ius, ac sub manum annuntiari cognoscit, possit,
id in provincia quaq; gereretur, juvenes primo
dicis intervallis per militares vias, dehinc ve-
hula disposuerit: quodque commodius id visum
fuerit, ut qui à loco eidem perferrent literas,
errogari quoque, si quid res exigere possent.
 mentionem *Cesar* (g) facit nuncij per equos g) *de D.C.*
positos allati; quod de aliis Romani Impe-
Principibus contra Orlandum Malavoltam
defendit & probat Forstnerus (h). In Gallia h) *Nos in*
ante inauditum instituit, Cominas (i) au- *Ta. P. l. p. 112*
re, Ludovicus XI. Hodie non solum u- *i) Com. l. 3.*
versus Orbis Christianus, ubi bellum non *mit.*
 stat, imo & belli tempore, beneficio ejus-
 modi *cursum publicorum* inter se com-
 unicat; sed & in amplissimo Turcarum
 imperio *Macides* veloci cursu mandata Sul-
 ni expediunt, & quid ubivis rerum gera-
 r eidem nuntiant. Quo communitio-
 nis inter homines conservandæ mediocri vita
 hominum socialis carere nescit, ita ob ejus
 signem necessitatem & usum, & ut decen-
 ordine omnia gerantur, nec ex pro-
 scua ejus usurpatione tranquillitas

generis humani aliquid detrimenti cape-
ret, merito jus cursum publicorum ab illis
qui supremo inter homines gaudent impo-
rio sibi vindicatur.

§. 59. Ex hac universali humani ge-
neris societate Pax quoque fluit *universalis*,
cum omnibus hominibus, quantum per il-
los licet, exercenda; quæ hinc resultat, si
homines sibi invicem secundum legem na-
turalem, quæ est commune generis humani
vinculum, quæ debent promte præstent.
Præcipua pacis hujus officia sunt: Unicu-
que secundum justitiam universalem suam
tribuere; Neminem lædere; & quæ exo-
riuntur controversias amice transigere. Ab-
esse proin jubemus Statum belli Universa-
lis, *omnium contra omnes, quod statui hominum*
k) de Civ. i. naturaliter adharere Hobbes. (k) existimavit;
cum enim generis humani interitum respi-
ciat, non potest non ei esse inconueniens:
Socialis est hominum vita, quæ sine socio-
rum concordia stare nescit.

Pax optima rerum

*quæ homini novisse datâ est, Pax una triumphis
innumeris potior. Pax custodire salutem*

Et civis æquare potens:

l) XL. 6. 594. rectè *Silius* (l) canit. Quare cum non so-
lum homines, si suæ naturæ quæ rationalis &
socialis est convenienter vivere velint, hoc
ipso quia homines sunt, ex naturæ suæ con-
ditione ad pacem cum quovis servandam
obli-

obligentur, sed etiam lex naturæ eandem præcipiat, manifestum hinc est, obligationem hanc perpetuam, & æque immutabilem esse, atq; natura humana mutari nescit, vel lex ipsa naturalis est imutabilis; ut proin *Fernand. Vasquin* (m) multū aberraverit, *posses*, *m) Controv.*
inquiēs, Dem mentes hominum hac imbucere opi- *Illustr.*
uione, hancq; legem facere, ut hominem homini *1. 27. 9.*
insidiari, aut necem inferre, vel quovis modo nocere fas non esset, non magis quam pecudes, armenta, feras, volucres, vel squameam turbam interficere. Unde si per alterius injurias pax abrumptur, ita ut exoriatur bellum, fiatque humanæ societatis dissolutio, non tamen ipsum vinculum, quo in societatem universalem consociamur, solutum in se, quod fieri nunquam potest, censei debet. Et si enim obligatio ad pacem colendam cum quovis homine mutua sit, ut proin vim vi legitimè opponere possimus, usus tamen belli non nisi subsidiarius est, eoq; tantum nomine bella geruntur, ut id quod in vita sociali cuilibet debetur parti, obtineatur, tranquillaque sit & pacata humani generis societas. Relinquitur hinc, non solum propter pacem bellum gerendum esse, bellaque gerentes, ad priorem concordiam, ubi primum propriæ salutis ratio admittit, redire debere, quod prolixius *Alberic. Gentili* (n) explicatur; verum etiam statu belli non a) *de I. B. III.*
omnia dissolvi jura humana, sed illorum ex-

eritium ad tempus suspendi; nec omnia
 humanitatis tolli communionem, sed illa
 tantum quiescere ad tempus officia, quorum
 exercitiū cum sine belli cōponi nequit. Qua-
 re cum non ob religionis, vel morū dissen-
 sum, quatenus alter illo civiliter nō laeditur,
 bellum geratur, nec illo vinculum primæ
 & universalis cōsociationis rumpatur, sequi-
 tur hinc, quod licet alii sint morati, alii bar-
 bari, alii etiam sacris suis, & circa religionis
 capita sensu diverso à nobis discrepent, nec
 in illos, nec in istos, hoc præprimis nomine

¶ *De 3. ad Q.
 Frat. Epist.
 61. Ep. 1.*

severe liceat, uti rectè etiam *Ciceroni* (o) vi-
 sum fuit.

§. 60. Colligitur hinc, inter bellige-
 rantes omnia juris commercia non so-
 lum non esse sublata; sed nec illam partem,
 quæ prior pacem abruptit, omne illud alteri
 remisisse parti, quicquid ab illa alias per
 jura naturæ postulare poterat, cum id ratio
 cōsociationis universalis non ferat, cujus
 habitus semper manet, cesset licet non-
 nunquam, quando scil. alter socialiter me-
 cum non vult vivere, ejus actus, suspenda-
 turque ad tempus. Et qui non casus dari
 possit, ubi victus crudeli & impotenti vi-
 ctori, qui in vindicanda injuria nullam hu-
 manitatis & æquitatis habet rationem, obji-
 ciat: *Hoc non commerui, peccaverim licet. Cice-
 ro* (p) *sane Aelianus*, (q) *Valerius Maximus*, (r) *cei*
crudelle improbant factum Athenien-

p) 3. *Off. p. 61.*
 q) *Var. hist.*
 2.
 r) *l. 9. 2.*
Err. 8.

sum

sum, bello capto dextrum pollicem precipen-
tium, ὅπως δέξω μὲν φέρειν μὴ δύναται, καὶ πῶς δὲ
ἐλαύνωσι, quo lanceam ferre non possent, remigare
possent, uti refert *Plutarchus* (s). Promta autem
his foret sui facti ratio: si hostes per jus natu-
ræ nihil à se invicé amplius postulare possét,
sublata inter eos omni juris commercio.

1) T. I. Lys.
f. 438.

§. 61. Quod vero attinet facultatem
bellum gerendi, & vim alteri, qui me lædit,
opponendi in infinitum, putat *Grotius* (t),
qui me injuria parat afficere, eum mihi eo ipso
dare jus, hoc est facultatem quandam moralem
adversus se in infinitum, quatenus aliter malum
illud à me arcere nequeo. Quamquam enim
hoc verum sit, quod is qui mihi injuriam
intulit, non mihi defensionis meæ institu-
endæ modû præscribere possit, loquendo de
mediis jure naturali & divino concessis, &
fini consequendo proportionatis, nõ tamen
sequitur, licentiam hancce meam adversus
illum per se in infinitum se extendere, quod
nullum amplius habeat jus adversus me,
quo minus extrema quæque à me expe-
ctare possit, cum hæc non quævis comme-
reatur injuria. Et si propter pecora abacta
tantum, vel nonnullas incensas domos,
totum eius, qui hoc damnum dedit, regnum
vastetur, quin hic jure de hostis iniquitate
& crudelitate queri possit, dubium non est.
Quis enim negaverit, uti alibi, ita quoque in
bello excessum esse injustum? Cumque me-

2) I. B. P. II §
1. 10.

ritum, ob quod delinquens bello affligitur, non sit infinitum, sed secundum proportionem corrigi & vindicari possit, eandem etiam iustitia vindicativa, ex qua bellum inferitur, quæque naturalis est, in puniendo & vindicando servari præcipit. Quod si tamen asperiora media maior, vel crescens hostium ferocia provocet, quin & illis tum uti liceat, dubium non est.

§. 62. Cognosci hinc potest, quænam vera Belliratio sit, & quid per illam contra hostes liceat. Multa equidem scæde, & crudeliter inter belligerantes gesta excusantur ceu ex ratione belli gesta, sed non citra tituli huius abusionem. Quanquam enim ea belli haud raro facies, rerumq; gerendarum ratio sit, vel quoad certum statum belli, vel quoad ejuædem peculiare momentum, vel quoad casus, tempora, eventusq; occurrentes aut concurrentes, ut extraordinaria & subsidiaria quadam ratione fortiter aut solerter, uti B. Bacleri (u) nostri verbis utamur, ad finem belli talia adhibeantur, quæ alias absque talibus circumstantiis pro iusto licitoque non censentur; nunquam tamen ipsum vinculum quo in societatem universalem naturaliter consociamur, vel solutum, vel solvi posse quoad habitum censerî debet, suspendatur licet ex belli ratione eius exercitium quoad plura vel pauciora officia, adhibeanturq; etiam ob præsentem necessitatem rigidiora

u) ad Hip-
pol. a Lap. p.
9.

pora media, q
unde hanc
ex frax & con
mata, in quam
nobis de bitur
vel per alias e
do etiam ca
non alius medi
bram perven
mo minime
vendi, absq
beat, Ut eni
certum hanc
ratio, quan
dinaria ext
missa sunt,
vendit exc
ex saniori p
adequata,
doles, ut fi
ticalis &
tissime &
mine me
Romanis
quia sur
pocant,
macione
fadio fr
his tum
eximie
Caro

diora media, quam alias fieri solet. Vera deinde hæc, non ficta debet esse necessitas, ex statu & conditione belli prudenter æstimata, in quam ab ipso hoste pertinaciter jus nobis debitum denegante, ob eius ferociam, vel per alias eiusdem actiones bellicas, vel alio etiam casu sumus coniecti, ut his, & non aliis mediis ad finem legitimum partem læsam pervenire posse certum sit, cum belli ratio minime pro facultate in infinitum læviendi, absq; omni humanitate, haberi debeat. Ut enim jure ordinario nõ omnia licent in hostem, ita quoque jure extraordinario, quando scilicet necessitas urget extraordinaria, extraordinaria quoque media permessa sunt, ne sine quem altera pars juste intendit excidat, modo media ista rigidiora, ex saniori prudentiæ bellicæ dictamine sint adæquata, quando nimirum ea belli est indoles, ut finis vel universalis, vel etiam particularis & subordinatus, hoc medio & tutissime & certissime obtineatur. Quo nomine merito improbatur, quod *Ariaxatis* à Romanis ignis immissus, deletaq; & solo adæquata sunt, quod *Tacito* (x) autore, nec teneri x) XIII. Anpoterant, sine valido presidio, ob magnitudinem ^{nat. 4. 3.} manium, nec id victori virium erat, ut presidio firmaret. Hæc enim extrema belli, qualis tum erat, status & ratio non requirebāt, eximiè id docente *Forstnero* (y). Humanius y) in Tac. d. Carolus M. ex eadem fere ratione Cæsar Au- ^{p. 253.}

G s

gustam.

gustam, veterum Numantiam in Hispania, in deditionem cum accepisset, ne rebellare

2) *Annal. l. possit, moria ejus, ut Aveninus (z) refert, dirni
4. f. 243. jussu.* Otto quoque II. Cæsar, cum *Bath-*

viam Bojorum recepisset, moria, *ne posthac*

a) *Annal. l. forent receptaculo hostibus, eodem (a) teste solo
5. f. 396. equavit.* Sic denique oportet ex ratione

belli ad certum finem directa media esse comparata, ne peccent contra præcepta juris universalis, quatenus sc. eius exercitium in bello tolli nec debet, nec potest: cum & alias ex ratione belli nõ armis tantum, sed & perfidia in hostem grassari liceret.

§. 63. Cæterum hæc totius humani generis consociatio, & societas universalis, etsi ratione vinculi, & *habitualiter* considerata, perpetua sit, non uno tamen nomine imperfecta est, varieque concutitur; imo si exercitium spectes, nonnunquam penitus introductâ vitâ dissociali abrumpitur, & magna ex parte tollitur. Multum sane *Imperfectionis* huic universali generis humani societati adhæret ex sociorum, h. e. hominum malicia, cum ex imbecillitate intellectus, qua in judicando sæpe decipitur, id pro bono & honesto habendo, quod ab omni honesti & boni regula penitus aberrat; Sapienter Polybius (b) εἶπεν, inquit, δ' ὅτι καὶ τῶν ἰδίων φύσιν ἀνθρώποι, ποτὲ μὲν ἐπὶ τὸ δεινὸν ὀφθαλμοῦ, ποτὲ δ' ἐπὶ τὸν ἐπιεικῆ, *suapte natura homines interdum modo ad salubria inclinant consilia, modo*

b) 14. *Hist.*
c. 13.

ad

contraria; tum ex appetitus utriusque & ceterum ferocia exorta, qua feritati, saevitie, libidini, ambitioni se permittentes, ceteris & rapinis in alios grassantur, ita ut visissimus homini homo hostis sit. *Cōsidera,*

quit *Seneca (c) qua finis, qua hominem in hominum perniciem instigant: invenies spem, invidiam, odium, metum, contemptum.* Audiuimusque quotidie de rabie, ira, furore & immanitate hominum in homines querelam, horum genus *φανερότερον ἢ τὸ ἀλόγιον* esse scribit supra laudat *Polihius: (d) τὰ μὲν δὲ ἄλλα ζῶα d) Hist. l. 17.*

ὅς τ' ὁμοίᾳ ἔπιθυμίας αἰσῶν δυνάουεντα, ἄλλοι δὲ τῶν σφάλλων: τὸ δὲ ἄνδρῶν γένος σφισσοποιεῖται, ἢ ἵππων ἄλλοις τῶν ἀλογίστων, ἄλλοι τὴν φύσιν ἀμαρτάνει, nam cetera animantes, sicut solis cupiditatibus corporis serviunt, per has in fraudem labuntur: at humanum genus hoc amplius adficiū imbutum opinionibus, non pauciora per inconsiderantiam & pravam iudicacionem peccat, quam per naturam.

§. 64. Nec inter privatos tantum talia contingunt, sed & integras gentes & populos in se invicem variis de causis confurgere, orbisque quietem atrocissimis bellis concutere & turbare videmus, ita ut tantum illorum per omnia secula terris omnibus continuetur, ut, censente ita *Iustino, (e) plus hominum ceteris bellis & armis, quam naturalis factorum conditione rapiat.* Et quanquam vel induciis iniuriis, vel pace constituta, utrinque ab armis cessent

Ep. 105.

Hist. l. 17.

17.

c) 2. 2. 12.

cessent belligerantes, perpetuæ tamen gli-
 scunt inter gentes amulationes, odia, & inimi-
 citiæ sæpe numero interneciæ, quas inter
 diversas intercedere gentes mirum non est,
 cum inter ejusdem gentis homines fune-
 tissima incendant & mulationes certamina,
 ut de Græciæ civitatibus hoc testatur *Hero-*
dianus (f) & *Iustinus* (g). Recte *Plinius* (h) ni-
 hil, inquit, est tam primum ad similitudines, quam
 amulatio, quæ a suis æqualitate, exardescit in vi-
 dia, cujus finis odium est. Simulatione incen-
 sum *Attilam*, primas mundi gentes *Romanos*,
 i) *Reb. Ge. Vespogothas*, subdere peroptasse, *Lernandes* (i) au-
 tor est: & ut vetera mittamus exempla,
 Angli omnibus quondam animi incitationem &
 alacritatem naturaliter innatam bellum in Gal-
 liam inferendis ait *Cominans*, (k) cujus rei mox
 subjicit causas. Nativos Germanorum ho-
 l) *Rer. Vng. Dec. l. 10 f. 155.* *stes* Ungaros vocat *Bonfinius*, (l), gloriaturque
Vngarica savitia, vastationis & rapina, Germa-
 niam quondam fuisse *Gymnasium*. Idem de
 m) *Com. l. 10. p. 69 l.* aliis constat. Sapienter enim *Cominans* (m),
 est sane, inquit, quondam vobis innata pravitas,
 adeo magna quidem, ut nulla plane ratio nos ab
 injuriis & violentia coerceret. Minimum ju-
 ris habet, quod Ungari olim Germaniam
 Galliamque flamma ferroque vastantes,
 percunctanti *Conrado I. Cæs.* cur tam dira
Christianos odio insectarentur, responderunt:
 Humanorum scelerum sumus ultores, & ad suppli-
 cia vestra à Dea editi, quum vos persequi defini-
 mus.

f) l. 3. 2.

g) l. 8. 1. 1.

h) *Paneg. c.*
34.i) *Reb. Ge.*
*11. c. 35.*k) *Com. l. 8.*
*p. m. 613.*l) *Rer. Vng.*
Dec. l. 10 f.
*155.*m) *Com. l.*
10. p. 69 l.

num, tunc a vobis, irato Numine, capimur, & ob-
truncamur, autore Bonfinio. (n) Scipsum e- n) l. c. p. 156.
nim inter pares ita judicem constituere non se- q.
licet.

§. 65. Gensium in Gentes Latrocinia, pro-
licitis olim habita, de quibus supra diximus
huc pertinent; fatalesque item populorum ad
aliorum invadendas sedes migrationes, qui-
bus humani generis consociatio & pax uni-
versalis vehementer sæpius fuit concussa.
Ad latrocinia exercenda quid barbaras
gentes excitarerit, locus Thucydidi (o) non
obscure docet: οἱ Ἕλληες ποταμοὶ, ἢ ἢ Βαρ-
βάρων οἱ τε ἐν τῇ ἑκείρῃ ποταμοὶ θαλάσσιοι ἐτρέπον-
το πρὸς ληστείας, κέρδους ἢ σφίτερον αὐτῶν ἔργου,
καὶ τοῖς ἀδυνάτοις τρωφῆς, καὶ πτωχιστοῖς πώλε-
σιν ἀτερχίστοις, καὶ ἢ κωμαὶ ὀικυμένας, ἢ παζον,
καὶ τὸν πλείστον ἢ βίῃ, ἐν τεύθειν ἰποιῦντο, ἢ ἔχοντες
πρὸ ἀιχμύλων τούτων τῶ ἔργου, θέροντο δὲ πρὸ καὶ δέξου
μᾶλλον. Græci olim, & Barbarorum quicunq; in
continente maritimi erant, ad latrocinium con-
versi sunt, tum sui quæstus, tum pauperum vi-
ctus gratia, atque adorti civitates muro vacan-
tes, vicatimq; habitatas, diripiebant, ac maximã
victus partem hinc comparabant, nullo ob id pu-
dere, non nihil potius sibi gloriosum. Nota-
vit ad hæc Græcus Scholiast. Thucydidis:
Quum hoc factum nondum ignominiam, sed non-
nihil gloria potius afferret. Unde de Germani-
is, latrocinia, inquit Iulius Cesar (p) nullam p) l. c. B. G.
habens infamiã, qua extra fines eujusq; civitatu c. 23.
fiunt:

sumt atque ea juvenis exercenda ac defidia
 minuenda causa fieri pradicant. Vastatis etiam
 finibus simul hoc se fore tutiores arbitrati sunt,
 repentina incursionis timore sublato. Barbara hæc
 feritas licet olim inter artes licitas relata
 fuerit, nec hodie apud Barbaros desierit,
 tranquillitatem tamen turbat, publicamq;
 rumpit pacem, in leges naturales, de nō ladendo
 proximo, & abstinendo à re aliena, iniqua, om-
 nique consociationi inimica, quæ ejus-
 modi latrocinii non parum concutitur.

§. 66. Quamquam vero obligatione
 ex jure naturali proveniente ad vitam so-
 cialem omnes obstringamur, ita ut nemo
 alteri quid debeat inferre, unde lites, dis-
 cordiæ & bella exoriantur, sed eundem jure
 secū eodē frui permittere teneatur; lumen
 tamen recti, semenque boni internū, dicta-
 menque conscientiæ justum præcipientis,
 non satis valide nonnunquam feroces ho-
 mines ad mutua præstanda officia continere
 potest, ita ut sola lex naturæ consociationi,
 & paci inter homines conservandæ non suf-
 ficiat, sed imperio insuper civili opus sit,
 quod præsentī & in oculos incurrente vi &
 pœna fidem & pacem publicam turbantes
 coërceat. Ejusmodi universali imperio ci-
 vili cum communis humani generis con-
 sociatio destituatur, & hoc quoque nomine
 eandem imperfectam esse patet.

§. 67. Accedit aliud insigne commer-
 cii humani impedimentum, *Linguarum sc. di-
 versitas,*

versitas, quibus utuntur homines, variis linguis & linguarum dialectis distincti, qui hoc ipso à se invicem dissociari videntur, mutuo inter illos metu hoc nomine crescente. Vinculum sane, Cicerone (q) etiam q) l. Offic. iudice, est *Oratio*, quam propter vitam socialem homini esse datam præclare docet *Aristoteles* (r); sine linguæ enim usu qui erit (r) 1. Pol. 2. inter homines, inter parentes & liberos, maritum & uxorem, imperantes & obsequentes officiorum commercium? ita ut arctiori etiam concordiz nexu inter se cives in Republica jungantur, ubi unò loquuntur ore; dissociantur vero, si diversa utantur lingua homines. Jure proin, quod terrarum orbis per complures linguas, variasque linguarum dialectos in tot quasi factiones distrahitur, inter incommoda quibus genus humanum ex iusta Dei judicio premitur, meritoq; numeramus; quanquã universalis ista communitas, quæ in natura ipsa humana, non in signis illis externis fundatur, non tollatur, quemadmodum nec leges naturales, & officia inde manantia hominum erga se invicem, qui non sunt ejusdem labii, supremus universalis hujus civitatis Rector abrogatas & sublatas esse voluit, magna licet eadem ob *γλωττοσύχουσι*, laboret imperfectione.

§. 68. Solvitur humana hæc consociatio per Bellum, quod *Feldeno* (s) in *dissolu* s) ad *Gros.* sione humana societatis consistere dicitur. Ho. P. 7.

stili

Atque quippe affectu mentes hominum non solum dissociantur; sed & cum caedibus impune rapinisque in se invicem grassentur homines, terrore, metu, desperatione & fuga omnia implentur. Ceterum nec temeraria haec dissolutio esse debet, nec illa ipsius vinculi, & omnium humanorum iurium dissolutionem fieri credendum est, quod usus belli non nisi subsidiarius sit, cum nimirum quies gentium non nisi armis obtineri possit: licitum enim tum non solum, sed & necessarium fit bellum, cum quod liceat vim vi repellere, tum quod de conservando meipso, meorumque teneat

t) h. f. m. 40

esse sollicitus. Non male apud *Thucyd.* (t) Corinthiis: ἐκ πολέμου μὲν εἰρήνη μᾶλλον βεβαιούται· ἀπὸ ἡπυχίας δὲ μὴ πολυμῆσαι. οὐχ ὁμοίως ἀκινδύων, pax magis confirmatur ex bello, at ex otio non perinde periculo cares, ne bello lateasari.

§. 69. Atrocissime humani generis confociatio concussa saepe fuit variis *gentium Migrationibus*, Germanicarum potissimum & Scythicarum, funesta aliarum terrarum inundatione, non sine urbium & populorum excidio factis. Insigne inprimis, ut antiquiora taceamus, est hoc nomine seculum post N. C. V. quo Gothi, Vandali, Suevi, Franci, Angli, Saxones, Hunni, Heruli, Scythae, ferocissimae gentes, sedibus suis exciti, maximis stragibus per Romanum grassari sunt orbem. De *Attila Iornandes* (u) scribit, quod *Vir in concussione gentium natum in mundo fuerit, terrarum omnium metus: qui nescio qua sorte terrebat cuncta, formidabili de se opinione vulgata.* Non minori terrore I. ongobardi, Venedi, Slavi, Normanni, Vgri, Sataceni, Tartari, aliique per varias orbis partes seiva circumtulere arma, velut per univervum orbem terrarum classicum buccinis canentibus.

u) de Reb. Get. 35.

ARTI.

ARTIC. II.

De

*Divisione humani generis in
gentes & Civitates.*

§. 1.

ITa quidem universalis humani generis societas habet. Cum vero ejus felicitas requirat ordinem imperandi & parendi, quem etiam naturæ jus præcipit, manifestum est, hunc societatis humanæ ordinem ea introducendum esse ratione, quam generis humani salutem necessario desiderare, consociationisque hujus indolem ferre posse apparet.

§. 2. Recte hinc infertur, humanum genus postquam in istam, qua terrarum orbem hodie replevit, multitudinem diffusum est, *uni humano imperio subjici nec posse, nec debere.* Cum enim moribus, lingua, ingenio, indole, cælo, terra marique varient atque distent mortales, unum humanum imperium ad tot populorum & gentium felicitatem procurandam & promovendam sufficere non posse, inde satis constat, quod idem imperium certarum duntaxat gentium conjunctioni, & Reip. Systematicæ administrandæ non semper sufficet. *Gens Thracum secundum Indos*

H

omnium

a) *5. Hist. 2.3.* omnium maxima est, ait Herodot. (a) *ἡ δὲ ἰσ-
κίως ἀρχαίο, qua si aut unius imperio regere-
tur, aut idem sentiret, ut mea fert opinio, inex-
pugnabilis foret: ἀλλὰ ὅ τῳ ἀποπέσσει ἡ ἀ-
μύχανον μὴ τότε ἕψονται, sed quia id nimis ar-
duum illis est, & nulla ratione contingere potest,*

b) 4. 13. 4.

ideo imbecilles sunt. Parmenio apud Curium (b) hostes, quod moribus, lingua discordes forent, facile opprimi posse censuit. Considerans

c) apud Lon-
dorp. f. 7. f.
1016.

hoc Przimskius (c) à Casimiro Polonorum rege ad Carolum Gustavum Suecorum regem, ann. 1655. Poloniae bellum inferentem, pacis petendae gratia missus, negavit Suecis Polonos jungi posse, quod *disjunctis-
sima forent regna, divisa natura mari, dissociata
insultu, religione, legibus, moribus, habitu, lingua.*

Et quae contra nimiam imperiorum magnitudinem disputarunt Boetius, (d) Clapmarinus, (e) Scipio Amiratius (f), aliique, fortius universalem monarchiam, & universale cui omnes gentes subjiciantur imperium

d) ad Tac. p.
770.

e) Arcan.
Rerump. p.
m. 132.

f) Disc. in
Tac. l. disc. 6

impugnant. Dubium sane non est, quin talis civitas, etsi foris nullum habeat, domi sit hostes inventura, internisque morbis & malis dilapsura: Ad quam proin, quo minus cum Grotio (g) applies illud Legati Perlici apud Curium (h), *Periculosum est prgrave*

g) l. B. P. II.
22. 11.

h) l. 4. c. 11. 8.

imperium: *difficile est continere, quod capere non possit. Videsne ut navigia quae modum excedunt regi nequeant; nihil obstat.* Hinc de Romana Republica Plutarchus (i) autor est, quod

i) l. 1. Opp.
Caron. Maj.
f. 338.

quod fuerit τὸ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ μέγεθος ἢ φυλάττουσιν
 quodq; provinciarum & gentium quibus impera-
 bat mixta moribus, variorum vivendi institutorum
 susceperit exempla. Omnes autem populos &
 gentes iisdem velle assuefacere legibus, con-
 tranitentemq; penitus naturæ genium velle
 extinguere, quam sit difficile, imo impossi-
 bile, tot turbæ passim & olim, & recentiori-
 bus exortæ tēporibus docent. Eximia quoq;
 hæc dere *Aristotelis* (k) est *Philosophia*, qui k) 7. *Polit.* 4.
 χαλεπὸν, imo ἀδύνατον, iudicats ἰσχυροῦς πῶ-
 λιν πολυαἰθρωπον, difficile & impossibile esse, ut
 quæ nimium populosa sit civitas optime gubernetur;
 id quod præclare in sequentibus de-
 clarat *Sapienter Seneca* (l): *Immodica num-* l) 6. *de Be-*
quam regi possant: nec diu durat quæ quid regi *nes.* c. 31.
non potest.

§. 3. Placuit tamen aliis ejusmodi un-
 iversalis imperium quod omnes agnosce-
 rent gentes. De *Alexandro M.* scribit *Plu-*
tarchus (m), quod crediderit, se missum esse m) 1. II. *Opp:*
 Διόδωρον κοινὸν ἀρμοςὴν καὶ διαλλακτὴν ἑξ ἅλων νο- *de Fort. Gel*
 μίζοντα, divinitus communitatem omnium nationum *Girt. Alf.*
 329,
 moderatorem atque arbitrum, & proin quos
 verbis non poserat, armis ad communitatem ade-
 gerit, omnesque undiq; gentes in unum corpus
 conduxerit, tanquam in amicitia cratera com-
 miscens vitas, mores, nuptias, victus rationes: man-
 daveritq; us universi mundum pro patria agnos-
 cerent, castra pro arce & presidio, bonos pro co-
 gnatis, malos pro peregrinis. Inter *Græcum* &

H 2 Barba-

Barbarum non chlamyde, pelta, acinace, caudya distinguerent: sed Gracum virtute, barbaricum vitiofitate astimarent. Communes autem ducerent vestes, mensas, conjugia, victus rationes, cum hac omnia sanguine & prole invicem essent cõtemperata. Aliis conducere visum fuit universale imperium cui Orbis Christianus subiiceretur. Quod si Campanella(n) cujusdã otiosum tantum foret placitum, Hispanorum Monarchiam ad hunc finem congregare mundum natu Dei somniantis, parum nos moveret; id miramur, Politioris ingenii homines non, uti Grocius (o) monet, quid materia ferat aut recuset inspicere, sed suis speculationibus plus justo hic sæpe indulisse.

n) de Monarch. & Polit. c. 3. p. 392. seq.

o) Apolog. c. 5.

§. 4. Et sane quod Hispanos attinet, in suspicionem affectatæ monarchiæ universalis illos incurrisse, atque apud alias gentes, Germanos præsertim & Gallos, male audivisse, currentis & superioris seculi acta satis testantur. Henricus IV. Gallorum Rex Gloriosus missus, ut est apud Thuanum, (p) ann. 1597. ad Germaniæ Principes Ancello, queritur, Philippum Hispanum ex quo in Hispaniam reversus est, nihil aliud animo agitavisse, quam ut quod magnanimus ac præpotens parens ejus frustra armis tota vita conatus fuerat, astu & fraudibus perficeret, & monarchiam totius orbis Christiani, principibus ceteris sub jugum intolerandum missis usurparet. In India Occidentali emblemata Hispanorum idem significans exhibet Camden. (p)

pyl. 118. f. 722.

p) Elis. f. m. 186.

§. 5.

§. 5. Pro universali societate imperioque, quo illa ultimate contineatur, universali, etiam pronuntiat *Iohann. Feldenus*: (q) q) *Nat. in Gros. de l. B. P. 119. 12.*
 quanquam non serio remagere vir doctissimus, certe in medio eam ceu dubiam relinquere videatur. Sic autem argumentatur: *Quod toti generi humano salutare est, tollitq; omnia injustitiam & vitiositates involventia, id respicere injustum est. Esse societatem inter omnes populos & mentem quandam, qua eam dirigat, toti humano generi est salutare; ita enim cuiq; secundum rationem tribuetur, quod debetur, & habebunt cuncti ad vitam necessaria, quae quidem natura nobis largita est, à contrario bella & omnia, quae infelix reddunt humanum genus tollentur. Ergo respicere id injustum est. Verum æque facile licet subsumere de humano genere in varios cœtus & civitates diviso, quod non minus conducat. Nam si populi & civitates sui esse juris jubentur, hoc ipso etiam iisdem conceditur, quod eis debetur. Natura quippe per se ei qui ad imperandum aptus est, quia sc. prudentior, non dat imperium & jus suo consilio cæteros qui tales non sunt dirigendi; ceu quod vitam hominum socialem perpetuis involveret bellis. Sibi duos esse oculos jabunt Sineses, cum Europæi uno tantum gaudeant; dicentque Turcæ se fortitudine, prudentia, frugalitate Christianis esse meliores, quos se moratiores, jurisque natura*

H } turæ

turæ & gentium observantiores, esse minime concessit olim Solymanus apud Iovium.

r) I. B. II. 22.

12.

s) Not. in

Grot. l. c. p.

424.

Negavit recte Grotius (r), si quid alicui est utile, id statim mihi licere ei per vim imponere.

§. 6. Excipit Dn. Feldenus: (s) Omnino si

quid alteri mihiq; utile futurum est, & is a natura mei gratia factus sit, possum eum juste vi subjicere. At homines, qui se habent ut corpora natura sunt eorum gratia, qui animam humanam respectu illorum representant, neutraq; pars sine altera esse potest; quia & homines liberi, & civitates libera talibus indigent instrumentis, estq; in eorum quoque utilitatem ita subjici: id quod ex rusticis nostris manifestum est. Recte ergo, si denegent imperium, vi adigi poterunt, quod enim naturaliter justum est, & nobis debetur, vi exigere licet. Verum cui pro Grotio calamus stringere placuit

t) Strick p.

325.

Grasvinkelius, (t) recte excipit, naturam hominem hominis gratia fecisse, sed reciproca potius utilitate, quam serviendi jure præcise; & cum potestate suadendi potius, quam juste cogendi alios ad id, quod illis mihiq; futurum est utile. Neq; ut B. Bucerius loquitur,

u) Comm.

Grot. l. 2. c. 5.

p. 180.

(u) recte δεικνός, sive αἰσῖος δεικνέειν habetur, quicumq; non est ἡγαμονικός. Inter eum enim, qui est ingenio ad imperandum alius, sive ad regendum se aliosq; idoneo, & eum qui magis ad, servendum est idoneus, quam ad imperandum, aut plane non ad imperandum aptus, multi sunt gradus interjecti. Non etiam nisi aptitudinem à natura concessam meliores prætere posse sunt,

sunt, quæ non permittit ut invito aliquid extorqueatur, nisi aliunde simul ad id præstandum hic teneatur. Unde bene rursus *Grævyinkel. (x) Communitati debetur, ut meliores imperent: melioribus non debetur ex jure suo c. perfecto, sed ex utilitate publica.* Videmum id licet exigere, quod ex jure pleno nobis debetur.

§. 7. Pergit autem Vir doctissimus pro Monarchia universalis ulterius: *Vbi societatem naturam, ibi & quiddam dirigens constituit. id autem natura est illud, quod optimum est, & præ reliquis perfectum virtutibusq; instructum.* Sed tale quid inter omnes gentes datur, cum si invidiam & æmulationem seponas, in omninatione invenire liceat, qui res suæ gentis ita dirigere norint, quantum consociationis civilis necessitas requirit: Id quod de gentibus moratoribus in primis affirmare licet; quæ non necesse haberent apud externos quærere principes, nisi optimatum æqualitas, ut olim apud Persas *Herodoto* auctore, difficilem sæpe numero populo electionem faceret. (y) Qui vero hæc societas civilis universalis constitui debeat, explicat ulterius: *Sc. non singulos homines debere seorsim coire in societatem universalem, sed singulos primo in familiam, familias in vicum, vicos plures in civitatem, civitas plures in gentem & Populum; populos in illam societatem universalem.* Ast quid impediatur, quo minus in

y) *conf. Forstn. 117 Tac. l. 2. Ann. nat. p. m. 117 c. 99. 122.*

orbe ejusmodi imperium universale constitui queat, jam diximus. Contra quidem excipit, quare, inquit, cessat hoc, quando dicunt, tam vastum spatium ab uno regi non posse. Neq; enim qui praeest singulorum curam habebit: id enim ad rectores civitatum pertinet: nihilominus tamen per eum qui praeest populus, & singuli salvi erunt, si rectoribus populorum imperet. Verum horum fides rectorum haud raro dubia, industria vero saepius remissior est, quam civitatum & gentium quibus praesunt salus & necessitas patitur. Et quis praestabit, ne suam rem potius, quam populorum sibi commissorum agant tales gubernatores; aut ex suo lubitu omnia & libidine gerant, vel ne ex illorum pervicacia majores oriantur turbae & calamitates, quam bella externa comitari solent. Ne vigilantissimus princeps malis his obviam ire satis possit. Expertus id prudentissimus princeps Philippus II. Hispanorum Rex, qui ambitioni Cardinalis Granvellani Belgii amissionem praepimis debuit. Nec credo genitorem illius Carol. V. Caes. satis cognovisse immanem illam crudelitatem, ejusque rabiem, quam ab Hispanis experti sunt Americani, explicatam Bartholomaeo de

2) de Hispan. crudel. in Ind. Occid.

las Casas. (2) qui omnibus artibus istam immanitatem, ne in optimi Principis noticiam veniret, suppressam tradit. Ita motus internos quibus vastissima quaeque concussa sunt

sa sunt imperia, passim Historiarum exponunt scriptores. Nec ad rem quadrat simile, quod uti jussa Ducis, multa millia militum audiunt medianibus tribunis & centurionibus, ita & eodem modo in hoc imperio universalis se res habeat; cum exercitus ad univcrsum genus humanum non sit proportio, ut proin non inferri debeat, illud ejusdem administrationis & modi gubernandi capax esse, qui in isto animadvertitur. Uti vero recte ostenditur, omnibus hominibus ut singulis imperare velle, rem esse qua fieri nequit: ita & inter adu-
 la numerandum censemus, uni imperanti populo omnes totius orbis populos subesse; cum nullus tantæ potentia esse queat, ut tot gentibus, per univcrsum terrarum orbem diffusis, in officio continendis, & ab omni injuria defendendis, par esse possit; quem viribus tandem exhaustum consumi necesse est. Inter causas sane quod minus frequens incolis sit Hispania, referuntur bella Italica, Belgica, Gallica, item expeditiones in orbem occidentalem susceptæ, quodque Hispanorum rex exteris istas provincias maxima ex parte Hispano milite in officio continere soleat. Unde Gramon-
 dus (a) Hispanum cum Gallo comparans, *vasta illi, inquit, regna sed longiori terrarum intervallo disjuncta, eoz, invalida.* Xenophonu etiam apud Forsner. (b) de Persarum mo-
 narchia hoc fuit olim judicium, quod licet

a) *Hist. Gall.*
 l. 6. p. 315.

b) *in Tac. p.*
 371.

H 5 provin-

provinciarum amplitudine, & hominum numero maxima, tamen ob itinerum immania spatia, & quod copiaz militares hinc inde divulgatae sint, infirma atque imbecillis fuerit. Cumque ut homines, ita quoque gentes, ut cum *Vellejo Patercul.* (c) loquantur, crescere, florere, concidere, resurgere soleant, ejusmodi revolutionibus obnoxius quoque erit populus qui reliquis praest, non sine ingenti orbis & humani generis concussionem.

q) l. 1. 67.

§. 8. Hæc & complura alia satis docent, quam impossibile sit omnes homines universali continere velle imperio. Imo quod generis humani in varias Respublicas & cætus particulares divisionem ipsa divina intendat Providentia, manifeste cognoscitur ex dicto *Pauli* (d): *Εποίησέν τε ἕξ ἑνὸς αἱμάτων πάντων ἄνθρώπων κατοικήσθαι ὅτι πάντες τὸ πρῶτον τῆς γῆς ὁρίσας ἑσπετά γένετο καὶ τὰς ὀροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, fecit Deus ex uno sanguine omne genus hominum inhabitare super universam faciem terra, definiens statuta tempora & terminos habitationis eorum.* Hoc ipso enim dum unicuique Genti & Imperio tempora durationis, & fines habitationis atque jurisdictionis determinavit, intendisse quoque eandem, certe probasse istam generis humani in varios cætus particulares divisionem recte inferunt. Respicit quippe *Paulus* verba *Mosis* in

d) Act. 17. 26.

Canti.

Cantico (e), quibus hereditatem distribuiffe e) *Deut. 32.*
aliesimus gentibus, filias hominum divisisse, & sta-
tuisse terminos populorum juxta numerum filio-
rum Israel dicitur. Ipse itaque supremus ge-
 neris humani Rector, non solum gen-
 tes divisas per univrsam terrarum orbem
 disperfit, sed & quam late cujusque populi
 limites se extendere debeant constituit.
 Admirabili hinc temperamento inter gen-
 tes & potentissima Imperia & regna supre-
 mum solet agere Numen, ne quando volent
 contra se invicem insurgant, aut pro lubitu
 alterum ab altero debellerent, sed sibi *divi-*
nitus metam positam sentiat populus victor,
 uti pie de concussione Poloniz à Carolo
 Gustavo Suecorum Rege victorioso Ann.
 1655. & seq. facta judicat *Ioachimus Passa-*
rius: (f) Quod etiã eidem, postquã bellũ con-
 tra Danos post pacem Roschildiz 1658. ini-
 tam continuare in animum induxisset, acci-
 dit; ubi cum toto regno fere potitus esset,
 Harniam Rex obsessor capere non potuit,
 non sine clade victoris hætenus exercitus
 tentatam, qui superiori expeditione fulmi-
 nis instar in Dania omnia protriverat. Cre-
 didit etiam, deceptus licet, Darius olim suo
 Imperio, ejusmodi concussione imminere ab
 Alexandra Macedone: Hinc *forfitan,* inquit
 apud *Cartium* (g) *sita Deorum fata ordinaverunt,*
ut Persarum Imperium, quod secundo cursu per-
ducentis triginta annos ad summã fastigium eve-
xerant,

f) Flor. Ro-
 lon. l. 7. p. m.
 559.

g) l. 4. c. 14.

ne, & homin
 ob itinera
 opia milites
 a atque imbeci
 mines, ita quoe
 atercal. (c) locu
 , resurgere loiz
 s obnoxius sp
 s prezet, noc
 i generis con

 lura alia fati
 ic omnes hant
 lle imperio. In
 varias Respu
 s divisionem
 ncia, manifeste
 (d). Exiit ni
 s
 line omne gen
 verfam faciem
 & termino
 enim dum
 tempora durat
 atq; jurisdictio
 quoq; eandem
 humani in ven
 onem recte inf
 ulus verba
 Cap

xerant: magno motu concuterent magis, quam affligerent. Unde à Iornande (h) dicitur *Artibus de Reb. Vir in concussione gentium natus in mundo.* Principes etiam animo & virtute pares gentibus terrarum proponit Deus, Regum Rex supremus, ut cum utrumque regnum velit consistere, alter alterius consiliis feliciter occurrat, vel mutuis metus à vi iniquiori eosdem revocet.

§. 9. Pertinent huc etiam insigne monumentum divinæ providentiæ ac nunc gloriosæ, *Fatales gentium & Rerum publicarum limites*, ad quos tantum victorica arma proferre, non vero ultra feliciter progredi licet, ita ut intra eosdem gentis alicujus gloria circumscribatur; uti omnium temporum historia confirmat. Inter Scythas & Persas fluvium Araxen Deus terminum esse voluit. Hunc cum Cyrus, qui ante nullam gentem aggressus fuerat, quam non vicisset, transire sustinisset, à Tamyride cæsus occubuit. Græciam mari à Persarum imperio separatam, infelicissime bello aggressi sunt Darius & Xerxes. Romani stupendo armorum vitricium successu ad Rhenum usque & Danubium penetrarunt, ulterius non æque feliciter progressi. Acceperunt equidem à transeuntibus Romanis Germani clades, sed vicissim reddiderunt, nunquamque devictas retinere potuerunt Germanias hostes. Wallia Gothorum Rex, cum confes-

h. Hispania
 et, exorta
 tus (i). Ita me
 antum led
 uam & Lith
 sed nunquam
 sed non even
 gus, quos per
 ab alius terris
 Gentis testan
 tum licet ab
 oppida marit
 leto epecti
 et (l) licet
 §. 10. i
 publicorum
 tamque cor
 gentes sunt
 in. dicitur
 k. Minimi
 itas Imperio
 vna voluit
 id quod Ger
 mic Christi
 ter Angu
 disputat: H
 les est, ut con
 no informen
 cum infam
 §. 11.
 necia hanc

Sto-Hispania bello in Africam contende-
 ret, exorta tempestate iterum fuit reje-
 ctus (i). Ita magnus Rufforum Dux non hoc
 tantum, sed superiori quoque seculo Livo-
 niam & Lithuaniam quidem armis appetiit,
 sed nunquam retinere potuit. Affligere
 sed non evertere Francorum regnum An-
 glos, quos per mare interjectum natura ipsa
 ab aliis terris separavit, potuisse, utriusque
 Gentis testantur Annales. Tenuerint e-
 nim licet aliquandiu provincias aliquot &
 oppida maritima Gallia, tandem tamen Ca-

i) *Isidor.*
Hispal.
Chron. Goth.
 p. 167.

k) *Thunus.*
 l. 20. f. 603.
 l) *Camden.*
Elisab. p. m.
 28. f. 99.

§. 10. Referre huic licet fatales rerum-
 publicarum Periodos & mutationes, varia-
 rumque conversionum circulos, quibus
 gentes sunt obnoxia, recte Cyro apud Hero-
 dos. dicente, nihil esse in rebus humanis stabi-
 le. Minime enim credendum est varias
 istas Imperiorum circumvolutiones sine di-
 vina voluntate & dispositione contingere;
 id quod Gentilibus hic caecutientibus exi-
 miè Christiani docuerunt: Ex quibus præ-

m) *L. c. 86.*
 n) *3. de Civ.*
Dei.
 o) *tract. 6.*
Corr.
Demetr. fr.
 m. 1. 2.

§. 11. Caterum an hæc sit divisio ge-
 neris humani in varia regna, & diverfos
 distin-

distinctosque cætus; juris divini voluntarii, an vero naturalis? disquiri potest. Juri naturali illam non contrariari, inde satis affirmare licet, quod ipsum Deum habeat autotem. Quod vero ad divisionem orbis ex præcepto juris Naturalis faciendam ex naturæ humanæ lege homines commoti fuerint, ex fine ejus, qui in præceptis legis naturalis continetur, inferre licet. Cum enim citra imperii generisque humani divisionem, nullum ex imperio, quod itidem naturalis est originis, expectandum sit commodum, si universale maneat, ceu tali moli gubernandæ impat futurum; salutem & tranquillitatem humani generis, quam jus sociale respicit, eandem quoque imperii divisionem, inutile alias futuri, urgere manifestum est. Intendit lex naturalis generis humani consociationem, eamque salutariter in humani generis felicitatem ordinatam, qui salutaris ordo sub imperio universali locum non habere potest. Quare cum eandem generis humani societas necessario requiratur, jure quoque naturali eandem divisionem urgeri recte inferitur.

§. 12. Historia divisionis hujus non

usque eo expedita est, ut plane satisfacere possit, quicquid sit de fragmento *Hist. i.* apud *q.) Ancor. s. Eusebium,* (p) & de illis, quæ de hac re *Epiphani.* (q) *Cedrenus* (r) aliique tradiderunt: Nec ad liquidum perducta sunt, quæ de

p) *Præp. EG,*
ang. l. 9. c. 15
 q) *Ancor. s.*
 l. *Opp. n.*
 114. f. 116.
 r) *Comp.*
Hist.

duplicè

duplici orbis divisione, Salsanus, (s) Vsserius, (e) ^{x) *Annal. ad An. del. 9.*}
 quos & Interpretum nostratum nonnulli ^{132. & 275.}
 sequuntur, annotarunt; etsi non sine ratio- ^{i) *Annal.*}
 ne Noachum filii terræ partes quas pete-
 rent, illoꝝum sc. número aucto, primo af-
 signasse ctedi queat. ^{u) *de 2. lu Noachidas terras occupasse ex Iosepho Mund. ac.*}
 it probatum; sed locus *Iosephi* adductus ^{f. 5.}
 ab eo non solum id non probat, sed & ipsa
 partium orbis terrarum facta à filiis Noe
 occupatio, accuratius examinata non sine
 consilio accidisse cognoscitur. Antedilu-
 vianus etiam orbis divisum à cæteris Caini
 regnum vidit, cujus principes ex *Mose* (x) ^{x) *Gen. 4. 17.*}
 recenset *Augustinus* (y). Sísithri cujusdam ^{18.}
 principis antediluviani mentionem facit ex ^{y) *15. C. 6. D.*}
Abydeni commentariis *Eusebius* (z), quem ^{z) *Prop. Eg-*}
 Noachum fuisse (a) credunt. (b) Impéria ^{ang. 4. 9. c. 12.}
 tyrannica *Moses* (c) respicit, vitiaque in statu ^{a) *Dikinson.*}
 Politico grassantia notat, gigantes super terram ^{Delphiphem.}
 fuisse enarrans, hoc est tyrannos & violentos ^{b) *Gen. 6. 4.*}
 oppressores.

§. 13. Cæterum quomodo in diversas
 regiones, distinctaque & divisa imperia
 mortales primo abiverint, sacra tradit Hi- ^{d) *Gen. 10. 5.*}
 storia (d): Nimirum secundum linguas &
 familias, prout ejusdem idiomaus usus has
 in multitudinem sive gentem coegerat.

§. 14. Quanquam vero in ponendis
 Populorum & Imperiorum terminis suum
 agat divina providentia, humanam tamen
 operam

operam hæc non penitus excludit; cum non solum mortales dititionis terminos proferre, donec ad metam divinitus sibi positam pertingunt, sed & de terminis cum aliis pacifici gentibus, munire etiam eosdem, & de amissis facta præensione recuperandis sollicitos esse videamus. Quare cum primo familiæ in multitudinem coactæ ad vacuas occupandas terras exirent, uti quæ occuparunt loca hoc ipso facta sunt occupantium, ita tranquillitatis humani generis intererat, agrorum occupatorum certos definiti limites id quod, cum quilibet cætus ab initio tantum occupasset, quantum suæ necessitati, vel etiam aliis usibus satisfacere credebat, inter contiguos populos & confines pacto postmodum fuit confirmatum (e). Estque hæc limitum ponendorum ratio naturæ & æquitati eximie contentanea, quæ populi alicujus usibus & necessitati respondet, ut ceteræ terræ portiones aliis relinquuntur, cum æquitas naturalis in re ad omnes pertinente omnium velit haberi rationem. Concessum enim licet sit, ut Cicero (f) loquitur, *sibi ut quis, malit, quod ad vitæ usum pertinet, quam alteri acquiri, non reè pugnante natura*; recte tamen rursus idem (g) monet, qui civium rationem dicunt esse habendam, externorum negans, dirimere consummum humani generis societatem.

e) *vid. Zic. gl. in Gros. p. 224.*

f) *Offic.*

g) *ibid.*

§. 15. Hęc autem Gentium prima con-
 ventio, quę renunciationem juris compe-
 tentis, si quod præterdere sustinerent, con-
 tineret, non cum hac exceptione facta dici
 debet, quod, uti Grotius (h) loquitur, *in gra-*
visima necessitate reviviscat jus illud pristinum
ad. Luc. O-
rebus utendi, tanquam si communes mansissent;
palem. de
quia in omnibus legibus humanis, ac proinde & in
Off. l. 2. c. 2.
lege dominii, summa illa necessitas videtur ex-
p. m. 173 seq.
 cepta. Nam illa divisio non erat arbitrii
 mere humani, quippe quam humanę socie-
 tatis tranquillitas, & sic ipsum jus Naturę,
 tranquillam & felicem humani generis
 confociationem pro fine habens, exegerat:
 Unde homines juri naturali obsequentes,
 quod fini juris naturalis repugnaret, nihil
 excipere potuerunt. Repugnat vero vel
 maxime eidem ista exceptio casus necessita-
 tis, quo rerum communio redire fingitur,
 cum sufficiens securitas possessionis isto
 tollatur, sine qua tamen, nisi, ut doctissimus
 Polonię Mareſchallus Opalenius (i) ipse ar-
 gumentatur, *omni ratione cauta sit, proprietate*
constare non potest. Qui enim rerum mea-
 rum possessio satis certa & secunda dici pote-
 rit, si tum res mea cõmunis, h. e. non mea esse
 incipiat, ubi alteri facta fuerit necessaria?
 Taceo rixis & contentionibus perpetuis
 hic præberi occasionem, hoc istum necessi-
 tatis casum negante, in quo rem versari
 alter contendit: Ut alia incommoda &
 confu-

confusiones tranquillitatem confociationis humanae turbantes mittam. Nec indigentia & necessitas in ea constituto majus, quam imperfectum conciliat, quod domino invito in illius res ab altero exerceri non potest, ita ut ceteris paribus vim vi opponere jure posse Gentium judicio censeatur.

§. 16. Ceterum modum finium ponendorum quod attinet, num sc. limitibus manufactis, uti *terminales Lapidem Alemannorum & Burgundiorum consinia distinxisse* notat *Ammian. Marcellinus* (k); lapidemque *indisotimitis Suetici Danicig*, olim etiam sanctum tradit *Bæclerus* (l); an vero terminis naturalibus debeant designari, instituti & pacti est humani. Unde non dubitamus, homines in diversas gentes per orbem terrarum abeuntes, & per eundem dispersos, indeque exorta imperia, utriusque generis limitibus fuisse à se invicem divisos. Antiquissimus sane *Sanchuniathon* Phœnicum, seu *Anakæorum*, gentis inter *Cananzos* celeberrimæ Theologiam exponens apud *Euseb.* (m)

k) l. 18. c. 4.

l) *Bell. Sueco Danic.* l. 3. p. 269.

m) *Prep. Evang. l. 1. c. 10 f. 37.*

n) 1. *Isff. c. 29.*

ἰπερόσης, inquit, *Θεὸς Ουρανὸς Βαύλῖα*, λίθους ἐκ πυλῶνος μηχανοσάμενος, *Beylia* reperit *Daus Colus*, *Lapides animatos fabricans*; respiciens lapidem, quem pro Jove Saturnus dicitur devorasse, rursusque evomuisse, cui nomen fuit *Terminus*; de quo ita *Lactantius* (n): *Quid qui lapidem colunt informem atq. radem, cui*

nomen

nomen est *Terminus*. Hic est quem pro Iove Saturnus dicitur devorasse. Fabulam ipsam canit prolixius Hesiodus (o). Βαίτιλον autem dicitur Græcis saxum quod pro Iove Saturnus devoravit, ex Hesichio etiam observavit Ludov. Vives. (p). Cum itaque Uranus Deus Saturniasthonis fuerit ipse Noachus, uti non solum ex antiquissimo hoc constat scriptore, sed & Edmundo Dickinsono (q) probatur; terminorum usum, & religionem de finibus, à posteris variis superstitionibus & fabulis involutam, Noachum ipsiusque filios non penitus latuisse, dubium non est.

§. 17. Relinquitur hinc, inter effectus *jurilimitum*, referri, quod qui in bello sunt mediis ab altera belligerantium parte, si vel maxime ejus ita efflagitaverit necessitas, suis munimentis inviti non pelli possint, si vel maxime nuda loci custodia sumatur, cum animo ejus reddendi, simulatque necessitas illa cessaverit. Cum enim intra cujusque gentis fines ejus quoque jura & imperia coërceantur, intra limites alienos ea se non extendent, ut proin gens libera quælibet jus habeat de rebus suis earumque usu libere disponendi, quod minui manifestum est, ubi per occupationem suorum locorum ab externo factam populus debito circa res suas arbitrio privatur, non sine grandi qua afficitur injuria. Et si vero inter Gentes hoc fieri, factumque sapius

(o) Theophrastus
p. 459. seqq.

(p) Com. ad
Aug. C. D.
IV. 23.

(q) Delphi
Phæn. App.
p. m. 20. seqq.

contigerit, ubi tamen invadenti fuerit vis opposita, eodem jure id fieri recte creditur quo alicui rerum suarum defensio est permilla. Quod si tamen certo constat, hostem locum in solo pacato situm esse intercepturum, & inde irreparabilia damna daturum, cum qui in bello est medius satis virium quibus id impediatur non habeat, quin ubi altera pars belligerantium locum præveniendū talem occupaverit, excusationi locus debeat relinqui, nō dubitamus.

§. 18. Exinde etiam inferitur, quod invito territorii Domino non liceat externo in aliena ditione contrahere, exercere & ex alieno alere milites. Disputationem hoc nomine inter Hispanos copias suas per Westphaliam ann. 1599. distribuentes, & Germaniæ Principes ægre istud ferentes exortam exhibet *Meteranus* (r); cui malo, & Hispanorum conatibus armis obviam ire tādē decreverunt apud *Thuanum* (s). Quod & aliās inter causas belli justificas refatum constat: Cujus etiam mali avertendi gratia sæpius ineuntur fœdera.

§. 19. Ad gentium jus provocatum, & ex prætenso gentium jure vi transitum per alienas ditiones vindicatum novimus. *Frideric. I. Imperat. in Palæstinam iter faciens, negata à Bulgaris regia via, eam vi obtinuit: Occisæque, uti refert Otto de S. Blasio* (r), *multitudine resistentium, multos ex eis captos ex utraq;*

r) *Hist. Belg.*
l. 20.

s) l. 122. f.
246.

r) *App. ad*
Oct. Frisf.
m. 213.

utraq; parte via ramis arborum illaqueatos sus-
 pendit: quod sæpius ita factum Historiarum
 Scriptores omnium tradunt ætatum. Cum
 vero iidem etiam transitum à moratoribus,
 ab iis etiam qui ab aliis eundem petie-
 rant, sæpius negatum commemorent, ^{u) Comm.}
 ut proin nemo, quæ Bœcler. (u) verba sunt, ^{Grot. P. II.}
 dubites, quin liceat sibi armatorum transitum ^{P. 70.}
 impedire, si possit: Sicut omnes è diverso
 credunt, licere sibi, si possint, transitum vi
 aperire; id quod libertæ meræque est per-
 missionis à Gentibus jam concessæ, jam vero
 negatæ, ceu ex gentium jure perfecte debi-
 tum vix postulari poterit. Firmius quippe
 ex jure finium perfecto, quo territorii Do-
 minus gaudet, quæstionem negari, quam ex
 jure necessitatis alienæ imperfecto affirma-
 ri, in Doctorum dissenso, censemus. Certe
 sicut alia bona jure diminuto possidentur,
 quando liberum in illis non datur modera-
 men, sic ut libertas prædii recte minui di-
 catur, sive jure servitutis, sive de facto quis
 illud transeat; ita, ut recte inferunt Strau-
 chius (x) & Zieglerus (y), & libertas territorii, ^{x) Dissert.}
 quod agrorum universitas est, minuitur, ^{Acad. 1. c. 8.}
 propria autoritate inconsulto vel invito ^{y) in Grot.}
 Domino illud transeundo. In re itaq; ancipiti ^{ll. 2. p. 234.}
 & inter Gentes controversa, tranquillitati
 publicæ non infeliciter consultitur, si pactis
 & conventionione quid fieri velint, partes trans-
 igant: quæ si præhibent transitum, sicut

hoc ipso is definit esse res innoxiae utilitatis, ita negatus jure armis non vindicabitur. Quare licet damnum reale Macedonum regi non intulerit Agesilaus, dicens; Βουλευόμεθα τοῖς πλεονεκτημένοις, deliberaturum enim se dixerat, cum Laoco transitum postulasset, οὐκ εἰς τὸ ἴδιον παρενόμησα, deliberet ergo iste, nos interim transibimus, autore Plutarcho (2): quin tamen jus dominii ipsius hoc ipso fuerit laesum, nos non dubitamus.

2) l. 2. Opp.
Agesil. f.
604.

§. 20. Ex jure finium etiam exorbitat, ut Princeps alterius territorium pacate ingressus, ejus imperium suam vim exerceat, suum vero interim quiescere in alieno permittat, nec alterius jura turbet. Quali vero talis sit in statu, & quali imperio in talem vel captum, vel delinquentem, uti liceat, disceptatum est. Romanos captos reges occidentes, recte aequo asperiores in victoria fuisse Cicero, aliis, agnoscunt apud Grovium. (a) Factum Henrici V. Imp. quo Reinoldum Burgundiae comitem captum suspendi jussit, irrationabilis motus dicitur Ottoni Frisingensi. (b) Simile etiam apud alios scriptores de simili legere licet facti judicium. Et si enim victori victus & captus, si praesentem ejus intuearis statum, par haecenus non sit, ceu non liber & in victoris potestate constitutus; negat tamen Alberic. Gentil. (c) iustum esse, ut hostium Princeps captus interficiatur, nisi causa speciales eadem probent. Tutius victor

a) l. B. P. III.
117.

b) de Gest.
Fred. l. 1. 1.
p. 11.

c) de I. D. l. 3.
v. 3 p. m. 333.

victor abstinet manus reverentia dignitatis.
 Quid vero liceat principi, in principem qui
 adversus eundem in ipsius territorio delin-
 quit, superiori seculo inter Anglos, Scotos &
 Gallos, cum Maria Stuarta Scotorum regina
 conjunctionis in Elisabetham rea ageretur,
 disceptatum constat. Vocata ad causam
 dicendam Scota, comparere, ut *Camdenus* (d) ^{d) Elif. m.}
 refert, primo recusavit, se *subditam regina Eli-*
sabetha non esse protestata, sed reginam liberam
& absolutam fuisse & esse, nec adigendam ut co-
ram delegatis sistatur, aut quocumq; iudice,
quacumq; de causa, nisi uno Deo, iudice supremo.
 Angliæ vero Cancellarius, protestationem hanc
 inanem esse repulit, eo quod quicumque, cujuscumq;
 loci & ordinis sit, contra leges Angliæ in
 Angliā deliquerit, indeni subiciatur & iudicetur.
 Addebant alii, (e) *Subditam illam esse, licet non* ^{e) ib. f. 442.}
originariam, tamen temporariam, quia duo ab-
soluti principes quoad auctoritatem regiam simul
in uno regno esse non possunt: Hanc esse receptam
juris prudentum sententiam, Rex extra suum
territorium (nisi in expeditione bellica)
privatus est. Contra vero, referente eo-
dem Camdeno (f), *erant aqni boni rerum assima-* ^{f) l. e. f. m.}
tiores, qui asserimus cum illa actum existimabant, ^{441.}
eo quod fuerit princeps libera & absoluta, in quam
solum Imperium sit Dei. Quod in Majestatem
peccare non poteris, quia subdita non fuerit.
 Iisdem fere rationibus Elisabetham à sup-
 plicio Mariæ inferendo capitali revocare

tentavit Pomponius Belleureus Christianiss-
 g) 136. f. 1. 3. *limi regis Orator, apud Thuanum (g), judi-*
 169. *cium contra Scotorum Reginam institutu-*
rum, in regia dignitatis praesudicium cadere
contendens, regesq; quamvis potentia ac opibus
inter se distantes, in eos pares esse, ut alteri in alter-
um statuendi jus non sit, nec inferiorem se alter
altero existimet, affirmans. Nos in aliena
ditione etiam extra expeditionem bellicam
degentem principem, ibi quidem non in
statu imperantis, sed nec propterea in statu
subditi vel privati, sed in statu adhuc pari,
si habitum dignitatis spectes, vivere existi-
manus; cum id maneat, quod in suo erat
territorio, extra illud licet existens, quodq;
alter apud quem moratur est in suis ditio-
nibus. Nescio an mihi hoc nomine huc
referte liceat, duorum potentissimorum
Daniae & Magnae Britanniae Regum factam
 h) *apud Meteranum. (h) Cum enim Danus affi-*
 4. 27. f. 370. *nem suum sororium Britannum invisurus*
ostium Tamesis ingressus esset, neminem
navem suam conscendere permisit praeter
Regem, filiumque Regis primogenitum
Walliae principem. Hoc facto quaevis ex
Dano Britannus, qui ausus fuisset non dato a
se commeatu regnum suum intrare? Ubi ille
statim reposuit Britanno, qui & ipse fuisset
ausus sine eodem suam conscendere navem? Mu-
tuis tum amplexibus mutuam declararunt
amicitiam. Unde sequitur, quod alterius
 loq;

loci & regni constitutionibus & legibus Princeps externus ibi degens non quidem subjiciatur tanquam subditus & privatus, sed quod ex præcepto juris N. quod in Gentium etiam jus transit, de abstinentia à re aliena, illas intactas relinquere teneatur: quas si per vim tollere conabitur, recte ei ex permissa rerum & jurium suorum defensione vis opponetur, non vero tanquam subditus punietur. Ita si vitæ illius apud quem degit insidias struxerit, licebit in periculo constituto omnino suæ consulere securitati; sed non ex jure quod imperans habet in subditos, verum ex jure naturalis defensionis, idque ad imminens potius avertendum periculum, & ne novum exoritur præcavendum, quam in facti periculo evanescente pœnam.

§. 21. Cæterum finium hæc intergentes contiguitas complures sæpè parit lites, quas componi publicæ gentium quietis interest. Controverbia de terminis futuri belli inter Carolum M. & Hunnos seminarium dicitur fuisse Vrßpergensis (i); qui & Saxones; *Chron. f. cum finitimo suo, & maxime cum Francis lites m. 186.* atq; distordias habuisse tradit, (k) quia suberant k) *ib. f. 207.* causa, quæ quotidie pacem perturbare poterant, termini videlicet amorum, pene ubiq; in planitie contigui. Tales vero uti humano arbitrio & gentium transactione sunt primo constituti, ita secundum tenorem pacti de litibus

limitibus exorta controversia rectius per se
 iudicabitur. Sed cum frequenter con-
 tingat, populos per terminos naturales,
 montes sc. maria, vel etiam flumina separari:
*Germania enim olim a Gallis quidem Rha-
 zis & Pannonia Rheno & Danubio fluminibus;
 a Sarmatis vero Dacis, mutuo mesu aut mon-*
 i) *German* *tibus separabatur, uti Tacitus loquitur;* (1) ex-
 orta lite, si scil. vel flumen cursum mutat,
 vel si in eo nascuntur insulae, vel si per flu-
 men ripae alterius aliquid apponitur, recte
 dispiciunt gentes, cum quales sint agri si-
 mitanei, an per manufactos limites desint-
 ti, quos limitatos appellant; vel certa men-
 sura comprehensi & ad illam concessi; an
 vero finiantur pari, freta, flumine, fossa,
 montium superciliis, quos arcifinios voca-
 te solent: Tum quae sit ratio freti & flumi-
 nis, an vacuum sit relictum, quod tamen vix
 praesumere licebit; an integrum fretum,
 vel universus fluvius ad unum populum per-
 tineat, quod itidem raro contingit, cum non
 facile populus naturali terrarum suarum
 munimento, si quod habere licet, videatur
 velle carere; an vero in medio fluvii termi-
 nos ponere gentes voluerint, ut citerior e-
 jus pars ad hunc, ulterior ad illum populum
 pertineat. Quando itaque populi confu-
 es se immediate tam per agros manufactis
 limitibus delineatos, quam certa mensura
 comprehensos attingunt, manifestum est
 termi-

1) German
 tibus

minos
 utans
 (in
 sa
 regio
 que
 appo
 illis
 qu
 cur
 enim
 les
 quod
 conc
 mut
 trans
 tace
 cedent
 cujus
 guz
 tio
 pro
 cujus
 tiore
 nere
 hiet
 tant
 sul
 dicave
 rius
 tem

terminos jam constitutos, flumen celsum mutans non mutare, ut recte observat *Grætius* (m), sicum non per flumen intercedens, m) l. B. 1756 sed dicto agrorum genere sua Imperia & 15. regiones finiri primo isti populi voluerint. Unde si fluvius per alluvionem aliquid ripæ apposuerit, vel si in eo enascuntur insulæ, illius erunt insulæ & alluvio, infra cujus limites, quales ante mutatam fluminis cursum fuerunt, sunt exortæ. Cum enim termini fuerint contigui, & adhuc tales concipiuntur, nihil quoque ut vacuum, quod non ad alterutram gentem pertineat, concipi debet: Nisi facta ista fluminis mutatione aliter inter populos vicinos transactum fuerit. Ubi vero flumen intercedens vacuum esse contigerit, insulæ cedent occupantibus, alluviones populo cujus adjiciuntur ripæ. Cum enim contiguæ reddantur illius agris, ita ut continuatio quasi & extensio illius agrorum exinde proveniat, ad eundem quoque potius cum cujus terris conjunguntur, quam ad ulteriorem populum, à quo separantur, pertinere censentur. Id quod statuere quoque licet eo in casu, quo flumen integram unius tantum populi esse probatur: Et si enim insulæ in tali fluvio exortas ille jure sibi vindicaverit, alluviones tamen ad ripam alterius gentis adjectas, ob dictam contiguitatem & exortam continuitatem ad illam etiam

iam pertinere, ni pacta gentium istarum
 obstant, credimus. Maluerunt tamen gen-
 tes inter quas freta & flumina intercedunt,
 quibus separantur, habere agros arcifinios,
 sic ut flumen sui medietate eos dirimeret,
 ut proinde in eadem exortæ insulæ ad u-
 tramq; quoq; spectarent gentem. Ita Gal-
 liam & Hispaniam Bidassoa exigui nominis
 fluvius separat, in cujus medio cum Phasia-
 norum insula sita sit, in ea, ut *Viliostus* (n)
 autor est, *ligneam & dividuam domum exstrui*
placuit, in qua confessus haberentur, ne quis ex
Plenipotentiarii, qui à Gallo, & Hispano Re-
ge ad pacem ad montes Pyrenæos factam
ineundam 1659. missi erant, in aliam, quam
in sui regis ditionem pedem immitteret. Ita
 quod alluvionem attinet, quamdiu fluvius
 idem manet, cursumque non mutat, ad eam
 gentem, ad cujus ripam adjicitur, eandem
 pertinere, hoc ipso quia agros habet arcifin-
 ios, relinquitur. Quod vero datis hisdem,
 flumen mutato paulatim cursu, mutet & terri-
 torii fines, & quicquid parti adjecit alteri, sub
 ejus sit imperio cui adjectum est, ut *Grotius* (o)
 docet, hoc ideo videtur inter Gentes intro-
 ductum, partim ut minuerentur contro-
 versia de terminis, cum dentur flumina
 quibus solenne est; de ulteriori ripa ali-
 quid decerpere & citeriori id adjicere, &
 contra; uti constat de Rheno; partim quod
 propter exiguum detrimentum, quod æque
 facile

n) Var. Euv.
 EGene. lib. 7
 c. 9.

o) l. c.

ile refar.
 entium q
 alis com
 §. 22.
 mn. 168. 17
 usSuecos
 Danico int
 ham Ro
 Islandiam
 ibus. U
 omes m
 fuerunt, q
 in quam
 manifeste
 longissim
 ta castro
 miquis r
 du freti
 proin W
 rem, pe
 Actis an
 Daniz re
 lam una
 ticalan
 faran
 ribus p
 Daniz
 prores
 insula
 bus non
 tot. Sa

facile refarcire atque dare solet fluvius, nec gentium quietem tollere, nec termini naturalis commoditatem dimittere vellent.

§. 22. Memorabilis est disputatio, quæ ann. 1658. inter inclytas Septentrionis gentes Suecos & Danos, de Insula Wena in freto Danico, intercessit, illis ad Scaniam per tractatum Roschildensem sibi traditam, his ad Sialandiam eandem pertinere contendentibus. Urgebant Sueci, (p) *Gentium jure*

omnes insulas qua peculiares provincias non consistunt, qualis erat Wena, pertinere ad illas, quibus quam proxime adjacent, nisi in contrarium manifesto queat evinci, vel per conventionem, vel longissimi temporis prescriptionem aliud quid circa easdem invaluisse. Contendebant insuper antiquos regni Suedici ac Gothici limites in medio freti Oresundici, & sic arcifinios, fuisse, & proin Wenam ad Scaniam, cetera ei viciniorum, pertinere. Addebant, constare ex Actis antiquissimis, & tam Sueciæ, quam Daniæ regum diplomatibus, Wenæ insulam una cum Scaniæ terris, ceu illarum particulam fuisse alienatam, idemq; cum Scania factum subisse; quod etiam ex variis scriptoribus probatum ibant. Quanquam nec Danis suæ deerant exceptiones, & scriptores comprehendentes Wenam sub descriptione Insula Sialandis; (q) quos tamen ab erroribus non esse immunes, vel non satis probatos Sueci replicabant. Instabant Dani,

*p) Vid. Ex-
pos. caus.
quibus. S. R.
M. Succ. bel-
lum contra
Danos post
Pac. Rosch.
continuata
&c.*

q) l. a.

lurii.

In iurisdictionem saepe nominata Insula, tam secularem quam Ecclesiasticam semper dependisse ab Insula Sialandia; Suecis id negantibus, & ex instrumentis publicis non semper ita fuisse evincentibus. Urgebant Dani, habitatores istius Insulae uti eadem lingua, & eadem dialecto cum Sialandicis, & quod uti ceteri Sialandici sint adscripti gleba; Suecis illud partim commercio frequentiori cum Sialandis, vel coloniae Sialandicae eo deductae tribuentibus; hoc vero ejusdem quidem juris usum, non vero quod Wena Sialandiae pars sit probare contendentibus: ceu Acta publica prolixius haec exhibent. Aliam de Mona Insula in medio inter Britanniam & Hiberniam cursu, controversiam, ejusque decisionem

1) Britann.
p. 724.

explicat ex Gyraldo Camdenus: (r) Nimirum cum medio libramine inter boreales Hibernia & Britannia partes porrecta, usri terrarum applicari de jure debuerat, ab antiquis non modiciter ambigeretur, demum in hunc modum in ista quievit; Quoniam ad vestros periculi causa venenosos hac vermes admisit, (quod de Hibernia negatur (s)) eam Britannia applicandam censura communis declavit.

2) Camden.
l. c. p. 680.

§. 23. An & in mari jus finium locum habeat, limitesque dari queant disquiritur? Sane cum inter litora mare intercipiatur, variisq; distinguatur tam majoribus quam minoribus insulis, scopulis, complura etiam ab utroque litore in mare prominent pro-

monto-

montoria, facile horum beneficio terminos
in mari figere licebit. Ita, ut ex Transact.
Procerum Scaniae cum Magno Rege Sueciae,
& peculiari Danorum Regis Woldemar.

Diplom. (t) constat, limites olim regni Sue-
ciae, quando Scaniae conjunctam habuit,
in ipso passagio Oresund constituti sunt. Angli
quoq; nupero cum Batavis A. MDCLXXIV
inito foedere, art. 4. (u) cum Belgis velorum
demissionem inter promontorium, quod
Capo Fini vocatur, & Septentrionis insu-
lam, quam l'lant van Staten appellant, Belg.
compactis limites juris maritimi Regis sui pro-

*t) Socit. Ex-
pos. cens.
quibus. S. R.
Maj. Suec.
bellum C. G.
u) Instrum.
Pac. inter
Carol II. R.
A. C. Ord.
Belg. Con-
f. ed.*

cul dubio designare voluerant. Ipse etiam
Cromwellus post cruentum cum Hollan-
dis bellum gestum obtinuit, ne intra deci-
mum ab Anglia Milliare piscarentur. Benefi-
cio deniq; Mathematicæ, graduum nimi-
rum longitudinis & latitudinis, quod huic
succurri possit difficultati, docet Gelden. (x)
& ex eo Strawchius. (y)

*x) Mar.
Glaus. l. i. c.
22.
y) Diss. A.
cad. de Imp.
Mar. c. 11. S.*

§. 24. Cæterum hæc terminorum atq;
limitum, quibus humanum genus in diver-
sos atque separatos cœtus distinguitur, con-
stitutio, populos atque gentes non sic in
arctum constringit, quasi ditionis termi-
nos proferre ulterius nullo liceret jure.
Modestæ non præcepti naturalis erat, quod
referente Iustino, (z) veteres bellum geren-
tes, non imperium sibi, sed populi sui gloriam qua-
siverint; contentiq; victoria imperio abstinue-
runt.

z) hist. l. i.

rius. Et quanquam recte dixerit de Cambysi apud Herodotum (a) Aethiopum Rex: ὅτε οὐκ ἔστιν ἀνὴρ δεῖν δίκαιος. εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, ὅτ' αὖ ἐπιδύμουν χώρας ἄλλης ἢ τῆς ἑαυτοῦ· ἂν ἴσ' δελοσύνῳ ἀνδρώπῳς ἦν ὑπ' ὧν μὲν ἐν ἰδίκησιν, non justus ille vir est. Si enim justus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus, nec homines a quibus nihil est laesivus in servi-

a) l. 3 c. 21.

b) 3. de Rep. tute redigeres; Cicero (b) hinc etiam scripserit: Quod si omnes populi, penes quos sit Imperium, ipsiq; Romani, qui orbem totum possedere, justitiam sequi velint, ac suum cuiq; restituere, quod vi & armis occuparunt, ad causas & egestatem revertentur: Dantur tamen justis terminorum proferendorum & imperiorum dilatandorum tituli, ita ut, gentes & cismarinas & transmarinas sub commune cogere liceat imperium, uti bonis artibus rem familiarem augere justum censetur; cum jure naturali, non sic positi sint termini, ne unquam mutantur. Referas huc illud Seneca:

c) de Vir. Bras. c. 23.

(c) Sicut sapiens nullum denarium intra limen suam admittet male intrantem: ita & magnas opes, manus fortuna, fructumq; virtutis non repudiabit, nec excludet.

§. 25. Occupatio, quae species est acquisitionis Originariae, terrarum vacuarum, uti justa est; cum enim sint nullius, citra aliorum quibus in eas nihil juris est occupari poterunt iniuriam; ita juste hic titulus ad occupandum terras incognitas à gentibus

tibus aliis jam possessas non semper allegatur, cum præceptum I. N. de *abstinentia rei aliena*, tam ignotos quam notos respiciat, barbarique vicissim idem jus nos, ceu sibi æque incognitos, invadendi allegare possint, Tantum abest ut hic occupationis titulus cum legibus naturalibus: *Neminem ledere, & unicuique suum tribuere*, conciliari possit. In *perniciem humani generis natam* Romam olim dixit *Arnobius* (d), quod ut *una emineret, orbem* d) ad G. Gent. l. 7. in fin. *subjugaverit innoxium*: In qua etiam *Cyprianus* (e) *rupta hospitii fœdera ad copiam civitatis augendam* reprehendit; quod hic etiam dicere licet. e) de Idolor. Vanis.

§. 26. Datur etiam justa occupatio illarum uti rerum, ita quoque terrarum, quæ dominum habuerunt quidem, sed quod derelictæ talem habere desierant (ff), nullius factæ sunt, uti Longobardos *Rugiam*, f) Cror. l. B. P. l. 3 19. *delectis* ab *Odoacro Turcilingorum & Herulorum Rege* incolis relictam, quia erat *solo fertilis*, occupasse tradit *Paul. Warnefrid.* (g): qui & *Hunos, Longobardis relicta Pannonia cum uxoribus & natis omnique suppellestili Italiam petentibus*, in sedes illorum concessisse memorat (h); g) de Gest. Longobard. l. 19. *eo licet ordine*, h) l. c. l. 2. c. *ut si quo tempore Langobardis necesse esset reverti, sua rursus arva repeterent.* Quo pacto etiam satis declararunt Longobardi, qua ratione pro derelictis haberi vellent Pannonias, cum haud raro alias derelictio non sine errore

K fore

rore praesumatur, & jactetur, quod con-
clatur ad voluntatem derelipientis, taci-
tumq; eius in rerum hactenus suarū ab alio
faciendam occupationem consensum evin-
cendum, satis validæ deficiant.

§. 27. Quod si vero abundante multi-
tudine, quod alimenta non omnibus suffi-
ciant, vel alia gravis sic urgeat ratio, ver
sacrum emitti debeat, ad alias quærendas
sedes, quod *more quodam antiquitus à multis
tam Græcis, quam barbaris recepto*, sæpius con-
tingisse *Dionys. Halicarnas.* notat; exeuntem
multitudinem, ubi patrios reliquit limites,
sui juris factam patriæ quoque imperio exi-
mi, olim apud *Thucydidem* (k) contenderunt
Corcyrenses: *εἰ δὲ ἐπὶ τοῖς δόλοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
ἕμοιοις τοῖς λατομένοις ἔδ' ἐπιπέπονται*, neq; enim
*ea re colonia emittuntur, ut serviant iis qui re-
linquuntur, sed ut sint pares.* Ita Carthago
Tyrionum colonia pari cum conditoribus
jure vixit, nisi quod Herculi Patrono deci-
mam omnium quæ in proventuum ratio-
nem cadebant, Tyrum transmitterent, refe-
rente *Diodoro* (l). Quod etiam de Gallis Ger-
manisve, in varias terras abundante multi-
tudine sese effluentibus, constat. Quan-
quam vero & hac lege coloni fuerint de-
ducti, ut reverentiam civitati matri ob
memoriam & beneficium originis exhibe-
rent, uti Athenienses hoc nomine Jonas,
suos, ut *Herodotus* (m) testatur, colonos, in
suas

i) l. c. 16.

k) l. c. 13.

l) 20. 14.

m) l. c. 146.

tas part
antle
nditor
um con
ze dem
pitas
acint. d
nam S
Gallio
Americ
hoc & G
refertur (n
peru pr
chare
quod d
uatum
des ref
eandem
civitas
nem su
fugit
vel de
tem se
liam
ro p
suo p
ri co
e non
rece
dam

suas partes apud *Iustinum* (n) sollicitaturi, me- n) l. 2. 12. 3'
 minisse illos iusserunt, an bellum inferre olim
 conditoribus suis cogitarent? an ideo mania illo-
 rum condidissent, ut essent qui sua delerent? Li-
 cet denique & Romani colonias passim à se
 positas suæ Reipublicæ subiectas esse vo-
 luerint, ceu ex *Livio*, aliisque rerum Roma-
 narum Scriptoribus satis constat, quod &
 de Gallorum, Hispanorum & Batavorum in
 Americam, aliasque orbis partes, deductis
 hoc & superiori seculo coloniis docet *Mo-
 ritorius* (n), ut parti nimirum illis locis im- n) *Orb. Ma-*
 perii propugnacula essent, uti loquitur *Ma- ritim. l. 2. c.*
chiavellus (o): Ubi tamen multitudo egressa, 8. c. 34. seqq.
 quod domi habitare non potuerit, merito a- o) *Discurs.*
 liarum gentium beneficio & humanitati se- l. 1. c. 1. p. m. 5
 des referre tenetur acceptas, jure sibi in
 eandem, ceu Cives suos, à qua emissa est
 civitas imperium non arrogabit, vel ditio-
 nem suam extendi credet; cum civis qui pro-
 fugit, vel bona pace abiit atque valedixit,
 vel domo est pulsus, ex quo in aliam civita-
 tem sedes fortunarum transtulit, vel in exi-
 lium h. e. alienam receptus est civitatem, ut *Cice-
 ro* (p) loquitur, civitatem mutet priorem, p) *Orat. XII*
 suo partim & re ipsa, partim ipsius impe- *pro Cae. p.*
 rii cui suberat facto. 302.

§. 28. Existimat *Hugo Grotius* (q), perpe- q) *I. B. P. II.*
 nam habitationem his qui sedibus expulsi suis 2. 16.
 receptam querunt, denegandam non esse externis,
 dum & imperium quod constitutum est subeant. &

K 2 quæ

quæ alia ad vitandas seditiones sunt necessaria. Sed cum multum referat, quos & quot in domum recipias, ne humanitas aliis exhibita tibi fiat pœnitenda; multo magis ex rationibus domesticis dispiciendum, an tota multitudo adventans intra sinum & viscera recipienda sit, ne quod tibi innoxium esse debet, noxium fiat beneficium, præsertim cum tot extent omni tempore exempla, quæ multitudinem receptam genti recipienti finitimisque populis exitio fuisse docent. Eximium erat beneficium, & insignis humanitas Spartanorum erga Minyas Argonautarû posteros Lemno pullos; receptos enim & agris impertierant & in

r) L. 4. c. 145. *tribus cooptarunt*, referente ita Herodoto (r).
scqq. χρὸν δὲ ἔ πολλὰ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύαι ἔξυβελσαν, τῆς τε βασιλῆος μάλιστα, ἢ ἄλλα ποικίλους ἐκ ὄσῃ, non longo verò tempore statim elati superbia, cum alia flagitiosa perpetrarunt, tum regnum affectarunt. Gothi metu imminentium Hunnorum, missis, ut autor est

yl. 31. c. 9 ad. *Amnian. Marcellin. (s) ad Valentem oratoribus,*
Iornand. de suscipi se humili prece poscebant, & quiete victuros
reb. Ger. c. se pollicentes, & duros si res flagitasset auxilia;
25. sed concessum Barbaris beneficium orbi Romano satis postmodum luctuosum extitit. Tulit etiam Suathes in Pannonia or-

t) *Rer. Vn-* lim late regnans pœnas apud Bonfinium, *Av-*
gar. Dec. 11. ris nimia quadam animi liberalitate, uti videri
9. f. 131. seq. volebat, sedes in suis terris imprudenter promit-

promittens. Et ut complura alia mittantur exempla, Germaniæ suæ ferocissimos hostes fovit *Arnolphus*, Ugris, qui ex Scythia adventantes in Sarmatia Europæa incertis sedibus vagabantur, certas sedes, uti *Aventinus* (u) tradit, destinans pro stipendio præstiti contra Suatabogum rebellem auxilii. Cum itaque peregrinum excipere sit officium humanitatis, & inter res innoxie utilitatis referri debeat, quando sine incommodo & periculo recipientis fieri id non potest, ut hoc ipso res innoxie utilitatis esse definit, ita postulanti, qui non nisi jus imperfectum habet, jure denegatur, cum nemini suum beneficium noxium esse x) *z. Benef. e.* debeat. Præclare *Seneca* (x): *Cum summa amicitia sit amicis sibi æquare, utriq; simul consulendum est. Dabo egentibus, sed ut ipse non egeam. Succurram perituro, sed ut ipse non peream.* Unde & latrocinantium numero habitos observat *Bæclerus* (y), qui negantibus sedes armis extorquere conati sunt. *in Gros. l. B. II. 2. 16. p. 82.*

§. 29. Justè etiam armis ditionum termini proferuntur, necessitate scilicet ita urgente, ut nimirum quiete & secure vivamus, salutem etiam nostram hostium vires frangendo consulamus, inimicos reprimamus, & jus nostrum eaque quæ nobis debentur obtineamus, ita ut securitatis & quietis publicæ turbatores tandem denique subigantur, intra tēperamenti tamen limites, quos pro-

z) I. B. P. III. lixius jam Hugo Grotius (z) explicavit, & in-
 15. tra quos se Carolus Magnus *Vrßpergenſi* (a)
 a) *Chronic. f.* continuiſſe dicitur, octennali bello edomi-
 m. 177. tis Avaris à *Vulgaribus* ideo manum retrahens,
 quia videlicet Hunnis extinctis, regno Francorum
 nihil nocituri viderentur. Unde eximie *B Au-*
 gustinus jus victoriæ, cuius præcipua capita
 b) *de Cõ.* ſunt ultio & ſecuritas, respiciens, ſcribit:
Dei 4. 15. 1.
V. opp. *Iniquitas eorum cum quibus juſta bella geſta ſunt,*
regnum adjuvit ut creſceret: quod utiq; parvum
eſſet, ſi quies & juſtitia finitimorum contra ſe bel-
lum geri nulla provocaret injuria: ac feliciori-
bus ſic rebus humanis omnia regna parva eſſent
concordi vicinitate letantia. Et ita eſſent in
mundo regna plurima gentium, ut ſunt in urbe
domus plurima civium. item: quia pejus eſſet,
ut injurioſi juſtioribus dominarentur, ideo bellige-
rare & perdomitiis gentibus dilatare regnum, non
incongrue dicitur felicitas.

§. 30. Cum verò ut res aliæ, ita & im-
 peria alienari poſſint, ut ab eo in cuius ſunt
 dominio juſte transferantur in alium, cum
 hic ſit effectus dominiæ pleni, quod etiam
 plene habetur, ut quis rei alienandæ etiam
 facultatem habeat; citra injuriam ab eo qui
 jus & voluntatem alienandi habet, poſſunt
 quoque accepta ditionis prioris terminis
 adjici. Nec incognitæ ſunt alienationes
 terrarum & principatuum per venditio-
 nem, dotem, teſtamentum & donationes
 factæ: Quæ tum validæ cenſentur, ſi ab
 illis

illis qui alienandi jus habent, secundum leges & mores populorum fuerint factæ. Qua etiam ratione Franciscus I. Francorum Rex Carolo V. Cæs. legibusque Madriliæ se satisfacere posse negavit, cum non esset in sua potestate, de regni Francici corpore membrum aliquod separare, nisi ejusdem membri, ordinum ac totius regni consensu, probata à Bodino (c). Refertur huc pos-
 sunt pacta Gentilitia, quibus illustres inter se familiæ conveniunt, ut deficienti superstes succedat; uti Ducibus Saxoniz sic obtigit Comitatus Hennebergicus, & Marchionibus Brandeburgensibus Pomerania. Laudat Albericus Gentilius (d) verba Cujacii, de alienatione rerum regni & ipsius regni monentis, quod etsi nulla lege speciali prohibetur, generaliter tamen omnium regnorum cum ipsis regnis nata, & quasi jure gentium videatur vetita. Nimirum loquitur, notante etiam Bæclero (e) nostro, de alienatione quæ facta hominis sit; quanquam enim regnum quod plene etiam & absolute habetur, vel partem etiam ejusmodi regni alienare regi, invito etiam populo si N.I. spectetur, liceat, consuetudine tamen gentium ex æquitate rei profecta hoc jus ita temperatur, ut consensus civium hoc nomine etiam requiratur. Denique ut bene observat Grotius (f), proprie cum populus alienatur, non ipsi homines alienantur, sed jus perpetuum eorum regendi, quæ populus

c) De Rep. l. 5. p. m. 932.

d) de I. B. l. 3. c. 15.

e) in Grot. l. II. p. 210.

f) I. B. P. L. 3. 12.

K 4 sunt;

sunt; quos proinde sua jura, leges, formamque regiminis retinere æquum est. Quod & tunc imprimis obtinere debet, si populus quondam sui juris sponte sua, eaque lege Reipublicæ alicui se adjunxit, *ne in visus à Republica abstrahatur, cujus imperium non coactus subierit*, uti de Pomeranis Suecis tradendum § 1.3. p. 258. dis loquitur *Historia Pacis Westphal.* Id quod haud raro etiam ipsi conventionis formulæ inferi solet.

§. 31. Cæterum cum accessorium quatale & per se, assumat naturam principalis, uti vendito principali, intelligitur etiam venditum accessorium, ita alienato principali, *Pertinentia* per se coherentes, & eidem accessionis instar accedentes & conjunctæ, nec in feudum aliunde recognitæ, alienatæ censentur, ut occupari, vindicari & possideri queant, eademque pro illis dentur remedia juris, quibus uti licet pro principali, cujus induunt & sequuntur hæcenus naturam. Ne verò interpretationis diversitas lites pariat, præsertim in re minus favorabili, bene in formula alienationis, appertinentiæ quali haberi loco debeant, exprimitur; uti in *Tractatu Roschildens.* (h) & *pactis Tostrupiens.* (i) clare factum A. 1658. constat, quando Suecia Regibus & Regnis ceduntur provincie Halland, Scania, Bleckingia, Bornholmia, una cum omnibus ad dictas provincias, Regiones atque Præfecturas pertinentibus urbibus, arcibus, castellis, ac

h) *Art. 5.*

i) *art. 8.*

muni-

munimenta, insulu, scopulis, Superioritatibus, Pre-
 eminentiis, regalibus, jurisdictionibus tam Eccle-
 siasticis quam secularibus, censu, proventibus, ve-
 ritalibus, redditibus, ac jyribus, tam terra quam
 mari, sicut olim Reges Dania ac Norrvegia eas
 possederunt. Nullis exceptis, uti habent Instru-
 piensia (k) pacta. Similem formulam, qua Livonia à Suecis per inducias possessa,
 in plenum eorundem dominium & proprietatem
 cum omnibus pertinentiis transfertur à Rege &
 Ordinibus Regni Poloniæ, exhibet Instru-
 mentum Pac. Olivensis (l). 1) art. 17.

§. 32. Ratiolimites ponendi qua usus
 est Alexander VI. Pontifex, qui accepto glo-
 bo à primo meridiano 180. gradus versus
 Orientem Lusitano Regi, totidemque ver-
 sus Occidentem Hispano Regi attribuit,
 recte Gentibus improbatur ceu invalida, &
 circa aliena, in qua nullum Pontifici Jus,
 facta, meritoque hoc nomine ab Attaliba
 Indorum Rege apud Benzon. (m) ceu arro- m) Hist.
 gans irrita, quam jam olim Philippus Pulcher No6. Orb.
 Francorum Rex, exaratis ad Bonifac. VIII. 1.4.c.3.
 literis, per Responsum tunc Pontifici da- n) Sid. Ni-
 tum, quo communis principum causa agi- col. Gill.
 tur, amentix arguit. Satis etiam inepte Chron. Gal-
 Nicephorus Græcus Imperator, referente lic.
 Aventino (o), Helmogaudo Caroli M. Fran- o) Anal. 1.4.
 corum Regis legato Saxonum ducatum do- f.m. 262.
 navit, orbis terrarum Imperium se tenere ja-
 ctitans.

§. 33. Quorum verò populorum fines coarctari contigit, illi pro amissis finibus recipiendis antiquos limites nude allegatos valide non urgebunt, cum sicut integræ provinciæ & civitates, ita & jus veterum finium in alium transferri, aut ab alio teneri possit. Non quod justum, sed bellum sperabat olim Artaxerxes Persa ap. Herodianum (p.) omnem Europam oppositam continentem, qua mari Aegeo fretosq; Propontidos terminatur, atq; Asianomen habet, ceu veterem Persarum possessionem vindicare sibi conatus, quod jam inde à Cyro, qui primus imperium à Medis in Persas transtulit, ad Darium usq; extremum Persarum Regem, cuncta olim Ionia Cariaq; tenuis à Persarum Satrapis gubernarentur. *Ἐροσίκειν ἔν αὐτῷ Πέρσας ἀναγίσσασθαι πᾶσαν ὀλόκληρον ἢν ἑστέρον ἔχον ἀρχὴν*, proinde sui muneris esse curare nunc, ut vetus atq; integrum imperium Persis restituere-
tur. Cum enim à Cyro condita Persarum Monarchia fuerit ab Alexandro eversa; nec Persarum Principibus, sed Alexandri successoribus debellatis, istas prisca & deleti Imperii Persici provincias Romani occupaverint; quò recentius hoc, novumq; regnum Persicum à priori plane diversum, jus aliquod in provincias nunquam ei conjunctas, ejusq; ditionis factas, pro se allegabit, cum nullam successionem in illius jura docere potuerit? Tantum ab-
est ut

p) 6. Hist. s. 2. ad. c. 4

est ut Περσῶν ἀρχαίαις κλίμαται, *Persarum possessiones à Majoribus acceptas legitime iactaverit rerum successu elatus Artaxerxes, novi imperii & populi princeps, quas eodem jure, h. e. nullo ad se pertinere hodierni Persarum Reges fingere possent. Continnavit eadem repetere & urgere Sapor datis ad Constantium Cæs. fastuosis literis apud Ammian Marcellin. (q) quibus cordatam opposuit Imperator responsonem.* *q) Rer. Ge- star. l. 17. c. 10. seq.*

§. 34. Eadem *vaniloquentia*, ut loquitur Tacitus (s), Artabanus Parthorum Rex, *missu qui veteres Persarum ac Macedonum terminos reposcerent, se invasurum Cyro possessa & post Alexandro minatus est, diversi extinctique imperii fines, quod ab ipsius regno plane diversum, neque bello, neque hæreditate, neque alio quovis titulo unquam tenuerat, affectans. Constat etiam post mortem Alexandri M. Orientis regna sic inter successores ejus fuisse divisa, ut pari summoque jure omnes regnarent, neutrique in alterius regnum juris quicquam esset, nisi quod vel armis, trāsactione, pactove &c. sibi acquisivisset. Unde non in cæteras imperii Macedonici provincias à Romanis possessas, ceu à suo regno avulsas, cum quo tamen, ex quo ista divisio Monarchiæ Macedonicæ in peculiaria distinctaque regna contigerat, nunquam fuerant coniunctæ, jus ali- quod sibi superesse iactare potuit Artaba- nus,* *1) 6. Annual. 31. 3.*

nus, quippe quod nunquam habuit. Meliori titulo Romani ius aliquod in Parthorum regnum fingere poterant, ob debellatam à Pompeio Syriam, à qua praesidium Macedonum pulsus, uti loquitur Ammian. Marcell. l. 23. c. 16. lin. (s) duce Arface defecerant, quod illis non aliter elidere licebat, quam ut una suum ius in veteres Persarum & Macedonum terminos eliderent.

§. 35. Quando etiam magna imperia dividuntur in partes, uti non solum Macedonicum, sed etiam Romanum Imperium non semel divisum constat: an vindicari provinciarum olim coniunctarum repetique queant, divisionis Tabulae rite se habentes docebunt. Quod si divisio saltem concernat administrationem, quam oneris tantum à se ex parte amolendi ergo cum aliis communicat Princeps, uti Diocletianus, cum per orbem Romanum omnia turbarentur, Maximianum Augustum, Constantium autem atque Galerium Caesares creavit, ita tamen ut ipsius nutu omnia gererentur, uti Aurelius

t) de Caesar. Victor. (t) loquitur; vel uti Arcadius & Honorius commune imperium, divisum tantum sedibus, tenuisse Paulo Diacon. (u) dicuntur; ad unius imperii corpus omnes pertinere recte creduntur provinciarum, quicquid sit de titulis & rerum externarum specie (x): Ast si divisio vera sit, separata constituens regna, quorum uni nihil juris sit in alterum, uti inter

x) Grof. I. B. l. 3. 10.

inter filios distribuuntur bona parentum, sic ut per hæreditatem ad posteros trans-eant, qui unum regnum sui facit juris, non recte propterea se jus in cætera quoque, ceu ad occupatum pertinentia, habere dicet, ut proinde vana fuerit Solymani Turci apud Ioviam jactantia, qui se unum esse ad quem *7) Hist. l. 30. Romanorum Imperium legitimo jure pertineret, P. m. 411.* dicere solitus fuisse fertur: Quoniam magni Constantini, qui universi orbis Augustus Imperator extitisset, sedem & sceptrum, atq; urbes ejus Imperij teneret, uti proavus Mahometes expugnata Constantinopoli, & Constantino supremo Græcorum Imperatore superato occisoque, hac omnia jure belli capta Ottomanicis regnũ adjecisset. Cum enim Imperatori Constantinopolitano nihil juris fuerit in Occidentale Imperium, nec Orientali debellato illud ad se pertinere jactare poterat Solymannus. Transegerat quippe jam olim cum Carolo M. de Imperii finibus Niephorus, cujus scæderis hæmemorantur conditiones: *Ut alter Orientis, alter Occidentis Augusti fratresq; essent, dicerenturque. Simul hinc à Neapoli, illinc à Siponto quicquid ulterioris Italia in mare procurrat, cum suis è regione insulis à Græco, reliquum à Franco jura peteret. Inter duo Imperia medius cardo Venetia, utriusq; Imperii Majestatem pie conservans.* Taceo falsum esse, Catolum Augusti nomine in Occidente tenuisse, quicquid *2) Casar. p. 6.* ibi possederat, eximie hoc observante B. 31. Bæclero (2).

§. 36. In terminis priscis vindicandis non semper satis valide ad *Scriptores* provocare licet, quos non raro affectu abreptos, vel male informatos, vel alienam auctoritatem sequutos, memoriarum acta tradere constat. Sueci sane in controversia de Huena Insula, istorum scriptorum testimonio, quibus Dani insulam de qua disputabatur ad Sialandiam pertinere probatum ibant, suam prætensionem eludi passi non sunt (a), quod

a) *Exposit. causar. qui- bou S. R. M. Suec. bellū contm. &c.*

non producerent testes, qui ortu Dani, patrie suae historiam rite edociti, & materiam isthanc curatius prosecuti fuissent; sed extraneos saltem & peregrinos, qui in rebus septentrionalibus nullam omnino merentur fidem, nec adhibita diligentia, vel prævia quadam inquisitione statum horum regnorum descripserunt.

§. 37. Non etiam limites imperiorum & terrarum dependent à moribus & linguis gentium, cum partim ob commercia cum vicinis illorum mores & lingua assumi possint; partim quod gentium migrationes, & coloniarum deductiones, aliorum populorum mores & linguas immutare queant. Nec idè intra Germaniæ fines Transylvania sita dicitur, quod Germanica ibi auditur lingua. Omnibus, inquit *Conringius*, seculis passim terrarum diversa linguæ, variorumque morum homines, in unam tamen Rempublicam coierunt.

b) *de Fin.*

Imp. l. 2. 15. sim terrarum diversa linguæ, variorumque morum homines, in unam tamen Rempublicam coierunt.

§. 38. Quamquam vero *Tituli* nonnunquam jura & potestatem eius cui tribuuntur exprimere & significare soleant, ita ut denegato titulo eius quoque jura & prætensiones, qui illo utitur, hoc ipso in dubium vocari & denegari censeantur; attamen cum haud raro titulus maneat, & more prisco respectu juris cuiusdam retineatur, amisso cuius erat index jure; uti *Johann. Casimirus Poloniz Rex*, etiã si vigore *Instrumenti pacis Olivensis*, (c) solenniter ex tunc & in posterum renunciavit omnibus prætensionibus in regnum *Sueciae & magnum Principatum Finlandiae*, in regnum *Sueciae* ejusq; provincias & bona nil quicquam prætensurus; ad dies vite suae tamen integris titulu & sigillis, insignibusq; regni *Sueciae*, in *Polonia* & ad omnes *Principes, status & privatos* extra *Sueciam* usus fuit, etsi sine ullo plenaria *Renuntiationis* praejudicio; ad vindicandos veteres limites ex titulo non semper licet jura repetere. *Daniae Reges* adhuc hodie *Vandalorum* sive *Venedorum* titulo utuntur, quos tamen cum possessione, tum jure in illas terras *Conringius* (d) excidisse scribit.

c) art. 3.

d) de fin. Imp. l. i. c.

16.

§. 39. Quae bello capiuntur, uti jure belli victor in illa dominium, & exinde natum jus consequitur, ita pari jure iterum id potest amitti. Quod si verò foedere & pacto inito, victori quoque jure belli possessa adscribantur, hoc ipso altera pars in eiusmodi

modi transactione omni jure cedit, nihil unquam in ditiones in dominium & proprietatem alteri penitus concessas posthac pretensura. Vicissim quæ bello captæ sunt provinciæ & urbes, & belli jure possidentur, sæpe rursùm à possessore sic priori domino restituantur, ut ei omni jure quod habet, & ex Gentium jure habere se pretendere potest, cedat. Nonnunquam instituta permutatione armorum virtute occupatæ, & jure belli possessæ provinciæ & terræ redduntur, acceptis vicissim aliis, cum in securitatis cautionem, tum in compensationem factæ restitutionis, damni que bello dati, & impensarum, ita ut in posterum penes accipientem in perpetua possessione, proprietate ac dominio, sine controversia permanent. In formula pacis inter Pœnos & Romanos victo Hannibale initæ, prima

e) *l. 15. c. 18.* lex apud Polybium hæc est: τὰ καὶ τὰς ἀνοχὰς ἀδικημένα γέγονενα, πάντα Καρχηδονίους ἀποστρέψουσαν Ρωμαίων, quæcumq; per inducias Carthaginienses maleficio abstulissent, omnia Romanis restituerent. Antiochum à Scipionibus victum pace data jubebant Romani apud

f) *De bello Appian. (f) ἀπέχεσθαι τῆς ἐυρώπης ὄψεως, ἢ Ἀσίας ἢ ὅτι τὰ τῆς Ταύρου, τῆς τοῦ ὄρει τοῦ Τείνουρα, ἀβσινερε Europa, Asiag, omni qua cis Taurum est decedere juxta prescribendos terminos. Eadem recentiora pacis Instrumenta tradunt. Difficultates*

caltates autem negotii explicant *Baeler. (g) Bell. Sueco*
Hist. Pac. Westphal. (h) Galeas. Gualdus (i). Ex Dan. p. 325.
 quibus satis cognoscitur, terminos & limi-^{seqq.}
 tes imperiorum valide jam extendi, iam ^{b) p. 1601}
 rursus coarctari, cum expressum intercedat ^{seqq.}
 pactum, cum expressa iuris in hos vel illos ^{1) Hist. Pac.}
 limites renuntiatione atque cessione con- ^{ad montes}
 iunctum. ^{Pyrenaeos}
^{fact. 1659.}

§. 40. De terminis per complurium
 seculorum decursum *perditis*, licet posses-
 sori movere per tranquillitatem consocia-
 tionis gentium non licet, nisi prior posses-
 sor, alterius possessionem, si non suscepta
 vindicatione, quæ ob eius maiores vires non
 semper satis consulte instituitur, certe con-
 tradictione & protestatione interrumpen-
 do, ius sibi salvum retinuerit, animumque
 retinendi docuerit. Si enim privata re-
 rum dominia ad minuendas lites inter ci-
 ves certa esse oportet, multo magis ad pu-
 blicam interest pacem, ad vitandam orbis
 concussione, & sic ex legis naturæ instituto,
 possessionem limitum *memoriam excedentem,*
non interruptam, nec provocatione ad arbitrium
interpellatam, Dominium transferre (k). Unde ^{k) Gror. l. B.}
 cum Antiochus M. ut apud *Appian. (l) legi-* ^{11. 4. 9.}
 tur, *Belas & Ionas, quasi ad jus ipsius, ut regis* ^{l) de bello}
Asia persimones, repoteret, ἐπὶ τῶν πάλαι ἔσθ' ἦν τῶν ^{Syr. f. 86,}
ἰσχυρῶν βασιλέων Ἰαζικῶν, quandoquidem etiam ma-
 jores eorum regibus Asia subditi fuerant; Minio-
 que instituta cum Romanis Legatis disce-
 ptatione,

L

ptatione,

m) l. 35.

ptatione, idem juris esse Antiocho in Smyr-
 nzos, Lampfacenosque, quod Romanis in
 Neapolitanos; Reginos & Tarentinos, di-
 ceret; Sulpicius dissimilem causam ostensu-
 rus, ab Reginis, inquit apud Livium (m), &
 Neapolitanis & Tarentinis, ex quo in nostram ve-
 nerunt potestatem, uno & perpetuo tenore juris
 semper usurpato, nunquam intermisso, qua ex fe-
 dere debent exigimus. Potesne tandem dicere,
 ut ii populi non per se, non per alium quenquam
 fœdus mutarint: sic Asia civitates, ut semel vene-
 runt in majorem Antiochi potestatem, in perpetua
 possessione regni vestri permansisse, & non alias
 earum in Philippi, alias in Ptolemæi fuisse potesta-
 te: alias per multos annos, nullo ambigente, li-
 bertatem usurpasse. Quod si tamen ignoran-
 tia aliqua antecedens, vel dolus alterius,
 causa diuturni sit silentii, sicut cæteris pari-
 bus excusationis, ita prætensi quoque juris
 ratio hinc nasci potest. Unde Estensis a-
 pud Possevin. (n) præscriptam Regi Gonzægis
 erepti possessionem asserturus contra Wence-
 slaum Imp. etiam ignorationem Caroli IV. Imp.
 silentio annuentis, nullam fingi posse, it probatum.

n) Gonzag.
 l. 4. p. 418.

§. 41. Derelictionis finium, quæ non
 facta sit, species est non præstita, cum præ-
 stari potuisset & debuisset, oppressis cura &
 defensio, ita ut illis ratio suæ expediendæ
 salutis fuerit relicta; nec facta amissionum
 finium repetitio. Derelicta hinc ab Im-
 perio

perio Germanico censetur Livonia, cum
 Mōscho immani rabie, quam *Chytraus* &
Thuanus prolixius exponunt, saviēte, fru-
 stra implorata iteratis precibus Imperii opē,
 incolæ depellendis tot calamitatibus im-
 pares, quod sūdas aures pulsarent, alii ad
 alios sese inclinaverint, *urgente necessitate*
zelo, ut loquitur *Pafforius* (o), & quæ de Re-
 valiensibus verba sūnt *Loccenii* (p), *in ultimo*
discrimine cum nec ab Imperio Romano, quod ante
agnoverant, nec à *Cæsare Ferdinando* dum bello
Turcico districtis, aliūve auxilium aliquod affer-
 retur, nec à proprii viribus, ullum salatis præsi-
 dium in prompta esset. Ita Batavi, cum post
 contra Hispanos frustra imploratam Ger-
 mania opem deserti, sibi metipsis præsidio
 esse cogentur, dum sic ab Imperio dese-
 rebantur, in omnimodam se vindicarunt li-
 bertatem.

§. 42. Juste quoque repetuntur sives,
 quando vel terras alii concessas alienandi
 facultate destituitur imperans; vel si per
 dolum possessori alienatio persuadetur. Ibi
 enim actus nullus est ob defectū facultatis
 agendi, hic quod cōsensu alienandi abfuit.
 Unde *Conring* (q), *invalidas judi-*
cat tabulas Henrici Luxelburgici in Ponti-
ficem sane perliberales, cum quod neq, Electro-
rum, neq, reliquorum Imperii Principum consen-
su fuerint probata, tum quod certum sit, Impera-
tori fuisse dolose impostum à Legatu Pontificiū,
 2
 quasi

o) Flor. Po-
 lan. l. 3. c. 7.
 p) Hist. Sued.
 l. 7. p. 249.

q) de Fin. l.
 2. c. 20.

quasi tantum juris Papa competeret per antecedentium Casarum liberales donationes.

§. 43. Cum verò haud raro terrarum suarum terminis minime contenti, ditiosis limites ulterius proferre studeant mortales, cum viris tum operibus fines munire solent Gentes, quo vim ex improvise imminentem arceant. Ita ad Rheni riuum, quem cum Danubio fines Romani Imperii vocat Aure-

r) de Casar. c. 4.
s) Aug. c. 25.
t) l. 4 c. 12.

lius Victor (r), libertino milite usum Augustum, tradit Suetonius (s). De Druso Florus (t) autor est, quod in riuum provinciarum, praesidia atq; custodias ubiq; disposueris, per Mosam flumen, per Albim, per Visurgim, quodq; per Rheni ripam quinquaginta amplius castella direxerit. Ingruente in Italiam Hannibale, Cremona Taciso (u)

u) 3 Hist. 34.

dicitur condita, propugnaculum adversus Gallos trans Padum agentes, & si qua alia via per Alpes rueret. Vallo limites sui regni adversus Francos vicinos olim munivit Godofredus Danorum Rex, qua de re ita Annales

x) ad an. 808

Nueneray: Limitem regni sui qui Saxoniata respicit, vallo munire constituit, eo modo, ut ab orientali maris sinu, quem illi offerfali dicunt, usq; ad occidentalem Oceanum, totam Egidora fluminis aquilonarem ripam munimentum valli praetexeret: Vna tantum porta dimissa, per quam carpenta & equites emitti & recipi potuissent. Ad-

y) Annal. 4. f. 270.

ditque qui eadem tradit Aventinus (y), adgesta terra truncis, & stipitibus arborum compacta, ingens sepimentum surrexisset. Simili munimen-

nimen-

nimento, quod constat ex nemoribus de-
 sectis & vallis, quod à Wolga fluvio ad
 Borysthenem usque excurrere ajunt, contra
 irruptiones Tartarorum Crimmesium
 Russiam tutam præstare conatus est Czar
 Fædor Ivanovvitz. De muro *Pislico*, aliisq;
 sive vallis, sive muris, quibus receptam Bri-
 tanniæ partem à solo Barbarico separarant
 Romanis, prolixè *Camdenus* (z) egit. Omnes z) *Britan.*
 tamen finium munitiones superat famosus *p. m. 642.*
 ille *Murus Sinensis*, stupendæ cum longitudi- *scq.*
 nis, quæ ad 300. milliaria Germanica se ex-
 tendit, tum altitudinis, qua ad 45. pedem
 Geometricum exsurgit, tum latitudinis,
 quæ inæqualis licet, plerisque tamen in lo-
 cis altitudini quoad dimidiam partem re-
 spondere dicitur *Iohann. Neuhoff.* (a) *ἀυτὸς τῆ*
 cujus defensio adversus Tartarorum inva- *nonf. p. 210.*
 siones numerosissimæ hominum multitu- *scq.*
 dini, (exercitui 1000000. militum *Neuhof-*
fis (b) calculo) commissa est. *b) l. c.*

§. 44. Etsi vetè vicina gens torvo sæ-
 pius oculo munitiones finium alterius, ar-
 cesque ad limites positas aspiciat, ita ut
 nonnunquam armis obviam ire, quam peri-
 culo & metui se exponere velit. Unde *Scy-*
tharum Rex apud *Curium* (c) ratus, urbem, *c) l. 7.*
 quam in ripa amnis Macedones condide-
 rant, suis impositam cervicibus, emissa mili-
 tati manu dirui eam iussit. Verum eam quæ
 sui juris est gens etiam jure muniendi gau-
 deat.

deat, qui, si sui defendendæ causa de muniendis suis finibus fuerit sollicita, ei defensionis huius, quando manet innoxia, instituendæ facultas denegari possit, non apparet. Si domicilia privata claudere solliciti est patrisfamilias, providæ genis erit de claudendis finibus contra vim iniquam & potentio rem, mature agere curam. Et quæ

1) l. 7. Palir. Aristotel. (d) de munitione urbium disputat, c. 14.

locum habere possunt in quaestione de muniendis terminis Gentium, quando inter alia sic philosophatur: *ἄξιον μὲν ἐν ταῖς πόλεμικαῖς πράξεσι, αὐτοῖς μὲν εὐξέσθαι τὴν χρῆν. τοῖς δ' ἐναντιοῖς διατρέψασθαι καὶ διατρέχειν, ἵνα ἀδελφικὰς ἀκτῖνας ἐπιπέσειεν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπέχειν, ἵνα οὐκ ἐπιπέσειεν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπέχειν, ἵνα οὐκ ἐπιπέσειεν.* ad bellicas actiones civibus facilius ad exeundum urbem esse oportet; hostibus autem difficilem accessum, & talem ut vix cingi capi possit. Cordate

2) 2. l. B. P. 22. 5

proin Grotius (e), quare, inquit, minime est probanda eorum sententia, qui justam belli causam statuunt, si vicinus nulla passione impeditus in suam arcem faciat, aut munitionem aliam qua damnum aliquando dare possit. Bene equidem se habent, quæ Dn. Feldenus (f) notavit, sc. si attendamus studium augendi potentiam, quia illud

3) Not. in Grot. l. c. p. 421.

virtutum est corrumpens tranquillitatem societatis humane, nec Magistratus sunt, quibus id corrigi possit; non videri absurdum statuere, populum ad sui felicitatem & conservationem in tempore illi vitio occurrere posse: Nec cum Gravvinctio

4) Serris ad cons. Feld. p. 222.

lio (g) ego temerarium hoc effatum dixerim. Verum responderet jam ipse ad hanc exceptionem

ptionem Grotius, nimirum aduersus tales me-
 tus contrarias in suo munitiones, & si qua sunt si-
 milia remedia quærenda esse. Unde ut con-
 troversia vitentur, pacto inter gentes non-
 nunquam res solet transigi, ut Leopold. Im-
 perat. induciis eum Turcis ann. 1664. initis,
 sibi in locum Neuheufela, à barbaris belli
 jure possessa, novæ munitionis limitaneæ
 extruendæ facultatem expressè reservavit.
 Cæterum quæ de munitionibus urbium pro
 contraria sententia disquirat Machiavellus (h), h) de Princ.
 examinata sunt à Conring. (i) & Scipione A- c. 10. p. 63. de
 mirato (k). Rep. l. 2. c.

§. 45. Etsi vero mortales, secundum
 linguas & familias vel segrege, vel in
 diversas gentes coadunatos, discedentes, ut
 supra (l) diximus, communi parenti Noa-
 cho reverentiam & obsequium aliquod se-
 debere credidisse fingamus; licet Nimro-
 dus, à suis postmodum h) hoc est Dominus
 dictus, unde Græcorum Βηλ, Latinorum
 Belus, rebellionis impiæ complura præmatu-
 re ediderit specimina, per vim ad bellan-
 dum rudes sibi subjiciens: Mox tamen
 plena usi sunt libertate, facti extincto Noa-
 cho sibi invicem pares, solo Deo inferio-
 res civitates. De quarum nominibus, no-
 minumque mutationibus hæc scripsit Iose-
 phus: (m) Gentium quedam adhuc servant deri-
 vatam à conditoribus appellationem, (de quibus
 Historia sacra (n) quædam etiam mutaverunt,
 n) Gen. 10.

nonnulla in familiarem accolit, & notioram vocem sunt versa. Gracia potissimum talis nomenclatura autoribus. Hi enim posterioribus, seculis veterum locorum gloriam sibi usurparunt, dum gentes nominibus sibi notu insigniunt, dumq; tanquam ad suum jus attinerent mores quoq; proprios in illas invehunt.

§. 46. Cæterum Gentes quanquam, ubi in diversos cœtus & civitates abierunt, manserint à se invicem divisæ & separatæ, non tamen ista divisio, qualem ab initio habebat, diu retinuit faciem, æmulatione, ambitione atque avaritia quietem humani generis turbantibus, & in mutuam perniciem gentes concitantibus. Unde bella, clades gentium, migrationes, confusiones, integrarum etiam civitatum excidia exorta sunt, fortiorè & potentiorè infirmiorè sibi subjiciente, & in multitudine terrarum subactarum, terminorum prolatorum amplitudine gloriam positam credente.

§. 47. Denique hæc universalis civitatis divisio in complures cœtus & civitates particulares, externa tantum est, & in exteriori humani generis facie contingit, salva interiori indivisione atque consociationis internæ unitate, de qua supra; (o) uti salva unitate civitas in cõplures pagos, Regnum in diversos Ducatus, Principatus, quorum singuli secundum suos mores & leges vivunt, haud raro dividitur, ut infra patebit.

ARTIC.

o) Art. I.

ARTIC. III.

DE

*Statu Gentium & Cœtuum, in
quos humanum Genus
dividitur.*

§. 1.

CONsiderandum jam est, quis & qualis sit status cœtuum in quos humanum genus dividitur, tam, *in se* & absolute, quam in ordine cœtuum ad invicem & *relate*. Ratio enim & fundamentum hic est non solum jurium, quæ gentes qua tales ad aliquid juste & licite habendum vel agendum habent; sed & officiorum, quæ gentes qua tales sibi invicem debent; & causa actuum earundem publicorum, qui inter illas ad invicem exercentur. Notat quippe talem Gentium conditionem, quam non solum certâ jura, sed & certum genus actionum isti respondentium consequitur.

§. 2. Utroque modo Gentium status, vel *ut naturalis* sive primus, vel *ut adventitius*, considerari potest. Ille exoritur, quando cœtus isti distincti concipiuntur secundum eam faciem, quam statim post universalis societatis divisionem naturaliter habuerunt, vel doctrinæ gratia habuisse finguntur;

L 5

tur;

tur; quæ hæc est: Quod sint multitudines quædam hominum, neminis inter mortales imperio subjectorum, sed sui juris existentium, quibus jus & facultas competit, res suas ex proprio administrandi & ordinandi iudicio.

§. 3. Absolute & in se consideratus hic status Gentium mere quidem naturalis dici potest, insigni tamen laborat imperfectione, per imperandi & parendi ordinem introductum tollendâ. Ex summa vero & illimitata qua gaudent libertate, non solum Gentes pares sunt, non equidem quoad vires seu corporis seu mentis, quæ Hobbes (p) de Civ. lib. (p) cordi est paritas, sed quoad statum & conditionem, jurisque æqualitatem, ita ut antequam peculiare aliquod factum & pactum humanum intercedat, quo gens in Gentem sibi jus aliquod acquirit, vel ex maleficio & damno per injuriam ab altera dato id læsa consequatur, nihil potestatis in eam habeat, aut jure sibi arrogare queat, sed potius cæteras Gentes æquo jure secum vivere pati debeat. Summitatis proin, ut sic dicam, etiam æqualitatem paritas hæc infert, cum qua componi nesciunt, quæcumque sunt vicaria, aliunde constituta, precaria, revocabilia, prælationemque quandam atque reverentiam, quæ ex statu adventitio exoritur, continent. Complectitur præterea hæc libertas naturalis paritatem arbitrii in eligendâ.

eligendis, & agendis iis, quæ gens quævis ad sui defensionem, conservationem & incrementa facere judicaverit.

§. 4. Ex quo tamen non consequitur, quod hic status gentium atque cœtum, in quos humanum genus univèrsum dividitur, *relate spectatus*, Belli potius sit, quàm pacis, aut quod Latrocinia in se invicem impune populi exercere queant; sunt enim cœtus humani. Eximia est Polybii (q) Philo-⁹ 1.1. *Elis.* philosophia, qua hunc gentium, *impudenter* & c. 20.

ferina rabie ἀνιδν ἔθνη καὶ ἀλλήλων, in se invicem, majorumque in minores grassantium statum, piscium visa id comparatum, ἐν οἷς φαίνονται ἀμορφῶν ὅσα τῶν τῶν μείων ἀπώλειαν τῶν μείωνι περιεὶ γίνεσθαι ἔστιν, inter hos: enino etiam ejusdem generis, minoris perniciem majorum esse ajunt alimentum ac vitam.

Non pudor & justum, non pax est piscibus ipsis,

Fœdus amicitie longe, sed bella capeffunt,

Hostilesq; gerunt animos, fortissimus horum

Imbelles læniat pisces, & mergit in abvum:

Canit Oppiani (r) interpres Laurent. Lip-^r alieni-

piu (s). Sicut enim per naturam homo est ^{l. 2.}

rationalis & sociale animal, uti supra (t) dis-^{1) p. m. 17.}

putatum, ita quia in particulares cœtus divi-^{2) Arist.}

si mortales naturâ non exiunt, ipsos cœtus & gētes, cum ex animalibus socialiibus constent, sociales esse oportet, quos recta ratio, nobilissima hominis potentia, quæq; in facultates inferiores ferociter: sæpè numero rebel-

rebellantes, imperio si velit gaudet, antequam armis res fuerit committenda, iudicio primo exortis controversis disceptare jubet. Eximie Cicero (u): *Duo sunt genera disceptandi. Vnum per disceptationem, alterum per vim; cumq; illud proprium sit hominū, hoc beluarum: confugiendum est ad posterius, si uti non liceat superiore.*

u) i. Offr.

§. 5. Huic statui naturali, quem sic distinctioris doctrinæ ergo /concipimus, uti scientiæ Naturalis Doctores eandem materiam ut primam & secundam pro diverso statu considerant, succedit status *adventitius*, quo ille ceu imperfectior perficitur, qui & ipse, etsi non mere, *verè* tamen *naturalis*, à natura scilicet intentus, dici potest. Introducitur quippe per eum ordo imperandi & parendi, sic ut in civitates & Respublicas conjunctæ coeant: familiarum vel uni summi vis imperii obtingit, cæteris obsequii gloria relicta; vel primoribus, vel populo. Nam, ut Tacitus (x), loquitur, *cunctas nationes & urbes populus, aut primores, aut singuli regunt*; id quod per factum aliquod humanum fieri necesse est. Unde & mutationibus variis Gentes & Civitates redduntur obnoxia. Hinc, ut Polybius (y)

2) 4. Annal. 33. 1.

7) 1. 6. 7.

λολιτην ἀνακίχλωσι. hinc illa φύσις διονομία, καθ' ἣν μεταβάλλει καὶ μεθίσταται, καὶ πάλιν εἰς ἀσπὲς καταστῆται καὶ τὰς πολιτοφύσις, ille *natura ordo, per quem Respublica-*

την

rum status mutatur, transformatur & rursus eodem redit.

§. 6. Absolute & in se consideratus hic status, est primò & per se status libertatis, quo quæ in tali vivunt Gentes & Republicæ soli Deo sunt subiectæ, ita ut immunes sint ab omni imperio humano. Cum enim status hic adventitius statui Gentium onere naturali ordinem imperandi & parendi introducit, libertatem quam invenit per se non tollit, sed saltem bene ordinat. Nihil enim, ut recte Cicero disputat, tam aptum est, 2) 3. de L.D. ad huius conditionem, natura, quam imperium: sine quo nec domus ulla, nec gens, nec hominum universum genus stare, nec rerum natura omnia, nec ipse mundus potest. Unde quæ sunt libertatis in statu naturali, ea quoque per se manent jura eiusdem in statu adventitio, ita ut populi & civitates liberæ ex suo arbitrio ea quæ ad sui defensionem, conservationem & incrementa honeste pertinere consent, facere, formamque regiminis quæ illis placet introducere possint: Cum hic sit character libertatis, habere facultatem ex proprio aliquid agendi & disponendi arbitrio, quæ hinc Platoni (a) dicitur ἀρχαία τῶν ἐπιεικῶν. Ἐλευθερία τὴν ἑαυτῶν ἐν σὺν ἑαυτοῖς ἐν ἑαυτοῖς, summa in seipso cuiuslibet rei potestas: in unoquoque sita potestas vivendi ut velit: Libera facultas opibus usu & possessione fruendi; ut proin jure alii non inter-

tercò-

deredere possint, cum summitatis æqualitatem etiam inferat hæc Gentium libertas.

§. 7. Hæc libertas & summitatis æqualitas etiam in gentes *Barbaras*, & servili potius quam ad libertatem nato ingenio prædita cadit, quamdiu alias gentes æquo secum jure vivere permittunt, cum ob legem de *abstinendo à re aliena*, & sic quoque à juri- bus aliorum, tum ob *Justitiæ officium*, quo unicuique suum, & sic etiam jura libertatis quæ ei competunt, tribuere tenemur.

b) rom. 2. opp. Apoph. f. 190.

Ageilaum quidem *Plusarchus* (b) dixisse refert, τὸς τῶν Ἀσίας κατοικητάς, ἐλευθέρους μὲν κακῶς εἶναι, δούλους δὲ ἀγαθοῦς; *Asia incolæ si libertate fruuntur, malos, si servient bonos esse.*

c) I. B. P. II. 22, 12.

Verùm, ut recte excipit *Grotius* (c), non si quid alicui est utile, id statim mihi licet ei per vim imponere. Et si vel maxime singuli Gentis alicuius homines servitutem amant personalem, naturali tamen libertate omnes qua integrum generis humani cœtum & populum constituunt, exuere propterea non licet, cum eandem sub suo Rege, qui sui juris est, servire queant servitutem. Taceo quod non detur gens, in qua non invenias, qui cæteris imperate queant, uti non solum exemplo *Cappadocum*, hominum plane servilium apud *Strabonem* (d), sed & *Barbararum*, *Africæ* v. c. Gentium, de quibus *Dapperus*, (e) patet.

d) 12. Geog. 57. e) Afric. & Americ. descript.

§. 8. Salva tamen hac æqualitate Gen- tes,

tes, Regesque, & qui par Regibus jus obtinent, non quidem pœnas poscendi jus habere ob injurias ad se non pertinentes, sed in alios contra naturæ & Gentium jus immaniter commissas, intercedendi tamen ejusmodi aliorum populorum factis facultate gaudere existimamus: Illud enim jure & potestate superioris, hoc paris est: Illud judicis est, hoc amici & fratris, quales omnes sumus. Et qui non Genti Gentem ex communi socialique, quem invicem debemus, dilectionis affectu, honestatisque publicæ amore, scandali etiam dati avertendi, seductionisque suorum impediendæ ergo monere, & in ea emendare liceat, quod honestati publicæ, utilitati proximi, aut gloriæ Dei iniurium est? pati in patem hoc permittente ex Theologis B. Hülsemanno (f); cum & hic, quin illud Pauli (g) locum habeat, nil obstat: Nolite communicare operibus instructuosis tenebrarum, μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε magis autem redarguite. Quale verò hoc commune charitatis lege naturali præceptæ officium sit, explicat Isocrates (h): Δὲ ἡ ὀρατ. δὲ ἡμῶν τοῦ ἐπ' ἐνοιαὶ νεδεισῦντας μὴ μόνον καταρ- Pac. p. m. 317.
 γῶν ἐξσπτεγμένων, ἀλλὰ καὶ συμβουλευεῖν, ποίων ἀπρόμοιοι, καὶ τίνων ὀρεγόμενοι παυσάμεθ' αὐτάντων ἔχοντες τὴν γνώμην, καὶ τοιαῦτα ἐξαρτάνοντες, æquum est eos qui ex animo consultum alii velint, non tantum acta reprehendere, sed etiam monere, qua fugienda, qua sequenda sint, ut mi-

ut mutatis tandem consiliis talia delicta comprimentur. Unde populata sanioris mentis apud populum sacrificiis v.c. humanis, aut esui carniū humanarum deditum, ad impietatem & feritatem hanc omittendam intercedere posse censemus eo jure, quo olim Ecclesiæ particulari, ejusque Doctōri, licuit alienæ Diœceseos Ecclesiam ejusque Doctōres, cum ob doctrinæ errores, tum ob morum vitia corripere; belli vero inferendi jus plenum non nanciscitur Gens, si amica cōreptione intercedendo, alterius publicæ, & non sine scandalo aliis gentibus dato commissa scelera reprimere non possit, nisi alterius immanitate læsa, vel à læsa gente in auxilium fuerit vocata, cum par paris Judex non sit. Quod si verd cum tali Gente, immani furore in Naturæ jura delinquente, bellum sit justa de causa gerendum, victorem victos ad scelerum consuetudinem exuendam cogere posse, dubium non est.

Vide Fortun. Ità Alexander, *Plutarcho* (i) autore, *Sogdianis* persuasit, ut alerent, non interficerent patres: *Por-*
I. f. 328. s. 2. *sis* ut venerarentur, non uxorum loco haberent
Opp. matrēs. Eodem (k) memorante: Gelo cum
k) ib. Appb. devictis Carthaginienſibus pacem componens, *ἠνάγκησεν ἑνεχθαι τοῖς ἐμποροῖσις, ὅτι ἐγὼ τὰ τέκνα παύσονται τῷ Κεῖνῳ καταδύοιτες, cō-*
B. 179. gigit eos inter conditiones pacis hanc quoq, adscribere, ipsos in posterum Saturno liberos nunquam immolaturus esse.

§. 9. Hugo Grotius (l) Reges, & qui par l) i.R.P. II.
 Regibus jus obtinent, jus habere pœnas postcendi ^{20. 40.}
 contendit, ob injurias, qua in quibusvis personis
 jus Natura aut Gentium immaniter violant:
 Secutus Albericum Gentilem (m), qui homines ^{m) l.B.I.I.}
 ferarum modo magis, quam hominum viventes, ^{p. 65.}
 sine ulla omni religione, quasi piratas, communes
 hostes omnium bello persequendos, & cogendos in
 mores hominum arbitratur, quod videantur in-
 jurij omnibus hominibus. Concedit idem de
 atrocissimis sceleribus gentium Richard. Zou-
 cheus (n). Verum ut taceam, Religionem do- ^{n) de Jurē}
 ceteri, argumentisque suaderi, non verò cogi ^{Fœcial. P. II.}
 posse aut debere armis, cum non tantum vo- ^{f. 7. 1. p. 242}
 luntatis, sed etiam intellectus negotium sit;
 non sane apparet, qua ratione illi qui sunt
 in suostantum injurii, hoc ipso statim in-
 jurii, & hostili in universum humanum ge-
 nus animo esse cœnseri debeant, cum pira-
 tis comparandi. De hoc enim dubium
 non est, armis vindicari posse immanitatem,
 quamprimum aliis noxia esse incipit, uti
 pirata sublati commercii rumpunt fœdus huma-
 ni generis, uti Florus (o) loquitur, qui proinde ^{o) 3. 6.}
 secundum veterum formulam, rectè à Loc-
 cenio (p) hostes publici appellantur. Nec est ^{p) de Jurē}
 quod Grotius (q) & Zoucheus (r) excipiant, li- ^{Marit. l. 2.}
 bertatem humana societati per pœnas consulendi, ^{c. 3. n. 1.}
 civitatibus & judiciis institutis penes summas po- ^{q) l. c.}
 restates resedisse, non proprie quâ aliis impe- ^{r) l. c.}
 trant, sed qua nemini parent; conjungi enim

M

hæc

hæc debent non separari, cum imperio quod nulli est obnoxium, primo & per se jus puniendi suos competat. Et licet qui nemini parent, reparationem damni sibi per injuriam dati, & cautionem de non lædendo in posterum, bello à se invicem exigere queant, ubi tamen *in alium, cujus defensione mihi peculiariter commissæ non est, sive peccatum, illius ultionem non magis extra causam fœderis mihi arrogare possum, quam jus dicere illi,*

1) *de I.N.G.* qui mihi non sunt subiecti, recte ait Pufendorf. (s) intercedere autem pro alio licet. Respondemus hoc etiam *Grasvinkelio* (t), cui quod

2) *Strick. contra Feld. p.* 217. *societas quadam omnibus hominibus inter se fit, non licere tantum, sed in laude quoque, esse videtur, si genti injuste oppressæ succurratur. Universalis enim hæc humani generis quæ fit sub divino imperio, confociatio inter cœtus, in quos humanum genus dividitur, non ad invicem introducit jus Retorum, sed Aquariorum, quod pro injuste oppressis quidem intercedere, eosdem in tutelam & clientelam contra vim iniquam suscipere, auxiliumque efflagitantibus submittere concedit, non verò acceptas injurias illorum nomine ulciscendi jus sibi arrogare, aut pœnas ab illorum hostibus, in jus naturæ & Gentium iniquis, postulare imperat aut permittit.*

3) *Offic. p. 56.* Unde Cicero (u) secundum naturam esse ait, pro omnibus gentibus, si fieri possit conservandæ, aut jvandæ, maximos labores, molestiasque suscipere:

pere. Ex Christianis Lactantius (x) ita scribit: *Deus quia hominem nudum fragilemque formavit, ut eum sapientia potius instrueret, dedit ei prater cetera hunc pietatis affectum, ut homo hominem tueatur, diligat, foveat, contraque omnia pericula & accipiat & preestet auxilia.* Ita Romanis implorati intercesserunt per Legatos pro Asiæ civitatibus apud Antiochum, τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις ἃν Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἔρχων αὐτονόμους ἔειν. ἢ ἢ δὲ τῷ δόξαμον, Ἀντιόχον κρατεῖν ἃν Φίλιππον ἀφίλοντο οἱ Ῥωμαῖοι, Asiæ civitates quas Philippus Macedo tenuerat, libertati suæ relinqueret. Inique enim usurpari ab Antiocho, quæ P. R. Philippo ademerit, uti refert Appianus (y).

y) de Bell. Syr. p. 87.

§. 10. Paritatem Gentium & Rerum-publicarum, quæ sui sunt juris, non inæqualitas potentie minuit, cum infirmior hoc ipso non sit inferior, quod vires agendi nec summam constituent, nec jus in armis positum sit. Barbare olim Brennus apud Livium (z), se in armis jus ferre, & omnia forisium (z) virorum esse dixit. Non etiam amplitudo & multitudo provinciarum potiore Domini istarum contra ceteros minus potentes, largitur dignitatem sive præcedentiam (a), frustra eandem Hispano contra Gallum hoc nomine apud gentes argente; Venetis, Polonis apud Thuanum (b), Pontifice etiam apud Iustinianum (c), pro Rege Francorum; Anglis quoque pro suo Rege apud

a) contra Fe. nand. V. 14. C. 14. Pref. n. 79.
b) l. 20. Histor. f. 622. l. 56. f. 951.
c) Hist. Venet. l. 15. f.

d) *L. 21. Hist. Meletanum* (d), contra Hispanum pronuntiantibus, negantibusque, ob pluralitatem dignitatum aliquem esse preferendum, si nulla per se sit sufficiens ad precedendum, uti refert

e) *L. c. p. 180. Zouchaus* (e). Multo minus eadem potentio-riorem, quoad imperii jura superiorem infirmiore constituet, cum regionum multitudi- ne & terrarum spatiis immensis ita non definiantur. Unde cordate Eumenes

f) *Eumen. f. 589.* apud *Plutarchum*, (f) et si fractis rebus arcem tantum, in quam cum suis se receperat, haberet reliquam, mandante *Antigono Asia Rege*, ad se sicut superiorem ut venires, εδέρω (είπεν) ἡμῶν τὴν κρείττονα νομίμων, μίχθεις αὐτῷ ὡς ἔστις ἕλιος κώ- εις, neminem, inquit, quousq; gladii compos ero, me censeo superiorem.

§. II. Nec qui dignitatis prerogati- vam aliquam concedunt aliis Populi & Respublicæ, suam hoc facto imminutum eunt paritatem, sive id fiat ob ipsam majoris dignitatis substantiam, uti Regibus cedunt Duces, seu propter Gentis & Reipublicæ anti- quitatem, sive ob inæquale fœdus, quod

g) *L. 1. L. B. 3. 21.* uti *Grotius* (g) loquitur, ex ipsa vi pactionis manentem prerogationem quandam alteri concedit. Imperii reverentiam alias appellant. De

h) *de Bell. Punic. p. 20.* *Malanissa* etiam *Appianus* (h) tradit, quod fuerit τὸ ἀξίωμα τῆς πλείους ἀιδούμενον, ma- jestatem *Carthagini* reveritus, et si ea tempe- state in castris *Scipionis* in *Africa* degeret, eaque sequeretur. Vicinos quoque Impe-
rio

rio Germanico quondam florenti Reges,
 per legatos *cum debita reverentia & obsequio*
se frequentasse scribit apud *Ott. Frising. (i. i) de Goss.*
 Conrad. Cæs. ad Johann. Constantinopol. *Frid. I. l. c.*
 Imperatorem, quæ tamen regum istorum,
 quorum meminit, subiectionem minime
 arguunt. Talis enim concessa prærogati-
 va, uti per se non minuit summitatem imperii,
 cum qui autoritate & dignitate superiorem
 agnoscit, nõ hoc ipso agnoscat superiorem
 potestatem; ita nec ex illa exorientem
 paritatem. Quam etiam non exuunt,
 qui vel ad redimendas tantum injurias,
 vel ad auxilia comparanda, certam pecu-
 niz summam aliis pendunt. Ludovicus XI.
 Francorum Rex prudentissimus, Anglorum *k) Commēt.*
 Regi Eduardo, *Cominas (k) autore, pensio. l. 8. p. m. 614.*
nem quinquaginta aureorum millia quæstannis
Londni persolvit; qua pruritum Anglorum
 bellandi sedaret, eo securius Burgundicas
 res cæso Carolo observaturus, Anglo mini-
 me inferior factus, vel de dignitate sua ali-
 quid delibans.

§. 12. Cæterum uti nec summum defini-
 nit esse imperium gentis, licet, ejus, penes
 quem illud residet, potestas pactis & con-
 ventionibus limitetur & restringatur; ita
 quoque non par esse definit eadem, aut qui
 eam representant Princeps, vel imperan-
 tes, aliis populis aut imperantibus. Et si
 enim quando imperium non plene habe-
 tur, & promissis restringitur, id quodammodo

) *L. B. 3. 16.* do coarctetur, sive, ut *Grotius* (l) loquitur, obligatio duntaxat cadat in exercitium actus, sive etiam directe in ipsam facultatem, quo minus tamen neminem præter Deum atqueensem superiorem agnoscendo, aliis quoad summum par sit & dicatur, nil obstat. Sicut enim imperium quod inter plures dividitur non definit penes singulos, divisum licet, esse summum; ita nec summitas amittitur penes unum aut plures existens, coarctetur licet: Sive lato & libero, sive coarctato & impedito alveo labatur fluviussidem manet.

§. 13. Libertate hac excidunt gentes & civitates aliæ plus, aliæ minus, aliæ juste, aliæ injuste. Aliæ subjiciuntur bello, subjectione nunc civili retenta personali libertate, sic ut vel victor directum Dominium, supremumque retineat imperium, concessogenti victæ, ejusque imperantis, subalterno: vel ut victis omne eripiat imperium, sic tamen ut circa res privatas & publicas minores illis suæ leges, sui que mores atque magistratus relinquuntur (m): Aliæ subjiciuntur subjectione mere herili, erepta omni penitus libertate, suæque Reipublicæ administrandi potestate, uti Turcarum Sultano serviunt gentes devictæ. Brutiis, Appiano (n) autone, pars agri adempta, armis erepta, omni etiam militia illis interdictum, ut & à l'au dépois font, ut qui jus libertatis amisissent: Romanos etiam Consules in provinciæ cuntes ad publica

m) *Grot. 3.*
J. B. 15. 10.

n) *de Bell.*
Annib. p.
348.

hica munia obeunda, famuli veluti sequi iussi sunt. Alibi miscetur imperium, civile cum herili, relicta aliquali libertate personali, potioribus verd juribus ademptis, regentisq, utilitati adscriptis; quanquam & hic nonnunquam schematibus libertatis illudi, eximie passim Tacitus doceat.

§. 14. Constat etiam misceri varie gentes, victosque cum victoribus, exterosque cum domesticis, apud quos institutis migrationibus sedes occuparunt, in unum cœtum coire, iisdem legibus & jure utendo, genusque & sanguinem miscendo. *Rumor incesse rat, inquit Tacitus (o), fore ut disjecti, a* ^{o) 4. Annal.} *lingnationibus permixti (Thracēs) diversas in ter-* ^{46.4} *ras traherentur.* Ita Hispaniam diverso tempore ingressi Romani, Gothi, Vandali, Arabes, Mauri, sic inter se mixti sunt, ut hodie sanguinis hujus omnes sint qui Hispani dicuntur: Malint licet Nobiles in Hispania non aliunde, quam à Gothis genus suum derivare. In Anglia genus sanguinemque miscuerunt Britanni, Angli, Saxones, Normanni, ex quibus hi etiam lingua Anglo-Saxonica extincta Normannicam introducere laborarunt. Diversam hæc commixtio à priori reddit gentem, nomine ut sapius, ita indole atque habitu animorum, moribusque distinctam. Nec enim Græci hodierni sunt, qui fuerunt Themistoclis, Agesilai, Epaminondæ ætate, ita ut jam olim a-

p) 2 *Annal.* pud Tacitum (p) Pifo Athenienfes infectari non dubitaverit, quod non forent Athenienfes tot cladibus extincti, sed colluvies nationum; licetque eodem natos se solo quod incolunt olim gloriati sint, qui tamen ex variis Græciæ gentibus, quarum homines Athenas, se conferebant, illorum res auctæ fuerint, Thucydes (q) tradit.

q) *l. i. Bell. Pelop. ab hist.*

§. 15. Datur etiam unio Gentium, ut maneat quæque integra & à cæteris distincta civitas. Sic Septentrionis regna, Suecia, Dania, Norvvegia in Margaretha, hereditatis partim, partim Electionis, titulo unita constat ex Loccenio (r): Unionis capita idem explicat (s). Ungaros & Polonos in Uladislao communi rege electo conjunctos tradunt Bonfinius (t) & Pastorius (u). Jacobus VI. Scotus successor declaratus ab Elisabetha Angliæ Regina, eam Thuano (x) & Meterano (y) autoribus, in animo habebat unionem regnorum, ut abolitis Anglarum & Scotorum nominibus, vetus Britannia magna nomen in usum revocaretur, eademq; utriusq; gentis leges & jura forent. Cum verò hanc unionem suis non cavere difficultatibus & incommodis Angli docerent, tenuit tandem hoc autoritas Regis, ut magna Britannia nomen recipere-
tur, & unio regnorum unius nominis appellatione sanciretur (z); ita ut Anglia & Scotia duo distincta regna manserint: Vtrumq; etiam regnum proprias coronas, proprias leges, propria & distincta sigil-

r) *Histor. Suec. l. 3. p. 110. 118.*

s) *l. c. p. 121.*

t) *Her. Vng. Dec. III. l. 4.*

u) *Flor. Polon. p. 149.*

x) *l. 131. f. 2100.*

y) *Histor. Belg. l. 28.*

f. m. 279.

z) *Thuano. l. 1.*

Haec sigilla obtinuerit, uti disputatur apud Zoucheum (a). Duravitque hæc unio regnorum Britannicorum, etiam Tyrannis eadem veniantibus, Scotis Carol. II. regem Scotia, Anglia & Hibernia feccialium praconio declarantibus apud Bateum, (b) Anglis verò Cromwellum Angliæ, Scotiæ & Hiberniæ Protectorem constituentibus (c), Matrimonii vinculo Angliæ regnū cæteris Hispaniæ & Italiæ. Indorumque regnis cōjungerent, tentarunt Philippus Hispanus, & Carolus V, ejus parens, Carolum M, tradit *Aveniunus* (d) tentato cum Irene connubio, simul cum Occidente Orientem connectere voluisse. Fœdere etiam, aliisque modis, ejusmodi gentium uniones fieri non repugnat; exemplo fuerunt olim Achæi, hodie sunt Helvetii & Belgæ. Quæ tamen fœdera uti suis non destituntur commodis, ita præprimis intergentes magna locorum intercapedine à se invicem separatas, diversisq; moribus, indole, legibus & religione gaudentes, multiplices laborant incommodo. Sigismundus certe Sueciæ Princeps cum patrio regno Polonos conjuncturus, gentes lingua, moribus, animorum habitu, institutis, & religione diversas, Sueciæ regno non solum excidit, sed & posteris atroci cum Suecis bello exposuit. Obligationis capita, quibus tam Sueci quam Poloni rebus suis studentes; illi abeuntem, hi adventantem

a) de luro
 inter Gent.
 Part. II. f. 20
 q. 11.

b) Elench.
 Mor. Angliæ
 P. II. p. 100.
 97. seq.
 c) ibid. p. 252

d) l. 4. f. 261.

Principem constrinxerunt, exhibet *Læc-*
e) Hist. Suec. nius (e). Unio denique hæc gentium, uti a-
l. 7. p. 405. libi laxior, in communi scilicet tantum ca-
se 99. pite, alibi arctior, etiam quoad ipsas gentes
inter se existit, ita variant jura civium &
subditorum, ita ut in altero regno natus, in alio
§) Zouch. l. jus quoq; subditi obtineat, in alio non obtineat (f):
5. p. m. 134. quæ ex tabulis unionis sunt decidenda.

g) Hist. l. 1.
f. 2.
h) Annal.
p. 2. 39. 3.

i) l. 11. c. 4. 7.

§. 16. Trajectas sæpe à victoribus, &
 transplantatas quasi gentes commemorant
 historiarum Scriptores. De Helene Deu-
 calionis filio, ejusque liberis, autor est *Thu-*
cydid. (g) quod Græciæ gentes sic transplan-
tarint: Notatque Tacitus (h), vulgatam Rom.
Imperatoris vocem, ut quondam Sugambri ex-
cisi, & in Gallias trajeçti forent, ita Silurum va-
men penis extingendum: quod ad debili-
tandam gentem ferocem, & ad vites quo mi-
nus novos excitet motus succidendas, vi-
ctori suæ securitatis causa facere licere, du-
bium non est. Dispergi etiam gentes,
docet miserabilis Thebanorum, diruta urbe
sub corona Alexandri jussu venditorum, status
apud Iustinum (i). Fata hæc etiam fuere, &
adhuc sunt Ebrææ gentis, inter cæteras or-
bis partes dispersæ, summoque império de-
stitutæ, ubique servientis; quæ uti legibus
& statutis civitatis in qua vivit tenetur, ita
vicissim quæ ex jure Naturali & legum ci-
vilium favore ei debentur officia expectat,
publica ex gentium jure tractare negotia,
 cum

cum non à cæteris distinctum humani generis cœtum constituat, incapax.

§. 17. Consideratur præterea status gentium etiam *relate*, vel in ordine ad alias gentes: Quo sensu alius est *naturalis*, h. e. à natura hominum sociali intentus & ordinarius, Pax; alius *subsidiarius*, bellum. Inter bellum enim & pacem nihil medium esse dicit Cicero (k), bellum, non simpliciter tumultum, contra Antiochum decerni urgens, Unde Popilius Legatus Romanus Antiochum virga, quam in manu gerebat, uti refert Livius (l), circum scribens, *consulere jubet, nec prius inde exire, quam responsum senatui daret, aut PACEM aut BELLUM cum Romanis habiturum*, scriptore Iustino (m). Quanquam verò Pacis nomine etiam longi temporis induciæ venire solent, ob similitudinem quam cum pace habent, induciæ tamen istæ bellorum feræ ab iisdem etiam appellantur scriptoribus, à quibus pacis nomen illis tributum fuerat. Athenienses & Lacedæmonios Pacem in quinquaginta annos fecisse ait Iustinus; addit tamen, eos *inducias quam proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rupisse*. Induciæ eadem cum fœderis rationem etiam habuerint, *avayda* hinc appellantur apud Thucydidem (o) & Xenophontem, cui etiam quibus concessæ sunt induciæ, *εἰρήνη* relicti dicuntur (p). Rectius autem ad belli quam pacis statum has referri, docent Grotius (q), Alber. Gentili (r).

§. 18.

k) *Orat. Philipp.*
p. 215.

l) l. 45.

m) l. 34. 3.

n) 3. *Hist.*
13.

o) *Hist.* l. 2.

f. 171.

p) *Hist.*

Græc. l. 3. f.

490. f. 487.

q) *De I. B.* III.

l. 21. 1.

r) *I. B.* 2. 12.

§. 18. Pax enim, cum humani generis status semper tranquillus, quiesque Gentium perpetua esse debeat, non solum ipsa æterna esse gaudet, æternaque si propriam ejus indolem spectes esse debet; sed & postquam ejus, qui mecum non pacifice vivere vult, ferocia & injuriis fuerit abrupta, quando rursus publica gentium conventionem eadem reducit, paciscentes, nisi fallaci imagine pacis sibi invicem imponere velint, uti Pompejum juniorem Augustus *decepisse Tacito* (s) dicitur, non nisi æternam concordiam, perpetuo duraturam pacem animo concipere, & intendere decet, ita ut amice viventes ab omni in perpetuum abstineant injuria, exortasque lites jure non armis transigere malint, exigente ita socialitate humani generis & communi gentium salute. Per vim proinde eadem abrumptur, si, cum æterna esse debet, per suam naturam, in temporariam degenerat, & Gentium statui, naturali, qui pacificus esse mavult repugnat, induciarumque potius, quibus similis redditur, quam veræ pacis naturam, induisse videtur. Vere enim ejusmodi pax temporaria, qui tantum differt, non aufert bellum, intervallum temporis audit, quo deliberatur in perniciem humani generis, ut post quietem resumptis novis viribus, eo majore rabie in se ferantur mortales.

2) 1. *Annal.*
10.4.

§. 19. Neverò ex ante actis dissensio
 denuo exoriatur, omnem memoriam discordia-
 rum oblivione sempiterna delendam cum Cicero-
 ne (t) censei debet, ne qua prateritarum rerum
 mentio fiat, ut loquitur Valerius Max. (u) quo
 animi utrinque prioribus injuriis, datisque
 vicissim acceptisque calamitatibus exacer-
 bati sedentur, vindictæ libidine, æstuque
 cum memoria ante actorum, per ejusmodi
 publicam abolitionem sensim evanescente,
 atque in ejus locum constanti amicitia,
 perennique benevolentia redeunte. Sic
 enim Maximus similem ἀμνηστίαν occinens
 exercitui apud Herodianum, ἴστω, inquit, πάντων x) l. 3. c. 7.
 ἀμνηστία, ἢ ἀποδοῦ φιλίας βεβαίη, εὐνοίας τὸ καὶ
 εὐνοοῦντες ὅστις ἀμνηστία, sit omnium oblivio, sit
 fœdus constantis amicitia, fidesq; benevolentia ac
 moderationis sempiterna. Fructum hujus ob-
 livionis legis senserunt Athenæ, de quo sic
 Xenophon. (y): Καὶ ὁμολοῦντες ὅρκους ἢν μὴν μὴ y) Histor.
 μνηστῆρας εἶναι, ἐπὶ καὶ νῦν ὅμοιόν γε πολιτεύονται, Græc. l. 2. f.
 καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένειν ὁ δὴ μνηστῆρας, cum Sacramenta 479.
 sancte præstitissent, injuriarum se nequaquam
 fore memores, etiam adhuc populo iis inhirente,
 qua tunc jurejurando sancita sunt, in eadem con-
 suncti Republica vivunt. Eadem Valerius Maxi-
 mus (z) repetit: Hæc oblivio, quam Athenien-
 ses ἀμνηστίαν vocant, concussam & labentem civi-
 tatis statum in pristinum habitum revocavit.
 Sensissetque eundem Roma, si hoc exem-
 plum, relatum à Ciceroe oblivionis prateritarum
 rerum,

t) Orat. Phil.
 l. 1. p. 153.
 u) 4. Mem. 2.
 Ext. 4.

y) Histor.
 Græc. l. 2. f.
 479.

z) C.

rerum, decretor^g Patrum, uti testatur Vellejus

b) 2. Histor. Paterculus (a), comprobatum, secuta foret.
c-88.

§. 20. Piam proin, atq; humano generi Gentiumque consociationi utilem & salutarem præstant operam, qui inter belligerantes munus pacis conciliatorium in se suscipiunt, cum de mortalibus præclarior mereri non possimus, quam si interneciva quæ inter illos vigent odia extinctum, & à sanguinis humani effusione eos revocatum imus, genus humanum statui suo naturali, paci se restituentes: Quanquam & id quod interest, propriæ nimirum salutis ratio, Gentiumque inter se connexio, à qua etiam ista dependet, suadeant aliis, ut bellum parantibus, aut gerentibus se interponant. Ad hoc officium intuitu communis humani generis Societatis, eo jure tenentur gentes, seu cives universalis hujus civitatis, quo in civitate particulari & Republica bonus civis operam dare debet, ne cives armis in se grassentur invicem. Unde exorto rursus inter Suecos & Danos post pacem Roschildiæ initam bello, Gallia, Anglia, Belgiumq; confœderatum in curam pacem reducendi sibi eo magis incumbendum esse

b) Decret. inser. illustr. Christianis. vinculo cognationis sibi invicem adstrictos concordia, deq; amovendis, quas in perniciem populorum non paucas bella secum trahunt calamitatibus ac
p. 229. *mise-*

miseriū, deq; instaurandū per tractum maris Baltici commercii, quæ interrupta longe plurimum incommodi tam vicinis, quàm remotis gentibus essent allatura; verum etiam quod metuendum præterea, & quidem unice videretur, ne mora belli hujus diuturnior Europam universam collideret, principibus plerūq; aut ex fœderum pactorumve lege, aut ex alia quavis necessitudine, Regum alterutri opem laturus, ac proinde inter sese manu mox armata committendus. Officium autem Mediatoris est, sincere agere, provide & caute rem tractare, & cum omni æquanimi- tate atque indifferencia in negotio pacis se gerere, eximie explicatum Bœclero (c).

§. 21. Mediator autem quo minus armatus esse possit, sæpe numero non tam jure, quam pacto, quo facultas alterutri belligerantium parti auxilium ferendi constricta est, impeditur; cum qui mediatorias offerunt partes, nonnunquam non nisi hac lege admittantur, quod bello se immiscere armis nolit, uti Leopold. Imp. Suevicam mediationem ann. 1674. tum demum accipere voluit, si Sueciæ Rex declaraverit, se durante hoc bello, nulli ex belligerantibus astu- rum. (d) Etsi verò quod pares sint gentes, ob injuriasquæ alias tantum, ipsas autem peculiariter non tanguit, jus poscendi pœnas non habent; quod si tamen belligerantium diffidia, sua quoq; damna & perniciem secum certo trahere animadvertunt, alii popu.

c) quies in
surb. p. 221.
P. II. Gros.

d) Vid. AB.
Legati Suec.
Benedicti ab
Oxenstiern.
in Aula Ca-
sar. Respons.
II. Commiss.
Casar. d. 23.
No. 1674

Populi, quin hac de causa non solum suam
mediationem offerre, sed & eandem sine
ratione, nec absque injuria rejicientes, vel
honestam decoramque pacem repudiantes,
armis, cum altero conjunctis ad eandem
amplectendam cogere possint, dubium non
videtur esse; modotantum vel autoritatis,
vel virium habeant, ut honestas pacis leges
averfantem terrere queant. Rhodii certe,
quod occasione belli Macedonici à Roma-
nis contra Perseum gesti, *per tres annos*, uti
quetuntur coram Senatu Romano apud Li-
vium (e), *incommoda bellisensissent, mariq; inter-*
cluso inopia premerentur, amissu maritimus vecti-
galibus atq; commeatibus, cum suæ conditionis
parum memores denuntiarent, per quos se-
rississet, quò minus belli finis fieret, adversus eos quid
sibi faciendum esset, se consideraturos esse, parum
effecerunt; Romanis & se visuros esse, quid
sibi faciendum sit, excipientibus. Unde Vel-
lejus Paterculus (f) Massiliensium insempestrive
principalium armorum arbitria captantiam, taxans
imprudentiam, iisdem eos se debere interponere
ait, qui non parentem coercere possunt. Sicut
enim unicuique suum jus licet persequi, si-
ne damno tamen & injuria tecti, ad quem
alterius lites non pertinent: ita armis qui-
dem injuriam vindicare, suaque asserere
contra denegantes licet jura, sine damno ta-
men aliarum gentium, quæ propter aliorum
dissidia ad omnis generis incommoda &
mala

e) l. 44.

f) l. 2. c. 50.

malapetterenda non tenentur. Hac mente Hagæ Comititis in Hollandia bello inter Septentrionis Reges flagrante, d. 21. Maji An. 1659. convenerunt inter se Gallia, Anglia & Provinciæ Belgii confœderatæ, de fida firmaq; pace super fundamento & basi fœderis Rofschildia inisi, inter reges reducenda, & quæ ratione isti bello, non secuta pace, se immiscere, & cum alterutra parte arma jungere liceret: Id quod illis inprimis facere licet mediatoribus, qui simul sponsores pacis sunt, & ad pacem tuendam se obligarunt; quales tum erant Christianissimus Galliæ Rex, & Angliæ Protector Cromvellus. Quotamen in negotio genti liberum circa suas res arbitrium, nisi eo in perniciem aliorum populorum aperte abutatur, non debet intercipi. Unde & Carolus Gustavus Suecorum Rex ad istas pacis leges Hagienfes, Loccenio autore, alligari noluit, sed pacem voluit (g) ex more Gentium & libere tractari; publice hoc nomine coram Mediatoribus Legatis contra protestatus apud Londorpium (h).

g) Hist. Suec. l. 9. p. 845.
h) Londorp. rom. 8. f. 625.

§. 22. Recte quoque, quo firma atque diuturna pax sit & maneat, Gentes inter alias pacis fœdere reconciliatas suam hoc nomine interponunt per sponsonem fidem, quod operam velint dare, quo pax & ea quæ utrinque promissa sunt rite serventur, & quæ contra pacta committuntur vindicentur. Nusquam enim, uti eleganter Iovius (i) lo-

(i) Hist. l. 10.

N quitur, 39.

quitur, saepe apud Reges jura pacis & fœderis, ut verbis amicitiam colere, animis autem livore atq; odio turgidis bellum parturire videantur. Suscipiunt hoc munus læpe in se ipsi Mediatores. Ita in Pacificatione inter Sueciæ & Daniæ Reges inita in castris ad Hafniam (k) An. 1660. Christianissimi Regis Franciæ & Navarra, ut & Celsiss. Reipubl. Angliæ, & Prapotentium Dnn. Generalium Ordinum Fœderate Belgicæ respective ordinarii Legati, Commissarii ac Deputati plenipotentarii pariter nomine suorum sublimium Dominorum ac Principalium, in eo majorem securitatem & confirmationem horum promiserunt, & universe tres status junctim, mediante Generali Guarantigio, ut & singuli separati in speciali Guarantigio se obligarunt, veluti se hoc ipso optimo modo, & in amplissima atque tutissima forma, qua fieri potest, se invicem obligant & obstringunt, quod velint esse Guarandi ac Fidejussores pro omnibus hic peractis, quod omnimodo & in omnibus suis clausulis hac integre teneri & in æternum observari, ut & in casu conventionis ex alterutra parte decenter vindicari debeant. Solent nonnunquam mediatores rogari, ut pacis sponsores esse velint, ut in Pace Oliveni (l) Sueco-Polonica à Christianiss. Gallorum Rege Ludov. XIV. postulatur, quod executionis & observationis pacis ipsius mediatione factæ FIDEIUSSOR sit; qui etiam promisit, se executionem horum pactorum, eorumq; observationem, in perpetuitatem omni meliori

k) art. 34.

l) art. 36.

Meliori quo fieri potest modo, etiam armis, ubi amabilia media non processerint, asserturum. Præter illos tamen qui medias egerunt partes, etiam ad Sponſionis officium & Guarantiam præstandam alii Principes interdum solent invitari, ut in *Traſſat. Olivenſi* (m) pa, m) *art. 6.* ciſcentes ſibi hoc expreſſe reſervarunt. Sponſionis hoc & fidejuſſionis officium æque pium, humanum, atque inter Gentes neceſſarium eſt, ac mediationis: cum uti hujus beneficio pax reducitur, ita ſponſorum opera & fide in arma prurientium impetus coercetur; ad quod illi ex promiſſo & & velut ex fœdere tenentur.

§. 23. Humanum præterea eſt, & ad bellandæ ferociam conſtringendam non parum facit, quod ejusmodi fœderibus Gentium non ſolum alii Principes & populi comprehendi ſoleant, quorum quieti & ſecuritati hoc ipſo æque conſulitur, atque illorum cum quibus principaliter transigitur; ſed & alii ſi paci includi velint, ejusque fructibus frui, hoc beneficium obtinere, ſuzque ſic quieti conſulere poſſint, Exempla, ut complura alia mittamus, exhibet pax noviffima *Noviomagenſis*, tam *Gallico Caſarea* (n), quam *Caſareo Suecica* (o). *n) art. 32.*

§. 24. Cæterum ea felicitas Gentibus & Rebus publicis non ſemper obtinigit, ut pace frui perpetua poſſint, unde exoritur ſtatus *ſubſidiarius*, Belli ſcilicet; qui uti *ſeq.* *o) art. 9. 10.*

confociationi humani generis inimicus est, ita non aliter bellum gerendum est, quam ut nil aliud quam pax quaesita videatur. Nec armis res committi debet sine justis & plane necessariis causis, Augusti exemplo apud Suetonium (p). Recte apud Thucyd. (q) Archidamus: ὅτι τὸν (τὰς δίκας (c.)) διδόντα, ἢ οὐκ ἔχον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικήντα ἵέναι, qui iudiciose offertur, in eos tanquam injuriam inferentes ire legitimum non est. Juri verò quod si non relinquitur locus, vim vi repellere imminentem non solum justum, sed & pium est: Confugiendum enim est ad vim, si disceptationi non relinquitur locus; immedicabile vulnus ense recidendum est, ne pars sincera trahatur: sic tamē ut memores simus dicti Corinthiorum apud Thucyd. ἀνδρῶν σωθεῖναι μὴ δεῖν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἢ συχάζειν· ἀγαθῶν δ', ἀδικημάτων, ἐν μὲν εἰρήνῃ, πολέμῳ, ἐν δὲ παρεσχόν, ἐν πολέμῳ πάλιν ξυμβῆναι· καὶ μήτε τῆ χ' πολέμῳ ἐντυχία ἐπαίρει, gravium quidem hominum est, si non lacescantur injuria, quiescere; fortium autem si lacesciti fuerint, pacem bello mutare: eosdemq; bene gesta rursus in concordiam redire: neq; bellorum prosperitate abuti.

p) Aug. lib. 6. c. 21.
 q) Histor. Bell. Pelop. f. 23.

r) l. 1. f. 38.

§. 25. Ad Gentium statum adhuc pertinet, quod aliae sint moratae, aliae Barbarae: non eo quidem sensu, quo Graeci insigni arrogantia olim omnes extra Graciam Barbaros appellarunt, quos Aristotel. (s) δεικνύσκει τὸ Ἑλλήνων esse scripsit, probans (t) Poetarum.

u) 1. Pol. 10.
 v) 1. Pol. 1.

tarum cantum: Βαρβάρων Ἕλληνας ἀρχειν δικός, ὡς
 παρὰ φύσιν βάρβαρον, ἢ δῦλον ὄν, Gracos in Bar-
 baros imperium habere equum esse, tanquam idem
 natura sit, Barbarum esse & servum. Unde per-
 versum illud manavit, quod discipulo Ale-
 xandro, teste Plutarcho (u), suggestit cōsiliū,
 quem iussit τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς, τοῖς τὲ βάρ-
 βάραις δεσποτικῶς, Gracos se tanquam principem,
 barbaris ut Dominum præbere; & illorum qui-
 dem ut amicorum & domesticorum curam gereres,
 uti tanquam brutis aut stirpibus uti. Primo au-
 tem ante hujus vocis abusionem, quinam
 Barbari dicti fuerint explicat Strabo (x).

u) r. 2. opp. do
 Fort. Al. Or.
 l. f. 339.

x) Geog. l.
 14.

§. 26. Quænam autem Gentes mora-
 tiores, quænam Barbaræ dici debeant, non
 pronunciandum secundum cujusque con-
 fessionem, aut aliarum accusationem, sed
 secundum notas certas Barbariem à mo-
 rum cultura, feritatem ab humanitate dis-
 tinguentes. Antiqui Scriptores, obser-
 vante Bæclero (y), notam vetustissimæ barba-
 riei, & vitæ non tam honestæ, quam inhu-
 manæ, inopiam & inscitiam legum ponunt.
 Loca ex Diodoro (z), Sallustio, (a) aliisque alle-
 gari solita nota sunt: Ex quibus insignis est
 in Sallust. (b) Jugurtha, quando Africam initio,
 inquit, habuere Gætulæ & Lybiæ, asperi incultique,
 quibus cibus erat caro ferina, atq; humi pabulum,
 uti pecoribus. hi neq; moribus, neq; lege, aut impe-
 rio cujuscumq; regebantur: vagi, palantes, quas
 vox coegerat, sedes habebant.

y) Diss. Pol.
 z) l. 1.
 a) Bell. Caril.
 c. 6.
 b) Bell. Jug.
 c. 18.

e) l. 4. c. 12. *matarū barbariem describit Florus (c), quam tantam esse tradidit, ut pacem non intelligant. Idem Barbaros rabiem & impetum pro virtute habere notat (d). Barbaram Scytharum feritatem Claudianus (e) ita cecinit:*

*Est genus extremos Scythia vergentis in ortus
 Trans gelidum Tanaim: quo non famosum ullum
 Artos alis, tristes habitus, obscænaq; visu
 Corpora; mens dura, nunquam cessura labori.
 Præda cibus, vitanda Ceres, fratresq; necare
 Ludus, & occisos pulchrum jurare parentes.*

Tribuunt iisdem ingenii quoq; hebetudinem. Taxat in Cimbris Barbaricam stoliditatem rursus Florus (f): Arminiumq; Germanū; ultra Barbarum ingenio promptum fuisse memorat Vellej. Paterc. (g) Civilem autem ultra

quam barbaris solitum ingenio solertem, Tacitus, Barbariem, h. e. rudem & agrestem vivendi rationem, Berneggero (h) interprete, Iustinus (i) usui vita cultiarū contradistinguens, ad hunc legibus, ad illam armis vivere refert. Ciceroni sæpe mores duri, feri, immanes, dicuntur barbaries.

§. 27. Barbari nimirum possunt dici vel rat one patriæ, vel ratione morum. Ad priorem significationem suo modo pertinet, quando Græci qui non suæ erant Gentis homines, Barbaros appellarunt, Græcis licet moratiores, vel certe æque morati essent; quales erant Ebræi, priscique Ægyptii. Ita hodie Gentile nomen est; nobilissimo totius

d) l. 3. c. 3.
 e) in Ruff. l. 1.
 f) l. c.
 g) Hist. l. 2. c. 118.
 h) Indic. in Inst. Soc. Barb.
 i) l. 43. 4. 1.

totius Africa tractui ab Ægypto ad fretum usque Herculeum excurrenti maritimo impositum. Rationem appellationis reddere conatur *Maginus* (k) jam non examinandam. k) *No. Geor. Ratione morum Barbaræ gentes sunt, apud* *2^a p. 185.* quas cultioris vitæ usus exulat, nullæque quæ feritatem morum emollirent introducta humanitate vigent literæ, quæ naturæ ferocientis feritatem potius, & *ut dicitur in Aristotele,* ut *Philos.* loquitur, sequuntur, quàm humanitatem à bona in moralibus disciplina & educatione proveniente, qua destituuntur, lubidinemque potius contumacis appetitus, quàm rectiora rationis dictamina audire malunt. *Barbaries, inquit Thomas* (m), *m) Explan. convenienter hoc signo declaratur, quod homines in Arist. 1. vel non utantur legibus, vel irrationabilibus, & similiter quod apud aliquas gentes non sint exercitia literarum.* *pol. 1. Lib. 1.* Supra Barbaros simpliciter nominari dixit, qui ratione deficiunt: unde brutorum potius & ferarum, quàm hominum agunt nonnunquam vitam, homines illiterati, feroces, impudentes, jus in armis & robore corporis habentes, montani, sylvestres, cum humanitate religionem etiam exuentes: Sunt enim alii aliis ferociores, crassiores & stupidiore. Cultioris verò vitæ quibus usus est, cum humanitate, morumque & mentis cultura secundum bonas leges & rationis præcepta conjunctus,

Gentes audiunt moratiores, naturæ hominum sociali & naturali convenienter viventes.

§ 28. Cæterum uti, ceu supra diximus, moratiores ob barbariam illis innoxiam Barbaras invadendi gentes jus non habent, ita hæc contra illas omni jure ad Gentium jus provocare possunt, si quid negotii aut controversiæ cum iisdem eis aliquid intercesserit. Vicissim etiam Barbaræ Gentes communi Gentium vinculo & jure, quæ ad populorum, confociationem internam id facit, sic obligantur, ut contra illud delinquentes vel vi injusta id rumpentes, bello coerceri & ad officium redigi jure queant, ceu rectæ rationis omnibus observanda di-

ctamina ex naturæ ferocia, & indole ferina conculcantes.

ARTIC.

ARTIC. IV.

De

Unitate humanae consociationis

per

Gentium connexionem.

§. I.

Universalem quandam societatem universi generis humani, vinculo juris naturalis omnes homines consociantem, supra dari diximus; quam quo minus generis humani unitatem primam, internam & simpliciter indivisibilem, indissolubilemque, ob juris naturalis quæ vitam socialem præcipit & dirigit immutabilitatem, appellemus, nihil impedit. Cum vero moles hæc major esset, quàm ut feliciter unius imperio regi posset, necessario ejus administratio, diviso in cœtus humano genere, inter plures dividenda erat, assignato unicuique suo cui præesset cœtu. Caterum quia ad administrationem Dei loco vicariam hæc tantum pertinet divisio, faciem humani generis externam ea saltem concernit, salva indivisione & unitate ejusdem interna & naturali, quæ suam vim per divisos istos, distinctosque cœtus hominum particulares ita exerit, ut gentes inter se consociando etiam perpetuam externam moliantur unitatem, præci-

N s piatque;

piatque; quam ita appellandam censemus, quod in exteriori humani generis facie, circa unionem particularium cœtum quatum contingat.

§. 2. Unitas enim externa hæc Gentium & Rerumpublicarum, in quas magna universi humani generis civitas nunc divisa est, in hoc consistit, ut licet qua divisæ à se invicem, de conservando suo statu, & declinando illo quod nociturum videtur, sollicitæ esse possint; rursus tamen cœtus isti & totius humani generis partes in unum corpus, universalemque quandam societatem, quantum divisio facta permittit coalescant. Necessaria est hæc unitas propter unitatem internam, quæ nulla & inefficax foret, nisi & inter Gentes civitatesque qua tales unionis vinculum intercederet. Quamquam enim obligatio & vinculum quod omnes homines in universalem cœtum sub divino cogit imperio, primo & per se inest singulis, vim tamen suam nondum amittit in iisdem, quatenus integros distinctosque constituunt cœtus, quos æque sociales, seu socialium hominum multitudines, esse oportet, atque singuli qui istos constituunt sociales sunt. Ut proinde ipsam Gentium consociationem in jure naturali fundari necessum sit: Quæ etiam ratio est, quare Gentium consilia & actiones Pacem potius, quam bellum respicere debeant.

§. 3. Pri-

§. 3. Primam illam atque fundamentalem humani generis unitatem, *internam* sc. inanem futuram diximus, nisi & altera illa unitas, *externa* nimirum, per Gentium connexionem accedat. Perpetuo quippe bello involuta se invicem absorberent civitates, datis acceptisque cladibus seipsum conficiente humano genere. Status humani generis esset, qualem olim corporis humani apud *Livium* (a) fuisse finxit Menenius *l. 2.* Agrippa, cum cætera contra ventrem conspirassent membra, quæ cum ventrem *fame domare vellent, unâ cum toto corpore ad extremam pervenerunt sateri*; vel qualem *Buchananus* (b) *b) Hist. Sc. fuisse tradidit monstri in Scotia nati, quod* *1706. l. 33. p. inferiore quidem corporis parte speciei maris; umbilicum vero supra, trunco corporis, ac reliquis omnibus membris geminis, & ad usum & speciem ducere fuit*; in quò duo ista corpora unita licet secum discordia fuisse, & cum aliud alijs placeret saepe litigasse, interim velut in commune consulerasse memorat.

§. 4. Conjunguntur autem integri Gentium & Rerumpublicarum cætus l. mediate per confociationem sub divino imperio, cui omnes Gentes & civitates etiam quales subjiuntur; quæ proinde inter se quoque connectuntur, quatenus eodem, communique divino continentur regimine & imperio. Dividuntur epim licet gentes ratione regiminis immediati, qua tamen ratione

ellendam certis
ni generis facio.
ium cœtum qua

m externa hæc Ge
trum, in quas mag
is civitas nunc
t licet qua divisa
do suo statu, & cœ
utum videtur, sed
tamen cœtus ist
partes in unum
quandam societate
permittit coalesc
tas propter unitate
& inefficax foret.
atesque qua tales
intercederet. Qu
& vinculum quod
iversalium cœtum
, primo & perfecte
suam nondam unit
integros distindere
uos æque sociales
multitudines, esse
qui istos constitunt
proinde ipsam Gentia
are naturali fundam
am ratio est, quare Ge
tiones Pacem potius
re debeant.

§. 3. p.

tione sub divino consociantur imperio, non dividuntur, sed connectuntur populi. *Αὐτὸς ὁ θεὸς κοινὴς ἀρχὴ καὶ ἡγεμονία τοῦ κόσμου, τὸς μὲν ἀρχαίους, καὶ ἀρχαίους ἡγεμονοῦσιν, Deus enim communis ordinis curam gerens, hos quidem imperare, illos vero parere instituit, uti pie loquitur B.*

c) *s. 3. opp. f. Theodoretus (c). Unde Cicero (d): Univerſus hic mundus una civitas communis Deorum atque hominum existimanda.*
p. 160.

§. 5. Optandum itaque, ut cum sit *ἕν* *Κύριος, μία πίστις, ἓν βαπτισμα, εἰς Θεὸν καὶ πατέρα πάντων, doctore Gentium præclare docente,*

e) *Eph. 4. 5.* πάντων, omnes, eodē monete (f), idem sentirent secundum Iesum Christum, *ἢ αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν ἢ ἐν ἑνὶ στόματι ut unanimiter uno ore glorificarent Deum ac Patrem Domini nostri Iesu Christi; diversitas enim sacrorum, & unicuique suis de Deo rebusque divinis sensus proprius, quem quilibet credit esse optimum, haud raro in diversa Gentes abripiunt studia, & in atrocissima sæpe degenerant bella (g): Verum cum animalis homo non percipiat ea quæ sunt Spiritus Dei, quæ stulta iudicat (h), cui etiam obicem ponit, variis cæcos decipi mortales erroribus, quibus etiam pertinacissime inhærent, mirum non est.*

g) *Vid. Laſtant.*
l. 5. c. 8. ad.
Gros. l. B. 2.
20. 44.
h) *1. Cor. 2.*

i) *l. a.*
§. 6. Etsi vero ideo, ut rursus loquitur *Laſtantius (i), mala omnia rebus humanis quotidie ingravescere contingat, quia Deus mundi huius effector, & gubernator derelictus est: quia susceptæ sunt, contra quam fas est, impie religiones*

Religiones; quæ prolixius etiam *Arnobio* (k) & *k) contra*
Augustino (l) disputata sunt; non tamen qui *Gent.*
 sacris à nobis dissentiant, malumque de *l) de Civit.*
 Deo foveant sensum, impiumque instituant *Dei.*
 cultum, à nobis ceu rei læsi juris Gentium
 puniri possunt, cum directe & immediate
 ista injuria non in Gentes, sed in Deum
 tendat, sine mutua gentium ad invicem in-
 tercedente obligatione. Unde sicut Gens
 per se non læditur, licet vicinæ diversas
 sectentur de Deo opiniones & religiones,
 ita religionis gratia præcise genti in gen-
 tem insurgere non licet, nisi peculiaribus
 religionem concernentibus pactis Gens
 Genti obligetur. Possent etiam gentium
 quies & connexio socialis sub diversitate
 religionis consistere, quandoquidem infide-
 litas vitam socialem non semper tollat, si,
 cum unitas ejusdem speranda non sit, con-
 stitutam religiosam pacem bona fide Gen-
 tes servarent, satis validi vinculi loco in-
 ter illas, quorum diversa sunt sacra, futu-
 ram: cum nec religionis concordia Gal-
 los & Hispanos, Anglos & Batavos, Suecos
 atque Danos concordēs retinere sæpe po-
 tuerit.

§. 7. *Francisc. Baconus de Verulamio* (m) *m) de Bell.*
de Bello sacro contra Infideles, solummodo propter *Sacr Opp. p.*
propagationem fidei, sine alia quapiam hostili- *1304 seqq.*
catu causa suscipiendo disputat, inclinaturq;
 contra Turcas, aliosque. Sed gladio &
 armis

armis nec obtinere licet, nec obtinere fas est, quæ solius divini verbi virtute fiunt, & fieri possunt. Nec intellectus ad assensum dogmati & propositioni præbendum se pati cogitur, qui argumentis secum agi, convincique mavult: Sunt vero talia sublimitatis nostræ religionis mysteria, ut suis viribus homo infidelis, proponantur ei licet, minime dijudicare illa possit. Afris *ridiculum* Gallorum responsum fuit visum apud *Frossardum* (n), cum causam belli contra se suscepti inquiringibus respondiissent: *Ideo potissimum, quod majores ipsorum indigna morte Servatorem Orbis necassent: Deinde quod baptismum excluderent, quod in Deum essent impij, quod de virgine matre irreverenter sentirent.* Improbam cruentam Christianæ religionis propagationem *Tertullianus* (o): *Humani juris & naturalis potestatis est unicuique, quod præ se veris colere: nec alij obest, aut prodest alterius religio. Sed nec religionis est cogere religionem, quæ sponte suscipi debeat non vi: cum & hostia ab animo libenti exposculentur.* Cumq; nec Genti in religionem alterius potestas competat, cum ad cuiusque hæc pertinet jura alteri non obnoxia, *à l'Espagne d'orient*, execrabilem licet. *Hispanis justam causam tribuisse Territoria* (p) *l. 1. f. 1310.* *Indorum invadendi, cum Bacono* (p) ego nondum pronunciaverim.

§. 8. Quod si tamen justis de causis Christianæ genti contra infidelem necessarium

Num sit gerendum bellum, quin unâ hac occasione ad propagandam veram religionem, sine vi tamen conscientis inferenda, & abolendum paganissimum victor respicere possit, non dubitamus, Notant etiam scriptores rerum à Carolo M. gestarum, ad bellum cum Saxonibus gerendum, non parum ei addidisse stimuli studium religionis Christianæ destructo Paganismo propagandæ: Unde uti *Adamus Bremensis* (q) tradit, q) *Hist. Eccl. omnibus qui resistere solebant profligatis, & in suam potestatem redactis, ea conditio à rege proposita, & ab illis suscepta est, ut abjecto dæmonum cultu, relictoq; patrii ceremoniis, Christiane fidei sacramenta susciperent.* Proposuisse autem hic dicitur Saxonibus *conditionem* dictam, non vero ad eandem amplectendam victos ferro coëgisse: Quod victori adversus debellatos, inque deditionem simpliciter acceptos facere licuisse, negati nequit. B. nostri *Bæcleri* (r) hæc de facto Caroll *in Witte-M.* est sententia: *Si gens em aliquam Christiano homini infestam esse constat, & ad illud delendum semper intentam, quidni liceat, cognito hostis animo, bello eam aggredi, & victoria ita uti, ut aboliis paganis Christiana religio introducatur?*

§. 9. Etsi vero quod jure belli & victoriæ etiam sacra cedunt victori, cultum is idololatricum & impium, rectæ etiam rationi contrarium abrogare possit, nisi speciali interveniente pacto impediatur: ob dissen-

Assensum tamen religionis atrocius in victos seivire non licebit; cum quod religione perversa mortales ducantur, non tam voluntatis, secundum quam de bonitate & malitia morali judicandum, quam intellectus error sit, qui nisi convincatur, voluntatis imperium assensum ita crude imperantis non admittit; tum quod ad veritatem religionis non Gens Genti, sed Deo obligetur, uti supra dictum. Cananzorum Gentes autem quod excidio supremus orbis Rector per arma Ebranzorum destinavit, cum ad Theocratiam pertinet, quod consequenter non nisi in Theocrazia, qualis regiminis forma hodie non datur, sub imitationem cadet; tum quod cum pluribus & execrabilibus sceleribus, de quibus Levit. 18, superstitiones cumulaverant, divino jussu expresso, & judiciario, non humano factum est arbitrio.

§. 10. Pacta etiam cum victis circa religionis avertit, discrepet licet ab ea quam victor sequitur, usum inita, factaque hoc nomine promissa servari, non indulgentia tantum, sed & juris gentium est. Cum enim Jus sibi tali acquisiverint transactione, sine fidei data violatione illud revocare non licet, nisi altera pars prior à pacto recesserit; vel nisi quod fuerint delinquentes, subditi in pœnam publico suæ religionis exercitio priventur. Romani, et si de

Judzo-

Judæorum sacris, ut ex Tacito (s) constat, satis 1) *Hist. 4.*
 abjecte senserint, jus etiam Pontifices con-
 stituendi ad se pertraxerint, censumq; eisdem
 sibi solvere coegerint, jurisdictionem deniq;
 criminalem restrinzerint, illorum tamen san-
 cta, Iosepho (t) teste, sic reverebantur, ut licet cum *1) Bell. Jud. 1.*
 istis nulla eis esset societas, manus cohiberent. Alii *6. 11.*
 bi (u) idem Romanos Iudæorum leges tueri, u) *1. 7. 4.*
 sacraq; Deo reddi compellere, asseverat. Obji-
 cit etiam rebellibus Titus (x), quod leges *x) ap. Ioseph.*
 patrias ipsi servaverint Romani, cum jure tri- *B. 1. 7. 13.*
 butum accipiendi Dei nomines atq; donaria colli-
 gendi. Mahomet. II. Constantinopoleos
 expugnatorem, edicto proposito gravia minatum
 esse illis scribit Martin. Crusius (y), quicumq; mo- *y) Turco-*
 lestarent aut calumniarentur aliquem Chri- *Græc. f. 119.*
 stianorum, in eosq; graviter animadverti fuisse;
 qua conscientiarum libertate adhuc hodie
 sub jugo Barbarorum gaudent Ecclesiæ
 Græcicæ; quos etiam externam sacrorum
 Christianorum curam agere autor est M. An-
 tonius de Dominis (z), Turcico, inquit, ego *z) Offens.*
 Magistratus in mea diœcesi Spalatensi, que ex *Error.*
 maxima parte Turcis subest, expertus sum invigil- *Fræc. Smar.*
 lantes super Christianos subditos, ac præsertim Ec- *p. 927.*
 clesiasticos ministros, ut leges proprias in religione,
 & rebus spiritualibus externi Divini cultus exacte
 fervarent.

§. II. Conneti vero debent etiam illi
 immediate & proxime ipsi cætus humani ge-
 neris & Gentes inter se vinculo omnibus

com-

communi & universali. Non minus enim
 mortalium cœtus sociales esse debent,
 atque singuli sociales sunt mortales, cum
 socialitatem nunquam exuere debeamus,
 sive solitariam agamus vitam, sive in cœtus
 peculiare ab aliis separatos coeamus. Ergo
 uti qua singuli copulamur vinculo juris
 communi, lege sc. naturali, in universalem
 quam humanum genus constituit societa-
 tem, quod nos qua homines sumus mutuo
 nexu ad reciproca obligat officia, ita oportet
 vinculum quoque juris quoddam intercede-
 re inter mortales, qua peculiare & integros
 cœtus, qui à se invicem distincti sunt, con-
 stituunt, quod gentes qua gentes sunt ad
 certos actus publicos obliget, illarumque
 ad invicem operationes ita dirigat, quo
 omnes sociale & felicem agere possint vi-
 tam, ne perpetuis bellis, mutuisque inju-
 riis Populi se invicemificent, non sine
 funesta universi generis humani dissocia-
 tione, qua data magna illa humani generis
 & universalis societas stare non potest.
 In hoc enim consistit Gentium hæc con-
 nexio, quod cum omnes sub divino conso-
 cientur imperio, etiam inter se invicem ad
 mutua socialitatis societatisque officia de-
 vinciantur, uti homo homini, civisque suo
 concivi, provinciis provinciarum sub eodem
 capite conjunctæ præstare tenentur,
 tanquam cœtus particulares Deoque sub-
 diti,

diti, universalem cœtum constituentes; ut diximus.

§. 12. Connectuntur autem, continenturque Gentes etiam qua tales cum reciproca ad socialitatis officia obligatione *Iure naturali*. Cum enim hoc inter alias leges socialis quoque vitæ præcepta complectatur, negari nequit, ad gentium socialitatem & confociationem, prout nimirum fert illius indoles, eadem pertinere, iisdemque populos & civitates qua tales obligari. In distinctos enim cœtus boni ordinis ergo coacti iidem manemus, qui ante eramus, cum eandem retineamus naturam rationalem & socialem, quæ lege naturali perpetuo & ubique obligatur. Eximie hinc *Augustinus* (a), *cives civibus, Gentes* ^{a) 1. 1. Opp. de Mor. Eccl. l. 1. c. 39.} *Gentibus, & proorsus hominibus homines primorum parentum recordatione, non societate tantum, sed quadam etiam fraternitate conjungi docet; Gentium confociationem innuens.*

§. 13. Vinculum præterea quo nexu mutuo gentes & civitates connectuntur, sunt II. *Consuetudines* cum reciproca obligatione receptæ; quæ inter gentes æque necessariae sunt ut cum mutua obligatione præceptis *Juris Naturalis*, quæ Gentium societatem dirigunt, adjiciantur, atque in civitate necesse est, ut legibus naturalibus adjiciantur ab eo qui ferendi jus habet leges civiles. Uti enim perfectio civitatis atq;

boni ordinis ratio in civili consociatione requirunt, ut legibus naturalibus positivæ addantur, quibus vel specialis agendi modus actionisque conditio determinatur, vel quibus LL. naturales, quo eo sanctius observentur, præmuniuntur, *uti de sepimento, quod instar $\alpha\epsilon\gamma\phi\upsilon\lambda\alpha\chi\iota\varsigma$ ad legem divinam violationem avertendam Ebraei pro re nata fecerunt*, disputat doctissimus *Frischmuthus* (b): vel quibus ea quæ jus naturæ non attingit, secundum rationem boni publici definiuntur; ita quoque consociatio Gentium conservanda, confirmanda, & ubi fuerit concussa restituenda, ut salva maneat, indiget præter vinculum legis naturalis vinculo insuper aliquo exteriori, quo non solum velut sepimento illud interius gentium vinculum I. N. custoditur, sed etiam eidem aliquid rationi naturali valde cognatum superadditur, quod vel istud Gentium jus internum ad socialem vitam magis exprimat, vel quæ ad Gentium societatem eximie conferunt, nec I. N. præcepta sunt, jubeat, illarumque ad invicem actus ad specialem agendi modum socialem determinet, vel in publicis commerciis populos sic dirigat, prout ex usu omnium esse communis omnium ratio dicitur.

b) *de Sepim. quod ad L. divinam Violat. &c.*

§. 14. Pertinent huc ceu vincula Gentium III. *Fœdera*, quibus vel ad Juris naturalis debita sibi invicem exhibenda denuò se po-

le populi
tem apud
cium tant
firmate a
la adject
cem, pub
quæ pa
ciproco
necessita
Societas
qua casu
tur. Faci
versitate
fes comm
absorbeat
geniose
nes (S)
disjuncte
tur, de
omnes: cl
lam ad P
non ex
tingat
derante
sone an
pæ, qu
dejanit
rentia
muni, d
constru
magna

vili confociati
 naturalibus potest
 specialis agendi
 cio determinat
 es, quo eo sanct
 tur, nisi de se
 d legis divina v
 e nata fecerunt
 utibus (b): vel quib
 a attingit, secundu
 ci definiuntur; m
 Gentium conserva
 di fuerit concussa
 neat, indiget prae
 talis vinculo infere
 non solum velut
 as gentium vinculu
 etiam eidem aliqu
 de cognatum superab
 Gentium jus interm
 agis exprimat vel qu
 em eximie conferunt
 ant; jubeat, illarumq
 specialem agendi mo
 rminet, vel in public
 os sic dirigat, prout et
 communis omnium ratio
 ent huc ceu vincula Ge
 uibus vel ad Juris nat
 vicem exhibenda detu
 se pp

se populi obligant; Arco contra Callicra-
 tem apud Livium (c) differens, vocat *commer-* (c) l. 41.
cium tantum juris praebendi repetendiq; vel con-
 firmatae aut redintegratae amicitiae nonnul-
 la adjiciunt, quibus actus illorum ad invi-
 cem, publicumque inter eosdem tam belli
 quam pacis tempore commercium, cum re-
 ciproco nexu diriguntur. Fructum hujus
 necessitatemque eximie explicat Seneca (d): *d) Epist. 97.*
Societas nostra lapidum fornicationi simillima est,
qua casura, nisi invicem obstarent, hoc ipso sustine-
tur. Faciunt enim talia foedera, ut civitates di-
versa inter se exerceant commercia, & contra hos-
es communes confocientur, curentq; ne una alia
absorbeat, ut loquitur Cumberland. (e) qui in (e) de LL.
 geniose haec persequitur. Unde Comi- ^{Nat. p. 320.}
 naeus (f) quoties, inquit, illi qui foedere conjun- ^{sq.}
 ctis sunt secessionem faciunt, & se dissipari patium- ^{f) l. 2. Com.}
 tur, dubitari amplius non debet, quin paulatim ^{p. m. 360.}
 omnes cladem aliquam accipiant, idq; pertinet
 tam ad Principes quam ad Civitates. Et si vero
 non ex vinculi, sed connexorum vitio con-
 tingat, ut judicio Francisci Guicciardin (g), ^{sa-g) Hist. l.}
 foedera inter multos ista non ea firmitate & consen-
 sione animorum sua natura sint: quin sperari
 possit, quempiam aut remissiores fore, aut ab aliis
 disjunctum iri. Cujus & alibi (h) haec est sen- ^{h) Hist. l. 7.}
 tentia, quod ubi Principes, qui se pares existi-
 mant, conjunguntur, facile inter ipsos suspiciones
 controversiaq; existant: ex quo saepe fieri ait, ut res
 magna spe coepta in multas difficultates incidant,

at tandem evanescent. Feliciter tamen huic malo occurri posset, si qui sic cōveniunt memores essent istius Nestōrei ad Achillem a-

i) *Iliad.* l. 22. pud *Homerum* (i).

p. 784.

— ἀγαθὸν θεοῦς ἐπιδύμεθα· τοὶ γὰρ αἴτιοι
Μάρτυροι ἑσονται, καὶ ἐπίσκοποι ἀρμονιζόν,
age hic Deum respiciamus; hi enim optimi
Testes erunt, & custodes paſtorum.

k) l. 3. *Bell.*
Thucyd. f. 86.

Præclare etiam *Thucydidis* (k) verbis olim Mitylenæzi: Scimus ἔτε φίλων ἰδιώταις βίβωων γυρομένων, ἔτε κοινωρίαν πόλεων ἐς ἑδὲν, εἰ μὴ μὴ ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίνωσθω, ἢ ἄλλα ὁμοιότητες εἶναι, neq; amicitiam inter privatos initam esse stabilem, neq; consortium inter civitates aliquid pollere, nisi mutua opinio intercedat virtutis, & circa cætera morum vitæq; consensus.

§. 15. Fœdera hæc jam armorum, jam commerciorum gratia inter gentes ineuntur, prout illas conjungi necessitas urget, vel à re sua esse credunt, libere tamen, ut qua libertate gens genti societatem offert, eadem hæc oblatâ offerenti remittere quæat, si vel sibi eandem periculofam, vel minus tutâ esse, sibiq; damnum & incōmodum adferre judicaverit: In pari enim semper potior & prior est conditio possidentis. Nec tenetur gens ad commercium cum alia, quod aliquando sibi noxium futurum esse prudenter colligit. Unde cum *Eduard.* VI *Angliæ* Rex commerciorum fœdus à *Gustavo Suecorum* Rege petiisset, quod privi-

privilegiis & juribus suorum subditorum id vim facere, peregrinisque etiam Mercatoribus parum è re sua futurum videret Rex Suecus, annuere, *ut Locen.* (l) refert, noluit. *1) Hist. Suec. l. 6. p. 327,*
 Notum etiam est, quid nostra ætate Batavi apud Sihensem Imperatorem pro commerciorum libertate, & quo successu tentaverint. Causam reddit *Oforius* (m) hodie allegari solitam, quam sufficientè tamen, *Iustitiar. Lusit. l. 2.*
usquequaque consentaneam esse negat *Bælerus* (n). Libertatis Gentium hic est effectus, *n) de civitat. Marit. c. 3.*
 ut ex proprio arbitrio decidere queant, & ex proprio dispicere iudicio, cum quibus inito fœdere commercia exercere velint: quo factò licet nonnunquam in humanitatis leges peccetur, ita ut ob portum prohibitum bella etiã sint exorta, cum tamen jus petendorum cõmerciorum non nisi imperfectum sit, bello contra negantem id vindicare non licebit læso populo, nisi aliunde jus perfectum is quæsitum habeat, uti Megarenses apud *Thucyd.* (o) Athenienses coram Lacedæmoniis accusarunt, quod *ἡ γὰρ τῶν κορυδαίων, πρὸς τὰς ἑσπερίας, πρὸς τὴν ἑσπερίαν, πρὸς τὴν ἑσπερίαν, πρὸς τὴν ἑσπερίαν,* præter fœdera sibi interdictum esset portus Atheniensis imperii. & Attico foro.

§. 16. Perpetuo nonnunquam fœderum gentes uniuntur in Rempublicam, uti loquuntur, Systematicã: Cujus hæc est indoles, ut diversæ illæ Gentes in unum corpus coalescentes, communem omnium salutem, & illorum summi imperii jurium exerci-

mani generis religionis diversitas, ceu super-
 perveniens incommodum, non tollat, nec
 Gentes quae vel fideles vel infideles, sed quae
 sunt cœtus humani in universam quandam
 societatem consociandi, ad constituendum
 tanquam partes unum corpus sub divino
 imperio, facultate fœdera pangendi gau-
 deant, etiam cum populis qui à vera religio-
 ne alieni & infideles sunt, licite fœdera in-
 iri patet. Quid juris, non quid consilii,
 aut hinc provenientis peccati hic sit, dis-
 quirimus. Hujus enim est prudenter æsti-
 mare, funestane potius sint, quam utilia
 ejusmodi fœdera, in primis si bellicam con-
 cernant societatem. Nec censei debet id
 jure naturali non permitti, quod incaute u-
 surpatum nocuit, vel nocere potest (t). Non
 prodest, quod non lædere possit idem, verè
 canit Ovidius (u). Κατὰ μὲν γὰρ ἅπαντα καὶ συμφέ-
 ροντα φαίνεται τοῖς ἑωμόνοις, ὅταν τὶς αὐτοῖς ἡσ-
 σεται καλῶς ἀίχρα ἢ καὶ ἀπίφορα, ὅταν πανη-
 εὖς λάβῃ σέβας, omnia enim honesta & utilia
 videntur tantisper dum usus eorum rectus est: quo
 per eos, qui illis præsunt depravato, eadem turpia
 habentur & utilia; recte monet Diony-
 sius Halicarnas. (x) Quin nec ratio Juris Nat-
 uræ obstare videtur, quo minus cum infi-
 deli contra fidelem barbaro & infideli
 ferociorem & iniquiorem, si sic necessi-
 tas urgeat, fœdus defensionis ergo pruden-
 ter tamen ineatur. Ut enim sacrorum
 communio non impedit, quo minus legiti-

t) cœra Al-
 beric. Gent.
 I.B. 3. 19. p.
 659.

u) 2. Tristis

x) l. 5. sub
 fin.

O f me ad,

me adversus fidei consanguineum vim mihi inferentem arma stringam, sic nec eadē per se prohibet, quo minus id faciam opera hominis infidelis; cum defensio non religionis, sed juris naturalis sit, quod hominem homini, qua homo, non qua præcise fidelis vel infidelis est, commendat. Quæ ex V. T. objicere solent, ad regimen partim Theocraticum, partim ejusdem in regno Ebraeorum reliquias, pertinere arbitror.

§. 18. Recedere à fœdere licet, quando vel socius fœderis legibus non satisfacit, cum pactum & promissum utrinque factum suspendatur à præstita alterius partis fide: vel summa, quæ saniori prudentum judicio excepta videtur, necessitas ita præcipit. Auxilia sibi ferri postulant à Lacedæmoniis Corinthii apud Thucydidem (y), ne se ceterosq; cogant præ desperatione ad aliam aliquam se convertere societatem: nihil profecto injuste acturos, aut erga Deos, quos juraverant, aut erga homines qui sensum aliquem habent; gravi addita ratione: λύσει γὰρ ἀπορίας ἢ ἔξ ἑπιπείρας ἀλλοις ἀσπίοντες, ἀλλ' οἱ μὴ βονδοῦντες οἷς αἰ ἐυνομίωσι, non enim qui destituti ad alios se conferant, sedisfragi sunt, sed qui cōjurati suū auxilia denegant. Ita Veneti anno 1573. animadverso rerum suarum periculo, ob parum servatas fœderis leges, à fœdere facta cum Turcis pace sibi recedere licere crediderunt apud Iusti-

Th. 1. f. 23.

niam:

nian(z). *Thuanus*(a) ita explicat: *Veneri ut ha-* a) *Hisp. Pont.*
neftius & citra offenfionem fociorum à fœdere dif- L. 16. f. 352.
 ceffiffe viderentur, neceffitate factum excufarunt, a) *L. 55. *Hisp.*
 cum ejus culpam in *Hispanorum* affectatas moras, f. 392.
 & malignam tarditatem rejicere potuiffent. Ex-
 tatque hac de re prolixior fermo Nicol.
 Pontani coram Pontifice hoc nomine habi-
 tus apud *Iufinian*. (b) Admiffiffe etiam hanc b) *L. 1. c.
 à neceffitate* petitam excufationem Philip-
 pum II. *Hisp.* autor est *Thuanus* (c), quando c) *L. 1. c.
 Oratore Veneto perbenignè compellato,
 rem quemq; fuam noffe verum efl, inquit, nec ini-
 quo animo fero, fenatum, fi quidem è re fua exifti-
 mavit, ut cum *Turcis* conveniret, rebus fuis in tem-
 pore confuliffie. Eandem neceffitatem Ordine
 Belgii confœderati à fœdere cum Ger-
 manis inito difcedendi anno 1679. allega-
 runt(d). Habent enim actiones & institu- d) *Gid. Ep.
 ta humanà exceptionem summæ & veræ
 ad El. Bran-
 oct. d. 3. 18.
 Aug. 1679.
 c) 4. *Epist. Cœ.
 1706. A.*
 neceffitatis, quæ temporis lex dicitur apud *Se-
 necam* (e).***

§. 19. Contendit etiam *Grotius* (f), fidem f) *L. B. II. 6. 4.
 1706. A.*
 à parte corporei feu civitati præftandam, ex- f) *L. B. II. 6. 4.
 ceptione neceffitatis pereundi limitari, uti *Bœcle-
 rus* (g) loquitur. Tali quippe obligatione, g) *Com. L. c.
 P. 214.*
 qua pars simpliciter interitum potius & ex-
 cidium, quàm alienum eligere tenetur im-
 perium, non videntur fe invicè constringere
 voluiffe qui primi in focietatem civilem
 coiverunt, fed femper fibi hunc casum refer-
 valle, quod fi à corpore auxilia neceffaria,
 qua*

quæ id ex lege confociationis laboranti parti debet, vel non ferat, vel non ferre queat, huic jus sit, cum aliter se servare non possit, sibi consulendo alienæ se permittere fidei; ita ut factum hoc non tantum ignosci debeat, *veniaq; dignum* sit, uti censet *Feld-*

h) *ad Gros.*

2. l. B. 65.

j) *l. c.*

k) *Comm.*

Gros. l. c.

et P. I. p.

205. *ad. Pm-*

fendorf. l. N.

G. 2. 6. 20

nu (h), sed & directa via & præscriptione juris defendi queat, uti *Grotius* (i) & *Bæclerus* (k) disputant: præprimis quando pars oppressa, si vel maxime extrema quæque atque excidium patitur, hac sua clade toti corpori ne minimum commodi aut utilitatis adferat. Laudandi omnino Saguntini, quod cum spem se suaque conservandi haberent, Hannibali restiterint, non verò quod rebus desperatis *inclusi cum conjugibus ac liberis domos super se ipsas concremare*, quam pacem ab hoste oblatam accipere maluerint: Quibus saniora sua serat Alorcus apud *Livium* (l):

¶ l. 21.

Hac qua victor hostis imperat, inquit, patientia censeo potius, quam trucidari corpora vestra, rapi, trahiq; ante ora vestra conjuges ac liberos belli jure finatis. Furor fuit, quod Xanthii cum, capta illorum à Bruto urbe, à victore ad

m) *Bell. ci-* pacem per nuncios invitarentur, hos *Appiano* (m)

Gal. l. 4. f.

33.

narrante, immixtu telis repulerint, *καὶ τὰ σφέτερον πάντα ἀπολόντες, ἐς πυρὸς περὶ νησιμάναις ἐκ τῶν δικίαις ἐπίδοσαν, καὶ τὸ πῦρ ἄλαστον, ἐαυτοὺς ἐπαπέσφαξαν, & contrucidati prius suis omnibus, atq; in rogos compositi, subjecta flamma postremo seipsos jugulaverint.* Recte hic allegatur

locus

locus Augustini (n): In omnibus fere gentibus n) 12. de offe
 quodammodo vox natura ista personuit, ut sub D. c. 2.
 jugari victoribus mallet, quam bellica omnifaria
 vastatione deleri. Unde Theſſali imminente
 Xerxe miſſis ad Græcos nuntiis, nos equidem,
 inquit apud Herodotum (o), ad cuſtodiendum o) l. 7. c. 192.
 preparati ſumus: Sed vos quoq; debetis multum
 illuc mittere copiarum; quas niſi mittatis, ſcitote
 nos pactionem inſtitutos eſſe cum Perſa. Ου γὰρ
 τίς ἀποκρίμαίνας ποσῶτο ἀπὸ τῆς ἀλλοῦ ἐλλάδος
 μῦθος ἀπὸ τῶν δει ἀπολέσαι. βονδίων γὰρ ἰβυλο-
 μανοι, ἀναγχαίλω ἡμῶν ἑδμεῖν οἱοί τε ἐστὶ ἀποφί-
 ρειν. Οὐδεμὰ γὰρ ἀδυνατοῖς ἀνάγκη κρῖτων ἔου,
 neque enim decet nos adeo ante cateram Græciam
 poſitos pro vobis ſolos occumbere. Quibus ferre o-
 pem ſi recuſati, nullam poteſtis injungere neceſſi-
 datem. Nulla namq; fortior eſt neceſſitas, quam
 imbecillitas. Et Corinthii apud Xeno-
 phontem (p), cum Lacedæmonios rogarent,
 ut ſibi per illos pacem cum Thebanis face- p) Hiſt.
 re liceret, ſi, inquit, vſq; rationem aliquam Græc. l. 7. c.
 intelligitiū, quamobrem vobis bellum expediat ge- 624
 gere: precamur vos uti nobis pacem facere per vos
 liceat. οὐδὲν γὰρ ἴσως ἀπὸ τοῦ ἐπὶ ποτὶ ἐς καί-
 ρῳ ἡμῶν γινόμεθα. Ἐὰν δὲ νῦν ἀπολέμεθα ἀλλο-
 τῶν ἑδμεῖν ἐπὶ χεῖρσι τοῖς ἐσόμεθα, nam ſi hoc
 tempore fuerimus conſervati, fortiaſſe ruruſus ali-
 quando vobis uſui erimus: ſi jam pereamus, certum
 eſt, non poſſe vos unquam vobis deinceps prodeſſe.

§. 20. Connectuntur etiam IV. Gen-
 tes nexu mutuo, vinculoque reciproco per
 varia

varia *Paſſa* in ſpecie ſic dicta. Talia ſunt
inprimis *Paſſa I. Unionis* plurium Gentium
ſub uno capite coalescentium. Dani,
Sueci, Norvegi certa inita hoc nomine con-
ventione, non ſolum ſub Margaretha coa-
luerunt, ſed & poſtmodum rurfus de Re-
gnorum Borealium Imperio Johanni Danicæ
Regi tradendo conſultarunt. Præcipua
capita unionis tum futuræ exhibet *Locce-*

q) *Hiſt. Suec.*
l. 5. p. 160.

nus (q). Quo medio diſſidia quæ gentes in-
ter ſe collidere ſolent, sæpeque commiſe-
runt, haud raro ſopita conſtat. *Paſſa Sue-*
corum & Polonorum Sueciæ Principem Si-
gismundum communem Regem designan-
tium, explicantur à *Thuano* (r): Hunc Polo-
nis hoc etiam placuiſſe nomine idem autor

r) *r. 4. l. 88.*
f. 230. ſeq.

est (s), quod non exiguas controverſias, quæ Sue-
ciæ Regi cum Polonia regno intercedebant com-
poſiturus videbatur. *Paſſorum* etiam primum
caput fuit, ut perpetuum eſſet foedus inter Polo-
nia & Suecia regna adverſus utriq; finitimos ho-
ſtes: Utrumque regnum membrorum inſtar
Sigismundo tanquam capite uno nodo conſtrin-
gente, ut loquuntur Legati Sigismundi pro-
pter comitia Sudercopiensia, prohibete re-
ge celebrata, Holmiam miſſi. Amulus
Sueci Principis Theodorus Magnus Mosco-
rum Dux, univerſam ſitionem ſuam à Livonia fi-
nibus ad mare Caſpium uſq; pertinentem adjun-
cturum ſe regno Polonia, ſi Rex eligeretur, pro-
miſit apud eundem (t). Sæpius tamen

s) *l. c. f. 229.*

t) *l. c. f. 231.*

(202) Talia: Unionis plurimum Gentes coalescentium. De ta inita hoc nomine et um sub Margaretha et ostmodum rursus de le n Imperio Johanni Du consularunt. Precep um futuræ exhibet. io dissidia quæ gentes olent, sæpeque commi pita constat. Pacta s um Sueciz Principi munem Regem deique à Thuanò (r): Hunc de uisse nomine idem: igitur controversas, quæ a regno intercedebant in Paetorum etiam ptes eturum esse factum cum adversus utriusq; fratrum regnum membrum in capite uno modo rebe it Legati Sigismundi p ercopiensia, prohibere o olmiam missi. Anthonedorus Magnus Nicoditionem suam à Livoni um usq; pertinetem imp nia, si Rex eligentur, p em (t). Septima

voto eventum non respondisse, supra jam vidimus.

§. 21. Pacta quibus Gentes uniuntur sunt II. *Nuptialia*. Sic enim nuptiis in unam Gentem coaluere, ut ex Livio (u) constat, Romani Sabinique. Quamquam verò ad actus Regum & populorum privatos pertineant connubia; peculiaria tamen non solum hoc nomine inter Gentes intercedere interdum solent pacta ad unionem populorum & regnorum pertinentia, sed & florentissima regna, & amplissimas terras, ita coaluisse notum est. Matrimonii sane domus Austriaca sua incrementa, & tot Gentium connexionem sub uno capite debet. Alexander Macedo haud ignarus virium vinculi connubialis, non solum ipse, Darii filiam in matrimonium recepit, sed & uti Justinus (x) autor est ex Trogo Pompejo, *Optimatus Macedonum lectas ex omnibus gentibus nobilissimas virgines tradidit, affinitatibus connubiorum victos victoribus miscens.* Apud Buchanan. (y) se quo arctius pax cum Anglis coalescit, *Res & res etiam affinitatem cum Henrico cupiisse; ac num etiam cupere. Quod si Henricum induceres in animum Margaritam filiam despondere, sese sperare eam rem in utriusq; regni emolumentum cessuram, ait Jacob. II. Scotorum, Rex. Unde Campanella (z), autor fuit Hispano Regi, ut, quo turbas Belgicas componeret, raptas ex Belgio sceminas Hispanis elocaret,*

u) l. 1.
x) 12. 10. 10.
y) Res & res. l. 13 p. m.
z) de Mor. march. Hisp. c. 27. p. 232.

ret, mulieresq; hæreticorum illustres cum Barōnibus
 catholicis conglutinaret; mirum esse, inquit, in-
 quantum Principibus conducant matrimonia inter
 indigenas & victas gentes inita. Qui ex Livio etiā
 observat de Capuanis, quod nihil eos à
 conjuratione cum Annibale ineunda tam-
 diu adeo cohibuerit, quā affinitās cum
 Romanis contracta. Quæ etiam ratio est, ob
 quam cum, uti Tacitus (a) loquitur, mari-
 monium ad majora nitenti decus & robur esse
 possit, legibus Gentium nonnunquam in-
 terdictum sit, ne scemina ex Augusta vel
 potenti domo exorta exteris pro arbitrio
 nubat.

a) Agric. 6.1.

§. 22. III. Sunt Pacta Gentium &
 familiarum illustrium, quæ *Confraternitates*
 vulgo audiunt, inita de reciproca in ditio-
 nes & provincias successione, ubi vel sine
 prole mascula alter paciscentium obierit,
 vel in eo familia plane defecerit. Ejusmodi
 pactum olim inter Bohemos & Austriacos
 intercesserat. Unde defuncto Ladislao
 Sigismundus & Albertus Archiduces Austria ve-
 teris jure fœderis ac pacti Bohemiam ad se pertine-
 re contenderunt, quando Rege Boëmie vita sine
 virili sobole defuncto, ex pacto ad Austriæ Du-
 ces recurrere oporteret, uti refert Bonfinius (b);
 Iglaviensi enim pactione, Chytræ (c) ita ex-
 plicante, convenerunt inter se Rudolphus I
 Cæsar & Ottocarum Bohemus, ut nullo legi-
 timo hæredis in regno Boëmia relicto vel supersitise,
 ad

b) Dec. III.

l. 2. f. m. 305.

c) Saxon. l.

10. f. 305. seq.

ad Rudolphi posteritatem regnum deferretur.
 Non minus, eodem autore, (d) in conventu d) l. c. f. 305.
 trium regum Maximiliani Imperatoris, Sigismun-
 di Poloniae, & Vladislai Boemi & Vngarici, Vienna
 pactio de successione Austriaca familia in Bohemia
 & Vngaria, si Vladislai posteritas mascula extin-
 gueretur, communi regum & Senatorum consensu
 renovata fuit. Pacta hæc non solum publi-
 cam inter gentes, nexu quasi fratrio jun-
 ctas, conservant pacem, sed & rites de suc-
 cessione, familia regnatrice extincta, vel
 prole mascula deficiente, in atrocissima bel-
 la erupturas præcidunt, prohibentque ne
 subditi vel inviti, vel ignoto subjiciantur do-
 mino: quæ à Clapmario, (e), Scipione Amirato (f) e) Arcam.
 aliisque Prudentiæ civilis doctoribus, pro-
 lixius docentur. Cyrus sane apud Xeno-
 phontem (g) morti vicinus successorẽ designa-
 turus, δὲ δὲ ἔ, τῶ βασιλείᾳ, inquit, με ἴδῃ
 σαφηνίστω, κατὰ τὰ πῶν, ὡς ἂν μὴ ἀμφίλογον ἔ-
 νομίω, ἀεὶ γὰρ ἔμετα ὑμῖν παρέχῃ, est mihi declaran-
 dum hoc quoque, cui regnum relinquam; ne id re-
 lictum in ambiguo negotia nobis faceat. Ista
 dein trāsactione Maximiliani cum Ungaris
 & Ladislao facta nifus Ferdinandus, Ludovi-
 co sine prole mascula in prælio Mogacensi
 extincto, Ungariæ regnum jure sibi deberi
 contendit apud Sleidanum (g). Coniungunt g) l. 6.
 hæc vincula Hollandiæ & Zelandiæ præce-
 res, quando ad Hispanum Regem scripse-
 rūt (h), Nationes hæc, cum olim diversis principi-

e) Arcam.
 Rerump. l.
 2. c. 21.
 f) Scip. Ami-
 rat.
 Disc. in Tac.
 l. 1. d. 2.
 g) Cyropad.
 l. 3. f. 235.

bus regeantur, matrimonii, pacis, hereditatibus
venisse sub domum Burgundicam primum: deinde
per Nuptias Austriacæ; ac potentissimo Hispano-
rum regno connexas: sed dicta semper lege, ut
quæq; natio sua jura, legesq; & proprium regimen,
ita ut antiquitus retineret.

§. 23. Quæ de connexionione Gentium
Hereditatis beneficio facta modo diximus,
aliàs quoque contigerunt, vel Principe cum
quo familia regnatricis defecit aliam gætem;
vel alterius gentis Principem imperii hære-
dem & successorem constituyente, aut com-
mendante; vel Principe agnato, qui & ipse
jam rex erat, ex lege successionis ab intesta-
to succedente. Sic Attalus Asiæ regnum
florentissimum populo Romano heredita-
te reliquit, uti ex Vellejo (i) aliisque constat,
Testamentum reliquit, inquit Florus: Populus Ro-
manus bonorum meorum, in quibus regna
ipsius fuerant, heres esto. Nicomedes quoq;
Bithyniæ rex, ut legitur in Liviana Epito-
me (k), moriens populum Romanum fecit her-
edem: Uti & Apion rex ex Lagidarum gente
nostrus, Cyrenarum regnum testamento populo
Romano reliquisse dicitur Appiano (l). Nostro
seculo defuncta Elisabetha Angliæ Regina
Jacobo Scotorum Regi, tanquam legitimo
hæredi, Angliæ regnum detulit: etsi sint apud
Thuanum (m), qui Reginam Angliæ
Scotum legitimum etiam declarasse successorem
prodiderunt.

§. 2. c. 4.

§. 1. 93.

§. de Bell.

§. de Bell. f.

§. 55.

§. 1. 129. f.
§. 55.

§. 24.

§. 24. Arctissima denique, ut alia pa-
 etorum vincula mittamus, unio Gentium fit
 per *juramentum*, de quo recte Cicero (n) nul- n) l. Offic. u.
 lum, inquit, *vinculum ad astringendam fidem ma-
 jores nostri jurejurando arctius esse voluerunt.*
 Cum enim populi liberi sub divino conso-
 cientur imperio, communemque omnes
 Dominum & Rectorem, Omnipotentem &
 Omnipresentem, iustum etiam judicem, na-
 tura dicente agnoscant; *ἴσονται τὸν θεόν
 θεοὶ δὲ πάντα ἑσώρτισαν καὶ κύριον αὐτῶν ἴσται, scient hac
 Deij, qui cuncta & nunc & æternum vident*, Pro-
 cles ait apud Xenophont; (o) jure ad ipsius o) Hist.
 tribunal, cui immediate subjiciuntur, hinc Grac. l. 6.
 provocare, actorumque eundem testem, f. 611.
 judicem & vindicem implorare licebit; ut
 licet non hominum ipsius tamen Numinis
 metu ad servanda promissa, fidemque; utrinque;
 datam præstandam, impellantur Reges atque
 Populi solo Deo inferiores. *Homo jurans
 Deum adhibet testem*, B. ait Augustinus (p). Unde
 Arabes apud Paul. Diaconum (p), cum Justi- p) l. 6. oppi.
 nianus se permansurum in pace, qua scripto captra Ad-
 convenerat, negaret, responderunt; ne Imperator Genf. Leg. l.
 que invicem cum juramentis consono pacto pla- 2. f. 637.
 cisa fuerant solveret; alioquin Deum Vindicem, q) Hist.
 Iudicem sulphurum fore. Quemadmodum nec Miscel. 9.
 omnino damnandum censuerim, si à gente vel c. 30.
 innocentie sue contra majorem iniquita-
 tem asserendæ ergo, vel auxilii à divina Ju-
 stia implorandi gratia, vel hostis injusti &

P 2 ferocis,

ferocis, metu Numinis justissimi à vi inique
 injusta deterrendi gratia absq; omni livore,
 odio, ira, vindictæq; studio, mentisq; impo-
 tentia, & quidem in causa longè gravissima,
 ad Deum, communem gentium judicem &
 Dominum, fiat provocatio.

§. 25. Etsi verò contingat populos sæ-
 pe diversum de Deo habere sensum, com-
 pluresque Deos & Idola colere, ita ta-
 men jurantes, si adduci non possunt ut ali-
 ter jurent, non quidem probari, admitti ta-
 men, juramentumque quale potest accipi
 posse, recte censet Grotius (r). Imo non ac-
 ceptare tantum ab idolorū cultoribus po-
 pulis, sed etiam exigere ab iisdem juramen-
 tum licet, simpliciter scilicet *ut jurent*, non
 verò sub hac determinatione, *ut in nomine
 idolorum suorum jurent*. Nam, uti loquitur

r) I. B. P.
 2. 13. 12.

s) *Comm. in Genes. p. m. 1153.*

in signis Theologus D. Calovius (s), *juramen-
 ta debent sibi homines ex jure convivendi, ad veri
 confirmationem, convivere autem nonnunquam
 cum infidelibus & idololatris oportet: qui ergo ja-
 ramentum exigit ab idololatra ex causa justa,
 jure suo utitur. Quamquam verò Idolola-
 trica Gentes per idola sua jurantes peccent,
 illarumque etiam vera non sint in se jura-
 menta, per ista tamen obligantur, cum uti*

t) *de Juram. oblig. p. m. 148.*

Robertus Sandersonus (t) loquitur, *talisa jura-
 menta sint ex hypothesi vera juramenta, suppo-
 sita scilicet erronea jurantis conscientia: quate-
 nus tenetur in conscientia sua id quilibet presta-
 re, quod*

re, quod secundum conscientia sua iudicium juramento firmavit. Sane quia Idololatræ æque verum Deum suum: Deastrum esse sibi persuadeant, atque qui verum Deum colit de eodem pie est persuasus; ex dictamine suæ conscientia quoque & illi ad servandum obligabuntur juramentum, atque hic obstringitur, peccaturi contra conscientiam, ni ejus dictamini obsequantur. Accipiens autem tale juramentum hominis gentilis non fit particeps ejus idololatræ, nec Christianum nomen abnegat, cum nec Jacobus in Idololatræ societatem Labanis idololatricum juramentum acceptando (u) inciderit. *Negat enim, ait Tertulianus (x), quicumq; x) de Idolol. dissimulat in quacunq; causa pro Ethnico habitus; f. m. 741.* id quod in dato casu non contingit.

§. 26. Juramenta talia an novam & peculiarem obligationem producant, an verò obligationi jam in se firmæ, majoris certitudinis ergo, quo sc. ut *Laonicus (y) Chal. y) Rer. Turc. cocoudylas loquitur, majoribus animis observetur, l. l. f. m. 292º* majoriq; fide pacta promissaque colantur, tanquam vinculum accessorium aliquod accidant? disquiritur. Ubi illud certum esse deducimus, quod si omne juramentum ex sua natura & ex se est obligatorium, juramento quoque superveniente obligationi jam factæ una nova quoque, à juramento scilicet proveniens, & sic distincta & peculiaris accedat obligatio, qua illa quæ jam

ad factum confirmatur, nevaque superaddita augetur. Præterea si ex Juramento quod ad hominem dirigitur, is cui juratur jus hinc acquirit tanquam ex promisso, obligatio etiam hinc super conscientiam jurantis propter præstitum cadet juramentum, quin & super materiam ipsius juramenti, virtute cujus tenetur, uti disputat *Sanderfonus* (z), promissorie jurans non solum intendere de presenti id facere quod juravit, quod est τὸ ἀνδρῶν, ut sc. verba animo congruant: sed etiam conari de futuro (quantum in ipso est) id implere quod juravit, ut facta verbis congruant. Denique si terminus juramenti etiam simul Deus est, qui in simplici pacto & promisso est homo tantum, peculiarem quoque obligationem à priore, quæ simplici tantum ad hominem directo promisso atque pacto facta est, diversam juramentum continere relinquitur, cujus non tantum testis, judex & vindex, sed & terminus Deus est, uti eximie *D. Danthaverus* (a) docet.

a) Colleg.
Decal. p.
505. seq.

§. 27. In suam hinc injuriam factum gentium perjurium interpretatur, gravissimeque punit supremus mortalium Rector, Hinc iusta gentium ad supremum numen, communem judicem, actorumque testem & perjurii ultorè datur provocatio. Plane profecto singularis est Amurathis Turcæ, infeliciter primo ad Varnam cum Ladisla Hungariæ Rege pugnantis, ad Christum,
cecu

seu perjurii Christianorum ultorem, facta
 appellatio, quando, ut *Bonsinius* (b) auctor est, b) *Rev. Vng.*
 depromptum è sinu codicem initi sanctis *D. 3. l. 6. f.*
 sime fœderis explicavit, intentis in cœlum *465.*
 oculis ingeminans: *Hæc sunt, Iesu Christe, fœ-*
dera, quæ Christiani tui mecum percussere: per
numen tuum sanctè jurarunt, datamq. sub numi-
me tuo fidem violarunt; perfide suum Deum ab-
negarunt. Nunc Christe, si Deus es, (ut ajunt,
& nos hallucinamur) tuas measq. hic injurias ul-
ciscere &c. ubi vix hæc dixerat, cum fortu-
na prælii contra Ungaros, gravi clade mox
cæso etiam rege profligatos, inclinare cœ-
pit. Ita de Muhamete Saracenorum regis
*Abdulmelichi duce auctor est Leonclavius (c), c) *Hist. Rev.**
*quod confusus ab Imp. Iustiniâno II. fœderibus, in *Malul-**
*persuasionem certam, vindicaturum haud dubio nu- *mann. Turc.**
*men hanc Iustiniâni perfidiam, pacis tabulas sum- *l. 1. f. 29.**
ma vexilli hasta præfixas ad prælii locum, & ipsam
in aciem præferri jussit, & insignem de perjuro
principe victoriam obtinuerit. Solet nimirum
divina justitia enormiter læsa, ad vindican-
dam suam gloriam, detestandumque atque
puniendum publicum perjurium, extraor-
dinarie nonnunquam luculentis indiçis
atque pœnis seipsam commonstrare, ut di-
*cere necesse habeamus: *Digitus Dei hic.**
Ezechiz Judæ Regis contra Senacheribi A-
syrii perfidiam & minas ad supremum Nu-
men factam appellationem, indeque ac-
cepta auxilia, explicant sacri Regum Ebræ-
*orum *Annales* (d.) *d) 2. Reg. 18.**
P 4 §. 28. seqq.

quatenus fert, aut pœna (rectius vindicta) nascens ex delicto, aut alterius debiti modus, aut ratio securitatis, uti docetur à Grotio (1): ^{15.1.} i) l. B. P. III.
 quam Justitiam ab omnibus populis neglectam semper esse, præcipiti forte dicitur iudicio. Quanquam ob varias rerum humanarum mutationes & conversiones, præcipitesque Imperiorum casus, nec hoc vinculum valide gentes continere poterit, nec dum possit.

§. 30. Pleraque hæc equidem quæ adduximus particularia tantum sunt gentium vincula, nec actu universalem illarum constituunt connexionem & unitatem externam; attamen cum ad gentes qua gentes sunt pertineant, & in universali humani generis unitate fundentur, eandemque consequantur, & respiciant, ad jus & facultatem agendi omnibus populis communem referri quoque debere, & ejusdem effectus esse, negari nequit. Aptæ etiam nonnullæ sunt, fœdera v. c. pacis, commerciorum, & amicitiae ad connectendas omnes gentes, si per mortalium ambitionem universali & perpetua pace universo humano generi gaudere liceret. Adde quod nec simpliciter repugnet, variis vinculis omnes simul inter se connecti gentes, has hoc, istas alio vinculi genere, nisi bello potius dissociari, quam amice consociari mallent.

§. 31. Cæterum ut ad indolem vinculi universalis, gentium omnium & nationum

tionum liberarum societatem continentis, quale supra I. N. qua actus populorum, publicos ad invicem, qua tales dirigit esse diximus, ulterius declarandam redeamus, ejus effectus est, gentes qua tales ad mutua invicem officia, quæ gentium societas requirit, adstringere, ita ut non solum pax publica in universo humano genere obtineatur, sed & juribus populorum liberorum consulatur. Cum enim, uti supra (k) diximus, status gentium sit status pacis & status *aequalitatis* seu *paritatis*, ad ejusmodi præstanda officia universale vinculum nexu reciproco liberis obliget gentes necesse est, quæ tam omnium gentium pacem, quam illarum dignitatem atque paritatem integram conservant.

§. 32. Præterea uti in omni societate inter socios aliquod intercedit commercium, ita quoque inter gentes in unum corpus universi humani generis consociatas simile quid datur; *Commercium* scilicet, uti loquitur Arco in Concilio Achzorum apud Livium (l), *juris præbendi repetendique, ne interdictione finium nostrorum, nos quoque, regno (vicino scilicet) arceamus.* Concernit hoc varias populorum necessitates, commodæ pacta etiam quæ inter se ineunt, quibus mutuas utilitates vel munitum vel promotum eunt, aliaque negotia, quæ pro diverso rerum statu, ejusque ratione, inter gentes
inter-

l) art. 3.

l) l. 41.

intercedunt. Nimirum uti mutua indi-
gentia partim, partim metus, aliæque qui-
bus vita humana laborat necessitates, ho-
mines ad actus sociales incitant; ita iisdem
de causis gentes ad mutuū commercium &
ad socialia officia impelluntur, ut sæpius
declaratum. Jure igitur aliquo opus est,
quod hos gentium actus publicos in hoc
commercii genere recte dirigat, & cum ob-
ligatione quadam ordinet: Cum & hic
etiam, si actus populorum ad invicem in-
tueamur, ingeminare liceat illud *Lycurgi a-*
pud Srobeam (m).

m) *serm. 2.*
f. m. 31.

Πῶς πονεῖν ἐν ἀνθρώπῳ φύσις
τὸ σύνολον, ἢ ὅσον, πρὸς ἰδίαν νόμον
οἷσι πρὸς ἄλλων διαφέρειν θείων.
ἢ δὲ μικρὸν ἀλλὰ χήματι
πρᾶξι' ἐπὶ τ' ἄλλα, τὸτο δ' ἔρθῃ θείων.

Quam depravata est hominis natura prorsus,
secus enim opus nunquam fuisset legibus. Putasne
quicquam alium prestare feris hominem? non tan-
tillum: sed figura duntaxat prona sunt cetera
hoc autem credulum animans.

§. 33. Ex quo cognoscitur, requiri ab
humani generis socialitate, quæ per exter-
nam istam mortaliū in particulares Respu-
blicas divisionē sublata nō est, ejusmodi uni-
versale gentium vinculum, quod illas divi-
sas licet in varios cœtus distinctasque civi-
tates pares atque æquales, suaque sibi pro-
pria habentes jura, mutua obligatione in-
unita-

unitatem quandam etiam externam con-
nectat. Vult hæc socialitas, ut gens gen-
tem, vicinam secum vivere, pacateque suis
juribus frui patiatur, uti in civitate vicini
quietem & jura turbare prohibetur vicinus;
cum gentes inter se in mundo sub divino
confocientur imperio, uti familiae in civi-
tate sub civili regimine. Unde quemad-
modum salus reipublicæ peculiare leges
ferri jubet, quibus complures istæ, ex qui-
bus civitas constat, familiae coguntur in
privato suo commodo quærendo se attem-
perare salutis publicæ, quibusque ob finis uni-
tatem inter se quoque unitatem observare
tenentur: *Hoc spectant leges*, ait Cicero (n),
hoc volunt incolumam esse civium conjunctionem:
quam qui dirimunt, eos morte, exilio, vinculis
damno coercent: ita universalis salus quo-
que humani generis, societatis vinculo
gentes qua tales contineri vult, ne privato
commodo justo avidius inhiantes, bonum
publicum turbent, & cum publica quiete
vitam quoque sociale, ad quam colendam
obligantur, eversum eant. Verum quip-
pe hic quod apud Diodorum (o) legitur: *Οι*
νόμοι περιέχουσιν τὴν καὶ τὴν βίαν τῶν ἀσφαλιαν,
legibus vita communitatis tutela ac salus continetur.

n) 3. *Offic.*

o) l. 1. c. 2.

§. 34. Et si verò cum Gentium Socie-
tas universalis sit, vinculum quoque ad om-
nes pertineat gentes, & quatenus habitu
& moraliter omnes continet, atque obli-
gare

gate aptum est, universale hinc appelletur; quando tamen non ab omnibus populis illud magni aestimari, sed negligi, nec acceptari, sed rumpi potius contingit, gentium vinculum universale esse, per hoc non desinit, uti nec ea juris naturalis esse desinunt, quæ licet omnes obligent mortales, non tamen ab omnibus observantur: Veluti non sequitur, non omnes esse rationales, ideo quod dentur qui vel mania laborant, vel febricitantes delirant: cum uti in sanis tantum juris naturalis & rectæ rationis, ita in gentibus moratoribus juris gentium usum potissimum animadvertere liceat. Ita quanquam perfide agere Turcis admodum familiare sit, id tamen non decete non ignorant. Unde Vienna discessuri an. 1529 nuntio, quem duces præsidarii Viennenses ad Ibrahimū Bassam miserant, in mandatis dede-

re(p), sese, ut homines militares decet, juxta jus belli facere constitutum habere, quando eo res venerit, ut plurima inter eos restent agenda. Publicam etiā perfidiam bello vindicare licere adeo non dubitant, ut Vezirius supremus, cum Leopoldus I. Imp. jure naturæ & Gentium permissam Transylvaniæ defensionem cōtra Turcarum oppressionē, inique oppressorum instantissimis precibus fatigatus, suscepisset, inter causas belli an. 1663. Cæsari illati habuerit, quod Germanorum natione rapto, quod cum Musimanorum gente pepi-

gerat,

*Sid. Ob-
sid. Vien-
nens. ann.
1529. ap.
Scharf. s. 2.
& Loon-
clæ. Pan-
dec. Hist.
Turc. f. 252.*

gerat, *sedere, infidelitatis labe se polluerit*, uti loquitur Barbarus literis ad Apasium Transylvaniæ Principem datis apud *Bethle-*
nium (q).

q) *Rerum Transylv. l. 4. p. 397.*

§. 35. Ad Barbaras itaque gentes usque universale se hoc extendet vinculum, cum & cum illis pacem colere & bona fide agere deceat, iisdemque paritatis juribus gaudeant, modo liberæ sint, quæ aliis competunt liberis Gentibus. Proinde non sine causa disquisitum fuit de justitia belli Barbaris tam in Orientali quàm Occidentali India ab Europæis illati; quam in dictatum gentium barbarie præcipue fundari ego non dixerim. Decetque omnino moratiores gentes in Barbarorum Regibus, qui aliis, moratoribus etiam, pares sunt, characteris regii aliquam habere rationem, aliter atque olim Hispani potentissimos Indorum reges tractarunt, quorum inmania in barbaros commissa facta explicat *Barbolum. de las Casas* (r). Vicissim ab iisdem expectantur officia, quæ ex socialitatis intuitu, & ni naturæ rationali & sociali repugnare velit, gens genti debet, sic ut contra pacem, juraque gentium commissa armis juste vindicare liceat.

r) *de Hisp. Tyr. in Ind. occ.*

§. 36. Vinculum hoc nexu mutuo & reciproco Gentes & Republicas qua tales ad publica socialitatis officia, secundum rationem commercii publici præstanda, obligans

gans atque illarum publicos dirigens, gentium jus verum & proprie tale esse dicimus, fundatum in ipsa gentium consociatione, humanique generis in varios licet cœtus & civitates divisi unitate. Quali jure societas gentium ut talis æque carere nescit, ac hominum consociatio qua talis sine juris naturalis vinculo esse nequit: Ut proinde *pro fundamento juris gentium* atque *vinculi universalis, ipsam gentium qua talium socialitatem* proponere nulli dubitemus.

ARTIC. V.

An

Et quatenus Jus Natura ingrediatur constitutionem Juris Gent.

§. 1.

EX unitate societatis universalis, etiam per divisionem humani generis in complures cœtus, hoc est civitates, non sublata, & connexionem gentium ad unitatem istam constituendam, quæ sine jure & vinculo istos cœtus reciproco nexu constringente subsistere nullatenus potest, conclusimus **GENTIUM SOCIALITATEM**, quam *pro fundamento & ratione Juris gentium* habemus. Cum enim Jus hoc officia Gentium

tium qua taliam mutua & socialia complectatur, quod socialitas gentium directe illa sub se contineat manifestum est, sicuti alibi *Charitatem* (s) omnia J. N. officia continere offendimus.

s) *Vindic. Orig. l. N. com- 1706. 5.*

§. 2. Cum itaque Gentium jus sit jus quoddam sociale, merito quaeritur, an & praecipua Juris naturalis, quod itidem sociale jus est, complectatur, & ex illis constet?

e) *Art. 4. 5. 12.*

Carere autem id, quod sic res habeat, videtur, ut supra diximus, dubio. Nil enim impedit quo minus leges juris naturalis, pacem & tranquillitatem, abstinentiam item à re aliena, justitiamque universalem praecipientes, ad actus gentium publicos applicemus. Cum enim in certos congregati sint homines cœtus, uti cœtus isti mortalium sunt facti sociales, ob communem omnium naturam socialem, ita obligationem ad leges sociales non exuerunt; potius cum cœtus isti qua gentes etiam sunt sociales, etiam qua gentes ad leges sociales naturales obligabuntur.

§. 3. Status Gentium liberarum inter quas gentium jus intercedit, duo potissimum complectitur, 1. *Pacem*, qua secure inter se agunt, suisque fruuntur juribus. 2. *Paritatem*, qua solo Deo in hoc mundo sunt inferiores, nec populus altero populo superior, quem hic æquo secum jure frui pati tenetur, licet sit iste minor & infirmior.

Utrin-

Utriusque custodiam gentibus præcipit Jus Naturæ, *Neminem ledere, unicuique suum tribuere, & ab alieno abstinere* præcipiens.

§. 4. Præceptum legis naturalis etiam est, *ne quis sui commodi causa noceat alteri*, eximie explicatum Ciceroni (u). Hoc vero u) 3. offic. p. 56. non obligate tantum homines, qua ut singuli considerantur, vel qua sunt eiusdem societatis & civitatis membra in ordine ad invicem, sed etiam in ordine ad externos, & sic gentes etiam coniungere, idem monet: *Violare alterum lege natura prohibemur &c. qui autem civium rationem dicunt habendam, exterorum negant: hi dirimunt communem humani generis societatem &c. cuius arctissimum vinculum est, magis arbitrari esse contra naturam, hominem homini detrabere sui commodi causa, quam omnia incommoda subire vel externa vel corporis, vel etiam ipsius animi quæ valent iustitia.* Unde nõ hoministantum ad hominem ob honestatem, sed & gentium ad invicem ob communem utilitatem dantur obligationes, quæ vel ex dominio, vel ex pacto, vel ex damno per iniuriam dato exoriuntur, cum furta, rapinæ, latrocinia, rerum alienarum occupatio, & similia delicta, non tantum inter privatos, sed & inter gentes prohibeantur. Violatorum pactorum, ruptique fœderis hinc inter gentes audiuntur querelæ. Rerum quoque hinc per injuriam ablatarum repetitiones fiunt,

Q

atque

atque quæ ad bellum proximus sunt gradus, pignora iones inter populos liberos & diversos exercentur. Præfensiones denique hinc à dominis in bona sua ab aliis possessa, adversus possessores formantur. Urget hæc lex præterea Justitiam acquisitionis rerum tam originariæ, quam derivativæ, adversus quam commissæ injuriæ, uti inter privatos lites pariunt forenses, ita inter liberas gentes exinde nascuntur bella. Norma eadem denique est *usucapionis inter gentes exercenda*, nec Turcis (u) improbat. Nimirum licet ex damno alterius atque incommodo suum non liceat quærere commodum, attamen cum damnum per iniuriam datum dominus rei prior non satis docere, & proinde de iniuria à possessore sibi illata juste queri non possit; possessor etiam rem illius bona fide, iustoque titulo sit adeptus, accedete, quam Turcæ etiã urgent, *possessione memoriã excedente, non interrupta, nec provocatione ad arbitrium interpellata* (x), tacitæ à priori domino factæ derelictionis, aut certe supinæ eiusdem negligentiz indice, quæ jure nec publicam convellere quietem, nec bonæ fidei possessori fraudi esse debet: utique possessor plus juris ad retinendum, quam qui se pro domino gerit ad repetendum habet: non improbante ipso Cicerone (y) effatum suum, legemque hanc naturalem ad communem utilitatem restringente, cuius derelictionem contra naturam esse docet.

u) *Annal. Turcicæ.*
61. f. 17.

x) *Grot. l. B. P. II. c. 4. 9.*

y) *l. c.*

d bellum proximus sunt gra-
 nes inter populos liberos
 centur. Præterfones desu-
 inis in bona sua ab alijs pos-
 possessores formantur. Ut
 præterea Justitiam acquirere
 originariæ, quam derivatam
 am commisit injuria, in re-
 ces pariunt forentes, in re-
 ntes exinde nascuntur. In-
 em denique est *abusus* in
 enda, nec Turcis (a) improbe
 ex damno alterius atque
 n non liceat quærete com-
 en cum damnum per inius
 inus rei prior non satisdos
 de iniuria à possessore sui
 non possit; possessor enim
 fide, iustoque titulo sit adeo
 am Turcz etiã argent, possi-
 dente, non interrupta, nec
 terum interpellata (x), tunc
 no factæ derelictionis, nec
 eiusdem negligentie inde
 publicam convellere quom-
 dei possessori fraudi esse de-
 sitor plus juris ad restituenda
 pro domino genit ad repetenda
 non improbane ipso Casimiro
 m, legemque hanc naturam
 v utilitatem restringente, com-
 nita naturam esse docet.

§. 5. Alia lex naturalis de servanda fide obligat mortales, cum supremum & validissimum consociationis humanæ vinculum sit. Fide quippe abrogata omnis humana societas tollitur, recte ait apud Livium (z) z) l. 6. c. 41. Appius. *Fundamentum hinc Iustitiæ, sine qua nil consistere potest in vita humana, fides i. e. dictorum conventorumq; constantia & veritas* dicitur Ciceroni (a). Sicut itaque omnes cu- a) 1. *Offic. p.* juscunq; gentis sint, aut quibus in terris 7. degant, aut quæ etiã sacrâ habeant, in unum quendam cœtum universalem sub divino consociantur império, ita homo homini quicunq; is fuerit, ob hoc quod homo audit, fidem datam servare debet, cum vinculum sit, quo qua hominēs sumus citra intuitum patriæ, gentis & religionis conjungimur. Præterea nec privatos tantum, sed & Gentes & Respublicas legem hanc obligare Polybius (b) docet, fidem violatam dis- b) 2. 4. c. 29. solvere inter gentes societatem ostendens, uti latronum societas dissolvitur, cum fidem inter se non servant & pacta mutua violant. *Μήποτε γδ ἰσθὲν διαφθεῖ τὰ καὶ ἰσθῆαι ἀδικήματα ἢ κοινῶν, ἀλλὰ πάντες μόνον ἔχει μεχθεῖ ἢ συμβαινόντων, nihil enim admodum privatorum injuria à publicis differunt, nisi multitudine & multitudi- ne delictorum.* Sapienter etiam apud Bonfinium (c) Matia Sigismundi conjux, c) *Rev. Va- gae, Dec. III. l. 2. f. 37A.* magni momenti, inquit ad Proceres Ungaricos, est ipsa fides, cui multum probitatis & constantia

Q 2 constantia

stantia inest; hac sola virtus est, qua tota fere
 iustitia consummatur, quam si e medio tuleris,
 non solum universus corruet virtutum chorus, vel
 etiam omnis humana societas, dissolvetur. Hac
 facit, ut non solum amicis, sed hostibus quoque, officia
 persolvamus. Hæc est illa quam inter se
 necessario colunt Gentes & Civitates fides
 publica; maximum profecto firmissimum-
 que inter gentes vinculum, sine qua nul-
 lum subsistet inter eas commercium, nul-
 lumque validum erit pactum, perfidia om-
 nia implente; etsi uti Gustav. Suec. Rex

d) *Hist. Suec.* queritur apud Loccenium (d), saepe diutius non
 l. 6. p. 226. servetur, quam ex usu & re contrahentium fit.
 Unde & perfide facta inter gentes, contra
 fas jusque Gentium commissa dicuntur ab A-

e) *Annal. Boj. l. 4. f. 313.* ventino (e). Pessime hinc apud alias audi-
 verunt gentes, quibus fidem datam & ju-
 ratam fallere non fuit religio. Quo no-
 mine etiam graviter in Carthaginensium
 perfidiam invectus P. Cornel. Lentulus, in
 deditionem tantum victos accipiendos,
 non verò fœdus cum illis, quod nunquam
 non conculcaverunt, ulterius ineundum

f) *de Bell. Pun. f. 34.* esse consuit apud Appianum (f). Quos etiam
 eo Deum redegisse opinatur, ira dei non solum
 in eos accensam, ut tandem penas impietatis
 sentirent, qui iusta in Sicilia, Hispania, Italia, Africa
 cum Romanis & cum aliis fœdera violando graves
 omnibus intulerunt injurias. Cordate sane a-

g) *Hist. Ven. l. 2. f. 23.* pud Iustinian. (g) Veneti Emanueli Græco
 Imperatori, cum ad bellum Guilielmo Siculo
 infe-

lo inferendum instigarentur, responderunt: Neque jure Gentium, neque veteri suo, neque majorum instituto se facturos, si in Regem federatarum & amicum arma tam temere ipsi induerent. Non minus Turcæ etiam datam servare fidem volunt videri, quorum tamen historia atrocia inauditæ ab omni ævo perfidie exempla subministrat; cum ut loquitur Leonclavius (h), perfidiam suis rebus utilem fuisse contendant, qui ex usu suo fidem datam fallendo patet. Et que conventa pro lubitu violando, sæpe conditionem suam meliorem effecerint, & aliquando magnis hostium positi provinciis hac via fuerint: Unde cum præfidiarii milites Christiani, qui Agricæ in Hungaria deditioem an. 1596. fecerant, contra datam fidem paucis exceptis interfecit, essent, plerisque, ut Thuanus (i) testatur, i) Hist. l. 115. Purpuræ res displicuit, ad exemplum & disciplinam pertinere existimantibus, ne sub Sultani caspari Enscutos tam male ducum dictis audiens miles esset, ut interpositam ab ipso fidem violare non reformidaret, præsertim subeunte memoria Strigoniensis deditioem, in qua fidem Germani tam religiose servaverant. In crimen itaque vocatus Prætorianorum præfectus Sultani jussu in frustra concisus est. Constat denique ex Actis Publicis, hodierno etiam stylo publico contra gentium jus agere dici, qui fœderi cum possint & debeant, certe posse & debere creduntur, non satisfaciant. Unde & publicam violationem fidei non debere unius sui sanguine,

k) Hist. Rom. l. 2. c. 1. *Vellejum Patere:* (*k*) non Mancino, sed populo Romano non servatum fœdus, ceu publicum delictum tribuentes. Quem proin à senatu Romano, cujus injussu pacem fecerat, traditum recipere noluerunt.

l) Hist. l. 28. p. m. 283. seq. m) Palaz. l. 1. 9. §. 6. *Paulus Jovius* (*l*), cuius fidei in Perficis & Turcicis multum tribuit *Lippius* (*m*), refert Solymannum Imper. Turcarum, etis præsidio Ferdinandi I. quod pacta salute deditioem Budæ fecerat, incolumitatem promississet, ubi tamen de militum perfidia qui præfectum suum Thomam Nadastum, quod in sententiam decretæ deditioem adducere eum non possent, in vincula conjecerant, probitateque Nadasti certior fuit factus, quod nefario flagitio contaminatos sua lenitate indignos putaret, ut aliena perfidia scelus ulcisceretur, lanizoris ad unum trucidandos objecisse. Sæpe etiam hoc cædū facinus, immani Imperatoris jussu, non jure modo, sed ad laudem etiam vera virtutis atque justiciæ patrarum videri voluisse barbaros, qui sacramentum militia, nullo vel presentis metu mortis violandum censebant. Unde Imbrahim Bassa postmodum, cum soluta à Solymano Viennez obsidione captivorum gratia ad Viennezis præsidii Duces literas daret, quod inquit (*n*), *is qui Buda in præsidio fuere, fidem non servasse in simulatur, non nostræ culpa factum tanor. f. 252. est.* Verum Barbarum trucem contra gentium

tium jus egisse imperando contra datam fidem eadem illorum, qui ejus fidei se permiserant, dubium non est. Habebant delinquentes praesidiarii judicem suum, cui perfidiae poenas darent: Nec decebat Solymannum, delictum alienum quod ad eum minime pertinebat vindicando, alterius judicis sibi arrogare officium. *Cur Germani, scribit ipse Iovius (o) qui beneficio ipsius o) l. c. peccavissent, & diplomata concessa libertatis obtinuisse, usq; adeo crudeli nece multandi videri potuerint, quum ipse Solymanus in ea aliena perfidia causa, propriam abrupte fidei notam subiret, & quam querebat iustitia laudem, tam crudeli, quam turpi sententia praeverteret?*

§. 7. Ita jura Legatorum, quae ex gentium jure illis communi omnium judicio competere dicuntur, in ipso fundantur I. N. & exinde derivari possunt. Cum enim societas humani generis gentium quoque praecipiat confociationem, hoc ipso etiam confociationis hujus publicae exercendae, fovendae, conservandae & restaurandae necessaria praecipit usurpari instrumenta, hoc est Legatos. A prima hinc communione hominum legationum usum coepisse notat Marselaer (p), additque: Quod (p) Leg. l. i. homini loquela, id Reipublica Legatio praestat, *disf. 5* quoties exteri super bello, pace, induciis, societate, affinitatibus, comitatibus, commercio, sexcentisq; id genus, conveniendi aut consulendi sunt. Non (q) Orat. 30. de Harusp. minus Cicero (q) jus Legatorum cum hominum Res. p. 231. praesi-

praesidio munitum, tum etiam divino jure, h. e. naturali, vallatum scribit. Bene & Hobbius (r):
 r) de Cr. 3. n. 19. *Legis naturalis praeceptum est, Pacis mediatoribus praestandam esse incolumitatem. Ratio enim quae jubet finem, jubet etiam media necessaria. Unde non solum Legatos admittendos, sed & sancte habendos esse ipsa gentium societates, jure etiam naturali praecepta, imperat: Sine quo enim necessarium inter gentes commercium exerceri non potest, de eo quin I. N. praecipitur, dubitare non licet. Naturalibus his legibus vim intulisse recte creditur Hannibal, Legatos Romanorum, Livio ita referente, a sociis & pro sociis pacis causa venientes non admittens. Quamquam enim uti*

s) Com. l. 4. p. w. 443. *prudenter observat Cominus (s), sub Legationum specie multa saepe perniciose tractantur; id sicut ad sanctissimi hujus juris ab usum pertinet, ita si juribus legatorum illis qui eis abutuntur frui non licet, sibi imputari debent; attamen amicorum Legati, de quibus nullum habemus male suspicandi causam liberaliter & honeste sunt tractandi. Et cum Legati munus sociale non hostile sit, ab hoste etiam missum Legatum tanquam instrumentum pacis publicae, non vero tanquam hostem habendum esse, relinquitur.*

§. 8. *Contractus praeterea aliaque pacta gentium secundum Jus naturae inter Populos ineuntur: ubique dictitante natura, honeste promissa debere impleri, & prohibente.*

hibente, ne quis aliorum spoliis suas facultates & opes augeat. Quando vero *Grotius* (r) *jure Gentium voluntario inaequalitatem* ^{1) I.B.P.II.} rerum inquam *consensum est, ubi nec mendacium* ^{12.26.} *intercessit, nec ejus quod dictum oportuit reticentia, in actionibus exterioribus non attendi, sed pro aequalitate haberi affirmat, nec id juri Naturali quatenus gentium contractus dirigit contrariari, sed ab eodem permitti censi debet, quod contrahentium consensus utrinque recte se habens pretium ita definiverit, qui causa est contractus proxima.* *Solent enim, uti loquitur Feldenus* (u) ^{u) Not. ad Grof. I.B.II. 12.14.} *contrahentes pacta contrahibus adjicere, quibus diriguuntur: & quod ea pacta faciendum dicunt, ex voluntate eorundem justum.* Declarat quippe pactum, nullam in tali contractu intercedere fraudem, & sine injuria atque dolo rem geri, contrahentesque inaequalitatem sibi invicem condonare, & pro non tali eandem habere velle.

§. 9. Ex conventionione & contractu universalis inter homines oriri ajunt obligationem rem alienam restituendi (x), quae itidem ^{x) vid. Grof.} ut omnes homines, ita quoque omnes gentes ^{2. I.B.P.10.1.} tenet. Merito proin, ut *Blutarchus* (y) refert, ^{add. Pufendorf. I N.G. l. 4. c. 13. §. 2. segg.} *reliqui per Graciam omnes τῶν ἀτόμων, quid hoc monstris esset mirati sunt, cum Lacedaemonii Phœbida imperium ob captam per prodicionem* ^{x) r. 1. Pelop. f. 230.} *Thebanam arcem abrogantes, multamq; census millium drachmarum dictantes, ei τὸν μῦθον*

Q 5

αὐτὰ κολάζουσιν, τὴν δὲ πρῆξιν δοκιμαζουσιν
autorem punirent, retenta verò arte factum comprobarent.

§. 10. Sed & hoc juris naturalis est, fundatum in præcepto de abstinentia à re aliena, ut possessor vero domino rem restituat; quæ regula honestatis privatæ utilitati, quæ & Spartanos ad retinendam Cadmeam, ut

2) l. 5. Hist. ex verbis Agefilai apud Xenoph. (z) colligere
Grac. f. 558. licet, impulit, minime cedere debet. Quod cuiq; obligit, in rerum scilicet divisione, id

a) 1. Off. p. 7. violabit jus humana societatis, ait Cicero (a); cuius

b) 3. Off. p. 56. & alibi (b) eximia de hoc argumento & proluxa est Philosophia, quando inter alia, detrabere, inquit, aliquid alteri, & hominem hominis incommodo suum augere commodum, magis est contra naturam quam mors &c.

nam principio tollit convictum humanum & societatem. Si enim sic erimus affecti, ut propter suum cuiq; emolumentum spoliet, aut violet alterum, dirumpi necesse est eam, qua maxime est secundum naturam humani generis societatem. Unde & gentes in hanc legem naturalem impingentes, à supremo legislatore, & justitiæ universalis vindice punitas tradunt

c) l. 5. Hist. Historiæ. Xenophon. (c) certe, quod, uti loquitur, οἱ εἶναι ἄσβεστον, ἔτι ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἀμύλασι, Dii eos qui se impie gerunt, ac nefaria designant, non negligent, inde initium debilitatæ potentiz Laconicæ deducere

Historiæ. Xenophon. (c) certe, quod, uti loquitur, οἱ εἶναι ἄσβεστον, ἔτι ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἀμύλασι, Dii eos qui se impie gerunt, ac nefaria designant, non negligent, inde initium debilitatæ potentiz Laconicæ deducere

cere non dubitat, quod Lacedemonii, qui se libertatem civitatibus concessuros juraverant, nihilominus arcem Thebanam in potestate sua retinebant.

§. 11. Jure Gentium etiam bellum gerere licet, cum earum quies haud raro non aliter, quam armis haberi queat. Congruere vero id juri quoque naturali, inde satis constat, quod eodem jure *defensio sui* non solum permittitur, dum vim vi depellere licet, sed etiam praecipitur; quanquam sub hoc moderamine, ne quamdiu jure disceptare licet, iudicio belli, cujus anceps, & ut plurimum luctuosus est eventus, controversiarum gentium committantur, utque belli status pro subsidiario, non pro ordinario humani generis statu habeatur. *Nam temere in acie versari, & manu cum hoste colligere, immane quiddam & belluarum simile est*, ait Cicero (d). ^{d) i. off.}
 Quare cum ex juris naturalis dictamine tum demum ad certamen per vim confugere conceditur, quando via juris uti non licet, ex eius obligationis sensu, aliquando populi vicini ad lites inter se dirimendas *certos habent iudices*, quorum decretis ac iudiciis dissidia decernuntur; aliquando in *certos compromittunt arbitros*; nonnunquam *ratione loci* quo quid admissum est iudicium *subiungunt*; nonnunquam *prudens censura ac iudicio* aliquid committi solet, ceu explicat ^{e) de India. inter Gent.}
 Gentiumque exemplis illustrat Zouchus (e). P. II. §. 1. p. 111

f) de Civ.

§. 12. Cæterum quæ ita disputantur, itemque quoad alia J. G. capita declarari possunt, non sic intelligi debent, quasi Gentium jus à Jure Naturali non peculiare, vel huic non contradistinctū foret. *Thome Hobby* (f) hoc fuit placitum quidem, quando *naturalis lex*, inquit, *dividi potest in naturalem hominum, quæ sola obtinet dici lex naturalis, & naturalem civitatum, quæ dici potest lex Gentium, vulgo autem jus Gentium appellatur. Præcepta utriusq; addit, eadem sunt: sed quia civitates semel instituta induunt proprietates hominum personales, lex quam loquentes de hominum singulorum officio naturalem dicimus, applicata toti civitatibus, nationibus, seu gentibus vocatur Jus gentium. Quæ & aliorum, Scholasticorum etiam est sententia. Verum simile non est idem. Concedimus equidem in legibus naturalibus fundari partim jus gentium, & ex illis per consequentiam deduci; quas etiam nonnunquam ad actus populorum publicos applicatas, gentium leges recte dici affirmamus: Num vero propterea inter *materiale & formale*, uti loquuntur, non dabitur differentia? sit ibi convenientia, non hic propterea eadem dabitur. Num id quod ratione principii & fontis est juris naturalis, ratione usus non poterit esse juris gentium? Annon præcipiuntur quoque lege positiva illa ipsa haud raro, quæ sunt I. N. num propterea Jus civile*

vile quoad formam idem est cum Jure Naturali, si maxime in illo continentur leges, quæ quantum ad materiam suam considerantur naturales sunt? ut proin *audacter* pronuntiasse iure visus sit Robert. Sharrock, (g) *de Offic. ne quidem à jure natura jus Gentium quicquam secundum differre, officiaq; juxta Gentium ritus eadem plane esse, quæ natura præcipit, nec ad amplius quicquam inde, quam per naturam nos obligari affirmans; uti docebunt sequentia.*

§. 13. Contingit nimirum interdum ad eundem actum dirigendum* diversas simul concurrere leges (h), & in una lege *Marchat. complures cum formaliter tum virtualiter s. 2. Tribun. contentas, varie ad invicem commisceri, ut f. 251. v. c. in Præcepto: Memento ut diem Sabbathi sanctifices, si unâ quâ pœnale est spectatur, naturale, ceremoniale, & forense coniungi apparet; istud, quæ cultus divinus certo tempore instituendus; illud, quæ id vel Sabbatho, vel die præcise septimo fieri debet; hoc quæ ligna Sabbatho colligens lapidibus est obruendus; quales leges mixtas appellare solent, quæ etsi in præceptis naturalibus fundentur, vel ex illis fluant, aut eadem complectantur, non tamen proinde absolute naturales, sed partim à prædominante seu magis apparente lege, uti *Marchant. (i)* iudicat, partim etiam à po i) l. c. testate, à quæ cum obligatione proponuntur, denominantur. Quemadmodum itaque ius,*

ius, quod pro usu & conditione suæ civitatis legislator fert civilis, etsi multa naturalia contineat, hoc ipso non definitur jus civile, aut lex Salica, lex Ripuaria esse & appellari; ita etsi Gentium ius præcepta I. N. quæ scilicet ad actus populorum publicos ad invicem applicata sunt, complectatur, non tamen inde concludere licet, *ne quidem à jure naturali Jus Gentium quicquam differre*, tantum abest, ut ius Gentium ius naturæ absolute dici debeat.

§. 14. Præterea cum Gentium ius, quæ ex iure naturali derivatur, illius præcepta determinet ad homines, quatenus multiplicata iam natura humana in diversos populos & civitates distinctas coaluerunt, inferre hinc licet, quod, quemadmodum ius civile à naturali diversum esse recte inde probatur, quod cum illud à potestate civili subditis & civibus pro utilitate & conditione civitatis feratur, hoc à potestate divina omnibus hominibus, quatenus tales sunt, in Dei, cui immediate hoc nomine obligantur, honorem & communem omnium felicitatem (k) præcipiatur; ita quoque à iure naturali Gentium Jus æque vere & ex natura rei differat, quod hoc gentes quæ tales in suis ad invicem actibus in communem iustitiam & omnium salutem, non ex immediato & proximo divino præcepto, sed ex cõdico humano, uti loquuntur, obliget.

Jure

k) *vid. Cumberland de LL. Nat. p 200. seqq.*

Jure naturali gentes proxime & immediate obligantur Deo, sub cuius imperio omnes mortales dicto iure ceu vinculo confociantur; iure autem Gentium eadem qua tales sibi invicem ex mutua voluntate, & sic ex fide publica, propter Deum, qui læsi iuris ruptæque fidei vindex est, & ad quem illi qui iniuriam patiuntur populi hoc nomine appellare solent, obstringuntur.

§. 15. Non itaque ius mere divinum, ut naturale, sed humanum dici debet ius Gentium etiam quatenus ex principiis I. N. deducitur, cum id non ex divino præcise imperio, sed populorum positiva voluntate superveniente introductum esse inde pateat, quod ab illis hæc principia socialia, cum mutua & humana obligatione intuitu communis utilitatis, exigente ita utrinque urgente necessitate, ad publica commercia sint actu applicata, cum antequam mortales in gentes distinctasque coirent civitates iure naturali tantum, nondum vero iure gentium fuerint nexu reciproco obligati. Illis vero cæteribus datis, peculiari confociationis opus erat vinculo, quod in ipsa gentium socialitate fundatum, ex naturalibus socialis vitæ legibus ad populorum societatem applicatis, facili discursu cognosci, & inde tanquam ex potentia in actum educi potuit. Quæ leges cum scriptæ sunt in omnium mortalium, & sic etiam gentium cordi-

1) Rom. 2. 16. cordibus, ita gentium Doctore Paulo (1) affirmante; hinc uti omnium eadem datur ratio, eadem natura, eiusque intuitu per se idem iudicium practicum, ni naturæ rationali & sociali repugnare velint gentes, sic circa gentium quoque ius facile ratiocinando coveniunt, certe cæteris assentiendo covenire possunt. Et si enim id non habetur ex immediato dictamine naturæ rationalis, & sic non immediate ab ipso Deo utius naturæ, cognoscetur tamen à gētibus facili discursu directo ad publicum bonū & gentium socialitatem, iudicio practico in principiis practicis per se notis fundato & secundum illa instituto. Eximie hæc illustrat Cicero (m):

m) de Legg. p. 161.

Nil est unum uni tam simile, tam par, quam omnes sumus inter nosmet ipsos. Quod si depravatio consuetudinum, si opinionum vanitas non imbecillitatem animorum torqueret, & flecteret quocumq; cœpisset: sui nemo ipse tam similis esset, quam omnes sunt omnium. Rursus qua in animis imprimuntur inchoata intelligentia, similiter in omnibus imprimuntur: interpretq; est mentis ratio, verbis discrepans, sententiis congruens. Nec est quisquam gentis ullius, qui ducem naturam nactus, ad virtutem pervenire non possit.

§. 16. Manet itaque Gentium ius consurgere ex naturalibus & humanis præceptis, sic tamen ut non absolute naturale, sed *humanum ius* dici debeat. Et si enim prin-

repressaliasque, atque atrocias secum traxisse bella constat. Proinde uti ad omnes hæc lex juris inter gentes communis pertinet, ita ubi in eandem delictum fuit, speciali pacto rursus inter illas solet confirmari. Verum non juris tantum gentium, sed & juris naturalis præceptivi est rerum dominium ex divisione proprietatem inferente natum; sic ut ex illius dictamine nulla unquam à prima rerum creatione fuerit, aut ullibi detur communio proprietatis exclu-

1) *Coment. l. 1. c. 6. n. 9.*
 2) *l. c. tit. 5. §. 1. p. 67.*

siva. Unde licet merito à *Connano* (s) faciat *Hugo de Roy* (t) divortium, qui existimat, naturam possessionem & usum tantum dare, non vero dominium, recte ex Scriptura Sacra, ex qua sola, non ex scriptis Gentilium vel Muhammedanorum, aliorumque Orientalium nugis, cognoscere licet, quis & qualis rerum status protoplastorum & antediluviano tempore fuerit, Deum hominem creaturam, simul etiam omnium rerum Dominum constituisse pronuncians: In eo tamen eidem non subscribimus, quod licet Dominium à Deo cum jure naturali proditum concedat, initio tamen Gentium nationumq, humanam necessitatem ductionem exposulasse, quemadmodum postea, negatum eat, ita ut Dominium ex jure Gentium primario, h. e. jure naturali, ortum quidem habeat; sed ex secundario, de quo nunc agimus, ductionem sortiatur.

§. 18. Enimvero constitutum mihi e-
 quidem in presenti non est, cum id nec præ-
 sens institutum requirat, divisionem domi-
 niorum ex jure naturæ prolixè derivare,
 cum id aliis abunde jam sit præstitum, ex
 Theologis B. Danhavvero (u); ex JCtis B. u) *Colleg. Dda*
Strauchio (x), quibus addenda eximia B *Bowlo-* *cal. p. 241.*
ri (y) nostri cum contra *de Roy*, tum contra *segg.*
Grotium Philosophia. Id saltem addo: Non *x) Diss. A-*
 posse ab illis solide negari, juris naturalis *cad. de Imp.*
 præceptivi esse bonorum divisionem, qui *Mar. c. 1. §. 5.*
 cunque eius necessitatem in socialitate *segg.*
 humani generis fundatum eunt, id quod *y) In Grot.*
 complures faciunt Moralium Doctores ex *p. II. p. 37.*
 Scholasticis; cum socialitas cum rationa-
 litate coniuncta sit ratio juris naturalis, qua
 id homines ad mutua adstringit officia.
 Quod verò *de Roy* inter actum primum & se-
 cundum seu exercitium domini, quod
discretionem vocat, distinguens, hoc ab ini-
 tio humani generis viguisse negat, cum *lat-*
issimus esset rerum campus, copiosissima rerum
omnium affluentia, exiguus autem hominum na-
merus &; convincitur à *Mose* (z), cum divi-
 sione artium, v. c. in Caino agriculturæ. in
 Abele autè pecuariz, divisionem quoq; bo-
 norū ad istarum artium exercitium necessa-
 riorum, à rerum origine prima deducente.
 Quæ sic vera sunt, ut mire se torquere cog-
 atur in sequentibus, semper confundens

exercitium *discretionis*, qua præceptum, de quo tantum quæritur; & quæ exercitum Gentium interim factò temporis successu, multiplicato scilicet & in civitates diviso humano genere, hanc vel istam contigisse divisionem terrarum, uti non negamus; ita exinde non sequitur, ipsam divisionem bonorum in genere non esse juris naturalis: Juris naturalis præceptivi est, ut bona fide contrahas, etsi te cum hoc aut illo individuo contrahere sit liberi arbitrii.

§. 19. Cum verò & jure civili de rerum divisione constituatur, denuo colligitur, quod supra diximus: Nimirum licet in jure gentium ea quoque contineantur, quæ ratione præcepti in se considerati sunt juris naturalis, exinde tamen non sequi, jus gentium non differre à I. N. uti *Sbarrock*, disputantem vidimus; cum & iure civili & naturali de rerum divisione, & acquirendo ipsarum dominio constituatur, salva utriusque juris differentia. Quatenus itaque hæc lex, de rerum proprietate recte constituenda, refertur ad homines qua sunt rationalia & socialia animalia, pertinet ad *Ius Naturæ*; quatenus autem respicit gentes universas, sibi que invicem eadem obligat, de *Gentium jure* esse dicitur: quatenus denique ex Imperantium voluntate pro usu & conditione Reipublicæ civibus

vibus est præscripta, indeque vim obligandi accipit, *lex civilis* appellatur. In isto spectatur recitudo mortum & honestas vitæ; in illo tranquillitas & utilitas gentium, in hoc denique id quod ex usu est Civitatis.

ARTIC. VI.

De

Consuetudinibus inter Gentes,

An, & quasenus

ad Gentium jus pertineant.

§. I.

IN actibus & commerciis gentium ad consuetudines & mores inter gentes receptos provocari, & provocatum constat. Platæenses qui sponte se Lacedæmoniis dederant, ne interficerentur solliciti, provocarunt ad Græcorum, quos solos populorum moratiorum loco habebant, consuetudinem, *qua qui voluntariam fecerunt deditionem, occidi vetabantur*: 'Ο δὲ νόμος τοῖς

Ἑλλήνων μὴ κτείνεσθαι τούτους ait Thucydides. (2), a) l. 3. Bell. Pelop. f. 102.

Quod non de scripta lege, sed de consuetudine quadam & more legis vim inter Græcas Gentes, quæ sibi solis moratiores consuetudines & leges arrogabant, obtinente, accipi debere, etiam interpres Laurentius

R 3

Valla

- Valla observavit, de *Graciaritu* textum explicans. Polybius (b) immanitatem Mantinensium Achæos, quos sibi praesidio mitti petierant, interficientium, cum illis parcere debuissent, notaturus, τὸτο γὰρ καὶ τοῖς πολέμοις ἔθος ἔσθ', inquit, συγχωρεῖσθαι καὶ τοὺς κεινοὺς καὶ ἀνθρώπων νόμους, quam consuetudinem mox ad τὰ κοινὰ καὶ ἀνθρώπων δόγμα retulit. Hinc
- (c) *Annal.* 3. Tacitus (c) iustitiam vetustissimorum mortalium exprimens, nihil contra morem eos cupisse d) *D. de his qui suis vel alienis jur.* 1. scribit. *Cajus* (d) etiam *Jctus*, *Domino*rum in servos potestatem juris *Gentium* esse probaturus, ad mores & consuetudinem *Gentium* provocat: *Apud omnes*, inquit, *peraque Gentes animadvertere possumus, dominis in servos vira neque potestatem fuisse.* Consentit hodiernus *Curiz stylus.* Ita *Carolus Suecorum Rex* apud *Loecen.* (e) *Danorum* naves *Sueci* hostibus commeatum subventes intercipientes, ad jus & consuetudinem *aliorum regum ac populorum* provocavit. De *Carolo Gustavo Rege* idem *Autor* (f) refert, quod adversus *Danos* anno 1659. bellum gerens, ad pacis leges de quibus *Mediatores* inter se *Hagæ Comitum* convenerant, alligari noluerit, sed *pacem voluerit ex more gentium & libere tractari.* Idem *Princeps* responso *ablegato Angliæ Medovio*, *Danorum* ad in-eundam pacem pro-pensionē explicanti, die 5. Febr. Ann. 1658 dato, *Danicis Commissariis* plena tractandi potestate munitis, quam *securis-*
me tu-

me tutissimè. Consuetudo moratorum gentium
 stylo, veniendi, in loco tractatus commorandi, & pro
 lubitu ducendi licentiam cōcessit. Quæritur g) ^{Sid. Ex-}
 proin, an & quatenus consuetudines inter ^{pos. caus.}
 gentes receptæ easdem obligent, vimque ^{quib. S.}
 iuris atque vinculi habeant? ^{R. M. Succ.}
 C. c. p. 12.

§. 2. Consuetudinem speciem juris
 esse, satis clare ex veteribus Cicero (h) asse- h) 2. de leg.
 rit: *Quadam, inquit, genera juris, jam certâ p. 70.*
consuetudine facta sunt. Unde dicitur consue-
 tudo ius non scriptum vetustate compro-
 batum. *Sine scripto jus venit, quod usus com-*
probavit, ait Iustinianus (i): Probantque re- i) ^{Inst. de}
 centiores de consuetudine, quæ cum ani- ^{lur. N. G.}
 mo inducendi obligationem introducta est ^{et c.}
 & recepta, de quo ex certis & sufficientibus
 iudiciis constare debet. *Consuetudinis enim*
nomine, quod prudenter observavit Bæcle-
rus (k), sape abati per strategema politicum vi- k) P. II. Cōm.
deas Principes, Regesq., cum factis, status sui utili-
tatibus, potentia, lucro accommodatis, exemplo
quidem non carentibus, sed approbatione & vo-
luntate omnium nunquam defensis, pratextum
quarunt. Imo & privatos suis actionibus
 seculi mores & consuetudinem pratextere
 sæpius contingit: Unde Seneca (l): ^{l) Epist. 123.}
Inter cau-
sas malorum nostrorum est, quod vivimus ad exem-
pla, nec ratione componimur, sed consuetudine ab-
ducimur. Quod si pauci facerent, nollemus imitari:
cum plures facere cœperunt quasi honestius sit, quia
frequentius sequimur: & recti apud nos locum te-
nes error, ubi publicus factus est.

§. 3. Cæterum transivisse consuetudines inter gentes receptas in jus gentium, hocque ex illis proin etiam constare, doceri potest. Etsi enim v.c. *admissio Legatorum*, eorundemque *inviolabilis sanctitas* in jure naturali & sociali fundentur, & ab eodem præcipiantur, dantur tamen nonnulla circumstantia, quæ sunt juris tantum consuetudinarii. *Singularis enim ac solennis illa securitas*, uti loquitur celeberrimus *Rachem* *m) de Jure liuc (m)*, qua Legatis etiam delinquentibus, *Gens. §. 104.* vel nimia licentia utentibus, nisi imminens periculum justaque necessitas per modum naturalis defensionis aliud urgeant, apud gentes cavetur, quin gentium tantum jure voluntario, non verò naturali illis debeatur, dubium non est. Naturæ quippe ius qua actus gentium dirigit, illam Legatis securitatem præstari jubet, sine qua finis legationis, h. e. mutuum gentium commercium obtineri nequit, & quoad ea quæ annunciare jussi sunt, etiam hostilia. *Vio-*
n) Hist. l. 2. larunt id sane Galli apud *Polybium*, (n) cum Legatos Romanorum *de Redemptione captivorum missos* necarint.

§ 4. Sed maior est quam gentium jus voluntarium cavet securitas, quàm latius extendit, in illo etiam casu eandem Legatis præstans, quo secundum jus naturæ pœna vel ultio per mittitur. Gentium sane juri atq; recepto inter gentes mori potius, quam naturali

licet à Pœnis Romanorum Legatis, Carthaginensium Legatis fidem gétium jure debitam servare, intactamq. dimittere maluit.

§. 5. Ita quancumque naturali jure, quâdo vis illata arcetur, vel res suas ab alio captas quis suis it. manibus injectis repetitum, solennis belli denunciatio non credatur necessaria (x); quo tamen jure belligerandi mos ad socialitatem humani generis reduceretur, ferocia bellandi coërceretur, nec ferarum more in armis tantum jus esset, aut cum furore coniuncta vindictæ cupiditas, & aliorum damno sibi consulendi sæva libido ad arma statim mortales raperet. Clarigatio, & quæ ad illam pertinet solennis belli indictio, fuit recepta estque inter gentes non olim solum, sed & hodie, seu pura ille sit, seu conditionata; hæc licet illa sit frequentior. Exëplum solennis eiusmodi denuntiationis specialiter ita dictæ Dania dedit an. 1657. emissio simul scripto sub titulo *Juris Fœdalis armata Dania*, quo bellum Regi ac regno Sueciæ à Rege & regno Daniæ denunciabatur. Ex gentium Historia antiqua hoc deduxit dissertatio *Bœcleriana de Manifestis & Clarigatione*. Esse verò hanc gentium consuetudinem cum mutua quadam obligatione introductam, & sic juris vinculi que cuiusdam rationem habere, inde constat, quod eius neglectum ægre ferant, & pro facta sibi iniuria interpretari

x) *Grœg. I.B.*
P. III. 3. 6. ad.
Loccen. Hi-
stor. Suec. I.
8. p. 567.

tari soleant; ceu patet exemplo Cæsarianorum, Gustavum Adolphum Sueciæ Regem ob hostilem Germaniæ invasionem, ceu sine ulla indictione factam, olim accusantium. De Turcarum Sultano Muhamete autor est *Leonclavius* (y), quod in Inal-oglio y) *Hist. Mu-Turcomanorum & Nomadum Principe* *fulm. l. 2. p. 383.* moris huius omissionem ægre tulerit: quod, inquit literis ad eundem datis, nulla iusta legitimaq, de causa, nullo nobis indicto bello, regnum nostrum ingressus es &c. in eo sane quam longissime recedis ab illorum moribus & institutis, qui Musulmannos se profitentur.

§. 6. Jure Gentium quoque, recepta ita consuetudine, servi fieri possunt qui ab hostibus capiuntur; jure gentium, inquam, quatenus scilicet reciprocam gentibus non prohibendi invicem certos actus injungit obligationem: quod non male *jus gentium concessivum* dixeris, de quo infra. *Fridericus Hornius* (z) quidem negat servitutem jure gentium esse sancitam, cum qua hoc jure constituuntur, non nisi abrogatis Rebus publicis mutantur, servitutem autem ab Europæi Christianis abrogatam esse sine laesione ullius gentis. Quoties verd juri gentium aliquod scitum invertitur, aliam Rempubliam ladi: quod universa natura juri gentium in relatione & respectu ad alium populum fita sit. Quare cum servitus nullo modo respiciat statum alterius Reipublicæ, injuri gentium eam non esse, non vult dubitare; consuetudine

dine gentium introductum societatem herilem interim affirmans, vera autem falsis miscens. Verum est, quod natura juris gentium in relatione ad alium sita sit populum, sed exinde non sequitur, captos bello solenni jure gentium non fieri servos, cum & ad jura illarum quæ adversus se invicem habent, & sic ad istam relationem, de qua *Hornio* sermo, pertineat, quod gens victrix victæ homines bello captos servos facere queat. Cumque de gentium jure, & quatenus facultatem & jus agendi confert populis, aliosque obligat, ne ei cui sit ista permissio impedimentum morale ponatur; & quatenus quid fieri vel non fieri debeat præcipit, loqui liceat, uti jus naturæ aliud præceptivum, aliud concessivum accurati etiam

a) *Sid. imprimis*

Dn. D. Valent. Albert.

Comp. l. N.

P. l. p. 21.

seq. P. II. p. 31.

Bæcl. Com.

Grot. P. l. p.

147.

b) *de Civit. Augustinus*

Dei l. 19. c.

85.

faciunt Doctores (a): manifestum est, quando servitus bello captorum ad jus gentium concessivum refertur, illam à gente victrice exerceri intermittique, imò & apud suos abrogari posse, ut alia vicina Respublica exinde non lædatur, cum hoc jure gentium non victor populo victo, sed victus positive potius victori obligetur. Unde B.

(b) *Origo*, inquit, *vocabuli servorum in Latina lingua inde creditur ducta, quod hi qui belli iure possent occidi, à victoribus cum servabantur, fiebant servi. Jus naturæ neminem ad servitutem destinat; licetque Aristoteles naturâ dari servos dixerit, de serviendi*

tamen

tamen aptitudine & servili ingenio, non de
eo quod naturæ jus sancit Philosophum
loqui, dudum alii monuerunt. Suo itaq;
jure per victoriam in corpus captivi ac-
quisito usuræ gentes, quos bello ceperunt
servos in usum rei familiaris faciunt, juxta
illud Poëta (c):

c) Horat. E-
pist. ad
Quintil.

*Vendere cum possis captivum, occidere noli,
Serviet utiliter.*

Emolumentum quod è servitio qua publice
qua privatim Turcæ capiunt, explicat *Bu-*
bequius (d); qui etsi *hoc iure belli, eodem auto-* d) *Epist. 3. p.*
re (e), à sua religionis hominibus abstinent, ab m. 161.
omniq; capiti diminutione habent immunes, li- c) p. 162. l. e.
cere tamen sibi eodem adversus alias gen-
tes uti non dubitant, quod & à Christianis
contra Barbaros usurpari solet. Sic enim
Jovius (f) *Caloni*, qui cum electa Turcarū ma- f) *Hist. L. 30.*
nu *Lintium* usque vastabundus in *Austriam* p. m. 443.
Solymani jussu penetraverat, cladem ex-
plicans; nec deerant, inquit, qui cadū satie-
tate aliquos (Turcas) caperent, ut ostentari pos-
sents, & demum sacri belli iure pro servis vende-
rentur. Licet itaque jus servos faciendi
in civitatibus ad illarum consuetudines &
jura civilia certa ratione referri queat; qua
tamen notat facultatem gentis adversus
gentem ex jure belli exortam, qua victori
populo licet victæ gentis homines bello
solenni publico captos pro servis habere
iure

g) *Bæcler. Cam. Gros. P. 11 p. 191.* jure naturæ non prohibente (g), qui ad jus gentium non pertineat, non apparet.

h) *L3. I. B. P. i) de iure Gent. S. 46. seqq. S. 98. seqq.* §. 7. Mittam alias gentium consuetudines, de quibus *Grotius* (h) & *Rachelius* (i) consulendi, cum omnes examinare meum non requirat institutum: De nummo, quem usu inter gentes introductam constat, an peculiare gentium iuris caput constituat, paucis visurus. Nummi necessitatem satis perspicue docuit *Aristoteles* (k), ostendens commercia mortalium, quæ ad gentium Jus pertinent, quibusque societas humana carere nescit, satis commode sine eiusdem usu exerceri non posse. Unde ut non solum inter homines eiusdem civitates commercia promoveret *Rerumpublicarum Rectores*, sed & inter diversas gentes instituta exercerentur, non solum ex vi summi civilis imperii nummi usum inter subditos introduxerunt, sed & his idem

k) Esbic. 3. z. Polit. 6. tanquam κοινὴν μέτρον κομμῶν mensura, uti

l) *L9. Esbic. s. i.* *Philosophus* (l) loquitur, placuit: τὸ νόμισμα γένεσι καὶ συνθήκῃ, ex instituto factus est num-

m) *S. Esbic. s.* mus (m), alibi ait. Imprimis autem eximius est locus *Aristotelis*, qui in opere *Politico* (n)

legitur: ἕνωκότερας γινόμενης τῆς βουθεσίας τῆς ἐισαγεῖσθαι ὅν ἐνδεῖς, ἢ ἐκπιμπῶν ὅν ἐπλεόναζον ἐξ ἀνάγκης ἢ τῆ νομισματικῆ ἐποικίῃ χρησῆσι καὶ ἐν βλάσει τοῦ ἕκαστον ὅψι καὶ ὅσον ἀναγκαίων. διὰ τοῦτο τὰς ἀλλήλας ποιούτων πὺ συνέναντο τοῦτο σφῶν ἀπὸν δίδειναι καὶ λαμβάνειν, κατὰ longinquitatem

κομμῶν

commodum quod hinc (ex permutatione scilicet) capitur, factum esset, importandis rebus quibus egebant, & exportandis quibus abundabant, necessario usus nummi comparatus est. Non enim facile comportantur alio cunctae res, quae sunt natura vitae necessariae. Quae propter permutationes huiusmodi quiddam pepigerunt inter se dare & accipere. Et si verò permutationem simplicem usu nummi antiquiorem non negaverim, antiquiora tamen sunt nummi (o) usurpati, quam simplicis permutationis exempla.

§. 8. Cum itaque nihil sit quod nummus non metiatur, necessitate ita urgente, eius usum hodie ubivis fere gentium recipi placuit, variantibus licet eius speciebus. Nec Galli tantum, aut Germani, Sueci, Dani, Angli, Itali, Poloni, Hispani, varii generis monetas cudunt; sed & Turcarum noti sunt ex Leonclavio (p), qui de variis tam Græcorum, quam Turcorum, Ægyptiorum, Arabum, Syrorumque monetæ generibus egit, Sultanini, Aspri &c. Moscovitarum Copeki ex Oleario (q), item Denga ex Herbersteinio (r): Persarum Abasii, Garew abasii, Chodabenda ex laudato Oleario (s): Tartaros in Chersoneso Taurica monetam cudere, autor est Martinus Broniovius (t). De Ropiu, aliisque monetis Indorum sub imperio Magni Mogolis ex Havvkhino agit Autor Commentarii de vera India (u). Nummi

o) Sid. Gen. 23. 15. 16.

p) Pandolf. Hist. Turc. f. 116. seq.
 q) Temor. l. 3. f. 223.
 r) Gud. Elo 26. Virian. Descript. Russ. p. 97.
 s) l. c. l. 5. f. f. 359.
 t) Tartar. p. m. 296.
 u) p. 141. ad. Baldat de- script. Man. labor. & Coroman- etiam del.

etiam in aliis Indiae regnis usus est: in Siam,

x) *Descrip.* autore *Iodoco Schoutenio* (x): in Olala, docente *Regn. Siam* *Petro Dellavalle* (y): in Carnatica utuntur *Pagodu*, de quibus *Philippus Baldani* (z), qui &

y) *Epist. rō.* quæ ratio sit monetæ in Taprobana, quam *IV. Ep. 6. f.* hodie Zeylon dici volunt, explicat (2). De Si-

z) *Descrip.* nensiu monetis egit *Niehoff* (b), quas & Japo- *Lisor. Indic.* nenses fundere testatur *Varenius* (c). Num- *Malab. &* mos præterea Tartaris qui Persis & Russis *Coroman-* vicini sunt, gratos acceptosque esse, inque *del. P. l. c. 23.*

f. 153. cõmerciis receptos, *Olearius* (d) refert: De cæ- *a. l. c. P. l. c.* teris ita loquitur *Iohann. Boëmus* (e): *49. f. 418.*

b) *Itin. Chi.* indigentibus commutant, sed pro grandi & intole- *mens. p. 120.* rabili usura. De Tartarorum horum mo- *c) Descrip.* neta etiam agunt *Maginus* (f), *Haytho* (g). In *Japon. c. 27.* ea parte Tartariæ quæ Tebet dicitur, pec- *p. 199.* unia loco Coralliorum usum esse, autot *d) l. c. l. c. c.* est *Arnold. Montanus* (h). Ex Africa gentibus *12 f. 727. c.* consenserunt in nummi usum, ut ex *15 f. 732.* *Leone*

e) *Mor. Gër.* *Africano* (i) constat, Barbariæ populi, quo- *l. 2. c. 1.* rum nundinas etiam Nigritæ (k) frequen- *f) Geograph.* tant: Numidæ (l), Ægyptii. Etsi verò *B. II. p. 235.*

g) *Hist. O-* vulgus in Lybiæ interioris, quæ hodie Sarra *rient. c. 1.* dicitur, provinciis plane barbarum ex rapto *h) Ad. Lo-* vivere malit, beluinam ducens vitam, civi- *gat. ad Imp.* lioribus etiam Arabibusque ibi habitanti- *Japon. f. 175.*

i) *Descrip.* bus mercium permutatio receptor sit, scri- *Afric. l. 2.* ptore *Dappero* (m); aureos tamen nummos *k) ibid. p. 69.* apud eos non exulare, cum ex Leone *l) ibid. p. 234.* *Africano* (n) cognoscitur, tum ex illorum com- *236.*

m) *Descrip.* merciis cum Numidis & Nigritis, transi- *Afric. f. 320.* tuque *seq.*

n) *l. c. l. c. p. 17. seq.*

tuque mercatorum ab istis ad hos per illo-
 rum provincias instituto colligitur. Nam
 quod Nigritas attinet, etsi barbarie vicinis
 suis Lybiis, sub quorum olim potestate fue-
 runt, parum cedant, cultiorem tamen non-
 nihil uti agunt qui in urbibus & oppidis
 degunt vitam, ita & aliqua utuntur moneta.
 Aurea illa est, nullis licet insignita figuris,
 in Tombuti regno, ex ejusdem Leonis (o) in-
 dicio, confirmante id nuper Dappero (p), p) l. c. f. 330.
 Princeps vero eius est longe potentissimus,
 cuius imperio complura Nigritarum regna
 parent. Guineensium etiam nummi aurei
 sunt, nulla licet & hi inscriptione insigniti, ceu
 Leonem secutus refert Maginus (q). Uti ve-
 ro iidem in rebus minutionibus emendis
 moneta utuntur ferrea, ita Nigritæ Tom-
 butenses receperunt, Leone (r) auctore, quod
 & apud alios Nigritarum populos, in Be-
 nin, Ansiko, Congo, Makoko, Angola, in-
 ferioris Æthiopiæ regnis (s) est receptum.
 In aliis provinciis alius monetæ loco num-
 mus usurpatur vicarius. In ditionibus Im-
 peratoris Abyssini per universam Africam
 amplissimis, nulla præter peregrinam habetur
 moneta, aurum vero & argentum pondere datur
 & accipitur, ait Zaga Zabo (t). Autor tamen est
 Hieronymus (u) Jesuita, Naire incolas Abyssi-
 norum Principi certum monetæ aureæ
 genus, quod *Miloqueas* appellant, census lo-
 co sal-

S

co sal-
m. 6.

s) *Vid. Dap-
per. l. c. f. 482.
492. 538. 558.
573. 587.*
t) *apud Des-
mian à Goes
de Æthiop.
Mor. p. m.
518.
u) *Descript.
Æthiop. p.**

co solvere quotannis solere. Solet & in Monopotapa, inferioris Æthiopiæ regno, pro aliis mercibus in rerum commutatione

x) *l.c. f. 629. seq.*

aurum reddi teste *Dappero* (x), qualis permutatio quæ beneficio auri fit, in aliis etiam ad Oceanum Barbaricum litis regnis recepta est. In Monoemugi regno confini, loco monete globulos rubeos vitro persimiles usurpari tradit supra laudatus *Maginus* (y).

y) *l.c. p. 199.*

z) *De Insul. Afric. f. 45.*

Nummi videt quid in Madagascar sustineat, legere licet apud *Dapperum* (z). In America denique, ubi Europæarum gentium coloniarum rerum potitæ sedes occuparunt, nummi etiam usum introductum esse satis constat. Et si verò alii ex barbara simplicitate, uti de Hispaniolæ recens detectæ incolis

a) *Ocean.*

Dec. l. l. 1. 2. p. 22.

Petrus Martyr (a) scribit, nudi sine ponderibus, sine mensura, sine pecunia, sine legibus, natura contenti vitam egerint, de futuro minime solliciti; alii verò ex ferina immanitate ab omni commercio abhorrentes ex rapto vivere maluerint, malintque, Anthropophagi, beluinam degentes vitam; quibus tamen humaniora fuere præcordia & commercia placuere, se necessitate adactos senserunt ad eiusmodi quid in commerciis excogitandum, quod omnium rerum pretium in se contineret. Ita testatur de incolis Novi

b) *Americ. f. 15.*

Belgii *Dapperus* (b), quod ad exemplum nonnullarum Africæ Gentium, loco aureorum, argenteorum & cupreorum nummorum,

con.

conchyliis usi fuerint. Datur & fructus
 genus *Cacao* dictum, quod in Hispania nova
 & Guatemala nummi vices gerit, eodem
Autore (c), qui & ex *Iohann. Ardenojo* & *Ioh. c* ff. 260. 314.
Acosta mentionem facit (d) pecuniaz, cuius d) l. c. f. 446.
 apud Brasilianos datur usus. 549.

§. 9. Et si vero omnium per universum
 terrarum orbem moratiorum, complurium
 etiam Barbararum Gentium consensum in
 nummi usum, rei que quæ nummi loco ha-
 beatur in commutatione & commercii,
 sic exhibuerimus, ex eo tamen hæcenus nil
 aliud evincitur, quàm jus civile pluribus
 populis cõmune, vel consuetudo pluribus
 recepta gētibus, quæ tamen qua talis nondū
 jus gentium proprie tale constituit. Non
 enim, ut *Grotii* (e) huc referamus Philoso-
 phiam, *pertinet* cum obligatione quãdam ad
mutuam gentium inter se societatem, sed ad cu-
jusque populi tranquillitatem: unde & ab uno
populo alys inconsultis mutari potest: Quod
 verò ad jus Gentium proprie tale pertinet,
 id etiam gentes sub mutæ obligationis
 vinculo respicit, id quod de nummo per se
 dici non potest. Suo jure utitur summa
 in civitate potestas, quando nummum con-
 stituit, mutat & abrogat, prout domestica id
 urgere videtur necessitas, & utilitas suade-
 re: Cui etiam cuprum, ferrum fabrican-
 dis nummis destinare licet, cum aliz gentes
 aurum, argentumque in hunc usum recepe-

f) *de Rep. 6.* rint. Ut proin merito in *Bodino* (f) notetur, quod jure gentium auri argentique pretium constitutum dixerit, à quo Principi non recedere liceat. Et sicut diversæ gentis leges aliam non obligant civitatem, ita nec moneta peregrinam gentem ut recipiatur obligat, etsi propter commerciorum exercitium, quod inter diversarum Gentium cives intercedit, recipi solet. Nimirum uti summis populorum imperantibus negotiandi licentiam restringere, vel etiam commercia prohibere licet, ne uti *Bodinus* (g)

g) *de Rep. l. 1. c. 7. f. 69. ad Gro. l. B.P. 2.2.19. seq.* loquitur, aut cives rerum invehlarum copia ad luxum abutantur, aut evehlarum inopia premantur; ita quinidem circa nummum peregrinum, si usus Reip. postulaverit, iisdem ex jute Gentium, i. e. ex facultate aliqua quæ ex vi libertatis quam habent gentibus competit, liceat, dubium non est. Et ut de *Africa* & *Americæ* populis, qui vel ob auri, argenticque copiam vel contemtum adhuc merces permutare malunt, taceam; quis *Persas* vel *Indos* læsi juris gentium accusaret, si *Europæorum Thaleros*, vel *Hispanorum Reales*, quos hodie accipiunt, nollent ulterius ex publica autoritate recipere?

§. 10. Caterum cum commercia juris gentium sint, illorumque cura ad liberarum Gentium Rectores etiam pertineat, atque hoc ipso quoque ad eosdem spectet cura nummi, quatenus instrumentum est com-

muta-

mutationum, & commerciorum, non eorum tantum, quæ inter eiusdem Reip. cives intercedunt, sed & quæ vicinarum, aut etiam longe distitarum gentium homines inter se exercent; necessario distingui debere patet inter id quod in nummo est *civile*, & quod *Gentibus* est *commune*: Materia, pondus, forma, valor, mutatio item nummi, ejusque reprobatio & abrogatio, civilis sunt constitutionis, & pertinent ad jura imperantis, qui in nummi constitutione primo suorum, dein exterorum, ob commerciorum necessitatem, habet rationem: Communis autem est *Gentibus* usus rei, in qua vulgaria omnium rerum pretia eminenter continentur. Quemadmodum itaque ad gentium jus etiam commercia inter diversorum populorum homines referuntur, cum & publico nomine inter illos ad invicem hic dentur actiones, & cetera agendi ratio, in communibus naturalis æquitatis, debite humanitatis & beneficentiæ regulis, qua ad Gentium socialitatem pertinent, fundata; ita quando non placet uti permutatione, gentibus apparuit necessarius usus rei, cui reliquarum rerum pretium eminens imponeretur, ad quam dandam vicissimque accipiendam tenerentur, qui cum aliis contrahere atque commercia colere volunt: δὲ τὸ τῷτο (νόμισμα) φέρων, τὸ λαβεῖν, oportet enim nummum afferenti unicuique,

eam rem qua egeat, accipere licere secundum

h) *§. Ethic. o.* Philosophum (h): *Εγγωνις* sponfor hinc num-
 5-
 i) *§. Eth. Ni-*
com. c. 5.

mus elegantissimè ab *Aristot.* (i) appellatur,
 quod fideiustorem agat spondeatque, quod
 ipsius beneficio rem istam, pro qua nostram
 mercem permutare nolumus, quod ea in
 præsenti non egemus, parare nobis liceat,
 ubi illa eguerimus. Ut proinde ad gen-
 tium jus, quatenus scilicet commercia inter
 gentes dirigit, communem hanc mensuram

k) *l. c.*

(*μίσθον* dicitur Philosopho (k) pretii rerum
 in commercium venientium referre non
 dubitem; quàm *νόμισμα* *Aristot.* (l) appel-
 lat, *ὅτι ἡ φύσις, ἀλλὰ νόμος ἐστίν*, licet ejus in
 particulari constitutio, eoque utendi ra-
 tio, secundum mores, uti vidimus, multum

l) *l. c.*

varient. *M. Paulus Venerus* (m) autor est, ma-
 guum Tartarorum Chamum in Cambalu
 monetam è cortice mori arboru confecisse, re-
 gio signo insculpto, cuius solius usus sub
 capitis pœna per regnum illius esset. Exte-
 ros quoque in eodem negociaturos pro au-
 ro & argento, gemmis etiam & margaritis
 tales nummos commutasse; abituros au-
 tem pro iisdem varias inde secum extulisse
 merces.

m) *l. 2. c. 21.*

§. II. Cum veto non omnes gentium
 consuetudines sint jus gentium, nisi ambi-
 guo nominis sono ludere velimus, cum &
 successio primogeniti in Imperio vel Regno
 compluribus sit recepta populis, inductio-
 nem

nem faciente Arnisao (n), quæ tamen gen-^{n) Relect. Po-}
 tium jure primogenitis minime debetur, ^{lib. 2. c. 2.}
 disquirendum jam est, quando consuetudi ^{f. 8 n. 27.}
 nes inter populos receptæ, in gentium jus ^{seqq.}
 transivisse censi debeant. Ad proban-
 dum igitur cõsuetudines inter populos re-
 ceptas in gētium jus abuisse, requiritur 1. pu-
 blica honestas & justitia. In hanc enim quæ
 impingit consuetudo commune gentium
 vinculum, & jus commune esse nequit.
 Rei enim non bona consuetudo est pessima, do-
 ctissimus J. C. tus Wesenbec. (o) ait; eandemq;
 abrogari debere contendit Rachelius (p). Fru-
 stra enim, ut B. Martyr Cyprianus (q) ait, quæ
 ratione vincuntur, consuetudinem opponunt;
 Cum nihil minus sociale, nihil humanæ
 consociationi tam inimicum sit, quàm
 id quod non est honestum, ut proin re-
 Æte dixerit olim apud Ciceronem (r) Panatium, ^{Offic. p. 12}
 nihil utile, quod non idem honestum: nihil idem
 honestum, quod non idem utile sit, negave-
 ritq; nullam pestem majorem vitam hominum in-
 vastasse, quàm eorum opinionem, qui ista distraxe-
 rint. Unde non audiri debet illud gen-
 tium jus, quo crudeliter & turpiter in bel-
 lo facta excusari sæpe contingit; nec sem-
 per admittendum illud Marcelli apud Li-
 vium (s): Quicquid in hostibus feci, jus belli de-
 fendit. Bene Concilium Suefionense: Mala
 consuetudo quæ non minus, quàm perniciofa cor-
 ruptela vitanda est, nisi citius radicitus evellatur, post.
 in privilegiorum jus ab improbis assumitur, & in-
 cipiunt

cipiunt prevaricationes, & varia presumptiones
 celerrime non compressæ, pro legibus venerari, &
 privilegiorum more perpetuo celebrari. Denique
 cum quæ universales sunt, & à moratori-
 bus receptæ consuetudines, ex jure naturali
 procedant, certè eidem conformes sint, à
 nullo quod juris gentium proprie talis effe-
 ctum habet, rationem honesti & justî abesse
 posse rectè assertitur: quicquid sit de permis-

u) l. 3. I. B. P. sione, de qua Grotius (u), & de qua nos infra.
 4. 15.

§. 12. Oportet II. consuetudines, quæ
 in gentium jus abierunt, esse publice Vitales.
 Cognoscitur hoc, etsi per se manifestum ei
 sit, qui non cum Hobbio vult philosophari, ex
 fine huius juris, qui est salus omnium popu-
 lorum & gentium. Constat profecto, præclare

x) l. 2. de LL. ait Cicero (x), ad salutem civium, civitatumq; in-
 columitatem vitamq; omnium quietam, & bea-
 tam conditas esse leges: Ita gentium quoque
 jus quietum, tranquillum, & pacificum om-
 nium gentium statum, cunctorumque ea-
 rundem jurium incolumitatem pro fine
 habet, qui per tales consuetudines, quæ u-
 nius & alterius gentis tantum manifesta ni-
 tuntur æquitate (y), non obtinetur. Nec
 sociale jus gentium liberarum & parium
 consociationem dirigens foret, si non om-
 nium felicitati confuleret. Unde Angli
 moluerunt audire Bernardinum Mendozam
 Hispani Legatum, Oceanum Indicum ab Anglis
 z) Et sic f. m. navigari cõquerentem apud Camdenum (z); imi-
 309.

y) Vidi Beel. in Grot. II. sociale jus gentium liberarum & parium
 p. 116.
 consociationem dirigens foret, si non om-
 nium felicitati confuleret. Unde Angli
 moluerunt audire Bernardinum Mendozam
 Hispani Legatum, Oceanum Indicum ab Anglis
 z) Et sic f. m. navigari cõquerentem apud Camdenum (z); imi-
 quita-

quitatis accusantes Hispanos, à quibus commercio contra jus gentium prohiberentur; & ad melius jus commune, quam quod Romani Pontificis donatione nititur provocantes, cum & sibi liceat commercia in novi orbis regionibus exercere, & colonias, ubi Hispani non incolunt, jure gentium nequaquam violato, deducere, cum præscriptio sine possessione haud valeat.

§ 13. III. Spectanda Necessitas est. Fundamentum enim J. G. est usus exigens consociationis Gentium qua talium, communisque omnium felicitas & incolunitas. Nec hæc necessitas juris hujus consuetudinarii primo omnium aliunde, quam ex ipso contextu rerum publicarum, & ratione socialitatis qua hæc inter Gentes quales intercedit, consociationisque huius sine, æstimanda est: Ut proinde ipsa communi necessitate impellente, gentes, ob humani generis similitudinem, uti Cicero (2) disputat, communi etiam consensu, sine prævio hoc nomine Concilio, quod necessitatis sensus suppleverat, certas consuetudines ad invicem, quæ vim juris haberent, amplexæ fuerint. Deinde quemadmodum in civitatibus legibus scriptis & consuetudine vivitur, in legis supplementum hac veniente, ut ob æquitatis & utilitatis rationem tam manifestam, legislationis omnium supplementum quasi necessarium haberi debeat, uti Bæclerus noster loquitur; & uti bonæ consociatio-

S § ciatio-

ciationis ratio inter cives legibus naturalibus positivas adjici jubet, earum necessitatem omnibus sentientibus; ita gentium quoque consociatio populorumque inter se commercia, actusque eorundem ad invicem, consuetudines quasdam, quæ vim juris haberent, requisiverunt, quibus præmunirentur partim, quæ Lex naturæ Gentibus etiam præcipit, partim indeterminata determinarentur ad talem agendi modum, qui gentium societati, cõmuniq; etiã tranquillitati, quàm maxime foret conveniens. Ita enim edoctæ cum experientia, tum sensu necessitatis communis, ad commune bonum, quod singularum complectitur salutem, perveniri minime posse viderunt gentes, nisi supplementum aliquod fieret, quod melius quàm per consuetudines ab omnibus quibus sana mens est receptas, fieri non potuit. Ita ut hic acciderit, quod de casu simili ita expressit Cicero (b): *Artes innumerabiles reperia sunt docente natura, quàm imitata ratio, res ad vitam necessarias solerter consecuta est.* Nimirum habemus leges naturales infinitas, quas ratio gentium practica imitata, solerter ea quæ ad omnium salutem pertinent excogitavit. *Autorn libri ad Herenn: (c) hac de re hæc est Philosophia: Consuetudine jus est, quod aus leviter à natura tractum aluit, et majus fecit usus: aut si quid eorum, quæ ante diximus, ab natura profectum, majus factum propter consue-*

b) t. de LL.
161.

c) l. i. p. 32.

consuetudinem videmus. Ita non ea tantum, quæ Legatis jure naturali debetur, sed amplior gentibus placuit incolumitas: Ita nummus plerasque inter gentes, etiam complures barbaras consuetudine est receptus: Ita in majorem promissorum & patrum fidem obfides dare & accipere visum fuit iisdem, non sine mutua hoc nomine inter eas intercedente obligatione.

§. 14. *Vetustate* IV. comprobari debere consuetudines quas ad gentium jus referunt, Ciceronis (d) locus insinuat: *Consuetudinis jus esse putatur id, quod voluntate omnium sine lege vetustas comprobarit.* In ea autem jura sunt quaedam ipsa jam certa propter vetustatem. Auctori quoque ad Herennium (e) jus consuetudine id dicitur, quod in morem vetustas vulgi approbatione perduxit. Consentit Hierocles (f): *Τὸ μὲν ἐν ἀγραφῇ πρὸς βέλτεται νόμος, καὶ δὲ ἐπιγραφόμενος νομοδίττω τῶν ἄλλων χρωμένων ἀπάντων ἐναρτέσθην, consuetudo lex est non scripta, oprimi legislatoris inscriptum nomen habens, videlicet utentium omnium comprobationem, quæ temporis tractum requirit. Prioribus verbis negaverat, ea qua heri tantum, vel nudius tertius in civitatem recepta sunt, vel patria, vel consuetudines omnino censenda esse. Cum enim ex quo genus humanum in diversos cætus civitatesque dividi incepit, necessitas illarum apparuerit, probabiliter concludere licet, ex illius quoque sensu in certas quoque*

com-

(f) apud Strobaum Ser. 37 f. 230.

eommercium inter gentes publicum concernentes consuetudines populos consensisse; et si primam illarum originem & propaginem, & quo pacto juxta temporum seriem de gente in gentem usu translatae fuerint, nemo facile demonstraverit (g).

(g) *Vid. Rabel. de I.G. §. 87.*

Quod tamen non impedit, quo minus consuetudo in jus abire possit. *Observationem*

(h) *de Coron. inveteratam. inquit Tertullian. (h) si nulla scriptura determinavit, certe consuetudo corroboravit, quae sine dubio de traditione manavit. Quomodo enim usurpari quid potest, si traditum prius non est. Præterea cum consuetudo vivendi palatim mos fiat, ut Lactantius (i) loquitur, sensimque vim juris consequatur, nec nisi longi temporis usu, actuumque frequentia; non heri demum vel nudius tertius enatas consuetudines quæ juris gentium sunt, juris uti socialis, ita sane antiquissimi, sed vetustissimas esse oportet. Numa Romam vi & armis à Romulo conditam, jure, legibus, ac moribus de integro, Livii (k) iudicio, conditurus, juris gentium curam Feacialibus commendavit. Probe enim gnarus erat consultissimus vir, ut in illa quinquam ætate esse poterat omnis divini atq; humani juris, inter tot gentes dissonas sermone moribusque Romam, civitatem bellicosam isto jure Feicali minime carere posse. Unde & apud gentes Romanis vetustiores juris huius communis & consuetudinarii occurrunt vestigia. Ita*

ptura determinavit, certe consuetudo corroboravit, quae sine dubio de traditione manavit. Quomodo enim usurpari quid potest, si traditum prius non est. Præterea cum consuetudo vivendi palatim mos fiat, ut Lactantius (i) loquitur, sensimque vim juris consequatur, nec nisi longi temporis usu, actuumque frequentia; non heri demum vel nudius tertius enatas consuetudines quæ juris gentium sunt, juris uti socialis, ita sane antiquissimi, sed vetustissimas esse oportet. Numa Romam vi & armis à Romulo conditam, jure, legibus, ac moribus de integro, Livii (k) iudicio, conditurus, juris gentium curam Feacialibus commendavit. Probe enim gnarus erat consultissimus vir, ut in illa quinquam ætate esse poterat omnis divini atq; humani juris, inter tot gentes dissonas sermone moribusque Romam, civitatem bellicosam isto jure Feicali minime carere posse. Unde & apud gentes Romanis vetustiores juris huius communis & consuetudinarii occurrunt vestigia. Ita

(i) *l. s. c. 6.*

(k) *l. Hist. R.*

latim mos fiat, ut Lactantius (i) loquitur, sensimque vim juris consequatur, nec nisi longi temporis usu, actuumque frequentia; non heri demum vel nudius tertius enatas consuetudines quæ juris gentium sunt, juris uti socialis, ita sane antiquissimi, sed vetustissimas esse oportet. Numa Romam vi & armis à Romulo conditam, jure, legibus, ac moribus de integro, Livii (k) iudicio, conditurus, juris gentium curam Feacialibus commendavit. Probe enim gnarus erat consultissimus vir, ut in illa quinquam ætate esse poterat omnis divini atq; humani juris, inter tot gentes dissonas sermone moribusque Romam, civitatem bellicosam isto jure Feicali minime carere posse. Unde & apud gentes Romanis vetustiores juris huius communis & consuetudinarii occurrunt vestigia. Ita

Ita

Ita cum ex Gentium jure de acquirenda & amittenda possessione inter gentes judicetur; consuetudo allegandi longævas possessiones, nec interrupras, bonaque fide partas, ceu titulum juris, non demum nuper inter populos incepit, cum in Ebræorum Republ. Theocratica constet (1) Jephthen ¹⁾ *Judic. 11.* pro jure possessionis terrarum ab Ebræis ^{13.} possellarum, contra Ammonitarum regem illas repetentem, ad tracentorum annorum possessionem provocasse. Mos bello victos captosque faciendi servos vetustissimus est, receptusque inter antiquissimas orbis gentes, ceu sacra *Mosis* docet historia. Consuetudinis abducendi obsides, quæ & hodie juris gentium est, exemplum exhibet antiquissima Regum Ebræorum historia (m) ^{m) 2. Reg. 10.} in Joaso, Amasiaz liberis obsides secum ducente. ^{14.} Nummi usum jam Abrahami tempore, ob commerciorum invicem exercendorum necessitatem, gentibus placuisse supra diximus.

§. 15. Consuetudines has *directrices* esse V. oportet *actuum publicorum*, qui gentibus qua gentes sunt ad invicem intercedunt, in bonum, uti supra diximus, omnium commune. Cum enim in hoc natura juris gentium consistat, ut regula sit actuum publicorum inter gentes liberas, easdemque in publicis commerciis ceu jus sociale dirigat, & sic ad *mutuam gentium inter se societatem*

n) *Grot. 2. l. I. Iattem pertineat* (n), necesse quoque est, hanc indolem induisse cōsuetudines quæ in gentium jus transierunt. Diversa quippe uti consociationis ratio est, qua omnes qui homines sumus, qua tales sub divino conjungimur imperio, ab ea qua universum genus humanum in quantum in gentes complures & civitates est divisum, hac divisione non obstante, ad universalem istam societatem colendam connectitur; ita diversum utrinque datur vinculum, quod nexu mutuo & reciproco ad certum genus actionum membra societatis dirigit; ibi scilicet naturæ, hic gentium ius. Quo dato multa quæ vulgo ad ius gentium referuntur, de illo revera nihil participare cognoscuntur, quod & *Grotius* (o) aliique notare non omiserunt.

o) *Lib. P. l. c.*

§. 16. An VI. *universales* quoque esse debeant? merito disquiritur; res enim non caret controversia. Dubium verò esse nequit de universalitate, prout hæc se tenet ex parte æquitatis & utilitatis. Cum enim cōmunè humani generis, gentiumque felicitatem respiciat Gentium jus, æquitas quoque & utilitas, cuius intuitu cōsensu gentium istas consuetudines libere recepit, ex se ad omnes pertineat populos necesse est; licet à non omnibus sit receptum, quod mirum non est, cum & leges naturales à compluribus non observentur populis. Quid olim

olim acciderit circa LL. naturales ab inter-
 gris gentibus neglectas, docuerunt Euse-
 bius (p), Sextus Empiricus (q), quid hodie fiat, p) *Prap. Ec.*
 commemorant Dapperus (r), aliique quibus *ang. l. 1. c. 4.*
 barbaras adire gentes placuit. Ex Jctis *q) Pyrrh.*
 proin Albericus Gentilis (s) sic disputat: Non *Hypocyp. l. 3.*
 necesse est, sic capere verbum omnes, ut de *c. 24. f. m.*
 omnium usu quum dicitur, etiam de omnibus omni- *1) Descrip.*
 no gentibus intelligatur, qua numero innumera, *Afric. & A-*
 regionibus immensum disjuncta, moribus prorsum *2) de l. B. l. 1.*
 discrepantes, linguis variis manerens incognita. *p. 10.*
 sed quod successive placere omnibus visum est, id
 totius orbis decretum & consilium fuisse existi-
 metur. Sed non noto confundi ista dispu-
 tatione, ceu contextu perlufrantem doce-
 bit, jus Naturæ & jus Gentium proprie
 dictum, quod iam à Rachelio (t), recte est no- *t) de l. O. S.*
 ratum; id observo, totius Orbis decretum id *36.*
 quod successive omnibus placuit, dici vix
 posse, nisi omnes eandem retinuerint sen-
 tentiam, simulque foverint gentes, cum re-
 vera sit decretum particulare, quod non si-
 mul ab omnibus probatur populis, sed heri
 placitum hodie relicitur. Quod etiam de
 Scholasticorum Philosophia habendum,
 quibus gentium ius dicitur, quod ex consensu
 populorum, illis omnibus aut fere omnibus com-
 mune est, quos Grotius (u) sequitur. Alibi (x) *u) l. B. P. l. 3.*
 hinc jus Gentium Europæarum, & si qua ad Euro- *s. 14.*
 pæ meliorem cultum accedunt, distinguit à jure gen- *x) l. 3. l. B. c.*
 tium universali. Contra Frideric. Horn. non *4 s. 16.*
 dixerim

*y) de Civit. l. dixerim, inquit, (y) jus gentium Gentium solam
2. c. 2. §. 6. c. moratarum esse, cum omnes etiam barbaros ob-
9. §. 11. p. 429.* fringat: quem alii sequuntur, latitudinem
obiecti huius iuris ad omnes etiam barbaras
gentes extendentes.

§. 17. Nobis ita philosophandum vi-
detur: Nimirum cum consuetudines, quæ
longi temporis usu, actuumque frequentia
probatæ de iure gentium sunt, fundentur in
ipsa gentium socialitate, ex cuius sensu et-
iam easdem ex rationis practicæ dictamine
recipiendas esse agnoverunt moratiores,
atque necessario consequantur illam iuris
gentium partem, quam ex rationibus iuris
naturalis collegerunt populi, quamque æque
sibi observandam esse ex conscientiæ iudi-
ciorum & præcepto crediderunt, atque ipsum
ius naturæ, uti supra diximus in civitate le-
ges strictè dictas certas sequi consuetudi-
nes, quas ob manifestam æquitatis & utili-
tatis rationem pro interpretatione, de-
terminatione, declaratione, & supplemen-
to legum non invito ipso legislatore ha-
beri contingit: *Consuetudo etiam in civili-*

*2) de Coron. bus rebus pro lege suscipitur, cum deficit lex, ait
Molus. c. 3. f. Tertullianus (z): Manifestum est quam late pa-
449.* tent socialitas gentium, & jus naturæ, qua-
tenus illo Gentes ad dirigendos actus publi-
cos utuntur, tam late ut pateant à moratio-
ribus introductæ illæ consuetudines, ne-
cessarium & æquum esse. Ita ut quan-
quam

quam de facto sint particulares, de jure universales esse debeant & mereantur; cum sic sint comparatz, ut licet possint illas negare certæ gentes, non possint tamen non erubescere uti loquitur *Ambrosius* (a).

2) 3. Offic. 14

§. Deniq; VII. Consuetudines has inter Gentes cum *mutua* aliqua *obligatione*, & nexu reciproco oportet esse receptas: Sine hoc enim vinculum juris esse nequeunt. Ast eam ad mutuam gentium pertinent societatem, per eas genti gentem quoque obligari necesse est. Cum verò consuetudines has etiam cum animo inducendi obligationem à gentibus oporteat esse introductas, non immerito quæritur: Unde constet, illas à populis hoc animo esse frequentatas, ut in jus transirent? Missis illis quæ *Moralium Doctores* apud *Dianam* (b) disputant: dicimus id cognosci à *posteriori* inde, quod ad tales cōsuetudines, ceu jus & regulam actuum publicorum gentes provocare, & si quid contra receptum morem patiuntur, de vi & injuria illata queri soleant; approbantibus tales querelas cæteris populis. Fundamentum obligationis est socialitas Gentium, ususque boni publici exigens, qui eiusmodi consuetudines gentibus requireere visus fuit. Ipsa verò obligatio quo se habeat pacto, suo explicabitur loco. Denique quo valide & actu gentes cæteræ, quæ consuetudines quas

b) *Resol. moral. r. l. 6. f. m.*
131.

T

major

major pars constituit non observant, obligari queant, opera danda est, ut in illarum perveniant notitiam, ita ut ad agendum illas læsi juris gentium reas, sufficiat probari, in notitiam populi consuetudinem pervenisse, eamque non sine aliorum injuria rejici potuisse.

§. 18. Tales equidem oportet esse consuetudines, quæ in Gentium jus transiisse dici debent: Quæ verò ratione in jus abierint, paucis etiam explicandum est. Non incongrue loquuntur, qui *non alio modo consuetudines in partem juris gentium venisse, quam in partem juris civilis veniunt*, philosophantur (c). Nimirum cum instituto inter se

c) Bæcler.

Comm. II p.

16. Gros.

J.B. I. 1. 14.

Rachel. de

I.G. §. 29.

commercio Gentes, in quas mortales ceu distinctos humani generis cœtus coaluerunt, diversas status socialis necessitates nonnulla, quorum evidens foret æquitas & communis utilitas, desiderare experirentur, ex sensu hujus necessitatis incepterunt certos actus inter se frequentare populi, altero initium faciente, altero æquitatis & utilitatis ad se quoq; redundâtis intuitu, sine tamē tum obligatione, pari modo respondente.

§. Synopf. I. Descendit hinc, inquit Dn. Textor (d), à ratione naturali jus gentium mediante gentium exercitio;

§. c. 1. n. 11.

cui plerumq; diversus status & conditio humana visa, (adde & gentium) causam procatolicam dederunt. Hæc cum conformia essent cæterarum gentium genio, illarumque ad invicem

cent

cem habitudini responderent, iisdem hoc quoque nomine placuerunt: Ut proin non male jus gentium consuetudinarium per imitationem incepisse dici queat, modo humano generi admodum familiari, ceu notat *Aristoteles* (c). Accessit actuum repetitio & frequentia, ex utilitatis partim percepta, partim necessitatis denuo rediuntis sensu instituta, quæ in morem & consuetudinem tandem abiit. Habet quippe & hic suo modo locum, quod de consuetudine, eo licet significatu qui huic non pertinet, ita pronūciat *Hippodamus* (f) apud *Stobæum* (g): f) *l. de Rep. Ta' êδη κ' ἐπιτηδευματὰ πλεονεξίας κ' κρηχυτῆ τῶν ψυχῶν, οὐσίωσιν κ' ἀποριεύσας διέ τῆς συνῆξε* g) *Serm. 42. f. 249.*

resyins, consuetudines & studia animum formant, & quasi cereum fingunt, naturali habitu ob assiduam actionem imbutum. Approbata hæc fuit tractu temporis, longoque nec interrupto, cui factum non fuit contradicium, usu.

§. 19. Mutuam verò quod attinet obligationem, & quod gentes ad actus publicos ad invicem dirigendos has consuetudines etiam tetulerint, cum illa non sit facta conventionione expressa, tacitam intercesse necesse est, per consensum tacitum in illas ceu jus & regulam futuram factum. Verus autem hic est consensus, inquit *Lorca* (h), & voluntarium ac liberum consensus, quod tacite approbatur.

T 2

Con- 29 de LL. membr. 2.

Consentiens nimirum gens in factum alterius, aut eiusdem modum agendi observans, ex æqualitate juris idem faciendi facultatem ab ea sibi concedi debere credit; ad quam & concedendā teneri se altera rationem sanam secuta probe intellexit: Sic enim Sapientissimus Magister (i): Πάρτα σου

i) *Matth. 12.* ΔΙΑΝΤΑ ἴνα ποιήσῃ ἡμῖν ὅτι ἀνθρώποι, ἔτω κὶ ὑμῖν ποιήσῃ ἀλλοῖς; *omnia quaecunq; volueritis, ut faciant vobis homines, sic & vos facite illis:*

Hanc proinde cum permetteret, quam permissionem ipsum tacitum consensum esse docet Lorca (k), quia scilicet scit quod agitur, & non reprimis, sed fieri patitur permittens; uti non fuit contradictum prima vice, ita cum hoc nomine, tum ob imitationis exemplum, præsumens eadem rursus istius gentis cum qua agit consensum, & hæc vicissim illius, quem alteram sibi ex quâdam obligatione ob ante factam permissionem debere credit, per eiusmodi actuum frequentiam, longo usu nō absque tali mutæ obligationis opinione inveteratam, recipitur iste modus agendi cum eadem obligatione ceu regula publice agendi. *Cum usu & consuetudine paulatim illa obligatio inducatur, non aperte nec uno momento promulgetur, sed sensim sine sensu invalescat, & quasi gliscat; primus certitudinis qua de illa obligatione cepta est quamprimum haberi poterit, videtur quadem præsumptione*

priore iuri. At ubi gentes suum consensum eviden-
 tiori indicio, & forte factis testantur, plene certi
 sumus, obligationem inter illas plene inductam
 esse, ait *Rachelus* (l). Testanturque de suo con-
 sensu etiam provocazione ad tales consue-
 tudines facta, id non facturæ, nisi eas mutui
 vinculi juris vim habere inter populos cre-
 derent. Et quanquam risu haud raro exce-
 pta, vel non magni æstimata ejusmodi fue-
 rit provocatio, accidit tamen sæpe, ut muta-
 ta rerum facie, tam superbi juris humani
 contemtores ad eandem anchoram, contra
 calamitatum ingruentium procellas, se re-
 ciperent, ubi suis artibus se tractari sense-
 runt, atque illud *Phadri* (m) regei audiverunt: *Sua quisq; exempla debet æquo animo pati;*
ita ut simili jure multati fuerint, ut vulpes à
ciconia,

l) de Iure
 Gens. S. 37.

m) Fab. 26.

§. 20. Cæterum quantus temporum
 tractus, quotque ut ex usu populorum gen-
 tium jus introductum dici queat, actus sint
 necessarii, & JCros & Moraliū Doctores
 disputare videas; Breviter dico: Uti lex
 vim suam legalem nõ exerit nisi promulga-
 ta, ita nec consuetudo inter gentes pro
 jure, quod nexu reciproco liget populos &
 civitates, haberi potest, nisi & eius vis obli-
 gatrix certo innotuerit. Hoc verò cum non
 haberi possit nisi vel ex certis indiciis, vel
 ex coniecturis; si indicia sunt certa & ex-
 pressa, uti notant consensum quoque gen-

tium in consuetudinem, uti vim juris habeat expressum; ita si vel una tantum vice populi actum aliquem exercuerunt, dubium non est, quin sufficiat etiam unicus ille actus ad jus aliquod inter gentes introducendum. Sin verò iste consensus non nisi ex coniecturis peti debet, unicus actus inter gentes singulas sufficere non videtur, cum ne ad probabilem cōiecturam satis sit, quæ certius ex actuum frequentatione concipitur. Ex quo sequitur numerum actuum

ad introductionem juris gentium inter populos liberos necessarium Mathematicè certò definiri nec posse, nec debere. Non potest: Quia mentes hominum sunt mobi-

n) l. 16. c. 13.

les, ἐπειδὴ, ut loquitur Polyb (1) πολλὰ κίς μὲν αἰ τοῖς τὸ χεῖρον ἦν πραγμάτων ῥοπαὶ καὶ περὶ αἰσῆς ἀλλοιοῦσι τὰς περὶ αἰσῆς ἀνθρώπων, πολλὰ κίς δὲ αἰ τοῖς τὸ βέλτιον, quandoquidem negotiorum mutationes in desertius & res adversæ voluntates consiliaq; hominum solent mutare: sæpe etiam mutationes facta in melius. Nihil etiam incertius, quàm ex numero actuum præcise, cuius per se nulla efficacia, in rebus mere voluntariis aliquid velle definire & cognoscere, Non etiam debet: quia ex principiis moralibus, non Mathematicis de jure pronuntiandum, nec spectandum quid per accidens fiat.

§. 21. Non^o equidem fuit unquam *Concilium Gentium universale* institutum ad jus

jus gentium voluntarium introducendum, sed nec talis conventus hoc nomine fuit necessario instituendus, quem in communi necessitate, publica que utilitate fundatus consensus præsumtus supplevit, & supple-re potuit. Ubi enim coram cum alio agere non possumus in aliquo negotio eius requiritur consensus, præsumere prudenter licet, illum si necessitas ita tulerit, tanquam virum bonum, æqui & commodi communis studiosum, in ea consensurum esse, quæ honesta, necessaria, sibi que & publice futura esse utilia cognoverit. In defectu enim signorum expressorum aliud ostendit præsumitur, quemque, velle commodum suum promoveri, quia id maxime est secundum naturam quam præsumptiones communiter sequi solent, ait Dn. Pufendorff. (o). Sique talis actus fuerit frequentatus, in eundem quoque, neutro contradicente, utrinque fuisse consensum præbitum naturaliter colligitur, unde tandem in consuetudinem transit.

o) Elem. l. v.
l. i. def. 14. §.

§. 22. Illustrabit hæcenus discussa clarissimus J. G. articulus de pignoratione inter diversas gentes, quæ vulgo *jus repressaliarum* dici solet; quo summa in civitate potestas subditis suis, quibus ab alienæ civitatis hominibus damnum datum est, ubi requirentibus jus denegatum, vel inique protractum fuit, aut corpora aut res subditorum eius qui jus quod debet non reddit, capere

- permittit; quod non quidem natura introdu-
 p) *I.B.P.III.* *ctum sed moribus passim receptum esse, Grotius (p)*
 2.2.5. *Zouchaus (q)* aliique notant. Nec hoc I. im-
 q) *Iur. Fe-* pingit in publicam iustitiam, vel adver-
cial. P. II. f. tur juri naturali. Etsi enim Justinianus (r)
 6 n. 7. *r) NoBell.* nullam omnino pro alio pignorationem fieri de-
 52. c. 1. *berere sanciat, quod non habeat rationem, alium*
 q) *Tit. 19.* *etiam Burgundionum (s) improbet, si quis pro*
 2. 3. *eo, cum quo causam habere se putat, alium pigno-*
ravit cum quo causam nullā habet, & caballos aut
boves tulerit, aut mancipium rapuerit: Quod &
 t) *Leg. Lon-* Rothari (t) regi placuit apud Longobardos;
gobardic. l. & in *Constitutionibus Neapolitanis (u)* Friderico
 2. 111. 21. l. 3. Imp. de pignoratione tamen inter privatos,
 4. eiusdemque civitatis cives, qui aliis reme-
 u) *l. I. Tit. 8.* diis juris uti possunt, privatoque ausu su-
 l. i. scepta textus loqui manifestum videtur.
 Alia est ratio repressaliarum inter gentium
 liberarum cives, qui membra sunt & partes
 Reipublicæ, & proinde pro rata ad eiusdem
 debita solvenda tenentur. Cum itaque ci-
 vitas læsis alterius gentis civibus debitum
 jus inique denegans, culpæ suorum subdi-
 torum fiat particeps, sicut & civitatis, ita
 quoque privatorum qui civitatem consti-
 tuunt bonis manus iuste iniici potest: Uti
 enim iuste toti genti omnibusque ci-
 vibus bellum denuntiari potest, uti for-
 mulæ id docent solennes, *Grotio (x)* et-
 iam adductæ; ita non plus iniquitatis ap-
 pareret, si erga omnes quoque indicuntur re-
 pressa-

x) *l. c. §. 2.*

pressalia. Et quicquid hic iniqui committi videtur, cum ab illis qui non debent exigitur, recidit in Rempublicam peccantem, quæ ne innocens subditus pati cogatur iniuriam, amissa propter civitatem de suo refundere tenetur, iniqua hoc omisso in civem futura. Verbo: Denegata vel dilata justitia, debitum privati fit debitum civitatis, pro quo cum singulorum bona velut in subsidium sint obligata, uti ipsæ obligantur personæ, hoc ipso adversus illa etiam repressaliæ indulgeri possunt. Addantur

J Cci *Mynsingerus* (γ), *Albericus Gentilius* (z) γ) *Obfero.*

§. 23. Est II. hoc uti *Grotius* (a) loquitur, *inter jura illa quæ Iustinianus ait usurexigente, & humanis necessitatibus à gentibus humanis constituta.* Utilitas communis est, securitati & tranquillæ bonorum possessioni ubique consulens. Occurritur enim hoc medio rapiendi libidini, ne genti gentem quovis modo impune offendere liceat. *Necessitas* autem, ut *Grotius* (b) rursus loquitur, *expressit, quod alioqui magna daretur injuriæ faciendæ licentia, cum bona imperantium sepe non tam facile possint in manus venire, quam privatorum, qui plures sunt.* Unde nec ad statum generis humani & gentium ad invicem naturalem & ordinarium, sed ad subsidiarium; cum vim quandam inferat, bellique specimen præbeat, referri debet hæc pignoriatio,

Cenr. 6. Obf.

1.

2) l. B. 1. 2.

l. c. §. 2.

b) l. c.

§. 24. Comprobatur prætera III. *Verustate*. - Repressaliarum quidem usum novitia consuetudine receptum esse *Barroius* voluit, sed notatur à *Mynsingero* (c) à vetustissimis LL. Romanis radicem sumfisse

d) *l.c.*

d) *in l. 2. §.*

Errat leg. ff. de orig. jur.

e) *lliad. l. 11.*

p. m. 406.

apud eundè tradit *Zafius* (d). Verù antiquius est *ἐνεχυρισμῶ* exemplum, justumne an iniustum sit jam non disquiro, quod extat apud *Homerum* (e), quo vetustius historia

gentium profana suppeditare non potest, quando Nestor sua antiqua facinora commemorans, obabigeatum quidè ab Elidenfibus commissum, non tamen *ob ereptos patri equos*, uti *Grotius* (f) affirmat, sed ob *βοηλασίην*

abactionem boum, se ῥύσια pignora ἀβεβήσσει,
παντῆκόνη βοῶν ἀγέλης, τόσα πάντα δίων,
τόσα σὺν συμβόσια, τόσ' αἰπόλια πάτερ αἰγῶν
ἵππυς &c.

Quinquaginta boum armenta, totidem greges ovium,

Tot suum greges, tot greges amplios captarum Equas &c.

gloriatur. Dicitur *ῥύσι' ἐλαυνόμεν* Poëtæ quod idem est, ut *Budeus* (g) explicat, ac *ῥύσιαζων, τὰ ἐνεχυρα λαμβάνων*. Nescio tamen

g) *Var. ῥύσιον.*

annon antiquius ex sacris annalibus mihi huc referre liceat factum Ebrzorum, aurea & argentea Ægyptiorum vasa secum, cum

h) *Exod. 11.*

2c. 12. 35.

inde exirent, auferentium (h); quod exemplum juris Repressaliarum sub regimine Theocratico exerciti non incongrue dixeris.

ris. Quod si verò alicui aliquid differentie inter factum Ebræorum, aliaque pignorationis inter gentes receptæ exempla intercedere visum fuerit, cogitet, annon ad circumstantias id referri queat, quas ob regiminis diversitate etiam variare mirum non est.

§. 25. Pertinet etiam IV. ad actus qui inter gentes quales intercedunt hæc consuetudo, *dirigita*, cum quodam effectu juris eisdem ad id quod debetur obtinendum, postquam jus fuit denegatum, ne ubi disceptatione non uti licuerit, sed vi opus fuerit, statim armis belloque solenni omnia committantur: Ut valeat illud apud Livium (i): *Iustum bellum quibus necessarium, & i) l. 9. c. 1. pia arma, quibus nulla nisi in armis spes relinquitur.* Unde Dani ann. 1602. Camdeno (k) *au- k) p. IV. p. 242.* tore, per suos in Britanniam Legatos de piratis Anglis questi & obtestati sunt: quamvis piratica insolentia bello flagrante comprimere non posset, supplicii tamen asperitate coercendam esse, alioquin *ad injurias & damna resarcienda arrestationes permittendas: quia regum imprimis interfit, ne subditi quid detrimenti capiant.*

§. 26. Communem insuper V. Gentibus hanc consuetudinem esse Grotius (l) *no- l) l. c. m. 2.* tavit: *Receptum, inquit, hunc morem, ut pro debito imperantium teneantur res & actus subditorum, non tantum apparet ex bellis plenis, quæ populi populo inferunt, vel etiam ubi ad eam belli plenitudinem nondum est ventum,*
sed

sed tamen violenta quadam juri executione i. e. bello imperfecto opus est, videns idem usurpationem. Extantque Græcorum, Romanorum, Carthaginensium, Sabinorum aliorumque exempla. In LL. *W. sigothorum* (m) ita sancitur: si ad unam conventionem iudex rationem querelantis implere distulerit, tunc ille iudex de cuius territorio est ille qui petit, de rebus iudicis illius ad quem direxit epistolam, in quibuscumque locis reperiri potuerit, tantum usurpet, quantum res illa esse dinoscitur, de qua petitur querelam intulerit: quod eidem petitori possidendum nihilominus dabit. Quam rem ita possideat, ut conservatis aliis rebus, de solis frugibus usum & expensas obtineat: Ex quo dubium non est, exercuisse Gothos pignorationis jus etiam adversus alios populos. Quanquam vero hodie non apud moratiores tantum populos, sed & apud Barbaros, Indos (n) &c. eius usus sit, placuit tamen sæpe gentibus, cum vim quandam, quæ animos facile exacerbare possit, contineat, eius libertatem communi alias gentium jure permissam expresso pacto coercere. Ita enim in *Inducis Suecæ Polonicæ* (o). Nulla repressalia aut arresta tam terra quam mari ratione cuiuscumque injuria, nisi iustitia pluribus vicibus repetita non administratur, admittantur. Superiori seculo anno 96. fœdere inter Gallos & Belgas fœderatos iæto, de quo *Thuan* (p). & *Meyeran* (q) cautum fuit, ne repressaliarum litera, in posterum concedantur, sed

n) *V. Hulsi Navigat. in Ind. Or. An. 1595. p. 35. Petr. de la Valle Isin. s. IV. f. 146. Balda. de fer. Malabar. & Coromand. f. 208. B) art. 18. p) l. 116. f. 680. q) l. 18. f. 990.*

sed jus aquabile inter partes dicatur, viaq; juri ordinaria quaq; sumum repetat.

§. 27. Denique obligatio gentis adversus gentem, quæ quoad hoc juris caput populos constringit, positive concedit læsis facultatem sibi inuicem; juri adversus lædentem, debitumque præfracte non reddentem, consulendi, ita ut cæteris paribus talis pignoriatio pro honesto remedio juris, non verò pro latrocinio, deprædatione, vel piratica habeatur, aliòve malo titulo apud alios populos jure traduci queat.

§. 28. Num verò eiusmodi consuetudines quæ in gentium jus transierunt, mutari rursus queant, ut de isto jure esse desinant, clarissima disceptant ingenia. *Frideric. Hornius* (r) *perpetuitas*, inquit, *juri gentium, & obligatio omnes stringens inducens observantiam, vel penam, fixum aliquid & mansurum postulat.* Unde cum indubitatum existimat, posse mutuo dissensu iterum solvi, quod solo consensu colligatum erat; negat ea quæ sunt juris gentium à consensu populorum præsumto derivari posse. *Hugo* vero *Grotius* (s) alibi loquitur de *retore jure gentium*, quod hodie quoad jus captivitatis extra bellum, & postliminii, non inter Christianos tantum, sed & apud plerosq; *Mahometistas* evanuisse ait: Alibi (t) mentionem facit *recentioris juris gentium inter Europæos populos introducti*; quod cæteris paribus antiquo juri gentium derogare aliis dicitur.

Nos

Nos equidem omnimodo probandam cen-
 a) *ap. 3. ob. f.* semus Hieroclis (u) Philosophiam, qui dicitur,
 inquit, ἡ τῶν νόμων τῆς πατρίδος, quorsum
 refert, τὰ ἐν τοῖς νόμοις ἀριστώτατα, καθάπερ
 πρὸς τοῦς θεοῖς δευτέρως συντασσῆναι, oportet leges pa-
 triæ & consuetudines legibus vetustiores, tanquam
 alteros Deos observare, nec innovare προχρῆν.
 quod etiam de consuetudinibus, quæ inter
 gentes in vim juris mutui abierunt, dicere
 licebit. Absolute tamen uti non repugnat
 ex prudentiæ legislatoriæ præceptio leges
 immutare, salute publica, quæ suprema
 lex est, ita requirente: Ego, inquit Livius Va-
 l) *34. c. 6.* lerus Tribunus plebis apud Livium (x),
 rerum Romanarum scriptorem clarissi-
 mum, pro abrogatione L. Oppiæ contra Ca-
 tonem disserens, *ex his legibus, quæ non in tem-
 pus aliquod, sed perpetua utilitatis causa in æter-
 num lata sunt, nullam abrogari debere fateor, nisi
 quam aut usus coarguit, aut status aliquis Res-
 publica inutilem fecit; ita nec in populorum
 civitate repugnat, uti tacito consensu gen-
 tium consuetudo in vim legis invaluit,
 quem Hierocles (y) optimum hoc nomine ap-
 pellavit legislatorem, eodem sensum rursus
 eandem tolli.*

y) *l. c.*

§. 19. Nimirum quæ usu longi tem-
 poris, actuumque frequentia tacita con-
 ventione vim legum acceperunt gentium
 consuetudines, vel ad æquitatem, commu-
 nemque utilitatem proxime & necessario
 genti-

gentibus facere visæ sunt, vel creduntur id
facere gradu remotiori. Unde cum fun-
damentum & ratio immutabilitatis sit ne-
cessitas, sequitur diversam rationem immu-
tabilitatis dari, data diversa ratione ne-
cessitatis, sic ut non sit æque dicendum im-
mutabile, quod non dici potest æque esse
necessarium.

§. 30. Mutatio denique hæc fieri tunc
censenda est, quando gentes non contradi-
cendo in illam consentire videntur, alio-
rumque secutz populorum exemplum,
consuetudines quondam in mutuo gentium
commercio receptas negligere incipiunt,
quas tandem sensim hoc modo evanescere
necesse est. Grotiana interim exemplum hoc
quod diximus non probant solum; sed nec
si inter Christianos bellum geritur solenne,
jus captivitatis ad servitutem præscam, & jus
venditionis, sed ad pretium redemptionis
tantum postulandum, extendere licet; ita
ut cum Mansfeldius post prælium ad Quin-
tini fanum anno 1557. commissum, captivus
passim à milite, qui eos minime cognoscebat, vilis
pretio emtus, eorundem postea cognitorum redem-
tionem grandi pecunia aestimasset, turpissimum id
vocaverit Thuanus (2) mercimonium, quod ceu
severe & crudelius ab eo factum, quam ex
jure gentium licet, plerique
damnare.

2) l. 19. Hist.
f. 381.

ARTIC.

ARTIC. VII.

De

Pactis Gentium,

An

*ad Jus Gentium referri
debeant.*

§. 1.

AD Originem J.G. explicandam etiam
Aea pertinent, quæ de Pactis gentium
disputantur: Consensus enim gentiū in jus
consuetudinis, quod nexu reciproco liget,
sine tacita conventionione, si nō datur expres-
sa, intelligi non potest, cum nudus consen-
sus factum duntaxat, consuetudinemque
probet, mutuam vero obligationem per se
non inducat. Sic vero loquimur de pactis
ut notant actum paciscendi, h.e. pactionem,
& referuntur ad J. G. *causam efficientem*: di-
cuntur tamen pacta etiam id, de quo gentes
inter se convenerunt, & pertinent ad *mate-
riam ex qua* gentium jus dicitur constitui.

§. 2, Ut itaque qua ratione gentium
jus pactis populorum liberorum introdu-
ctum dici queat explicetur, constat ex su-
perioribus, quædam J.G. capita esse, si ma-
teriam & fundamentum illorum spectes na-
turalia

turalia & in se necessaria, etsi qua gentium
 jus constituunt, modo etiam positivo obli-
 gent, uti naturalia præcepta in civitate
 constat etiã modo civili obligare; quãdam
 autem non quidẽ naturalia, usu tamen exi-
 gente, & urgẽtibus humanis necessitatibus,
 quod socialitas gentium ita requirere vide-
 batur, constituta. Illa etsi gentes natura-
 liter ante omne pactum obligare recte cen-
 seantur, qua tamen ad gentium h. e. huma-
 num jus referuntur, modo quoque huma-
 no, & quidem gentibus accommodato, po-
 pulos qua tales obligent necesse est. Hæc
 vero quod attinet, vix aliter, salva libertate
 & paritate gentium, in vim juris cum mu-
 tua obligatione abire potuerunt, quam pa-
 ctione sive expressa, sive tacita.

Cum enim uti Rachel (a). loquitur una resp. in alteram, aut de I. G. si una libera gens in alteram nihil auctorita-

tu habeat, neq; altera alteri sit obnoxia, nedum ut plures libera gentes ac Republica uni cuiquam subsint, sed singula suam habeant ἀσλονομίαν & ἀσλοκρατοείαν; hinc si quo jure arbitrario inter se sociantur, cui ab omnibus ita sociatis omnino parendum sit, pactis illud constitui necesse est.

Unde Grotius (b), si quid communiter receptum vim pacti inter gentes non habet, jus civile plurium gentium distributum esse ait. Ex veteribus Aristoteles (c) illud caput J. G. ὅ τὰ χτ' ε) i. Pol.

πόλεμον κρατόμενα ἢ κρατύντων ἔ) φασι, quo bello capta sunt capientium. vocat ὁμολογίαν.

V Turca-

Turcarum Imp. Amurathes III. retulit apud *Bizarum* (d) ad jus belli; ex quo *Ossomanici Rerū Pers.* Imperatores, oppida & arces vi atq; armis semel occupatas, nunquam omnino restituerē consueverunt. Νόμον ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀδίδον, legem inter homines sempiternam, h. e. consuetudinem patetō hominum nisam, legis vim habentem, olim *Cyrus* apud *Xenophontem* (e) appellavit.

e) *Cyropad.*
l. 7. f. 198.
f) 2. de leg.
n. 36. n. 13.
g) ff. de Pact.
l. 1. §. 2.

§. 2. Pactum *Cicero* (f) esse dicit, quod inter aliquos convenit. *Vlpianus* (g) hinc pactio, inquit, est duorum pluriumve in idem placitum consensus: hoc est explicante ipso *Jcto conventio*. Reciprocam hæc natura sua dicit actionem, qua huic cum illo, illique cum hoc transigendo convenit; qua conventionē cum alterius jus agendique facultas limitatur, determinatur atque restringitur, alterius quoque jus, agendique facultatem limitari, determinari, atque restringi necesse est; quod nisi fieret, oriretur inter æquales inæqualitas, quæ cum gētium paritate stare nesciret, nec foret in idē placitum consensus parium. Vim etiam promissionis ista conventio habet, & facta ultro citroque promissione absolvitur; mutua proin per illam quoque juris fieri translationem necessum est, ita ut circa res vel actiones invicem præstandas, mutua quadam quæ in data fide fundatur, se invicem respiciant obligatione. *Insunt enim capita*

capita singula unius ejusdemq; conventionis, alia alio per modum cōditionis, quasi expressum foret: hoc ita faciam, si & alter fecerit, quod pactus est, uti loquitur Pufendorf. (h) qui & alibi (i) ^{b) Elem. l. 1. c. 12. §. 12.} quæ de Pacto incongrue ab Hobbio (k) dispu- ^{i) de l. N. G. l. 5. c. 2. 1.} tantur, erudita disquisitione it confutatam. ^{k) de C. 6. 2.}

§. 3. Gentium itaque quod attinet li-
berarum pacta, cum populorum illa urgeat
socialitas, decensque publica tractandi ne-
gotia modus, quem ob communem utilita-
tem, commodioremque agendi rationem,
communem quoque gentibus esse conve-
niens, imo suo modo necessarium est; usu
ita exigente, ratione quadam paciscendi scæ
cum summitati tum paritati convenienti, in
certas quasdam, actus publicos ad invicem
dirigentes consenserunt consuetudines.
Cum vero hæc vel tacite vel expresse fieri
debeat, quali pactionis genere consuetudi-
nes gentium in jus commune abierint, res
meræ coniecturæ est, argumentis quæ u-
trinque adferri solent, tem sic fieri po-
tuisse, tantum probantibus. Uti enim non
repugnat priscis temporibus duas pluresq;
gentes expresso pacto coivisse in certum
agendi modum, qui usu ita exigente ad alios
transiit populos, & pacto tacito ab illis fuit
receptus; sic nec repugnat duas pluresque
ab initio gentes in certas quasdam tacito
pacto consensisse consuetudines, quæ suc-
cessu tēporis simili paciscendi modo cæteris
placue-

placuerunt populis. Cæterum *Fædi* antiquissimi, gentiumq; mutuis cõmerciis cõuvi, hæc res est: de quo cum ex historiarum veterum monumentis non satis certi queamus reddi, prudenti tantum coniecturæ locus relinquitur.

§. 4. Expressa gentium pacta considerari possunt, vel qua gentium jus adhuc introducendum antecedunt, vel qua introductum consequuntur. Priori sensu aperta pactis, qua gentium jus universale probetur constitutum, *vix, Bæclero* (l) iudice, *apparebit.* Sæpius vero licet gentes inter se certa pactione convenire contingat, atque scedere coalescere easdem videamus; nobis tamen istæ libetorum populorum conventiones, jus Gentium, quod sit *proprie nec ab-*

UCom. Gros. P. l. p. 189.

m) Nor. ad usive tale, ut Zieglerus (m) loquitur, constituitur (n) nõ videntur; qui ea qua juris Gentium sunt, & qua pactis populorum constituuntur, cum Mevio (o) distinguere malimus. Autor equidem Elementorum Iuriprudens: Pra-

Gros. 3. l. B. 6. 3 p. 545.

ter morem communes, pro jure etiam inter Gentes habendum esse censet, in quod gentes singula cum singulis inter se consentiunt, utpote per pacta, conventiones & fœdera. Verum enimvero et si quod pacto expresso inter paucas duasque receptum est gentes, procedente postmodum tempore usu comprobatum à pluribus, tacito pacto in jus gentium commune abire posse, vel etiam abiisse, jam concessi-

n) Prodrom. Iur. p. 3.

ter Genes. P. 1. p. 3.

o) de Iur. inter Genes. P. 1. p. 3.

cesserimus; in quod tamen gentes singulae cum singulis inter se consentiunt, sicut omnium inter Hispanos atque Batavos constitutum fuit, ut bello captus à captore se suum mensis unius spatio se posset redimere, id gentium jus proprie tale vix dici poterit. Et si enim ejusmodi pactum vim juris inter aliquot gentes, duas scilicet tresve habeat, vinculumque sit, quo nexu mutuo & reciproco ligantur, respectu tamen ceterarum gentium privati potius, quam publici juris rationem habet: At gentium jus non nisi publicum est. Et cum pacta gentium variant, sibi que haud raro repugnent, gentium jus inter populos moratiorum non solum multiplex saepe dari, sed & secum pugnare sequetur. Taceo communi gentium sensui, quando ad gentium jus provocare solent, Zouchianam Philosophiam refragari, quo nunquam pacta populorum particularia, sed jus ad minimum moratioribus gentibus commune intelligere solent: A communi vero & recepta loquendi consuetudine sine ratione satis valida recedere non licet.

§. 5. Disputat Hugo Grotius (p) de jure p) III. I. B. P. Gentium inter Europaos populos introducto; ar. 63. misque in bello venenatis uti contra jus gentium non universale, sed Europeanum, & si qua ad Europa melioris cultum accedunt (q), esse do. q) l. i. c. 4. §. cet. Verum non eadem est ratio pacti inter duas tresve gentes, atque juris gentium

V 3 mora-

moratorum populorum: quod id, in quod
 gentes cultiores atque meliores consen-
 runt, ad omnium populorum confociatio-
 nem & felicitatem faciat, & de jure à barba-
 risticiam observari debeat, cum inter duas
 tresve gentes inita pacta illarum tantum
 commodum primo & per se, non nisi se-
 cundario reliquas gentes respiciant; id vero
 quod est gentium jus proprie tale, æquali-
 ter & per se ad omnes populos pertineat.
 Quanquam, an adductum de intermittendo
 veneni usu in bello exemplum jus gentium
 non universale, sed Europæum, & melio-
 rum populorum probet, merito dubitare
 liceat, cum, ut vetustiora taceam, nostra
 tempora usurpati cum in globis veneno in-
 ficiendis, cum in ignibus artificialibus pesti-
 fero fumo noxiis conficiendis, veneni
 exempla dederint; apparueritque, noluisse
 gentes tacito aliquo pacto suam damnum
 quocumque modo hostibus inferendi liber-
 tatem constringi; semper licet fuerint, qui-
 bus hæc vincendi nocendique ratio ceu
 crudelior displiceret. Nec confitebun-
 tur Hispani, se obsessa à Gallis Neapoli, vi-
 cinos hostium castris puteos & cisternas inficien-
 do, quod accidisse ferunt teste Iovio (r), con-
 tra Gentium jus peccasse, causam illorum
 agente Cardinale Toletio (s); nec subscribit
 Grotio Feldenus (t). Nec novissimo denique
 bello Gallo-Germanico publica autoritate
 ab usu

r) r. 2. *Histor.*
 l. 26. p. 115.
 s) l. 8. *Instr.*
 Sac. c. 45.
 p. m. 1262.
 t) *Nov. in*
Grot. p. 43.

ab usu globorum veneno tinctorum, vel non consueto receptoque modo formato- rum, abstineri placuit, donec inter se bel- ligerantes expresso pacto Argentorati con- venirent (u), de non usurpandis in posterum ejusmodi globis.

u) die 27.
August. 1675
art. 57.

§. 6. Accidit etiam, ut pacto conse- quente nonnunquam gentes ea quæ gen- tium juris jam sunt repetitum atque con- firmatumeant, vel etiam restringant. La- trocinia sane quæ gens in gentem olim ex-ercebat, vero quidem gentium juri, & popu- lorū adversabantur socialitati; verum tum non nisi expresso pacto, & scedere de non offendēdo, à mutuis istis abstineri iniuriis gentibus placuit. Ita licet gentium jus

pacem aternam primo & per se respiciat, præ- cipiaturque, pacti tamen consequentis fuit *foedus illud, Frossardo (x) teste, inter Wallorum Principem & Arragonium initum, sub ejusmodi formulis, ut ex Anglia nullo unquam tempore bel- lum huic inferretur.*

x) l. 3. Hister.
p. m. 203.

Jura quoque Legatis ex gentium jure debita, promisso, pactoque hoc nomine facto confirmata sæpe constat: qui haud raro non mittuntur, nisi prius per præcones impetrata fide publica (y). Hinc salvorum conductuum Diplomata, quibus securitati illorum etiam Legatorum qui Pacis reducendæ ergo coeunt cavetur, tam accurate examinari solent, ne quid desit, uti in *Pacificacione Sueco Polonica, Ann. 1659.*

y) Sid. Pa-
schal. de
Leg. c. 22.

& novissima Neomagensi factum tradunt Acta Publica. Restringi denique sapius ea quæ gentium jure concessa censentur, & ad quæ ab aliis postulanda, si non plenum, certe imperfectum jus habent populi, tam antiqua, quam recentior Gentium historia docet. Ita cum ex Gentium jure liceat per suos fines adversus hostes tendenti exercitui transitum concedere; jus etiam ad transitum istum à vicinis petendum habeant quibus ad justas causas iste est necessarius; illi denique qui inter belligerantes sunt mediis atque quiescunt, æquos se præbere utriusque, queant in permittendo transitu, in committendo præbendo legionibus, in obsessis non sublevar-

2) I. B. III. 17.
3.

dis, uti notat Grotius (2); variis tamen patet talia limitari atque constringi contingit. Formula fœderis inter Antiochum Regem Populumque Romanum initi, cautum fuit apud Polybium (a):

a) Excerpt.
Leg. c. 35.

μηδὲ διῆσαι δὲ βασιλεία Ἀντιόχου καὶ τὸς ἰσοτάτοιμῆνους εἰς τῆς ἀντιόχου χώρας ἐπὶ Ῥωμαίων καὶ τῆς συμμάχων, πολέμιους μηδὲ χορηγεῖν ἀλλοίς μηδὲν Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥωμαίων καὶ τῆς συμμάχων, ἐπὶ Ἀντιόχου, καὶ τῆς ὑπὲρ ἐκείνων ταπεινῆς, ne quos hostes populi Romani Rex per fines regni sui, eorumve qui sub ditione ejus essent, transire sineret, ne committendo, ne qua alia ope juvaret. Idem Romani socij, Antiocho, & in qui sub imperio ejus erunt, præstarent. Et quanquam Elisabetha Angliæ Regina felicissima ex gentium jure navigandi libertatē urgens,

urgens, sibi æque in novum orbem, atque Hispano, navigare licere contenderit cōtra-
 eius Legatum Bernardinum Mendozam, hoc nomine frementē apud Camdenum (b), b) *Elisab.*
 Ann. 1580; hanc tamen navigandi liber-
 tatem restrictam olim fuisse inter Romanos
 & Carthaginienses, docet formula fœderis,
 quam exhibet Polybius (c), qua Roma. c) *Hist. l. 3.*
 ni Pœnis se obstrinxere, quod nollent ultra
 Pulchrum promontorium navigare, extra quam
 si tempestatis aut hostium vi fuerint compulsi.
 Rationem scriptor subjicit: *ἔτι τὸ μὴ βύ-
 λεισαι γινώσκον ἄνθρωποι, μήτε τὸς καὶ τὴν Βουσα-
 λιαν, μήτε τὸς καὶ τὴν μικρὴν Σύρον τόπους· ἀδὴ
 κελῶσιν Ἐμπορία, ἔτι τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, quia
 cognosci ab illis volebant, neq; loca circa Byzacium,
 neq; parvam Syrtim: qua propter solis ubertatem
 vocant Emporia.* Et ut antiqua mittamus,
 incluta Septentrionis Sueciæ & Daniæ Re-
 gna constat Tractu Roschildensi (d) inter se d) *art. 3.*
 constituisse, & mutuo promississe, se nunquam con-
 cessura, ut peregrina quadam classis inimica, cu-
 juscunq; etiam illa fuerit, per fretum Oresundic-
 um aut Balticum, in mare Balticum trans-
 eat: quod Sueci postmodum proposita ar-
 ctioris fœderis formula (e) interpretati sunt, e) *Exhibita
 ne peregrina quadam classis bellica, sub quocunq; Danu Hass-
 demum prætextu id fieri possit, sive navium con- uia d. 24. A-
 ducendarum gratia, sive ad præstanda amicitia & pril. 1638.
 fœderatis auxilia promissa, & qua sunt hujus ge- art. 2.*
 neris alia &c. in mare Balticū ingredi auderet;

V § accessi-

acerrime contranitente Belgii confœderati Oratore Beuningio in aula Hassniensi.

§. 7. Pacta hæc commune populorum jus consequentia non novum inter gentes jus constituere, per ea quæ supra contra *Zoucheum* disputata sunt, etiam probari potest. Et cum privati commodi causa in-eantur sæpius, uti hoc variare solet, ita de-finiti tantum temporis sunt, quo exeunte expirant.

§. 8. Cæterum uti leges positivæ ju-ribus naturalibus aliquid addere non male dicuntur, id quod fit, quando vel ad specia-lem, atque determinatum agendi modum eadem contrahunt; vel ea quæ jure isto indefinita relinquuntur, cõvenienter istius regulis constituunt; vel eadem cum illis præcipiendo, obligatione in super civili illa muniunt: Ita populorum pacta jura inter Gentes cum mutua illarum obligatione ad invicem exercenda, sive Gentium jus con-sequentia, non incongrue huic juri inter certas gentes aliquid superaddere dicitur: Specialem nimirum inter Gentes agendi modum, & determinationem eius quod Gentium jure non est definitum: Explica-tionem etiam illorum quæ J. G. esse dicun-tur; peculiarem denique obligationem, no-vo atque accessorio vinculo Gentes nexu reciproco constringentem.

§. 9. Circa Gentium itaq; jus; non vero
 adversus illud populorum pacta vim suam
 exerunt, & exere possunt. De quo enim
 communi consensu & pacto quodam ta-
 cito inter se convenerunt populi, id ab u-
 no & altero ausu proprio adversus ceteros
 tolli non potest. Eximie *Rachelius* (f): *illa* ^{f) de iur.}
juris Gentium placita, qua nihil habent vitii & ^{Gen. 5. 28.}
iniquitatis, & multo magis qua utilitate Aus
necessitate fuerunt introducta, semere mutari aut
abrogari a quibusdam gentibus nequeunt, pre-
sertim si id cum reliquarum prejudicio sit futu-
rum. Uti nec in aliquo ferendum, ut contra
publicum receptumque loquendi modum
& sensum interpretetur voces, licet signifi-
cent ex instituto. In foedere Blesensi, inter
Gallia Regem & Elisabetham Anglia Regi-
nam ann. 1572. inito, sancitur apud Cam-
den(g): foedus istud illum intellectum habere debe- ^{g) Elisabeth. f.}
re, quem solum verborum vis & proprietates pra se ^{227.}
fert. Aliter tamen sentiendum de illis, quae
 hoc nomine inter se invicem tantum ob-
 servanda populi paciscuntur. Etsi enim
 pactorum, quae plane iniqua sunt ju-
 rique contrariantur naturali, nulla sit obli-
 gatio; illa tamen quod attinet Juris Gen-
 tium capita, quae vel consuetudine, vel
 pacto tacito communi, vim juris obtinue-
 runt, dubium non est, quin expressio hoc
 nomine inito pacto, mutuo consensu gentes,
 quibus ita visum fuerit, obligationem qua
 nexu

nexu alias reciproco continentur, sibi invicem valide remittere possint, modo sine reliquarum id fiat præjudicio. Ita quanquã non solum Gentium jus qua secundum jus naturæ actus Populorum ad invicem dirigit (h), sed & praxis communior interciperi permittat naves, res ad belli usum tantum pertinentes hostibus subministrantes, ita ut visitationem navium suspectarum sibi permissam esse nonnunquam credant Gentes; pacta etiam & fœdera expressè id communiter prohibeant, mercesque *contrabandas* interciperi permittât, ut patet, quo plura & antiquiora mittamus exempla, ex Tract. Pacis inter Anglos & Batavos (i) ann. 1654. Ex Tractatu Commerciorum inter Regem Christianissimum & Civitates Hanseaticas (k) Ann. 1655. Ex fœdere inter Angliam & Galliam (l) eodem anno percussio. Ex Articulis fœderis inter Regem Sueciæ & Electorẽ Brandeburgicũ initi (m) ann. 1656. Ex Tractatu Pacis inter Gallos & Hispanos (n) Ann. 1659. Ex transactione inter Sueciam & Angliam (o) An. 1661. Licuit tamen Anglis & Lusitanis, sine aliorum præjudicio, Ann. 1654. contra communiorem praxin, receptamque inter gentes consuetudinem ita pacisci (p): *Vii populus Reipublice Angliæ, in navibus suis, etiam arma, annonam aliave similia, è portubus & Dominij dictæ Reipublice, aliuq. portubus & Dominij quibuscunq. dummo-*

i) *Tract. Gros. de l. B. P. III. 1.5.*

ii) *art. 7. add. Tract. inter Angl. & Batav. Ann. 1656. a. 2. seqq.*

k) *art. 1. 2.*

l) *art. 15.*

m) *art. 12.*

n) *art. 12.*

o) *art. 11.*

p) *Tract. Pac. Westmonaster. art. 10.*

dummodo immediate ex Portibus Portugallia, ejusve ditiorum ne sint exportata, ad quoscunq; portus & territoria regis Castelle, (qui hostis tum erat Lusitanæ) transvehenda, libere exportare possint; utq; Serenissimus Rex Portugallia, sive subiecti per pignorationes, Repressalias, aut aliam quancunq; causam, dictas naves, bona, aut homines ne impediunt, quo minus ad Portus & territoria dicti Regis Castelle, tuto navigare, ibiq; commercium habere possint: quale commercium etiam Lusitanis fuit concessum. Ita bona quæ bello repete exorto intra fines hostium deprehenduntur, occupari possunt eo jure, quo licet res hostium sibi acquirere. Verum enimvero placuit hic moratoribus gentibus pacto rigorem hujus juris sæpe mitigare. Sic fœdere Pacis inter Hispanos & Anglos an. 1604. cautum est autore Thuano (q) ^{l. 131. f. 1106.} ut si quid inter Principes diffidii interveuerit, quod libertati commercij sit impedimento, moneantur utrinq; negotiatores, ut intra 6 menses suas merces exportent, neq; prius fisci, intercipi, aut damno persona, vel res ipsa affici possint: Quod etiam Tractatu Pacis (r) ^{art. 24.} ad montes Pyrenæos fuit observatum. Biennij spatium negotiatoribus hoc nomine concedit Pacificatio inter Batavos & Lusitanos an. 1651 (s). Fœdere autē inter Regem Christianissimum & Ordines Belgii confœderati (t) ^{art. 10.} sex definire menses visum fuit. ^{art. 13.} Non minus Juris gentium est, imo, si fontem

tem respicias naturalis, ut dampnum maleficio datum refarciatur, ita ut damni denegatam restitutionem atrocissimis bellis sæpe Gentes iverint vindicatum: Aliis tamen haud raro placuit de jure suo cedere, pactoque factam cessionem confirmare, quam dubiam belli aleam experiri.

§. 10. Illustrant vim & efficaciam, quam circa Gentium Jus Pacta populorum exerere diximus, etiam sequentia. Potestas pangendorum fœderum jure Gentium libera quidem est, placuit tamen libertatem limitari coercerique fœdere inter Elisabetham Angliæ Reginam, & Ordines Belgii confœderati inito ann. 1577. ita ut *his nullum fœdus cum quocunq; inire licuerit, nisi illa approbante, & in eodem, si velit, comprehensa;* auctore Camdeno (u): quod etiam fieri placuit fœdere anno 1495. inter Henr. VII. Angliæ Regem & Philippum Burgundiæ Ducem icto, (x) ut *in omni confœderatione cum aliis principibus observaretur reservatio, si voluerint:* quod & hodie moris esse constat ex fœdere inter Anglos & Ordines Belgii uniti ann. 1654. facto. (y) Ita cum ratio ferendi auxilii Gentium iure determinata non sit, libeto populorum pacto definiti solet, cum quo ordine alter alterius defensionem in se suscipere, tum quantum mutuum auxilium esse debeat. Jus detractionis exercetur in eos qui bona sua è nostra Re-

u) *Elisab. f. no. 269.*

x) *art. 7.*

y) *art. 15.*

publica

publica in aliam transferunt, ex potestate quam habet imperans in bona subditorum Reipublicæ causa; & sic pertinet ad iura summi civilis imperii, quatenus hoc vim suam in subditos exerit sine respectu ad alios populos; pacto tamen inter Ordines Belgii confœderati & Electorem Brandenburgicum an. 1655. placuit (z) utriusque Statu subditos durante fœdere à censu emigrationis eximere. Simile Pactum extat inter Galliam & Angliam circa ius Albinagii (a) ann. 1655. initum; item Galliam inter & Belgium confœderatum (b), ann. 1662. quo utriusque gentis homines in alterius populi ditione morientes, ab eius obligatione excipere visum fuit. Pertinent huc pacta circa velorum demissionem, quam coram navibus bellicis Regis Christianissimi exhibere promiserunt Civitates Hanseaticæ ann. 1653. (c) ad quam & (d) Hollandi vi pacti ann. 1656. cum Daniæ Rege inici, coram Regia arce Croneburg ad angustias freti Danici exstructa obligantur: quamq; & coram omnibus navibus & navigiis Britanniciæ Regis, in omnibus maribus à Capo finis terra usque ad Staten Land in Norvegia se facturos novissima pacificatione 1674. (e) declararunt: Pacta etiam circa abrogationem consuetudinis inveteratæ, uti cum in aliquibus Angliæ & Gallie portibus mos quidam nulla lege nixus obsineret, ut singuli tributum

z) art. 19.

*

a) *Tract. sed. inter Angl. & Gall. art. 12.*

b) *Tract. sed. inter Gall. & Belg. Confœd. art. 22.*

c) *Tract. Cœmerc. inter Reg. Gall. & Cœsit. Hanseat. art. 7.*

d) art. 8.

e) art. 4.

butum quoddam pro ingressu & egressu suo solve-
rent, inter Regem Christianissimum & Ang-
liæ Protectorem Cromwellum ann. 1655.
convenit (f), ne in posterum dictum tributum exi-
geretur. Et quæ alix sunt conventiones cir-
ca controversias, quas Gentium ius non de-
finit.

f) *Tractat.
cit. art. 8.*

§. 11. Pacto etiam deciduntur quæ
sunt *juris Gentium dubii atq; controversi*, quale
est ius transeundi cum exercitu per alterius
terras & maria; cum constet transitum ceu
ex gentium iure debitum fuisse postulatum,
& ceu ex dicto iure minime debitum fuisse
negatum. Gustavus Adolphus Suecorum
Rex Pomerani Principis Legatis, transitum
deprecantibus anno 1630. respondit apud

g) *Bell. Sue-
co Germ.
Vol. I. f. 41.*

Chemnitz (g): *Innoxium transitum apud omnes
gentes semper fuisse liberum: eiusve denegatio-
nem, divino humanog; jure, justissimam belli cau-
sam haberi.* Certum vero etiam est, con-
cessum petenti transitum ab eo contra
quem fuit concessus, usque eo ægre fuisse
latum sæpius, ut hostilem concedentis ani-
mum inde collegerit; uti constat ipsos
Suecos anno 1655. inter causas belli Polonici

h) *M. msf.
Succ. contra
Polon. ap.
Londorp.
s. 7 f. 1001.*

justificas allegasse (h) Botio & Crockovio
à Polonis contra se permisos transitus.
Placet itaque sæpe Gentibus rem contro-
versam certo pacto definire, quo vel de non
permittenda alteri transeundi per sua ma-
ria, freta & terras facultate mutuam dant
fidem,

fidem, uti supra vidimus; vel sibi jus per alterius terras transeundi expresse reservant.

Ita fœdere Regiomontano ann. 1656. (i) E-

i) *Paſſ. Penſ. dal. inter Reg. Suec. & Elect. Brand. art. 7. & 9.*

lector Brandeburgicus liberum per Pruf-

Brand. art. 7. & 9.

fiam tranſitum conceſſit Sueciæ Regi, e-

k) *addit. ad Fœd. Marienb. art. 1.*

jusque hoſtibus denegavit; quod fœdere

l. art. 10.

Marienburgico (k) eodem anno iſto ad al-

m) *Groſ. Comm. Pol. l. 70.*

lias Electoris terras fuit extenſum. Fœde-

te Labiavenſi denique (l) iidem Fœderati de

tranſitu per alterius ditionis terras & provin-

cias, ſi neceſſitas ita poſtulerit, invicem per-

mittendo inter ſe convenerunt. Extra

transactionis ſtatum, uti res eſt juris con-

troversi, ita ſupra ex Bæſlero (m) vidimus, quid gentes ſibi licere credant; Et ſi ſæpe

contingat, parum illas etiam moveri pactis

hoc nomine inter populos diverſos inſitis, aut legibus illorum domeſticis, excipiendo, nullas conſtitutiones aut pacta ita interpretanda venire; ut contra jus Gentium, & in immeritum tertii præjudicium extendantur, uti reſpondit olim Guſtavus Adolphus Suecorum Rex Pomeranis, leges Imperii Romani & pacta cum Polonis inſita ipſi obſcientibus (n): Licet viciffim nonnunquam talia, potentiorum præptimis, inſita pacta alium populum, ne vi tranſire tentet, metu maioris mali deterreant.

n) *Chæſin. l. c. f. 41.*

§. 12. Accidit præterea haud raro, peculiari pacto ſe invicem obſtringere gentes ad ea, ad quæ alias naturali & gentium

X juce

jure tenentur, majoris sc. *affecurationis* ergo:
 ita ut licet sponte etiam alias eadē præstentur,
 pacto tamen etiam confirmantur, uti loquitur
 de fœdere inter Justinian. & Chosroem
 Persam percusso *Agathias Smyrnaeus* (o). In-
 justas esse leges quæ bona naufragorum
 fisco addicunt, ex juris naturalis dictamine
 moratiores concedunt gentes. Factum ta-
 men cum id non raro fuerit notante *Bodi-*
p) l. 1. de Rep. no (p), sapius quoque contra hanc crude-
 litatem, uti eidem dicitur, expresso pacto
 sibi gentes consuluerunt. Patet hoc ex
 fœdere inter Varinundum Legatū Balduini
 Regis Hierosolymitani, & Michaëlem Ve-
 netorū Ducem inito, quod si quis Venetus nau-
 fragium fecisset, aut in Asia Syriaque emporiis
 inestatus diem obiisset, illius bona intacta Veneto
 Magistratui assignari debuerunt, autore *Iusti-*
niano (q). Henric^o VII. Angliæ Rex & Philip-
 pus Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ An.
 1495. fœdere (r), quod vulgo *Burgundicum*
 dicitur, pacti sunt, quod quotiescunq; conti-
 gerit aliquam navem unius partium prædictarum
 cum bonis & Mercandisiis oneratam per fortunam
 tempestatis maris, vel alio casu quocunq; naufra-
 gium facere prope portus, limites & costeras, vel
 in portibus, limitibus & costeris alterius partis,
 quod bona propter hoc non dici confiscata, vel
 pro confiscatis reputari debeant. Pacto (s) in-
 ter Polonos & Status Belgii Confœderati
 idem an. 1654. sancitur, ita ut Dominus por-
 tus

o) Hist. l. 4.
 in fin. f. m.
 339.

p) l. 1. de Rep.
 c. 10. f. 170.
 seq.

q) Hist. Ve-
 ner. l. 2. f. 20.
 r) art. 24.

s) art. 11.

ius obligatus fuerit ad restitutionem bonorum proprietario faciendam, sic tamen ut hic solvere cogeretur *expensas ac pramia, quae illi meruerint, quorum opera & diligentia res & bona recuperata & custodita fuerint*, uti habet Formula Pacis (t) inter Danos & (t) *art. 8.* Anglos An. 1654. percussæ, circa idem negotium. Idem legitur in fœdere (u) inter ^{u)} *art. 6.* Hollandos & Anglos ann. 1656. (x) inter hos ^{x)} *art. 9.* & Suecos (y) Anno. 1661. Inter Danos & (y) *art. 7.* Anglos rursus anno eodem idem conventum fuit (z): Quod & Angliæ R. & Electori ^{z)} *art. 15.* Brandeburgico (a) placuit.

a) *Art. Fœd. inter Reg. Angl. & Elect. Brand. art. 12.*

§. 13. Denique cum illa quæ Gentium jure vel præcipiuntur, vel permittuntur, quæque humanitatis vinculum populis imperat, bono quoque ordine & decenti ratione inter gentes exerceri velint: Ordinata enim est gentium societas; nec statim populus contra Gentium jus egisse dici jure potest, quando non alteri statim pro ratione & modo qui ei placet, in præstandis ex hoc jure debitis respondet, cum & socialitati & æqualitati populorum id repugnet: Pacto hinc ratio istius ordinis agendi definitur. Romanis ultra promontorium Pulchrum navigare non licebat, *εάν μή τῶν χειμῶν ἢ τῶν πολεμίων ἀναγκάσειν. εἰ δὲ τις βία κατενέχθῃ, μή ἐξίστω αὐτῷ μηδὲν ἀγροζέειν, μηδὲ λαμβάνειν μηδὲν, πλὴν ὅσα εἰς πόλιν ἔπιπύων, ἢ εἰς ἰσθμὸν, nisi sempersta-*

in aut hostium vi fuerint compulsi. Si quis vi delatus fuerit emendi aut accipiendi quicumque præter necessaria rescindis navibus, & sacris faciendis, jus ei ne esto. intra quintum diem tamen qui navem applicuerint abeunto, me-

b) 3. hist. c. 22.

c) 3. c. 6.

morante Polybio (b). Gentium jure commercia inter populos quidem libera sunt, quæ Florus (c) ad sædus humani generis, quod sublatu cãmèrciis rumpi scribit, refert; salvo tamen cuiusque jure. Frequentius hinc nihil datur Tractatibus commerciorum, quibus & juribus populorum cum quibus exercentur commercia, horum item & navigationis libertati, illorumque, qui commerciorum istorum gratia alias adeunt gentes, dignitati & securitati cavetur. Pertinet huc sædus inter Pœnos & Romanos, cuius modo ex Polybio fecimus mentionem. Gustavus Sueciæ Rex, quo ad commercia cum Suecis continuanda invitaret Lube-

d) Saxen. l. 9. f. 242.

censes & Dantiscanos, autore Chytræo (d), damna qua Dani advehtibus Sueciæ perentibus merces inferent, se compensaturum, nec per excubitores in mari suos commerciorum & navigationum libertatem impediturum, promisit. Lube-censes etiam, Dantiscanos, eorumq; socios & bona, in toto Suecia regno ab omnibus velligalibus & exactionibus, immunes futuros; libereq; ingredi ac egredi regnum posse, voluit. Facultatem etiam concessit, Holmiæ, Calmaria, Surcopia & Aboæ non modo cum civibus, sed nobilibus etiam & Prælatu certo genere mercium, auro, gemmâ, purpura

nego-

negotiandi, exclusis in his urbibus ceteris peregrinis nationibus à jure commerciorum, ita ut nec merces in regnum invectas certo pretio vendere, aut ibi relinquere cogi debeant. Et quæ alia sunt privilegia, inter quæ etiam immunitas à jure Albinagii, contra quod & alii populi commerciorum gratia apud alias gentes pacto sibi consuluerunt. Fœdere quoque Pyrenæo (e) Regi Christianissimo Ludov. XIV. & Philipp. IV. Hispano placuit rationem boni ordinis circa commerciorum exercitium definiri, ita ut utriusq; partis subditorum commerciorum usus liber sit, modo observent LL. & consuetudines regionis; utriusq; etiam regum subditi Anglorum & Hollandorum privilegia fruantur; idemq; circa pœnam prohibitarum mercium jus habeant; quicquid etiam ex frugibus venditis acquisiverint, exportare queant, nec arrestare eosdem in alterius territorio liceat; subditi etiam Gallicæ in omnibus provinciis amici, excepta Lusitania, negotiaris sit &c. Talia etiam circa alia objecta dantur gentium pacta, quæ tamen proprie Gentium jus non sunt, sed ex facultate quam Gentium jure populi habent peraguntur.

§. 14. Etsi vero apud complures gentes similia vel eadem inveniuntur pacta, at tamen cum obligatio mutua non universalis sit, sed pacifcentes tantum mutuo liget vinculo, gentium jus proprie tale ejusmodi pacta dici nequeunt. Frequens datur

X 3 inter

f) ART. 26.

g) ART. 18.

ANN. 1654.

h) ART. 14.

ANN. 1654.

i) ART. 19.

k) ART. 9.

ANN. 1661.

l) ART. 10. / 9.

ANN. 1661.

inter populos maritimos conventio dere-
cipienda alterius classe intra suum portum,
uti Angli & Batavi ann. 1654. (f) Angli item
& Lusitani (g); Dani & Angli (h); Batavi
& Lusitani, ann. 1661, (i) Angli & Sueci (k);
Angliæ Rex & Elector Brandeburgicus (l);
aliæque inter se pactæ sunt gentes. Ve-
rum cum ad idem, quod Anglis Belgæ ex
vi fœderis debent, Hispano non obligen-
tur, nisi cum eo simili tractatu conven-
rint; uti non jus civile plurium populo-
rum, ita nec similia plurium Gentium pacta
jus Gentium proprie dici possunt.

§. 15. Non tamen negamus fieri posse,
ut, eiusmodi pacta frequentata univerfa-
lem tandem obtineant obligationem, & sic
in Gentium jus abeant. Quando enim in
paciscendo ad aliorum se componunt po-
puli exemplum, frequens ejusdem pacti u-
sus, accedente exinde nata consuetudine,
parit inter gentes opinionem atque præ-
sumtionem, quod eius observantia atque
obligatio, ceu longa & constanti praxi in-
troducæta, semper in publico commercio
præsupponi debeat; ita ut licet olim fue-
rit voluntatis liberæ, nunc tamen sit ne-
cessitatis. Inde est quod gentes etiam ad
aliarum exempla, & ad praxin receptam
provocare soleant, id non facturæ, nisi huic
tacite quandam obligationem, & vim juris
in esse crederent. Lusitanæ Rex fœde-

re anno 1661. cum Ordinibus Belgii confœderati isto (m), provocavit ad exemplum ^{m) art. 2.} *aliarum nationum & gentium*, juxta quod casu quodam certo, se acturum promisit, ceu communem sc. agendi regulam.

§. 16. Cæterum uti non voce tantum, sed ipso etiã facto aliquid exprimi solet, ita licet non verbis, facto tamen pactum ali- quod inter gentes commune expressum dici nil repugnat, uti consensus & voce & factis fieri dicitur: Licet id, si de pacto quod gen- tium jus constituit loqui velimus, I. non de uno, sed frequentato & continuato facto intelligendum esse existimemus; usu enim diuturno inter gentes invalescente, res pro- bari creditur, cum qui *sciens & presens tacet consentire videatur*, Grotii (n) iudicio; unicus n) *I. B. P. 2.* actus vero non satis evidens indicium esse ⁴⁵ judicatur, quod agentis mentem satis per- spicue per omnia semper exprimat. *Neces- sum autem est, bene observante Pufendorfio (o),* ^{o) I. N. G. 3. 6.} *presentem rerum conditionem ita esse compara-* ^{2. ad. Grot.} *tam, ut ex omni parte ad presumendum consen-* ^{de I. B. 2. 4. 3.} *suum velut conspiret, nec ulla occurrat probabilis conjectura, quæ in diversum ducat. Alias enim valde durum foret, ex quovis indicio obligationem alicui impingere. Acceptari dein ab aliis po- pulis, & probari tale factum debet in pu- blico gentium commercio: Nullum quip- pe pactum, nulla conventio, sine partium consensu absolvi potest, cum ex mente*

p) l. 1. §. 2.
fide pacti.

Vlpiani (p) pactum sit duorum, plurimumve in idem placitum consensus. Tertio debet eiusmodi factum occupari circa adus gentium publicos, & concernere illarum commercia quatenus gentes sunt, cum respiciat vinculum quod mutuo nexu & reciproca obligatione gentes & civitates, sive cœtus in quos univèrsum genus humanum dispescitur, continet, ut univèrsi humani generis consociatio salva maneat. Quarto necesse est, ut utilitas ex tali facto exorians communis quoque sit. Non enim prudenter præsumitur, tacite quendam sponte sua consentire in pactum cum altero incundum, ex quo parum utilitatis ad se redundaturum esse videt: Ex negotii potius indolè ab ejusmodi conventionè rectius omnes abhorrere creduntur, cum facilius existimentur homines sibi, malle melius

q) l. 1. de LL.
p. 262.

quam alteri; et si sano Ciceronis (q) iudicio sit necessarium, ut homo nihil se plus, quam alterum diligat. Denique actus istos sic comparatos esse oportet, ut prudenter credi non possit, agentem ita facturum fuisse, nisi idem factum, sive idem officium, ab eo qui cum ei negotium intercedit, vel expectasset, vel se jure expectare posse, existimasset: cum paritas paria efflagitet officia.

§. 17. Hic Gentium consensus factò tantum primo expressus, qui Gentium juri dedit originem, vel dare potuit, uti sine præ-

via

un. fit anorum plurimum
 m. n. s. Terius debet en
 cupari circa actus genui
 concernere illarum commu
 gentes sunt, cum respici
 d. mutuo nexu & recipi
 nes & civitates, sive civi
 versum genus humanum
 met, ut universi humani
 ticio salva maneat. Qu
 utilitas ex tali facto exom
 que sit. Non enim proba
 tacite quendam sponte in
 pactum cum altero inveni
 arum utilitatis ad se referri
 idet: Ex negotii potius in
 odi conventionione rectius
 e creduntur, cum facilia
 omnes sibi malle mesu
 tliano Ciceronis (q) iudici
 ur homo nibila sese plem, qua
 t. Denique actus vitos te
 oportet, ut prudenter crui
 em ita facturum fuisse
 o. sive idem officium ab
 negotium intercedit, vel ex
 are expectare posse, exis
 caritas paria efflagitet offic
 Gentium consensus facti
 expressus, qui Gentium po
 vel dare potuit, uti sine pr

via aperta pactione illum fieri contigit; ita
 pacti taciti argumentum etiam est, cum
 quod alias per voces, literas, nutusque
 solet exprimi, eiusmodi signis, quibus alias
 in commercio hominum pacisci solemus,
 neglectis, tali tantum circumstantia, ipso
 sc. facto, exprimitur, ex quo praviam pa
 ciscendi voluntatem colligere licet, ceu ex
 qua ejusmodi factum unice profluxisse ju
 dicatur; quam proinde etiam ob ipsius
 negotii indolem necessario una subin
 telligere oportet. Complura huius ge
 neris dantur inter gentes Grotio (r) notata. s) I. B. P. M.
 Illustrant etiam dicta signa muta ex consuetu. 24.
 dine aliquid significantia, quæ ex tali tacito
 pacto, quod usu & facto exprimi pla
 cuit, populos obligant. Antiquissima hæc
 esse ex Belli Trojani historia patet, quando
 Antenor ad Græcos cum mandatis belli deponendi
 ire iussus, antequam abiret, ex muris signum
 legatoni ostendisse hostibus dicitur Dilly
 Cretensi (s). De Corinthiis author est Thucydi
 des (t), quod tentaturi, num Athenienses,
 quia cum illorum sociis Coreyrensisibus ad
 manus venerant, rupta fœdera existima
 rent, ἀνὸν κρηπίου, sine caduceo, cuius inter
 belligerantes usus erat, viros aliquos ad
 eosdem ablegarunt. Contra de Spartanis
 tradit Xenophon (u), quod accepta apud
 Leuctra clade, ἰμπύλας κρηπίου ἐπι ἀσπιδῶν,
 caduceatorem miserint, qui de induciis ageret.

s) de Bell.
 Troj. l. 4. p.
 120.
 t) Bell. Pol. l.
 1. f. 12.
 u) Hist.
 Græc. l. 6. f.
 597.

X s Tale

Tale est quod hodie *vela cædida* signa sint pacis præ se ferentium, & inter belligerantes ita haberi soleant, obligentque eadem ratione, qua voce facta pacis petitio. Mauros ab Hispanis in expeditione Tripolitana pacem petentes, in illorum *conspicuum velo albo in terram defixo, quod pacatorum & pacem petentium*

x) *l. 26. f. 798*

y) *l. c.*

z) *Histor. Græc. l. 6. f. 397.*

signum esse Thuanus (x) tradit, venisse idem refert (y). Inter Græcas gentes, ut ex pluribus Xenophontis (z) locis patet, hæc etiam obtinuit consuetudo, ut per præconem corpora interfectorum ad sepulchram poscere, fuerit signum traditæ victoriæ. Tubicinem Suecorum, Danos arcis Warbergensis deditionem facere jubentem, convitiis & jaculis contra fas & morem militia exceptum affirmat

a) *Hist. Suec. l. 7. p. m. 367.*
b) *l. 8. p. 450. seq.*

Loccenius (a). Eodem autore (b), cum Radzivilius Subdelegatus Suecorum ad negotium pacis cum Polonorum Rege Sigismundo in eundem missos, in itinere autem à Cosaccis interceptos, accusasset, quod classico tanquam hostes se testati, errore militum Cosaccorum capti atque abducti fuerint: Cancellarius Suecicus excepit, signum tubæ datū pro classico accipi se mirari; cum eomodo se potius caduceatores, quàm hostes more gentium consueti, professi sunt. In his itaque & similibus quia aliquid obligatorii ex gentium praxi inesse cognoscitur, cum pactum expressum allegari nequit, ad tacitum erit confugiendum.

§. 18. Quod si tamen Historiam gentium cum aliarum, tum ab orbe Europeo, eique

eique vicino, remotiorum & barbararum
 consideraverimus, in quod populi Europæi
 pacto tacito consenserunt, de eo dictas gen-
 tes cum Europæis pacto expresso conve-
 nisse deprehendemus. Latrocinia sane
 gentium naturali jure utique sunt prohi-
 bita, qua tamen jure gentium formaliter
 sunt interdicta, pacto magna ex parte ex-
 presso videtur factum; cum ab eo quod
 istis temporibus gloriæ habebatur, non
 sine tali freno populi sibi temperaverint, &
 temperare incepterint. *Consuetudine enim, uti*
Dio Cassius (c) loquitur, quia tum receptum e-
rat, uti in eos, qui nullo essent fœderi juncti ita
(latrocinii sc. mutuis) statuerent, se nullo
jure gentium, ne id facerent, prohiberi cre-
diderunt. Bello itaque partim, quo supe-
rior inferiorem viribus & opibus tandem
subigebat; partim pacto latrocinii finis
imponi, pacarique genus humanum cœpit.
Cognoscere hoc licet ex illis, quæ de Græciæ
populis, quibus sine pudore latrocinia ista in-
ter se exercebantur, tradit Thucydides (d). d) l. 1. f. 2.
Ita fœdere inter Romanos & Carthaginien-
ses icto, jus prædas agendi limitatur his verbis
apud Polybium (e): Romani ultra Pulchrum pro-
montorium, Massiam & Tarsejum prædas ne fa-
cient. Hodie quoque cum moratiores Gen-
tes, inter quas hoc nomine non peculiare
extat pactum, ejusmodi deprædandi libidi-
nem ex sensu vinculi communis impro-
 bent,

f) *Vid. Alcoran. Alear. 71.*

bent, sibi adversus Tartarorum, Astorum, Indorum, viciniorum etiam Turcarum (f) atrocitiam caverunt pacto, quo ad eximium hoc juris Gentium caput accipiendum & exercendum illos assuefacerent.

§. 19. Idem de aliis juris gentium capitibus, populorumque moratiorum consuetudinibus dici potest, quas commercio cum istis barbaras didicisse gentes, atque discere posse dubium non est. Rigor Turcarum in tractandis aliorum populorum Legatis notus est; à quibus quam barbare tractatus fuerit Baro de Gois, Orator Cæsareus, ann. 1663. *Acta publica* (g) testantur: Moniti tamen hoc nomine, de eodẽ interdum remiserunt. *Busbequius* (h) Ferdinandi I. Imp. Orator ad Portam Ottomannicam, cum nimis arcta à Turcis teneretur custodia, egre ferente Chiauso custode, quod invito se & absente exierat, *quæris ex illo, utrum se pro Oratore habeant Turcæ, an pro captivo?* Illo respondente, *pro Oratore. Si pro captivo, inquit, frustra consuetudine paci adhibeor, quando homini captivi nullum est arbitrium. Sin pro Oratore, ut dicis, cur liber non sum, si Orator sum? cur domo egredi cum voto prohibeor? solent captivi includi, non Oratores. Liberi, ut apud omnes gentes servatur Oratoribus.* Unde Turcicus Budæ Caimacan rationem Cæsareo Legato, Baroni de Gois redditurus, quare eum non ut Legatum haberi decet tractaret, inepte

nega-

g) *Theatr. Europ. Cont. 1. 9. f. 965. 944.*
h) *Epist. 3. p. 248.*

negavit, quod alterius Oratoris charactere gauderet (i). Varia quippe confingere solent, ne ob Legatos, quos sanctos esse probe norunt barbari, quique suos etiam Oratores male tractari ægre ferunt, inique habitos, rei læsi juris gentium audiant. Rustanus Solymanni gener Lasco Ferdin. I. Legato, custodiæ tradito, ab usum juris Legationum objicit apud Iovium (k), quod ludificatus regem regem amicitiam peteret, cum interim impudenter in Pannonia bellum gereretur. Persarum quoque regis Muhammedis Codabendæ Legatus ad Amurathem III. Turc. Imp. pacis gratia missus, quod volebat conditiones à Turcis propositas ratas habere, non amplius, ut Minadous (l) testatur, pro legato, sed pro exploratore habitus, qui expiscari & percontari res Turcarum, quam pacem inter reges firmare malles, in carcerem conjectus est: Quem cum post Turcæ dimittere nollent, nisi à Persis vicissim restitueretur Amarathes Bassa prælio captus, jure indignissima, ut loquitur Minadous (m), huius conditio visa fuit, quod illa contra omnium gentium jus & fas contraq; belli leges qua legatorum incolumitati & securitati imprimis cavent captivus fuisset detentus: Hic vero legitime in bello atq; adeo in ipso prælio in servitutum fuisset redactus. Cætem regii Legati Poloni jussu eiusdem Amurathis III. ann. 1583. factam, quomodo excusatum iverint Barbari, tradit Leonclavius (n). Lusitanorum

i) Theatr. Eur. l. x. f. 944.

k) Hist. l. 39 p. 251.

l) Belli Turcico Persici.

m) l. c. 9.

n) Supplementum Annal. Turc. f. 89.

o) *Hist. Legat. Soc. Ind. Orient. ad Imp. Japon. f. 236.*

ad aulam Japonensem, quæ Jedi est, deputati, cum autore *Arnoldo Montano* (o), à proceribus Imperii, quibus *Toxogunsama* Imperator id negotii dederat, interrogarentur, qui ausi fuissent Japoniam intrare, quibus edicto *Toxogunsama* tam graviter esset interdictum? sed Legatos esse, qui gentium jure liberiforens, responderunt: Licet vero eos ceu suspectos, & mala fide contra tranquillitatem publicam agentes, ad capitis supplicium condemnarint Barbari, tamen gentium juris observantiores erga Legatos Batavorum esse, testatur idem *Montanus*. Sinenses qui *Formosam*, *Sinæ* vicinam insulam, tenent, cum Legatos ad se mitti, quibus cum de pace agerent, ab *Hollandis* postularent, quos se retenturos negabant, modo non illi suos, quos

p) *Vid. A. B. II. Legat. Batav. ad Cham. Sinens. f. 157.*

vivissim vellent mittere, essent retenturi (p), placuit id *Batavis*: Missos vero cum diutius Barbari retinerent, se, ni eosdem dimitterent coram mundo, h. e. omnibus gentibus, de accepta injuria questuros esse denuntiaverunt (q) *Belgæ*; quo facto à *Sinensibus* dimissi sunt.

q) 10. f. 171.

§. 20. Ex his quæ de pactis gentium hactenus adferre visum fuit, sequitur non solum, quod supra jam notatum, non omnia populorum pacta pertinere ad jus gentium; verum etiam patet, non repugnare, jus aliquod commune pacto in Gentium societate consti-

constitui, uti in civitate aliqua sæpius contingit conventione atque pacto cives inter se, vel etiam subditos atque imperantes obligari. Modum vero paciscendi quod attinet, qui juri gentium originem dedisse, & successive quoad nonnulla capita vim mutui vinculi ei tribuisse censeri potest, est is partim tacitus, partim expressus: Ille quoad gentes potissimum Europæas, moratiores, moribusque & institutis non penitus dissimiles; habens se eodem fere modo, quomodo pacto tacito & exinde profecta obligatione mutua, voces quibus in loquendo homines utuntur, sunt signa rerum: Hic quoad gentes potissimum Barbaras, ferociiores, moribusque atque vivendi genere ab aliis plurimum differentes: Ita ut quod in hac quæstione, *an & quomodo jus gentium pacto sit introductum?* alii pacto tacito tribuerunt, id nos partim pacto tacito, partim expresso tribuendum esse existimemus.

§. 21. Patet etiam ex dictis, an pacta populorum ad *materiam ex qua* I. G. referri queant? Nimirum cum conventio, cui populorum voluntas paciscendi tam tacita quam expressa dedit originem, pactum dici debet, manifestum est, quod uti tali voluntati gentium jus suos debet natales, sic id quoque ex pactis populorum, socialiter inter se & cum aliis viventium, illaq;
pro

pro communi omnium vinculo habentium, constare dici possit. Quemadmodum itaq; jus civile privatum secundum *Imp. (r)* & *Vlpian. (s)* collectum est ex preceptis naturalibus, gentium & civilibus; ita & Gentium jus ex legibus partim naturalibus, partim ex pactis populos aut omnes, aut plerosque concernentibus, certe ad omnes ex communi consociationis respectu pertinentibus, constare affirmamus.

§. 22. Bello etiam Gentium jura propagari, & ad ea exercenda populos cogi, coactosque constar, quando Barbarorum victores moratiores in victis delicta contra jus gentium commissa acriter vindicarunt, pacis capitibus nonnunquam juris gentium LL. adjicientes; uti fere juris naturalis vindex Gelo, autore *Plutarcho (t)*, *Carthaginensibus ad Himeram debellatis, pacem componens cum victis, coegit eos inter conditiones pacis hanc quoque adscribere, ἵνα ἔτι τῶν τινῶν αἰχμαλώτων τῶν Κερόνῳ καὶ τῶν Δούρις, ipsos in posterum liberos Saturno nunquam immolaturos. Thraeces Romanis rebelles, cum nullum crudelitatis genus intermitterent, in captivos savientes, Diis suis sanguinem humanum licantes, in osibus capitum bibentes, cuiusq; modi ludibrio fadantes mortem, tam igni, quam fumo, partus quoq; gravidarum extorquentes tormentis, dicuntur *Floro (u)* suis moribus domiti à Romanis; quos Barbaros alias imitari noluit *Appianus (x)*.*

ARTIC.

1) *Inst. de
Inst. & jur.
2) ff. l. 1. §. 2.
de l. & l.*

1) *l. 2. §. 2. ff.
175.*

2) *l. 4. §. 4.
2) de Bell.
Inst. f. 288.*

ARTIC. VIII.

Ad

Gentium voluntas

Ad

Originem huius juris
concurrat.

§. 1.

Cum à juris Gentium Origine positivam populorum voluntatem excludi non posse jam supra monuerimus, quod id gentes qua tales, in suis ad invicem actibus publicis, non ex immediato divino præcepto, quod Juris naturalis est officium, sed mutua humana dirigit obligatione, digna nobis hæc videretur Philosophia, quæ aliquanto distinctius evolvetur.

§. 2.

De Gentium itaq; voluntate, qua in commune mutuumque populi vinculum cum mutuo nexu consentire creduntur ubi disputatur, non nisi 1. Liberas intelligi manifestum est, quæ sub divino imperio, quod solum inter mortales agnoscunt superius, immediate consociantur. Aliorum quippe, quæ subjiciuntur populorum juri, uti vel accessiones, vel partes sunt aliarum civitatum, ita facultate cum aliis

Y

genti-

gentibus per se agendi destitutæ, non suam, sed aliorum tenentur sequi voluntatem. Secreto hinc sibi Galli olim cum Casare de sua, omniumq; salute agendum censuerunt; propterea, quod si enuntiatum esset apud Ariovistum, qui bello eos subegerat, summum

- a) *Inl. Caf. in cruciatum se venturos viderens* (a). Et *Elisabetha Angliæ Regina, Belgis protectionis fœdus ab ea efflagitantibus, secum deliberans, ancum alterius Principis subditis Proseclionis fœdus inire liceret? An etiam illi hoc jure possent, sine Casaris consensu, qui supremus feudi dominus; tandem se salvo honore & integra conscientia, neutrum committere posse censuit apud Camdenum* (b).

b) *Elis. f. m.*
29.

§. 3. Gentes II. quidem omnes, præcipue tamen *Moratiores* hic esse respiciendas, dubium non est, cum ad illarum exempla, & receptam consuetudinem provocare moris sit. Jus enim cum sit dictamen rationis, id quod æquum & justum est dictantis, ab illis potius hoc audiri debet, qui rationem audiunt, quam ab his qui obstrepenti immanitati atque feritati se permittunt, uti id quod rationale est non à phrenetico, sed ab eo cui in corpore sano mens quoque sana data est, expectare licet. Hunnorum gens cum olim omnem feritatis modum excefferit, uti loquitur *Ammian. Marcellin.* (c) non mirum est, fuisse eosdem per indaciam infidos, inconstantes, mobiles, inconsultorum animalium

c) l. 31. 2.

maximum ritu, quod honestum inhonestumve sit,
 penitus ignorantes: flexiloquos & obscuros, nul-
 lius religionis vel superstitionis reverentia ali-
 quando distictas: avari cupidine immensa fla-
 grantes, adeo permutabiles, & irasci faciles, ut
 eodem aliquoties die a sociis nullo irritante saepe de-
 sciscerent, iidemq; propitiarentur nemine leniente.
 Bellorum inter Amurath. III. Turc. Imp.
 & Muhamedem Chodabend. Persarum re-
 gem scriptor eximius, Iohann. Thomas Mina-
 dots, (d) Barbaros, inter quos multum fuit
 versatus, fore cunctos hoc vitio laborare scribit, (d) *Balth. Turc.*
 quod insidiis & fraudibus alios circumvenire *co Persl. 2.*
 studeant, fideiq; minima apud eos ducitur ratio.
 Ut vero furiosus sua nonnunquam habet
 intervalla, furoris impetu sic residente, ut
 mentem recuperasse videatur, ita si qui
 dantur populi, qui vel infirmitatis sua
 conscii, vel cladibus fracti, vel metu armo-
 rum, meliora mentis dictamina, feritate ali-
 quantum remissa, admittunt, socialia quoq;
 & ipsi tum cogitabunt, praesertim ubi vi-
 dent, sua quoque exempla se debere ego *animo*
 pari, uti dicitur in fabula (e). Quorum au- *e) Rhod. d*
 tem feritas est continua, uti, exercitio juris *26. 11.*
 humani nullum tales relinquunt locum,
 nam quando aliis damna inferunt, recte
 coercentur uti ferae, vel homines, maniaci
 correpti furore, uti suo dicitur loco. Per-
 tinet huc illud Caesaris apud Dionem (f) *f) l. 44. c. 1.*
 Οτι εισημα ανθρωπων επιμειρα ηει ουδυνα
 Y x *δραται,*

δύναται, ἀλλ' μὴ τὸ κακῶν σφραγίζηται, καὶ ἂν
 τοι νοσήσῃ, ἀλλ' μὴ τὴν πεισθήκεον ἴασιν λάβῃ·
 συγκύμνη καὶ τὸ λοιπὸν πάντων, ὡσπερ ἐν τοῖς σώμασι,
 cæius hominum consistere aeg, salvi esse nō possunt,
 ubi non mali castigantur : quod pars ægrotæ,
 nisi medicina convenienti sanetur, in reliquis
 etiã omnes morbum diffundat, ut in corporibus
 cernimus.

§. 4. Cæterum in investiganda gen-
 tium voluntate recte jam olim censuit Hægo
 g) l. 2. I. B. P. Grotio (g), voluntatem gentium, & quomã, gentes
 615 π. 4. consenserint, ex solis exemplis evincere non posse;
 quod extant satum multa in utramq, partem. Un-
 de dicimus, hanc Gentium circa J. G. volun-
 tatem considerari posse, vel qua rationabi-
 liter præsumitur, vel qua factò gentium de-
 claratur. Rationabilis conjectura petitur
 exinde, quod gentes sociales quæ rationem
 audiunt, non nisi rationalia & socialia velle
 queant; ita I. N. exigente. Quod enim de
 singulorum consociatione verum est, id
 etiam de Gentium societate recte affirma-
 veris: sc. ut alibi dicta repetamus, societas
 h) 279. nostra ex Seneca (h) dicto, lapidum fornicationis
 simillima est, quæ casura nisi invicem obstarent,
 hoc ipso sustineretur. Nec tanta gentis poten-
 tia, tantaque omnium rerum abundantia
 unquam fuit, quin tali obnoxia fieri, aut
 esse queat casui, quo externa ope indigent.

i) Hægo. Bene Patrocles apud Xenophontem (i): ἐν θυμῷ
 Græc. l. 6. f. δὴν δὲ ἐπιταδὴ χροῦ, ὅτι κλάδου μὴν τὴ ἀζαδῶν. 160
 610.

ἰδιώταις, καὶ πόλει προσήκει, ὅτι ἰσχυροὶ καὶ δαί-
 ῶν· ἵνα ἔχωσιν, καὶ ἀποκτασάτοὶ γίνονται, ὅτι
 κλειὰν ἤβ' ἠπαρημένον, quin hoc quoque cogitan-
 dum est, non solum homines privatos, sed etiam
 respublicas decere, ut quum potentissimi sunt, ali-
 quid sibi comparent, quod ex usu sit: nimirum ut
 habeant, si quando vires amiserint, aliquid, ex iis,
 quae antea labore suo pepererunt, praesidii. Sinen-
 ses equidem qui sibi hoc nomine plus iusto
 placebant, cæteras Gentes, illarumque com-
 mercium ceu sibi non necessarium con-
 temnebant; sed datis acceptisque variis
 eladibus, Tartarorum tandem imperium
 subire coacti sunt, pares futuri hostibus, si
 prælio victi domesticis viribus externa
 addidissent auxilia. Prudentius proin
 Chodabenda Persarum Rex animo bellum
 volvens contra Amurath. III. Turc. Imp. no-
 luit belli altam experiri, nisi prius cum veteri-
 bus amicis, eius finitimi regulis fœderis atq. societate
 instaurasset; apud Bizarum (k). Non mi-
 nus etiam sociales sunt homines, in quan-
 tum integras constituunt gentes vel civi-
 tates, quam qua singuli spectantur, uti qui
 constat ex hominibus rationalibus cœtus
 etiam rationalis est. Sociales itaque cum
 gentes sint & esse debeant etiam qua tales,
 voluntate quoque sociali adversus se invi-
 cem ferantur; & cum hæc socialitas sine
 sociali vinculo consistere non possit, in vin-
 culum quoque sociale consentiant, cetera

Y 3

confen-

Non mi-
 nus etiam sociales sunt homines, in quan-
 tum integras constituunt gentes vel civi-
 tates, quam qua singuli spectantur, uti qui
 constat ex hominibus rationalibus cœtus
 etiam rationalis est. Sociales itaque cum
 gentes sint & esse debeant etiam qua tales,
 voluntate quoque sociali adversus se invi-
 cem ferantur; & cum hæc socialitas sine
 sociali vinculo consistere non possit, in vin-
 culum quoque sociale consentiant, cetera
 308.

consentire velint atque debeant necessitas
si gentium societate, quae J.N. est, velint
salvam. De Hunnis, qui Euthalita olim dicti
sunt, auctor est Procopius *Cesaris Hist.* (k), quod
uti politicam inter se egissent, ita se fecerint
modo, ut caeteri Hunni habitantes, ita quoque
cum vicinis jus suum, cohererent, aequae ac Romani,
ac alii omnes.

k) de Bello
Persic. l. i.
f. 118.

§. 5. Conjecturam hanc, quae gentes
in commune. Rerum publicarum vinculum
consentire prudenter creduntur, augere
communis quae ad omnes inde provenit
utilitas, ex sententia modo explicata. Omnes

l) de doct. div.
p. 118.

enim, ut loquitur *Salvianus* (l), ad affectum atque
appetitum utilitatis suae naturae ipsius magisterio,
atque impulsione ducuntur. Atque Gentium
jus non alium finem, habet, quam commune
omnium gentium bonum, securumque
& tranquillum populorum omnium sta-
tum; illaque gentibus incolat, quae ad se-
curitatem, commerciumque, earum inter se
commodum & expeditum faciunt. Explicare hoc aggressus est feliciter *Rachelinus* (m).

m) de I. G. S.
38. seqq.

Rationalis ergo & socialis quorum populorum
est voluntas, cum commune non privatum
tantum respiciet bonum, à vinculo
quoque communi, cui omnium gentium
innectitur praesens salus, non abhorrebit,
uti quando singulari foedere vel pacto gen-
tes coeunt, in mutuam utilitatem cum nexu
reciproco verbis expressis consentire solent;

sent; uti *Thucyd.* (n) autore, Athenienses & n) *Hist. l. 2*
 Corcyrenses subsidiariam inierunt societatem, *f. 11.*
 ut utriq; forent alteri auxilio, si quis ad-
 versus Corcyram, Athenave aut eorum socios irer.
 Eximius etiam in hac Philosophia expli-
 canda est post *Platonem Cicero*, cum quando
 de Legibus, tum quando de Officiis dispu-
 tat; fundaturque eadem in communi regu-
 la: Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris:
Christo (o) probata, & Gentilibus explicata. *o) Matth. 7.*
 Ex quibus *Cicero* (p), et si quibusdam incredibile *p) l. de LL. p.*
 videatur, necessarium tamen esse dixit, ut nihilo *162.*
 se plus quam alterum diligat. Cui *Hobbianum*
 fas in omnia, vel perversam unius alterius-
 ve Gentis, eiusmodi dicta ceu scholarum
 commentum tidentis, voluntatem oppone-
 re non licet, cum sapius mutata rerum facie
 apparerit, talem a se conditam utrisse po-
 pulum legem, quæ in eandem magis, quam
 in alios recideret, uti loquuntur apud *Thucy-*
didem (q) Corinthii; usurpatum rigorem *q) l. c. f. 10.*
 a se adhibitum gentibus excipientibus, ut
 ostenderetur hostibus; quid alibi peccassent; uti
 Pomeraniæ a Polonis an. 1657. factam vasta-
 tionem, ite defensam *Ioachimus Pastorius* (r), *r) Flor. Pa-*
lon. l. 7. p.

§. 6. Verum equidem est, quod de *606.*
 Peloponnesis olim *Pericles* dixit apud *Thu-*
cydidem (s), de omnibus populis idem dici *s) l. 1. Hist. f.*
 posse: Nimirum quod cum *πᾶσι τοῖς ἄλλοις* *32.*
φοι, ἢ ἂν ὁμοῦλοι, τὸ ἐπ' αὐτῶν ἔργα καὶ ἀνείδη
 in suffragiis dandi sunt omnes æquales, gente
 — I 4 dispa-

diffares, suo quibusq; commodo vacent; tanta saepe numero stimulatione, ut neglecta omni ratione justī acerrime hoc nomine inter se digladiantur. Verum in libidinem hanc digna animadversione invecus Cicero

1) 3. Off. p. 56. ro (1), si inquit, sic erimus affecti, ut propter suam quibusq; emolumentum spoliēt, aut violet alterum, dirumpi necesse est eam, qua maxime est secundum naturam, humani generis societatem, ut si unumquodq; membrum sensum hunc haberet, ut posse putaret se valere, si proximi membri valetudinem ad se traduxisset; debilitari, & interire totum corpus necesse est: sic si unumquibusq; nostrum rapiat ad se commoda aliorum, detrahens, quod cuiq; possit, emolumentum sui gratia: societas hominum, communitasq; evertatur necesse est.

2) ib. p. 57. Quod ne fiat, unum, ut idem (u) loquitur, debet esse omnibus propositum, ut eadem sit utilitas uniuscuiusq; & universorum; τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ἔσονται, τὸ δὲ ἴδιον διαχωρῆται πάλαι, publicam quippe civitates connectit, proprium dissipat, ait Plato

x) l. 9. de Legg. f. 660. 10(x). Id vero ut praesent gentes in commune vinculum, quod nexu mutuo illas continet & obliget, ut consentiant necesse est, quod erit Gentium jus I. N. qua tali contradistinctum. Uti enim civilis societas solis legibus naturalibus non administratur, ita nec gentium societas legibus tantum pure naturalibus in publico civitatum commercio satis commodè dirigitur.

§. 7. Accedit hinc communis omnes
urgens necessitas, cum non admissio, gen-
tium qua talium vinculo, gentium com-
mercium turbari, si non tolli, necesse sit;
hoc itaque cum nolint, illud quoque velle
indubium, imo velint gentes necesse est,
ne pro lubitu cuius grassari, vel inter gen-
tes res novare liceat. Quod enim de aliis
civitatibus earumque rectoribus docuit
Plato (y), id de Gentium societate affirmare y) l. c. f. 366.
licet. Επει τῶν τε εἰσὶν τῆς ἀνθρώπων φύσει ἰσ-
οῦσι, δὲ τὰ μοῖρα γὰρ δέει, πᾶσι λαβεῖν δὴ αὐτῶν εἰς
εὐμῶν ἴδεν αἰ δὲ οὐκ ἔστι ἀσέβητων ἑαυτῶν. Ficinus
ita reddidit: Profecto si quis hominum divina
sortis favore ea natura praeditus esset, ut cognosce-
ret publicum bonum, ad idq. generose & semper in-
tenderet, nullis legibus sibi dominaturus egeret.

§. 8. Rationabilem hanc conjectu-
ram non tollunt odia nonnullarum gen-
tium interneciva, quale inter Christianos
& Turcas, hos item inter & Persas, quos
Turcas magis averfari, magisq. profanos habere
quam Christianos, cordate olim Busbequio (z) z) Epist. 3. p.
190. seq. add. Schöveigg.
Litt. Turc.
l. 2, c. 11
a) Act. Lig.
Soc. Ind. O-
rient. ad
Imp. lap. f. 3

quam Christianos, cordate olim Busbequio (z) z) Epist. 3. p.
confessus est Rustanus: Tartaros & Sinen-
ses intercedit. De Japoniis autor est Arnoldus
Montanm (a), quod licet à Sinensibus descen-
derint, ad ejurandum ex odio erga gentem
confanguineam nomen patrium, mores Si-
nensium moribus penitus contrarios assu-
ferint. Verum uti ejusmodi inimicitiae
non impediunt, quo minus hi populi fa-
rore

tore remisso majoris mali metu, vel fœdete pacis, vel pactis ad certum tempus induciis, amice inter se vivant, & vivere velint, necessitate socialem affectum eliciente; sic non penitus ab usu juris quo illarum communis salus continetur, accedente communi necessitati, ejusque sensui rationis sanæ præcepto, eos abhorrere, nō irrationabiliter cōjicitur. Refert sane *Bizarus* (b), odio inter Turcas & Persas internecivo non obstante, utrumque Principem *longo & difficili bello defatigatum, animos ad pacis consilia flexisse, eaq; de causa utriusq; missas esse legationes;* quas primo Turcæ pacis desiderio, antequam sibi minus gratas pacis condiciones proponi audiverant, omni honore exceperunt.

b) *Histor. Rev. Pers. l. f. 316.*

c) *Histor. l. 4. f. 22.*

Et apud *Agathiam* (c) Mystrani post varia furoris sui erga Romanos edita spectamina, tandem, cum extrema sibi imminere cernerent, proprias vires emensi, quod nec bello pares Romanis fore se ducerent, nec bellum sustinere diutius possent, oratores, licet ante Legatos Romanorum occidissent, miserunt ad hostes precatum, ne se perdere ad internecionem vellet. Simile est quod de Germanis, perperituis Romanorum hostibus, tradit *Zosimus* (d), quos ad extremum periculum à *Juliano* redactos, jamq; de liberis & uxoribus suis sollicitos, ne forte *Cesar* ad illa loca, quibus debebant progressu, totam gentem funditus vastares, legatos de pace colloquuturos, qua constituta, nullum ad-

d) *l. 3. f. 43.*

versum

versus Romanos unquam bellum gerere velent, missis refert.

§. 9. Declaratur præterea hæc Gentium volūtas vel verbis, vel factis, sub quo moraliter etiam veniunt non facta, spectata cum circumstantiis necessariis. Expresse Gentes voluntatem significant nonnunquam verbis, ad id quod juris gentium esse dicitur provocando; vel gentium juri contrariari, receptisq; moratorum populorū moribus aliquid adversari, vel inter eosdem non esse receptum affirmando: Gravissima est ad J. G. provocatio quæ legitur apud Dionys. Halicarnas. (e) facta à Romanis contra Volicos, missis legatis agrum suum & erepta oppida repetentes, quibus Romani ita responderunt: Nos justissimas possessiones ducimus, quas armis victores quasimus: Nec vobis legem istam nos primi constituimus, ἀναρτας πικρῶν ἐλλήνων, ἡ βασιλεὺς ἰδιότῃς ἀντιχρῆμίδες, quum quæset tam Græcos quam Barbaros hac uti sciamus &c. vel etiam expresse altero instante, aut sponte consentiendo; verbis item obiectum læsi juris gentium crimen diluendo, facta benigniori actus alicujus interpretatione, quam qui reus agitur populus cum Gentium jure convenire credit, id quod inter Gentes frequens esse, historiarum docent scriptores: Cosroës Persarum Rex apud Procopium (f), inique contra Gentium jus adversus Romanos commissorum varias

(e) Hist. l. 1.

(f) de Bell. Pers. l. 2. §.

excogitavit excusationes, *sophismatis* & *cavillis*, *fac jus, intervertens*; quod & supra vidimus Turcos facere, quando aliorum populorum Legatos male contra gentium jus tractarunt: Vel etiam à suis, aliisque contra Gentium jus commissa improbando, uti olim apud Appian. (g) Carthaginienſiū Legati suorum perfidiam in toties violandū fœderibus, & postremo legatis quoque, improbarunt, dicentes ad Romanos: *ἐδ' ἄξιον Καρχηδονίοις ὑμᾶς ἀμάρτια ἐν ἀμαρτίᾳ ἐπιγαλῶντας, ταῦτα μὴ μῆδου, non decet vos, qui Pœnorum crudelitatem & iniquitatem insectamini, eadem admittere vitia.* Hannibalem Legatos Romanorum pro Saguntinis venientes in castra non admittentem, *gentium jus sustulisse* Hanno questus est in Senatu Carthaginienſi apud Livium (h).

h) de Bek.
Pœn. 1. 5.

h) Liv.

§. 10. Nonnunquam etiam eadem voluntas in gentium jus consentiens indicatur factis, dum id quod Gentium juris esse dicitur observatur, vel quod eidem contrariari creditur, intermittitur hac ipsa de causa ipso facto; uti de Romanis autor est Livius (i), quod, quanquam Tarquinii Legati proditionem Romæ molientes, *visi fuerint commisisse ut hostium loco essent, jus tamen gentium valuerit* apud eosdem. Scipio præfesto classis Romanæ, in quam tempestate pulsi Legati Pœnorum, post casus contra G. J. Romanorum Legatos inciderant, roganti

i) Liv.

ganti quid eis facere deberet? *ἄν, ἴσθ, ἠμῶν τοῖς*
Καρχυδουλοῖς, nihil tale, inquit, quale Carthagi-
nenses, dimisitque intactos, referente Appia-
no (k). Sic clarigationis ritus non à mora-
 tioribus tantum, sed Barbaris etiam natio-
 nibus exercetur, belloque eadem neglecta
 illato de vi inique illata eadem queruntur
 inti graviter questum scribit *Leonclavius (l)*
 Muhametem Turc. Sultanum de Inalogli
 Turcomanorū Principe, quod *nullo sibi indulto*
belli regnū suum esset ingressus. Angli apud *Pau-*
lum Aemilium (m) cum Rex Regi, inquit,
bellum indicit, mittuntur Feciales, qui propalam
res repetant: ac nisi reddantur, bellum inducunt.
 Quod etiam de jure Repressaliarum verum
 est; sicut id, atque alia quæ populorum
 praxi exprimentur, atque illarum volun-
 tatem significant, ex historiarum monu-
 mentis, Actisque Gentium publicis pro-
 lixius cognoscere licet. Consentire præ-
 terq̃a in Gentium Jus & ille dici potest
 populus, qui ea quæ juris hujus sunt, aut
 illo sunt permitta, parum considerans, hoc
 nomine monitus, convenienti obsequio
 illud postmodum observat. Idem recte
 creduntur facere, qui quæ juri huic adver-
 santur, aperte committere, ceu injustum,
 non sustinent. Persas Georgianis subsidio
 missos vestrum Georgianorum mentitos scribit
Minadon (n), ne si ex habitu qui essent, agnosce-
retur, de raptis induciis accusari possent à Turcis

k) de Bell.
 Pap. r. l. f.
 l) Histor.
 Musulm. p.
 2. f. 333.

m) Rer. Gest.
 Francor. f.
 215.

n) Belli
 Turco. p. f.
 l. 3.

§. 11. Hoc nimirum est quod modo diximus sub facto etiam moraliter contineri non facta, spectata cum debitis circumstantiis. Sicut enim qui sciens & libere
 a) *Orat. I.B.* volens tacet, consentire videtur (n), ita si
 P. II. 4. 5. populus, altero ad gentium jus provocante, tali provocationi cedit, tacetque, in illud consentire utique videtur, idemque agnoscere, nisi valida in contrarium sint rationes aliz.

§. 12. Cum vero contingat, certe contingere possit, ut Gens vel armis, vel viribus suis freta, ea nolit attendere, aliarumque gentium praxi, vel jure Gentium voluntario teneri detrectet; spectandum censemus, annon fuerit tempus, quo sive verbis sive facto legem praxi populorum inductam aliquando observaverit, vel ad eam provocaverit. Tale quippe si occurrit exemplum, utique gentem ligari credimus vinculo, cui lubens se subjecit, ut reliquis populis vitis ab ejusdem nexu se liberare non possit, cum id quod prius erat libertatis, postmodum ob rationem pacti sive expressi sive taciti sit necessitatis. Cum enim Gentium jus ad pacem communem, communitatemque civitatum salutem plurimum faciat, nullas unquam fuisse alicuius populi ejusmodi necessitates, quæ à communi inter gentes jure auxilium petere illum coegerint, dici non poterit. Ipsi etiam Barbari egregie ad illud

Illud, ubi id sibi favere crediderunt, provocare sciverunt. De Bocho autor est *Salustius* (o), quod Syllæ rationem redditurus, o *Boch. l. 1.* quare ob regnum tutandum arma cepisset, *gurb.* istam *Numidia* partem, unde *Iugurtham* expulerat, quamq; à *Mario* vastari pati nequiverat, jure belli suam factam dixerit. *Ariovistus* apud *Cæsarem* (p) Gallias à Germanis vexa *p/l. 1. B. G. A. c. 36.* ri ægrè ferentem, etiam Gentium jure se defendere conatur: *Ius esse belli* dicens, ut, qui vicissent, in quos vicissent, quemadmodum vellent imperare: idem populum Romanum victis non ad alterius præscriptum, sed ad suum arbitrium imperare consuisse. Idem apparuit circa alia Gentium Juris capita, ex quo *Scythas* vicini Reges docuerunt apud *Herodot.* (q) cur sibi non liceret cum illis arma adversus *Persas* jungere. Quam sancte quoque jus Legationis inter *Scythas* & *Persas* fuerit flagrante bello observatum, idem tradit scriptor. Recentiora denique cum Barbaris in *Asia*, *Africa* & *America* passim acta similia enarrant. *Persas*, coram *Turcis* pro libertate, Legati sui ad Gentium jus provocantes, supra ex *Minadoo* audivimus. Neq; minus *Turce* sæpe ad belli jus, jus item viciorie provocarunt; læsi etiam contra fidem publicam & Gentium jus, de armis adversus se injuste sumeis, de proculcata religione fœderum, sacramentorumque fide violata quæsi leguntur.

§. 13. Constans itaque ubi Gentium, moratorum potissimum, circa morem quendam intercessit dissensus vel contradictio, & contraria praxis, licet mos iste in publico commercio ab aliis sit receptus, Gentiū tamen Jus proprie taleis uti nondū constituit, ita nec qui eundem negligunt, cōtra Gentiū Jus agere dici possunt, nisi dissensus iste in Gentiū socialitatem sit manifeste iniquus. Cum enim libertatem suam circa rem quoad dictam socialitatem indifferentem retinere sibi voluerint, non videtur pares sibi jus posse arrogare, nisi id aliunde quæsitum habeant, ad cogendos pares, ut cæterorum mores in praxi publica necessario assumant. Sicut si alii populi exteris mercatoribus interiora suarum terrarum adire permittant, Sinenses tamen atq; Japonenses, quod Batavis hodie non nisi in litore exercendi commercia facultatem concedere velint, uti *Acta Legat. Soc. Ind. Orient.* ad utriusque gentis Principes docent, contra Gentiū jus agere non censi debent. Unde cum Sigismundi Poloniz Regis Legatus, uti ex *Camdeno* refert

de Indic. inter Gens. P. II. p. 236.

Zouchaus (s). jure Gentiū violato, commercia cum Hispani à Regina prohibita, bonas, subdito- rum regis sui in fiscum abrepta esse quæretetur; respondit Elisabetha: Quod tu jus Gentiū prætendū, scire debes, exorto inter reges bello licere uniparti auxilia, vel subsidia ad alteram partem

partem missa interciperere, & providere, ne damni quicquam inde sibi accidat. Videmus utrinque; ad Gentium jus provocari; etsi Hugo Grotius (t) confiteatur, quod ex historiis nihil compere potuerit, ea de re jure voluntario gentium esse constitutum, Praxin vero populorum, & judicia Sapientium licet pro se allegare possint dissentientes, tamen Albericus Gentilius (u), qui secundum Gentium jus hodiernamque praxin; ut alias, ita hanc quoque questionem vult videri decidere; potius favet Polono. Et ut alia mittamus exempla; memorabile est pactum (x); de quo supra etiam egimus; quo anno 1661. Lusitani & Belgii confederati Ordines inter se convenerunt, quod Belgis liceat res non tantum quae in bello nullum habent usum, sed & ad bellum necessariae, v. c. arma, instrumenta bellica, &c. alius adhibere regni, provinciae, & terris orbis, sive amice vivant cum Rege Portugalliae sive non; sic ut nullo modo, neque directe & palam, neque indirecte & occulte illos dictus Rex, ne id faciant, impedire debeat: quod etiam foedere (y) inter Anglos & Lusitanos anno 1654. fuit cautum. Aliis contra Populis aliud visum fuit, quibus placuit, ne ad bellum necessaria hosti subministrantur sub libertatis commerciorum praetextu, ita ut eiusmodi bona, ceu merces prohibitas & contrabandas, quae propter res, quae & in bello, & extra bellum usum habent, in formula Pacti

t) L. 3. l. B. c. 1. §. 3.

u) Advocat. Hist. l. 1. c. 20.

x) Artic. Pac. inter Reg. Portugall. & Belg. Confar. 172.

y) art. 10.

Z definit:

definiri solent, interciperere, fiscoque inferre licuerit, liceatque : Sic apud Romanos legem fuisse tradit Procopius (z), de ferro & aliis in barbaricum solum non transferendis, ita ut Indi & Aethiopes tale quid à Romanis mercari non potuerint, lege omnino prohibente, & constituta deprehensio mortis poena: Salva tamen eadem libertate quoad merces licitas, nisi quod subvectionem ejusmodi rerum ad loca obsessa excipiendam esse censuerint. Ita habet *Tractat. Commerc.* (a) inter Franciæ Regem Christianissimū & Civitates Hanseaticas an. 1655. Fœdus (b) item inter Galliam & Angliam anno eodem percussum. Pacta (c) etiã inter Angliam & Belgas Confœderatos, anno 1656, hoc potissimū nomine inita. In *Articulis Fœderis* (d) inter Regem Suecorum & Electorem Brandeburgicum eodem anno idem fuit cautum; observatum quoque Suecis & Anglis ann. 1661. (e) Quamquam etiam interdum Gentibus placuerit ab omni commercio & negotiatione cum alterius hostibus abstinere, uti constat ex Pace Pyrenæa (f), qua sic fuit conventum : *Omnibus Christianissimi Regis subditus fit, in omnibus regnis, Regionibus & Statibus quibus cum Gallia pax, amicitia aut Neutralitas intercedit, aut intercedet, excepta sola Lusitania, ab ipsa conquisitis & adjacentibus Regionibus, de quibus aliter per articulum quempiam presentis Tractatus dispositum est, tuto & libe-*

z) *Beh. Pers.*
l. i. f. 142.

a) *art. 1. & 2.*
b) *art. 15.*
c) *art. 3. sq.*
d) *art. 12.*

e) *Artic. Fœder. inter Reges Suec. & Angl.*
art. 11.
f) *art. 10.*

Et libere navigare & negociari &c. Attamen-
 eum hic modus paciscendi rarior, ille fre-
 quentior sit, ad eundem sub Juris Gentium
 nomine sæpe à populis provocari, provo-
 catumque esse hodierna Gentium Praxis
 docet, neuter licet jure Gentium proprie
 tali sit definitus, & directe præceptus.
 Cæterum non novam, sed apud veteres u-
 tramque agendi rationem fuisse probatam,
 ea que Polybius (g) inter Romanos & Cartha-
 ginienfes accidisse refert, docent: Cum
 enim post primum cum Romanis bellum,
 domesticis cum suis qui rebellaverant tur-
 bis exercerentur Pœni, eos qui ex Italia in A-
 fricâ navigabant, & comitatus hostibus compor-
 tabant, in suos portus Carthaginienses deduxe-
 runt, Romanis id ægre ferentibus, atque
 captivos repetentibus. Quos cum dimi-
 sissent, gratum id habuerunt Romani offi-
 cium, καὶ οὗτος μὲν τὸς Καρχηδονίους ἐπέπραξαν
 τοῖς ἐμπόροις ἐξαγαγεῖν ἀπὸ τῶν κατεπείγων, οὗτος δὲ
 τοὺς πολέμιους ἐκώλυσαν, & mercatoribus suis
 facta possessate, ut ad Carthaginienses necessaria
 exportarent: ne ad eorundem inimicos acce-
 derent vetuerunt.

§. 14. Quod si vero Gentium dissen-
 sus est iniquus, vel depositam aliquandiu
 iniquitatem resumunt audaciam excusso metu, qui
 animi eorum infixus erat, uti de Germanis Ro-
 manos invadentibus loquitur Zosimus (h), h) Histor. l.
 populorumque sociale commercium atque

Z 2 necessa-

necessarium lædunt: uti ex eo, quod Persæ olim cum matribus & filiabus cõsueverunt; aut quod, uti *Aristot.* (i) tradit, *effera quædam circa Pontum fuerunt nationes, qua liberos suos inter se mutuis in epulas dederunt; scelera hæc non minus naturali jure prohibita censentur, & prohibita censeri debent, atque censerentur, censeri que deberent, si à Barbaris hisce æque improbarentur, atque à moratioribus improbantur gentibus; ita latrocinia recte dicuntur juri gentium contrariari, licet uti loquitur *Sextus Empir.* (k) *predari apud multos barbaros infame non existimetur, imò vero apud Cilices gloriosum fuisse feratur. Nec dissensus Atheniensium Legatos Darii, uti legitur apud Herodot.* (l) *in batathrum & puteum dejicientium; vel si recentiora audire malimus, factum Tamasi Persarum regis, qui, teste *Bizaro* (m), Oratori Selimi II. Turci, quod paulo arrogantius visus esset loqui, ad ceteros deterrandos nasum & aures decidi jussit; eos à violatione Juris Gentium excusabit; cum socialem affectum nulli liceat exuere populo, vel tale quid committere, quod gentium confociationi, illarumque tam belli quam pacis tempore commercio necessario repugnat, eamque tollit; cum integri humani cætus non minus, quam homines singulatim spectati, sociales sint, naturalemque societatis affectum retinere debeant. Eoque gravius etiam Atheniensium delictum censeri**

i) 7. *Erbic. Nicom. c. 5.*

k) *Pyrrhon. hypor. 3. 26. f. m. 530.*

l) 7. c. 1330

m) *Hist. Rer. Pers. l. 11. f. 296.*

feri debet, quod cum in novo hoc inter Persas & Græcos commercio ipsi priores fuerint, qui *συμμαχίαν βελόμενοι ποιήσαντες* Πέρσας, ut loquitur *Herodotus* (n), legatos hoc nomine ad Persas missos, salvos & incolumes recipere,

§. 15. Gentes ad invicem comparatae, comparantur ut persona eum persona. Licet enim singulae gentes insigni hominum multitudine consistant, tamen cum plures isti mortales sic inter se uniantur, ut teneantur idem velle & nolle, quoad ea quae ad illorum pertinent societatem, illorum quoque actiones censentur pro una, & non pro pluribus, ipsique agentes habentur pro uno supposito aut persona. Omnium ergo intellectus & ratio una erit, censebiturque omnium voluntas pro unius personae voluntate; tenentur etiam ceteri pro sua voluntate, nisi expresse contra protestentur, & actione agnoscere, quicquid majori parti circa res ad societatem pertinentes visum fuerit. Haec gentium ratio occupatur circa illa, quae ad Gentes qua tales pertinent, illarumque consociationem, mutuamque commercium respiciunt; exeritque se per ditamina circa bonum publicum, h. e. omnium populorum, suggeritque media & modos, quibus in pacato felicique statu se tuti conservareque possunt Gentes.

§. 16. Sicut enim ratio homines in cæteris ducit negotiis, quæ privato nomine inter illos intercedunt; ita *Ratio Gentium Practica*, si recta est, eas qua tales etiam in publico ad invicem dirigit commercio, iisdemque socialia inculcat officia. Rectum autem uti non nisi unum est, ita Ratio Gentium practica recte se habens una quæque est, & esse debet. Unde cum de Jure Naturæ Cicero (o) olim sic scripserit, quod non

o) l. i. de LL. p. 162.

non sit quisquam gentis ullius, qui ducem naturam nactus, ad virtutem pervenire non possit; quia ratio est communis; quid impedit quo minus & nos dicamus, quod non detur Gens quæ rectam gentium rationem practicam ducem nata, ratiocinando non ad ea quæ juris gentium sunt pervenire possit, vel ad talia inclinet, cognitaque aliunde probet, imo velit? Patet hoc etiam Cabadis Persarum regis barbari exemplo, quando pacata cogitã, sic ad Justinianũ f. Imp. scripsit apud

p) l. i. de Bell. Pers.

Procopium: (p) *Quanquam injusta a Romanis patimur, ut ipse scire potes, ego nihilominus querelas omnes dimittere statui, illud animadvertens, quod hi maxime hominum vincunt, qui fac colendo sponte cedentes vincuntur.* Eadem aliorum quoque populorum cogitatio erit, si eadẽ fuerint, qua Persa hic mente; uti constat ex illis quæ de teonienti Sultano Alodine, & Osmane Turco atrocina agente, ex Historia Verancii & libro Hanivaldano tradit

tradit *Leunclavius* (q). Unitatem huius rationis q) *Hist. Ma-*
Gentium arguit unitas honestatis, utilitatis *salut. l. 3 f.*
 & necessitatis communis, cuius prima o- *118 199. 122.*
 mnium haberi debet ratio, ni *Hobbianam* *ad. l. 5 f. 283.*
 vel *Epicuream* dissociationem introductam
 velimus; cuius causa est studium commodi
 privati, primo, & cum exclusione boni pu-
 blici intenti, eximie id contra *Hobbium* do-
 cente *Ricardo Cumberlando* (r). Eximie *Cice-* *r) de LL.*
ro(s): *Ut quisque maxime ad suum commodum* *Nat.*
refert, quacunq; agit, ita minime est vir bonus, *2) l. c. p. 165.*
 Unitatem vero rationis uti sequitur in a-
 nimo bene constituto inter homines uni-
 tas voluntatis, inclinantis ad ea facienda
 quæ sunt *Juris Naturalis*, ita inter gentes
 rationis dictamina quoad publicum & com-
 mune omnium statum audientes, sequi-
 tur unitas voluntatis quoad *Jus* & vincu-
 lum omnium commune.

De

Vera Juris Gentium indole,

&

usu.

§. 1.

Verum dari Gentium jus, nec tale fingi, etsi dicta fatis declarent, exhibita tamen eius indoles à cæteris juris speciebus distincta, ejus veritatem ulterius confirmabit.

§. 2. Fundamentum & ratio veri G.J. est Gentium societas, cui ceu vinculū, quo nulla societas carere potest, est necessarium, sicut J.N. sub divino imperio universum genus humanū in universalem & communem omnium civitatem confociatur; aut sicut legibus civilibus in civitate particulari sub imperio civili conjunguntur subditi. Triplex quippe est societas hominum: Alia universalis totius humani generis, qua sumus homines; alia Gentium; alia civilis. Proinde uti universis hominibus qua sunt homines necessarium est jus naturæ, ut humani universi generis confociatio subsistat, uti cives qua tales per le-

ges

ges civiles in civitate, ita Gentes qua tales
 per Gentium Jus confociantur. Jure
 quippe sublato, nihil est, ut cum Cicerone (a) ^{a) Orat. pro}
 loquar, quare exploratum cuiquam possit esse, ^{Cacim.}
 quod suum aut quid alienum sit: nihil est,
 quod aequabile inter omnes, atque unum omnibus
 esse possit.

§. 3. Nimirum uti datur commer-
 cium inter homines, qua sunt homines, exer-
 cendum secundum officia, quæ alter alteri
 ideo quia homo est debet; & qua sunt e-
 jusdem civitatis cives, instituendum secun-
 dum leges ab eo qui summum habet civile
 imperium, vel eius nomine pro usu & con-
 ditione Reip. præscriptas: ita datur quoque
 Gentium ad invicem commercium, publi-
 cique inter easdem qua tales hoc nomine
 actus & operationes ad invicem interce-
 dunt. Unde uti aliæ dantur hominis ad
 alterum quia homo est habitudo, & opera-
 tiones, aliæ quia civis; ita quoque hæc corpora
 artificialia, uti Grotius (b) dicuntur, sive moralia. b) 2. J. B. P.
 uti aliis placet, quæ suam habent *Æquitas*, 93.
 sive spiritum, qui est *vita civilis confociatio plena*
ac perfecta, cujus prima productio est summum im-
perium, vinculum per quod respublica coheret, spiri-
tus vitalis, quem tot millia trahunt, ut loquitur
 ex Seneca Grotius (c); peculiarem sibi que pro- c) l. c.
 priam ad invicem indolem, & exinde pecu-
 liares quoque, talique statui proprias ha-
 bent operationes, peculiari quoque & à

cæteris distincto jure dirigendas. Quod enim de privatis legibus olim dixit *Archylas* apud

d) *Serm. 41. Stobæum* (d): δει κὶ ποτὶ τὰν χώραν, καὶ ποτὶ τὰς
f. 268.

τὴν ὁ ἀποβλέπειν τὸν νόμον, oportet ut *lex regionum & locorum habeat rationem*; atque *Demosthenes* (e) monuit: In eo quod pro civitate agitur, δει τὸ τῆς πόλεως ἴδιον μίμηδον; id hæc quoque quando de juris Gentium veritate sermo est locum habet: cum Jus naturæ, vel Jus civile, istum habitum populorum, quem qua tales ad invicem habent, vel imperfecte, vel sub alia ratione & per accidens, vel plane non respiciat aut obligare possit.

e) *Orat. contra Androt.*
f.

§. 4. Gentium hoc commercium qualia involvat negotia, quibusque exerceatur actibus, tam pacis quam belli tempore, ut ea quæ à *Grotio*, *Vasquio*, *Alberic. Gentil.* aliisque eximie hic sunt præstita prolixè non commemorem; sub juris à cæteris juris speciebus distincti notione distinctè explicarunt *R. Zouchaus* in singulari de *Jure & judicio*

h) p. 12. segg.

Feialis scripto, & doctissimus *Autor* *Tabb.* (f) commentationi *Bæclesiana* in *Grotianum* de *Jure B. & P.* opus annexarum: & sunt vel actus *status*, belli scil. & pacis; vel actus *Dominij*; vel actus *Officij* inter Gentes mutuo præstandi, vel actus denique *Delicti*. Nos primis saltem lineis hoc publicum Gentium commercium, quod Gentium jus necessario dirigere debet, sic adumbramus.

§. 5. Primo omnium Statum Gen-
 tium qualis sit *in se*, in commercio publico
 spectari satis constat, an sc. æquales sint, &
 utrinque summa habeatur potestas, an vero
 facultate ex proprio arbitrio de rebus suis
 disponendi, h. e. statu libertatis exuti, in
 servitute incidere; quo in casu ex do-
 mini sui arbitrio agere tenentur. Unde
 Ordines Belgii Confœderati noluerunt,
 scriptore *Meterano* (g), cum Archiduce Al-
 berto ann. 1607. ulla fœdera vel pacta indu-
 ciarum inire, nisi se pro liberis agnosceret.
 Moratiores quoque an vero barbari sint
 populi, qualique sint addicti religioni, qui-
 buscum intercedit publicum commer-
 cium, aliæ considerari posse censuerunt
 gentes, varia hoc nomine jura in Barbaros,
 & quos Hæreticos aut infideles credunt,
 sibi arrogantes, uti supra (h) vidimus, & de
 Turcis constat ex *Leonclavii* Historia Mu-
 sulmannica. Verum cum barbariæ mo-
 rum, vera item falsaque religio non acci-
 dât genti qua gens est, in commercio quoq;
 publico populorum, & consequenter J. G.
 ista diversitas inter pares inæqualitatem
 jurium non introducet. Recte proin U-
 sumcassanus Persarum rex apud *Bizarum* (i)
 Mahometi Turcorum Imp. fœdus inter
 ipsum & Venetos ictum ægre ferenti, re-
 spondit: *Mahometem quem ipsi sequerentur,*
id inprimis lege sanxisse, ut, qua semel promissa
essent,

g) *Hist. Belg.*
 l. 27. f. m.
 404.

h) *art. 3.*

i) *Mess. Rev.*
Persic. l. 10.
 f. 260.

essent, ex fide servarentur: se Romano Pontifici, Venetoq; nomini pollicitum, sanxisse, in id fœdus, ut Turcos terra & mari persequeretur: annexurum proinde se totis imperii viribus, ut sibi fidem constare omnes intelligerent, quam aliena genti sedere obstrinxisset. Spectari dein debet quis sit Status gentium relate erga alias gentes, Pacisne an Belli: cum commercium quod pacis tempore exercetur, eiusque actus publici inter gentes maxime discrepent ab operationibus bellicis, quæ statum belli consequuntur. In pace, ait Cæcina apud Tacitum (k), causas & merita spectari; ubi bellum

k) l. 1. An-
mal. c. 42. 2. ingruis, innocentes ac noxios juxta cadere.

§. 6. Commerciû pacis intercedit primo naturaliter inter Gentes nulla data vel accepta injuria sibi invicem cognitas, remotissimas etiam, à nobis detectas, imo barbaras. Amicæ hæ sunt, & pro amicis haberi, amiceque tractari debent, donec contrario facto amicitiam dissolverint, ob naturalem hominum & gentium cognationem inter se, propter quam hominem ab homine lædi nefas est. Ex amico hoc affectu nulla injuria turbato oritur inter Gentes concessio hospitii, commercii, & aliorum quæ hominibus communiter competunt, nec nisi hosti denegari solent: omnia tamen hæc ut fiant ordinate, h. e. intra terminos innoxie utilitatis. Sic Lusitani, sic Angli, sic Batavi Africæ & Asiæ adierunt gentes

extre-

Extremas; amicūque præse ferentes affe-
 ctum amice recepti & amicos hospites, fa-
 cilesque mercatores passim invenerunt.
 Sic cum Christophorus Colonus, *Martyre* (l) *l) Rer. Occid.*
 referente, novi orbis incolas liberaliter ha-
 beret, indigenæ qui agmine factō in con-
 densa nemora Hispanos fugientes se rece-
 perant, certatim omnes ad litora revola-
 runt.

*l) Rer. Occid.
 nic. Dec. L
 l. i.*

§. 7. Quo vero firmiter naturalis hæc
 sit inter gentes amicitia; minusque ejus-
 dem turbetur exercitium, pacto illud insu-
 per constitui, limitari, dirigique placet.
 Fœdera hinc ineuntur, ut utrinque jus hô-
 spitii & commercii sit, nonnunquam per-
 petui, nonnunquam ad tempus concessi;
 nonnunquam in finibus gentis certoque
 tantum loco, nonnunquam in interiori-
 bus etiam, omnibusque emporiis, vel
 urbibus permitti. Ineuntur eadem ar-
 morum gratia ad arcendum commune
 periculum, communis securitatis asse-
 rendæ ergo. Hinc Legatorum necessi-
 tas & sanctitas; hinc fides publica; hinc
 promissorum; pactorum, contractuumque
 publicorum fides; hinc jurisjurandi reli-
 gio, cuius sanctitatē sæpe sibi invicem gen-
 tes inculcare solent: *injurandum repus a tuum.*
 Scripsit olim Justinianus Imper. ad Cos-
 roem, pacem cum Romanis *qua sine termino*
fuerat solvontem, apud Procopium (m). Muham. m) *Bel. Pers.*
 Choda. *far. l. 2.*

Chodabendæ Perfarū regis Legatus ad Amurath. III. Imp. Turcar. cum Constantinopoli audiretur, pacem à Tamaso & Solymano juramento confirmatam, ei in mentem revocavit, scriptore *Minadoo* (n); uti Gilimer Vandalarum rex Justiniano Imp. jusjurandum Zenonis Imp. apud *Procopium* (o): Aliaque quæ quotidie inter gentes exercentur, & sine quibus Gentium commercium subsistere nescit.

n) *Minad.*
Bell. Turc.
Perf. l. 4.
o) *Bell. Vandal.*
l. 1. f.
192.

§. 8. Cæterum cum & Gentes suarum rerum tam mobilium, quam immobilium, tam per universitatem, quam per fundos occupatarum (p) & possellarum, distincta habeant dominia; quid in casu urgentis veræ necessitatis, vel etiam innoxie utilitatis, ex commercio, quod intèr nationes intercedere humanæ societatis interest, atq; téperamento benignitatis, liberalitatis atq; humanitatis, de quo eximie *Ciceronē* (q) disputare constat, non vero *ex reviviscente jure rebus utendi, tanquam si communes mansissent*, uti *Grotio* (r) videtur, quod jus nunquã fuit, gens à gente postulare possit; quotidie non tam argumentis, quam armis discuti videmus. Nec per rerum proprietatem omnis sublata censeri debet communio: Imo ubi societas ibi communio; sententia enim illorum, qui *sibi nihil juris, & nullam societatem communis utilitatis causa statuunt esse cum civibus, omnem societatem destrabit civitatem*, judicio

p) *Grot. 2.*
l. B. II. 4.

q) *l. Off. p. II.*

r) *l. 2. l. B. 2. 6.*

judicio Ciceronis. (s). Civitatem hinc Plato. ^{1) 3. Off. p. 57.}
 ut (t) & Aristoteli (u) per *πολιτικῶν* describere t) *Defin.*
 placuit. Et eximia imprimis sunt Aristotelis ^{u) 1. Pol. c. 1.}
 verba, quibus clarissimū Politicorum opus
 auspicatur. Idem vero quo minus de civi-
 tate humani generis universali affirmemus
 nil impedit: doceturque egregie à Cicero-
 ne (x). Modus huius cōmunionis est ex præ- ^{x) 1. Offic. p.}
 scripto virtutis, secundum regulas justitiæ, ^{ii. ad i. l. l.}
 quæ legitimū dominium iure suo non
 exiit, liberalitatis, humanitatis &c. Unde
 Megarenses criminati sunt apud Plutar-
 chum (y) Athenienses, quod, ^{γ) Pericl. c.}
διὰ τὰ κοινὰ ^{1. Opp. f. 168.}
διὰ τὰ κοινὰ, omnibus emporiis, omnibus portibus, quos
 obtinerent, se prohiberent & arcerent. Variæ
 hinc inter gentes exoriuntur actiones, qui-
 bus ista communio exercetur, variique
 communicandi, accipiendi, acquirendique
 modi. Pertinet huc tota Philosophia de
 rerum divisione, & acquirendo ipsarum do-
 minio, quatenus inter gentes eius usus est.
 Hinc de libertate commerciorum, de occu-
 patione, usucapione & Præscriptione, Im-
 perii item, rerumq; Imperii alienatione &c.
 inter gentes agi solet.

§. 9. Verum quæ est humani generis
 sive imbecillitas, sive malitia mortalium,
 ut labi & impingere à nobis non sit alie-
 num, multi etiam sua rabie instiguntur in
 perniciem aliorum, quod Iuvenali (z) reci- ^{z) Satyr. 14.}
 nit:

adspicere

adspicimus populos, quorum non sufficit ira
Occidisse aliquem:

a) *l. 1. de Bell. Profecto*, inquit Procopius (a), *in nullo delinimen-
to aut ratione Barbaros omnes retinere licet,*

*quin in fide aut officio, nisi tantum timore coer-
centium militum persistant: inter gentes læ-
pius talia committuntur; quæ sinceræ a-
mititiæ atque hinc pacis tractatibus re-
pugnant, injuriæ scilicet quibus populi
cum in se, tum in suis læduntur. Inde ori-
untur querelæ, & si non componuntur a-
micis rationibus bellum; cum secundum*

b) *As.*

*illud Livianum (b), qui jus æquum pati non possit,
in eum vim fraudis injustam esse gentes cen-
seant. Alii si quid à proximis consensunt, le-
gatos ad eos mittunt, ubi vero ad æquum non ve-
nitur, bellum eis postremo inferunt, ait Belisarius*

c) *Bell. Perf.* apud Procopium (c):
l. 2. f. 179.

§. 10. Bello vero suscepto status in-
ter populos atque civitates plane immuta-
tur, cædibus, aliisque calamitatibus omnia
implentur; terræ vastantur, personæ & res
capiuntur, amissaque postliminio recipiuntur.
Hostile hoc commercium præviam
habet Clarigationem; bellique denuntia-
tionem, & inter media arma ad fidem publi-
cam, variis pactis, transactionibus & pro-
missis datam provocat. Jam, obsides dan-
tur, jam Legati mittuntur, quorum post va-
rium in bello usum opera tandem inter
belligerantes, mediatorum potissimum &
Arbitrorum procurante fideli labore, pax
ædu-

reducitur. Merito proin graviter tulit A-
 murat. III. Turc. Imp. apud *Henric. Porcium* (d), d) *Bell. Pers.*
 quod se infcio, Mustaphá Baifa aliquoties ^{inter A}
 Legatos pacis causa à Persa missos non ad- ^{mur. III. &}
 miserit. ^{Hodabend.}

§. II. Hoc gentium publicum com-
 mercium, eiusdemque actus, quis nullo jure,
 sed confuse pro cuiusque arbitrio dirigi
 crederet? Sane quod de civili societate fa-
 tis apte pronuntiavit *Aristot.* (e) καὶ ἐξέστω ^{e) l. s. Nicō.}
 ὁ θεὸς πολιτικῶν, φιλία φαινέται, ἐφ' ὅσον καὶ τὸ δι- ^{Eth. c. 11.}
 κριμον, h. e. ex versione *Lambini*: In unaquaque
 autem Reipubl. administranda forma amicitie
 ratio esse videtur secundum rationem juris: id
 de Gentium quoque confociatione, sine
 qua universalis illa generis humani socie-
 tas sub divino imperio constituta subsistere
 nequit, recte affirmare licet. Cumque hæc
 requirat, ut actus gentium ad invicem, juxta
 ejusdem indolem, quæ à cæteris societati-
 bus diversa est, bono & decenti exercen-
 tur ordine, proprio quoque & ad indolem
 hujusmodi magnorū humani generis cœtuū
 accommodato jure atque vinculo, nexu re-
 ciproco gentes ligante, dirigi eosdem ne-
 cesse est. *Vnum*, inquit *Cicero* (f), *debet esse* (f) ^{3. off. p. 57.}
omnibus (gentibus etiam) *propositum*, (quod
 sine vinculo juris non dabitur valide) *ut ea-*
dem sit utilitas uniuscujusq. & universorum: quam
si ad se quinque rapiat, dissolvetur omnis huma-
na confociatio. Tolleretur sane necessario

Aa

inter

inter populos equalitas, & pro modestia ac pudore,
 g^o 3. *Annal.* ambitio & vis libere incederent, ut cum Tacito (g)
 26.3. loquamur, si publicum quod descripsimus
 commercium ab omni juris vinculo esset
 liberum. Aequatorio itaque jure opus est,
 quo æqualiter gentes inter se æquales in
 necessariis commercii socialis actibus, in
 communem salutem & tranquillitatem di-
 rigantur.

§. 12. Et si vero jus Naturæ quæ sit ra-
 tio officiorum in contractibus, promissis,
 pactis, fide data servanda &c. satis perspicue
 exprimat; qua tamen pacta hæc, contra-
 ctus, promissa &c. gentium actus sunt, &
 ad publicum Populorum commercium per-
 tinent, atque ex accedente gentium vo-
 luntate obligationem & modum agendi
 accipiunt, recte ad Gentium jus referuntur,
 atque ab hoc dirigi dicuntur; uti & legi-
 bus civilibus præcipi contingit prohi-
 berique nonnunquam illa ipsa quæ sunt
 juris naturalis, eodemque etiam modo, uti
 constat prohiberi homicidia, adulteria &c.
 Imo uti jus civile præcepta J. N. applicat
 ad actus subditorum in civitate, ita Gentium
 jus applicat eadem ad actus populorum
 qua tales sunt, atque ad mutuam illorum
 inter se societatem pertinent; uti *Bizarus* (h)
 scribit, Anastasium Imp. à Cabade Persa-
 rum rege, cum mutuam pecuniam accipere
 desideraret, *causionis syngrapham* vicissim
 postu-

h) *Res. Pers.*
 l. 5. f. 140.

postulasse, absque qua ne unum quidem obolum
 esset accepturus: lisdemque LL. aliquid addit,
 uti LL. positive legis nature aliquid addunt, vel
 determinando specialem actionis conditionem sive
 modum; vel ex illa generali juris nature regula,
 que bono publico conducere jubet, quicquid statuitur
 actiones exigendo prohibendove. quas ut tales,
 lex nature non attingit: uti eximie philosophatur
 B. Baclerus (1), quæ supra etiam prolixius
 executi sumus.

i) Polist. Inst.
 l. 2. c. 37.

124.

§. 13. Ut vero qua ratione G. J. actus
 gentium, illarumque commercium publi-
 cum dirigat, exponamus, quo usus ejusdem
 eo clarius cognoscatur, explicandum vide-
 tur, quomodo ad J. G. aliquid referri atque
 J. G. esse dici queat. De Gentium jure ge-
 nerali & speciali, duorum etiam populorum,
 supra vidimus: distinctionem vero qua alii
 inter J. G. naturale & voluntarium; alii inter
 J. G. naturale & positivum distinguunt, si non
 jus nature & Jus Gentium proprie tale
 confundit, certe materiale tantum, & qua-
 lia illa sint quæ G. J. constituunt, exprime-
 re, atque illi distinguendi modo similem
 esse censemus, si quis jus civile aliud natu-
 rale, aliud positivum esse diceret: de quo
 an id omnes probaturi sint, vehementer du-
 bito. Aliud enim est loqui de qualitate
 illorum quæ jure aliquo continentur, an
 scilicet sint pure positiva, an vero etiam natu-
 ralia; aliud de ipsa forma juris, modoque

Aa a

præci-

præcipiendi, & exinde petere distinctionem.

§. 14. Convenientius hinc ad explicandam indolem illorum quæ J. G. esse dicuntur, jus hoc vel *Præceptivum*, vel *concessivum* esse dicimus. Illud jubet & vetat agere, nexuque reciproco obligat ad invicem Gentes qua gentes sunt ad certa officia, sic ut delinquens vel satisfacere, vel justam vindictam expectare teneatur. Sic *Appianus* (k) de Jul. Cæsare autor est, quod de *Partibus* poenas sumere cogitaverit, *Παρθαίους δὲ πινύμενους ἢς ἐκείνων τοῦ ἐγγύωνος*, propter ea qua in *Crassum* contra foedus patravissent. Extatque

k) *Bell. Civ.*
lib. 1.2.f.

427A

l) l. 3. f. 96.

apud *Thucydydem* (l) vehemens oratio hoc nomine à *Cleon*. *Clezneti* filio Athenis contra *Mitylenæos* instituta, quos pro magnitudine sceleris æquius ἢς ἀδικίας πλεττendos censuit. Articuli huius juris sunt de servanda pace, de non violandis alterius juribus, de colenda fide publica, de Legatorum sanctionia, de restitutione rerum injuste ablatarum; & quæ alia sunt à Gente Genti præstanda, ad quæ à se invicem postulandi jus plenum habent populi. Solenni ritu olim talis postulatio sui juris fieri solebat, uti *Patrem Patratum* in finibus eorum, unde res repetebantur, postulata peregrisse ex *Livio* (m) constat, populum jus non per solventem, solenni voce *injustum* pronunciando. Sic cum Galli pro jure Gentium vio-

m) l. 1.

lato

*lato Fabios, quod in se pugnassent, dedi vel-
lent, jms postulare barbari visi sunt senatui Ro-
mano apud Livium (n). Sabini apud Plutar- n) l. 5.
chum (o), post commissum à Romanis ra- o) r. l. Opp.
ptum, missis ad Romulum legatis postula- Romul. f.
runt, ut puellas τὰς κόρας sibi redderet. Et de 26.
Gotrico Danorum rege autor est Meursius (p), p) Histor.
quod Carolum M. armis à Saxonibus absti- Dan. l. 7.
nere voluerit, quod Saxones Daniū redigales
essent. Vezires Turcici apud Leonclay (q). q) Histor.
præsiterit, inquit ad Mahumetem bellum Musulm. l.
adversus Inaloglium Turcomannorum & 8 f. 383.
Nomadam principem molientem, primo
quam armis res geratur, epistolam ad eum dari,
legatumq, mitti, ut ex eo sciamus, quam de
causa fines nostros hostiliter ingressus sit &c. Cu-
pere nos eius de his omnibus intelligere responsum,
ut & ipsi rebus nostris consulamus, & prout ei li-
buerit, vel amice, vel hostiliter nosmet geramus.*

§. 15. Cæterum quæ sic Juris G. præce-
ptivi esse dicuntur, talia sunt vel absolute, vel
secundum quid, pro certo nimirum rerum
statu, & ex hypothesi, ex suppositione cer-
tarum circumstantiarum, aut actuum ab
arbitrio gentium dependentium. Absolu-
tæ & in quovis statu gentium jure ad fi-
dem datam servandam populi universi ob-
ligantur, tam pacis, quam belli tempore;
sive sint eiusdem fidei consanguinei, sive
hæretici, sive denique infideles & barbari;
Nimirum, ut eximie loquitur Grotius (r), ho- r) l. B. III.

nes, hæretici, infideles & barbari qui sunt, homines esse non desinunt. At omnes homines qui ad rationis usum pervenerunt capaces sunt juris ex promisso. Laudat hoc nomine suos Romanos Cæsar apud Sallust. (s) Bellis Punicis omnibus, cum sæpe Carthaginenses & in pace, & per inducias multa nefanda facinora fecissent, nunquam Romani per occasionem talia fecere. Eandem fidei sanctitatem urgere Muhamedanos, eiusque læsionem à se factam excusatum ire, adversus se vero commissam graviter ferre, Turcarum, Persarum, aliorumque testantur Historia. Distinctio quoque dominiorum, qua intra suos fines ab aliis divisi se continent, suaque tam mobilia quam immobilia bona, ut sunt territoria, urbes, possident populi sine aliorum injuria, ut jure Ariovistus, sibi mirum videri dicere potuerit apud Casarem (t), quid in sua Gallia, quam bello vicisset, aut omnino Populo R. negotii esset? vel uti loquitur apud Florum (u): Quid ad illum, quid agat nostra Germania, num ego me interpono Romanis? Talis, inquam, distinctio dominiorum inter Gentes, simili huius juris præcepto nititur, cum nullo casu talis rerum exoriatur communio, vel, uti aliis placet, reviviscat, ut liceat rebus aliorum uti, tanquam si communes mansissent (x); vel eas ceu tales invadere. Et si vero dominiorum distinctio durante bello belligerantes non impediatur, quo minus victores victorum loca occupent, non ta-

s) *Bell. Catil.*
lib. c. 51.

t) *Com. Bell.*
Gal. 1. 34.

u) *l. 3 c. 10.*

x) *Gros. I. B.*
2. 2. 6.

men

men exinde rerum in bello communitio, sed dominiorum mutatio tantum probatur.

§. 16. Plura tamen sunt juris gentium *secundum quid*, respectu certi rerum status; qui, prout res humanæ variis sunt obnoxie mutationibus, quotidie fere variare solet. Ita quæ jure Gentium pacis tempore prohibentur, armata sc. manu alterius invadere ditiones, flamma ferroque alterius terras vastare, loca & urbes capere, occidere, belli statu non obligant, certe non obligare creduntur, quum ab his qui talia committunt ad belli jus provocari soleat. Nota vox est Lycortæ Prætoris Achæorum apud Livium (y): *Quonam modo ea quæ jure belli acta sunt, in disceptationem veniunt?* Secundum quippe suam naturam bellum violentam notat dissensionem. Non hoc equidem dicimus, quod diversa rerum facies ipsam juris quoque honestique naturam immutare queat, aut quod rerum status secundum sui immutationem rationem juris quoque formare possit; verum cum dentur regulæ juris, quæ nõ nisi certa negotia, eaq; non nisi sub certa facie, certisque quibus vestiuntur circumstantiis dirigunt; mutato isto habitu, aliaque rerum facie apparente, non in regula juris, sed in rebus quas illæ formant, & negotiis quæ dirigunt, illorumque quem præcise respiciunt statu, aliquam contigisse mutationem censendum est.

§. 17. Sic publica Gentium moratio-
rem acta docent, fidem pactorum, fœderum
& promissorum obligare cum exceptione
summæ & veræ necessitatis, in quam quis
citra suam venit culpam, vel mutationis
temporum nonnunquam. *In omnibus ita*,

a) l. 2. I. B. c. inquit Grotius (z), *quæ humani sunt instituti,*
 § 5. ad l. 2. *excepta videtur necessitas summa, quæ rem red-*
 §. 25. §. 4. *dit ad merum jus natura.* Necessitas incola-

mitatis hic intelligitur, quæ cum homi-
nem urgeat, ut omni studio ad sui conser-
vationem, ex instinctu omnibus animanti-
bus communi, connitatur; uti sui conser-
vandi gratia fœdera & pacta populi inter
se ineunt, ita contra hunc naturalem affe-
ctum in certam, præsentemque suam per-
niciem & interitum, contra finem fœderum
nemo pacisci præsumitur. *Præcepto non*

a) l. de doct. *est opus*, B. inquit Augustinus (a), *ut se quinq; &*
Christ. c. 26. corpus suum diligat; id est, id quod sumus, & id
quod infra nos est, ad nos tamen pertinet, incon-
cussa natura lege diligimus quæ in bestias quoque
promulgata est. Nam & bestia se atq; corpora
sua diligunt. Exceptionis huius expressæ

passim exempla tam in antiqua, quam in
recentiori occurrunt Historia; de tacita
moratorum Gentium acta loquuntur. Ni-
colaus à Ponte in Curia Romana Orator
Venetus, pacem cum Selimo II. Turca re-

b) *Hist. Ven.*
 l. 10. f. m. 352. *liquis fœderatis inconconsultis factam excu-*
sans apud Iustinianum (b), Venetos necessitate
adactos

ad actos in pacis firmanda cum hoste consilia devenisse ait, ne momento temporis Respublica & libertas tot seculis conservata manifesto periculo subjiceretur: Pontifice tantum silentium Republicæ Legato exprobrante. Henric. IV. Franciæ Rex Vervinii An. 1598. de pace cum Hispano agens, Andream Huraltum Messium in Angliam ad Elisabetham misit, qui pacis cum Philippo negotii rationes coram explicaret; cum vero Angli, uti loquitur Thuanus (c), hanc obscure minus constantem in fide voluntatem Gallorum arguerent, & quasi fidem datam oblique reposcerent: Vno verbo satisfactum gravissimus tradit scriptor: Reges non aliter pacem & fœdera inter se facere, quam cum hac tacita conditione, ut quod rebus suis utile est, semper amplectantur, quod perniciosum est, caute devitent. Ita à Rege exigi non debere, ut bellum periculosi eventus cum Hispanis, quam cum iudem pacem rebus suis salutarem habere malit &c. Eandem necessitatem tacite exceptam, mobilemque sociorum voluntatem arguentibus, ab accusatis mutationem temporum objectam, nostri temporis docent Acta apud Loccen. (d) Londorp. (e), & Diar. Europ.

c) l. 120. f. 781.

d) Hist. Succ. p. m. 769. 804. e) t. 8. f. 207.

§. 18. Ita quanquam Legatos tam belli quam pacis tempore sanctos & inviolabiles haberi Gentium jus præcipiat, sanctitatem tamen hanc suspendi simul à certis circumstantiis, certisque conditionibus, sæpius prudentiæ rerumque civilium Do-

Aa 5 ctiores

Stores monuerunt. Quod si enim nomen suum non sit professus, atque sui characteris fidem facere nolit, vel non possit; aut pro Legato non sit agnitus; vel si noxia & hostilia molitur contra statum ad quem missus est; vel alia ratione suo privilegio enormiter abutitur, jura legatorum pro se valide non allegabit. Henric. I V. Franciæ Rex, prudentissimus Princeps, Legato Hispano, ob Secretarium, quod contra fidem publicam proditorie regium ministrum corrumpendo egisset, carceri inclusum con-

f) *apud Be-sold. de Leg. p. 73. seq.* querenti, ita, ut legitur in *Mercur. François* (f), respondit. *En quel lieu avez vous appris, que les Ambassadeurs (ou leurs serviteurs) tel que vous estes, peuvent machiner contre l'Etat du Prince, apres du quel ils resident? Neque enim, ut lo-*

g) *de Leg. 27.* quitur *Paschalius* (g), *jus Gentium protegit Legatos, ut ipsi tanquam ex insidiis, & quodam munimine quos lubitum erit, destinant ad ictum, sed in hoc solum ne ipsi ladantur.* Malam hinc Legatorum fidem allegare, vel fingere potius solent Turcæ, ut ob eosdem male habitos, læsi juris Gentium infamiam à se amoliantur. Ita nec Gentium jure Legatis admif-

h) *Gros. l. B. 11. 13. 3. ad Alberic. Gentil. de Reg. 2. 1. p. 30.* sio debetur simpliciter (h), quem pro statu rerum præsentium aditu arcere si genti nunquam liceret, non ex suo, sed alterius arbitrio, contra libertatis nemini obnoxie jura, res suas agere teneretur. Illustris huius Legatorum juris (ab aliis enim tam

ex an-

ex antiquiori, quam recentiori historia ad-
 ducta nolimus reperere) discussio facta an.
 1658. inter Suecos atque Brandenburgicos le-
 gitur apud *Loccen.* (i) & *Londorp.* (k) Blanden-
 burgicis Legatis ægre ferentibus, quod à
Rege ad audiendum non admitterentur, gratam
licet legationem sibi à Brandenburgico fore ante
significasset; Suecis excipientibus, in casu isto
 dubio & suspecto, quo tum res versabatur,
mentem mittenti, rationem Legationis, & potesta-
tem Dnn. Ablegatorum: pro more inter Reges Po-
pulosque suæro, sciscitari sibi licuisse, antequam
inter tot, tantaque dubia de admiffione quicquam
statueretur: cum gentium jus etiam bonæ de-
centiæ, ordine velis observari. (l)

i) *Hist. Svec.*
 19 p. 832. sq
 k) *Act. Publ.*
 Cont. s. 3. f.
 334. sq. 363.

l) *Londorp. A.*
 c. f. 366.

§. 19. Supra diximus, fidem publicam
 gentium jure absolute præcipi, quod
 sic intelligi debet: Quod sc. nullum de-
 tur vitæ humanæ tempus, nullus Gentium
 status, vel casus, quo fidem datam fallere,
 vel perfide agere licet. Materia autem cir-
 ca quam fides data versatur, haud raro sic
 se habet, ut ad certum tantum rerum sta-
 tum pertineat, qualia sunt, quæ gentes inter
 se de Induciis, de comæatu, de captivo-
 rum redemptione (m) paciscuntur. Sic, uti
Grotius (n) loquitur, si una pars fœdus violave-
 rit, poterit altera à fœdere discedere: nam capita
 fœderis singula conditionis vim habent: Nisi,
 quod sæpius fieri solet, expresso articulo
 aliter sit cautum, Nonnunquam etiam
 pro-

m) *Grot. B.*
 B. P. III. 27.
 n) *L. 2. l. B. C.*
 15. B. 15.

promissa, pacta, certo annorum numero circumscribuntur, quo finito obligatio quoque exinde nata expirat: quam etiam bello tolli saepe contingit. Licet itaque fides non semper absolute, nec ad semper detur, absolute tamen verum est, fidem eo quo inter gentes data est modo sancte debere servari.

§. 20. *Jus Gentium Concessivum* appellamus, quo genti datur facultas ad aliquid agendum vel habendum. Non equidem nos latet (o), quod Gentium jus sit species juris ea significatione, qua jus idem valet quod lex, & proinde vim obligandi habet, cum concessio, etsi facultatem agendi vel aliquid habendi populo conferat, eundem tamen ad agendum vel habendum non obliget; attamen cum ea alias obliget gentes, ne genti cui ista concessio facta est, impedimentum ponant, & sic efficaciam quandam legalem ad versus easdem exerat, quo minus sub complexu J.G. quoque contineatur, nil nobis obstare videtur. Loquor de concessione juris, & quidem plena, non nudi facti. Dari vero leges quae concessionem, tam plenam, quam non plenam, formula etiam expressa insinuant, satis constat. *Plutarch.* (p). Lycurgi leges enarrans, jus & facultatem agendi concessam expressurus, utitur voce ἔξιν, licebat. Eadem voce ἔξιναι, de caede furis nocturni sanciens Solon, & legem

o) *Grot. I.B.*
I. 1. 9. 13. 14.

p) *I. Opp.*
Lycurg. f.
49.

legem eiusdem referens Demosthenes (q) usq; *adversus*
 sunt. Sic in LL. Romanis sæpe legitur: *uti* ^{Timocr. f.}
potestas esset; vel: *ius esto*. Plinius (r) lege dua- ^{476.}
decim tabularum cautum fuisse dicit, ut glandem ^{r) lib. 16. R}
in alienum fundum procedentem liceret colligere ^{N. c. 3.}
 In LL. Longobardorum apud Lindenbrog (s), s) *Cod. LL.*
 hæc extat Constitutio: *Si quis liber homo mi-* ^{Antequar.}
grare volueris aliquo, potestatem habeat intra
dominium regni nostri cum fara sua migra-
re, quo volueris, sic tamen si à Rege ei data fuerit
licentia. Ad hoc Gentium jus referre licet
 occupationem terrarum & insularum va-
 cuarum à possessoribus, rerumque quæ nul-
 lius sunt, cum hoc effectu, quo locus in
 theatro communi vacuus occupatur, de
 quo Cicero (t): *Theatrum cum commune sit, recte* ^{t) de fin.}
tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisq;
occupavit. Quo tamen numero minime ve-
 nire possunt Barbarorum insulæ, atque ter-
 ræ; cum inventores illorum minime in
 vacua pervenerint, ut jure occupationis eo-
 rum quæ nullius sunt tuti esse, aliosque ne
 commerciorum gratia illas insulas adeant,
 arcere queant.

§. 21. An & quousque mare, tam
 quoad imperium, quam quoad dominium
 & proprietatem occupari G. Jure possit?
 clarissima quæq; hætenus sic discussertunt
 ingenia, ut res ad liquidum videatur per-
 ducta. Historiam controversiæ, momen-
 taque sententiarum dissidentium exhibet,
 com.

u) *Com.
Grot. P. II.
p. 42/9.*

x) *Controv.
Illustr. l. 2. c.
8. n. 31.*

y) 3. *Offic. p.
16.*

z) *Diss. de
Min. Maris
Domin. p.*

comparatque *Bæclerus* (u). Falli nobis creduntur, qui dominium imperiumque maris Gentium jure non concedi affirmant; nec verum est quod *Vasquius* (x) contendit, *notum sc. esse, quod mare ab origine mundi ad hodiernum usque diem sit, fueritque semper in communi, nulla ex parte immutatum.* Nam ut de divina concessione taceamus, certum est, liberis populis ex libertatis suæ privilegio hoc Gentium jure concessum esse, ut Reipublicæ suæ tuendæ, conservandæ & amplificandæ gratia facere possint, quæcunque cum aliarum gentium incommodo, damno & injuria non sunt conjuncta. Referre huc licet *Ciceronis* (y) Philosophiam. *Sibi ut quisque malit, quod ad usum vitæ pertineat, quam alteri acquirere, concessum est, non repugnante natura. illud natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates, copias, opes augeamus.* Quare cum vicinum à populo mare occupari incolumitatis, securitatis, propriæque utilitatis ratio sæpe imperet; jure Gentium sane per se ista occupatio prohibita censei non poterit. Laudat *Minois* hoc nomine propositum *Bæclerus* (z), quem & jure regio, & consilio regio occupasse videri ait mare vicinum, ad tutelam & incrementum regni *Cretensis*, id est, ut regno *Cretensi*, & incolumitas sua constaret, & potentia amplificaretur. Hispanorum contra consilium, qui id agebant ut *Anglos* à naviga-

navigacione Oceani excluderent, gentium juri adversari Elisabètha Angliæ regina affirmavit apud *Camdenum*. (a) *Fernand. Va-* a) *Elisabèthæ*
squius (b). *insanam vocat opinionem.* Præ- ad. an. 1580.
 terea cum omnium gentium interfit, com- f. 309.
 mercia sine impedimento per orbem libe- b) *l. c. n. 302*
 réque exerceri, illas à dominio maris exclu-
 dendo, ad universalem in mari Monar-
 chiam, vel universi maris imperium grãssa-
 rigentem, reliqui sane populi, quibus na-
 vigacionis beneficium ad commercia per
 orbem exercenda & que est necessarium, ceu
 illicitum & juri Gentium contrariũ non per-
 mittent. Occupationem autè maris quoad
 certam partem gentium jure concedi, con-
 sensus populorum & sapientum hodie
 docet.

§. 22. Effectus huius domini ex J. Gentium concessione quis sit, plus difficultatis habet. Negari nequit, jure humanæ societatis, qua gentes consociantur, jus navigandi sic liberum, populisque gentium jure ita concessum esse, ut sine justa causa absque injuria usus maris, atque fluviorum ulli denegari non possit. Pertinet huclocus *Seneca* (c): *Deus quadam humano generi in* c) *l. de Reg.*
universum dedit, à quibus excluditur nemo &c. nos. 128
commune autè bonum erat patere cõmercium ma-
ris, & regnum humani generis relaxari. Cum vero domini jure G. concessi effectus hic sit, ut alios ab usu rerum tuarum arcere possis, hanc

hanc navigandi libertatem, non plane absolute se habere, sed ad decentem inter gentes ordinem determinari necesse est. Temperamentum nimirum proprietatis rerum hoc est, iudicio Ciceronis (d), *ut quicquid sine detrimento possit commodari, id tribuatur cuiq; vel ignoto. Non prohibere aquam profluentem; pati ab igne ignem capere: consilium fidele deliberanti dare: qua sunt in utilia qui accipiunt, damni non molesta.* Humanitatem hoc nomine Lusitanorū Levinus Hulsius (e) laudat, quorum Rex insulam Helenæ in vasto Oceano prominentem, quam occupationis titulo sibi vindicat, ab incolis vacuum, in navigantium commodum, ad vires recipiendas, manere voluit. Ex quo patet, circa usum maris, negotiandique atque navigandi libertatem, ex J. G. concessione, quatenus illud populos hic dirigit, suum jus utramq; habere gentem, tam eam penes quam est dominium, quam illam, cui maris atque commerciorum usus est necessarius; ita ut commune illud jus ad communem vergat utilitatem, sic tamen ut in pari necessitate privatæ utilitatis prior atque potior sit ratio domini atque possidentis, cui ex vi domini & exinde nato privilegio aliorum interesse de jure & naturaliter cedit. Unde & istum maris usum, qui partim non est inexhaustæ utilitatis, partim populo maris domino noxius esse potest, ab alia gente petitam

d) 1. Off. p.
II.

e) Navig.
Barb. in
Ind. an. 1595.
p. 64.

peritam publica docent Acta, constatque de Piscatione ex Seldeno, Pontano, Morisoto, apud Loccen (f) & Bæcler. (g)

f) Iur. Ma-
rit. l. 1. c. 9. p.
93.
g) C. de
Marit. c. 5.

§. 23. Cæterum ut maris occupatio Gentium jure concessa est cum exceptione usus, qui est innoxie utilitatis & humanitatis; ita secundum quid etiam conceditur eodem jure usus belli, cuius status non est naturalis generi humano, sed subsidiarius: cum tum bellum demum gerendum sit, si pace frui aliter non possimus. Εγω γὰρ φοβερὸν μὲν ἔστι φημί, τὸ πολυμῆιν, inquit Polybius (h), ἢ μὲν ἢ ἵστο γὰρ φοβερὸν, ὡς ἐπὶ τῶν ἑσπερίων χερσὶν ὅτι μὴ ἐσομένη ἀδύνατον, ego metuendum esse bellum equidem non abnuo; sed non usque adeo metuendum, ut ejus vitandi gratia omnia velis sufferre: & pace proin tursus finiendum. Nam si concertantes nunquam inter se convenirent, infinitum omnino bellum esset; quod si finem non est habiturum, de statu hominum ac natura eos, qui in illo sunt occupati, est aptum dimovere, scribit ad Cosroem Perlam Justinianus Imp. apud Procopium (i).

i) 2. Bek.
Perf. f. 165.

§. 24. Absolute autem juris Gentium concessivi est potestas fœdera pangendi, populos arctiori inter se vinculo constringens, ad mutua præstanda auxilia; variamq; supplendam indigentiam, in socialitate gentium fundata. Fœdera hinc cum barbaris, & qui à vera religione alieni sunt inita populis, jure Gentium per se non im-

Bb proban-

probantur, nisi ex vitio contrahentium, vel ex aliis circumstantiis. Sancte etiam eadem servanda sunt, nec religionis causa, quæ societatem gentium non tollit, rumpenda, cum eiusmodi perfidia semper Deum ultorem habuerit; tantum abest, ut cum Gentium jure conciliari queat illud omni humani generis consociationi inimicum axioma: *Hæreticis non est servanda fides.* Consilii tamen & prudentiæ non minoris est, ut hic cauter agatur. Prætereacum jus hoc non habeat quotidianum exercitium, sed ubi commodum videtur, illud non amittitur, si vel maxime per complures annos, cum vicinis aut aliis nullam gens habuerit societatem, cum absolute sit concessum, tam quo tempore, quam cum qua gente

k) 2. L. B. P. 4. 15.

velit fœdus pangere; nisi, uti *Grotius* (k) loquitur, *ex quo tempore intercessit prohibitio & coactio, eique paritum est cum sufficienti consensu significatione.* Eodem jure licet damni per injuriam ab alio populo dati restitutionem læsæ genti petere. *Aequissima vox est, inquit*

l) de Benef. 3. Seneca (l), & jus gentium præ se ferens: Redde quod debes. c. 14.

Legati hinc mittuntur ad res repetendas, quod Romanis olim solenne fuisse *Livius* passim testatur. Finis hic clarigationis est Gentium jure receptæ; unde *Plinius* (m)

m) 12. H. N. c. 2.

clarigare est res raptas clare repetere. Erravit hic olim magnus *Moscoviz Dux*, volens audire, *Christiani non esse, nec jure gentium licere inditæ*

illam inimicitias exercere, & bellum gerere, priusquam ille, à quo injuria orta, moncatur illatam injuriam resarcire, & ab injuria abfistere, autore *Camdeno* (n).

n) *Elisaberth*
f. 342.

§. 25. Solent præterea etiam nonnulla Gentium jure minus perfecte concedi, quæ proin juris Gentium concessivi imperfecti dici possunt. Talia sunt, ad quæ agenda, & ab alia gente postulanda, altera equidem jus aliquod habet, sic tamen ut & ista ex gravibus causis non solum huic ea quæ efflagitat licite denegare nonnunquam possit, sed & licet inique ea quæ debet huic denegat, eidem tamen non inferat injuriam, ut armis illam vindicandi plenum jus habeat. Tale est jus transeundi per alterius ditio- nes, atque jus istum transitum petendi, quem si ne negetur, vindicari statim possit, ego ita simpliciter cum *Grotto* (o) non asseruerim; cum denegatus transitus per se non sit cum injuria conjunctus. Sic si populus cum altero nolit commercia exercere, is qui sic arcetur, non sic statim læditur, ut pro iniuria id interpretari jure possit; cum jus commerciorum libertatè à gente alia postulandi, imperfectum sit: Nec cum *Francisco* à *Victoria* (p), & qui eum hac in re sequitur *P. Reled.* 5. *Grotto* (q), eam commerciorum adstruimus *f. 3. p. 2* libertatem, ut nemo qui negotiandi causa, *De c. 3. 19.* populum adit, prohiberi possit. Simile est, si gens invitata in fœdus cum alia descen-

o) *f. 4. 14*
2. 13.

dere nolit : vel si à pacato ut eius ditionis locum occupare sibi liceat, altera pars belligerantium efflagitet. Cum enim jus talia postulandi, connatum licet gentibus, iisq; qua talibus competens, imperfectum sit, non nisi imperfecta obligatio ei respondebit. Imperfectum autem esse inde patet, quia perfectum & plenum jus in rem non nisi ex dominio nascitur, cuius hæc est vis naturalis, ut non solum à proprietate, sed etiam ab usu, & possessione istius rei sic alios excludat, ut licet invito domino illius instituta usurpatio nihil damni rei attulerit, illa tamen juri domini vim aliquam intulisse dici possit. Taceo hanc sententiã iidem premi incommodis, quibus rerum communio, quæ nunquam fuit, si quæ vigeret, premeretur. Unde quod ex gentium societate, & quam gens genti debet humanitate, jus habet populus, non nisi imperfectum esse potest. Jus autem imperfectum perfecto cedere, & quæ imperfecte debentur, etiam sine iniuria denegari petenti posse, dubium non est.

§. 26. Fateor quæ debentur ex jure imperfecto nonnunquam etiam inique denegari : Id vero non fit, quando usus rei, quem sibi alius concedi postulat, cedit usui quem dominus ipse præterdit, cum in pari necessitate, & inter pares semper potior sit conditio domini ; sed quando res, & rerum

rum

rum usus quatenus innoxie est utilitatis, cuius tamen æstimatio domino rei permitti debet, plane inhumaniter denegantur. Non tamen talia denegata sufficientem bello causam justificam præbent, licet ita videatur *Alberico Gentili* (r), ceu imperfecte debita, donec inhumanus denegantis animus in plane hostilem degenerans, damna per iniuriã non ferendam genti inferre molliatur, quæ non nisi ab hoste dari possunt. Graviter interim eximius *Historiæ Byzantinæ* Scriptor *Nicephorus Gregoras* (s), omnem inhumanitatem notavit: *Ἐιδὲ πρὸς τοὺς ἑσπερίους ἡμῶν διὰ τὸν νόμον ἑστὸν εἶπε πᾶσις γέροντων ἡγετῶν, ἡ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐκ τῆς νεωτέρας, ἐν ἧσιν, βία, ἀδικία καὶ ἀπειρία ἐστὶν ἡ ἀδικία, ἡ ἀπειρία καὶ ἡ ἀπειρία. Καὶ περὶ τῶν ἀδικῶν, δι' ἃς οὐκ ἔστιν ἔτι, ἡ χάρις τοῦ ἰσχυροῦ, ἡ ἀδικία ὅτις οὐδὲν δυνάμει, ἡ ἀδικία.* si quis adeo tenax fueris, ut bona distribui nolis: ei cavendum erit, ne legem per orbem terrarum ferat omnium improbitatis autorem, & omnes congressus, omnia commercia funditus tollat: beneficentia divina ingratus, à qua illa omnia que habet accepit. Quæ tamen sic imperfecte debentur, pacto inter gentes utrinque promissa & acceptata, promissorem perfecte obligant.

r) I. B. 1. 19.

s) Hist. Rom. l. 3. f. m. 146.

§. 27. Gentium juris concessivi quoque sunt, si quæ dantur inter gentes qua tales servitutes, quæ uti *Pufendorf*. (t) loquitur, *l. 4. c. 3. n. 6.*

intuitu ejus cui debentur sunt jura certam emolumentum aut commodum ex re aliena percipiendi, aut prohibendi, ne dominus sua re omnibus modis utatur. Intuitu autem eius qui eas debet, sunt obligationes alteri emolumentum ex sua re concedenda, aut in alterius commodum abs certo usu sue rei abstinendi. Constituuntur eiusmodi servitutes vel pacto gentium expresso, veletiam tacite, quod cognoscitur per signa, quæ alias gentium consensu & praxi ad significantum consensum alterius referuntur, & ordinata sunt. Imponi etiam eadem possunt tam mari quam terræ; cum utriusque detur dominium, quod sic imminui non repugnat, ut teneatur dominus pati, alterum in suo id agere, quod illius commodo inservit. Nota est contentio gentium circa jus piscandi, eiusque titulum: An vero continuatio huius rei, & exercitium utriusque non omissum, servitutis mari impositæ nomine à petentibus allegari possit, ab aliis discussum est.

§. 28. Cæterum cum jus Gentium jus sit humanum, gentium voluntate introductum atque receptum, etiam in hoc indolem juris humani imitatur, quod sicut jure civili quædam sunt non laudabilia natura concessa, vel potius ut à concessis cum *Dn. D. Alberti* (u) accuratius talia distinguamus, *permissa*; cuius permissionis hic est effectus, ut is non impedi, nec puniri soleat.

u) *Comp. 1.*
N. P. L. c. 1. §.
31.

soleat, cui sic agere placuit; etsi interna facultate agendi minime sit instructus, factumque lege minime probetur; de quo sic loquitur Porphyrius (x):

(x) de abst. l.4.c.18.p.m.

Ἡ τίς ἐστιν ὁμιλίαν ἀπαγορεύει τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπειροπλοῦνται ταῖς ἑτέροις τὸ μίσθωμα, ἵπποειδισον ἡγεῖται μάλοισ ἀνδράσιν, καὶ ἀρχαὶν τὴν πρὸς ταύτας ὁμιλίαν, enimvero lex vulgus non prohibet, ne meretricibus consuescat: sed à meretricibus ipsa mercedem exigens, hominibus tamen media tantum bonitatis probrosam & turpem cum meretricibus censet consuetudinem: Ita pari ratione multa gentium jus permittit, non quidem ut talia honeste & licite, sed ut impune committantur, impunitate sc. exteriori non interiori, quæ vel in conscientia sentitur, vel quod aliis divinis pœnis se non reddant obnoxios populi, qui talia committere non erubescunt, inter homines licet impune commissa, & ob imperfectiorem rerum humanarum necessario permissa. Multa sunt, ad quæ Gentium jus per meram tolerantiam connivet quidem, quæ tamen minime probat, & à quibus pudor homines revocare debet, juxta illud Augustini. (y) si correctio pigra est, saltem absit pudor: Turcæ apud Leonclav. (z), qui pudorem hunc exuunt, denigratam faciem habere dicunt. Bonfinius (a) Attilam de liberationem, an cum Mediolanenibus conditionem facientibus benignius ageret, an verba daret, pudori consuluisse tradit.

(y) contr. li. 1er. Pers. l. 1. c. 13. t. 7. Opp. f. 32. (z) l. 3. Hist. Musulm. f. 383. (a) Rev. V. gar. Dec. l. 1. f. m. 97.

nia sunt scriptoris verba : *Quum rerum opulencia, ab omni regem humanitate devieret, perfidia pudorem suscitabat, studiosaque liberaque deditio, ab omni fraude vindicare conatur. Apud Xenophontem, (b), socios Lacedaemoniorum pro verecundia nunquam commissuros ait Patrocles, ut nullas Atheniensibus, si illis auxilia tulerint, gratias referant. Solymanus Imper. Turc. in captivos se vita necisque habere potestatem olim iactavit (c) : Ex quo adhuc hodie in captos Barbari crudeliter saevire solent (d). De Mustapha, homine sine fide & ad fraudem acuto, quo duce utebatur Amurathes III. Turc. Sultanus contra Chodabendam Persarum regem, autor est Mindaous (e), quod, ut Persis terrorem maiorem iniiceret, captivos omnes capite plelli, & remanentia trunci capita in formam propugnaculi, horrendo sane, & nunquam prius audito spectacula disponi iusserit. Pudor sane, si praeter barbarie & immani ferocia eius sensum admitterent, ab hac licentia eos revocare deberet.*

b) *Hist. Grac. l. 6. f. 611.*

c) *Cassar. Hist. Rer. Vngar. l. 5. p. 197. d) Vid. Theatr. Europ. t. 9. f. 1159.*

e) *Belli Turco Persico. l. 1.*

§. 29. *Causa quare gentes saepe numero sic connivere soleant, vel etiam impune complura permittant, aut permissa censeant, quae à justis relique regula deflectunt, partim est rerum humanarum imperfectio, quae ob multiplicem mortalium malitiam & ferociam non omnia ad liquidum perducitur, atque ad illorum*

regis

respicere saepe cogit, ita ut connive-
 re melius interdum sit, quam *intempestivum re-*
mediis delicta accendere, ut Taciti (f) huic acco- s) 12. *Annal.*
 demus verba. Unde & contra multa 54-3.
 in bello, quibus mentes exulceratæ ex-
 acerbantur, commissa, juræ naturæ licet pro-
 hibita, Gentium jus nullum prodit reme-
 dium. Partim necessitas, quæ in casu an-
 cipiti, cum aliud remedium non suppetit,
 majoris mali vitandi gratia, actibus qui-
 busdam effectus juris tribui permittit, qui
 tamen ex justitiæ internæ regulis minime
 proveniant. Πότερ' & ποτὲν ἀδικῶν ἡξέλο' ἢ
 παρορμηθῆν, ἔστις ἔχει βλάβος λείπειν, *quismam*
alterum Ladere atque injuria officere incepit, no-
mo facile dicere potest, ait Isidorus Pelusiota (g); g) 3. *Epist.*
 quod mox sic expressit: ἔβλαβον τὸν κατὰ- 333.
 ξαστα, ἢ τὸν ἀπολαθῆσθαι εἰδέναι, *hæud facile est,*
eum, qui lacepsivis, & eum qui secus est agnosce-
re. Unde cum de controversiis gentium,
 cuiusque causa, justior, pronunciare non
 solam difficile, sed & periculosum sit; illa-
 rum conscientia, atque armis tanquam
 unico juris sui consequendi & conservandi,
 tranquillitatisque publicæ stabiliendæ re-
 medio res est permittenda, ita ut non ei
 tantum, qui *ex justa causa bellum gerit, quique*
ledit intra modum naturæ aliter concessum, La-
dere hosti hostem liceat, & in persona & in re-
bus, sed indistincte, ut Grotius (h) loquitur, ut h) 3. *J.B.4.2*
nec is, qui ex causa iniusta bellum gerit. 59.

B b s modo

modo adsint quæ ex Gentium jure, ut bellum justum dici queat, requiruntur; vel hostem ultra temperamenti belliei, justitiæque internæ regulas lædit, *puniri possit in alieno territorio deprehensus tanquam homicida, aut fur, nec bellum ipsi ab alio talis facti nomine inferri.*

§. 30. Etsi vero complura sic inter gentes impune exercentur, & hoc nomine externam quandam præ se ferant justitiam, ista tamen impunitatis licentia, sine ulla legis actione ex sola conniventia exorta, juris titulo non nisi plane æquivoce superbit. Nulla gens fere datur, quæ non amet in bello proditioes, quicquid sit de uno alterove casu, quo illæ displicuere; nec ob illarum utrum gens gentem læsi juris gentium hodie accusat: gentium tamen jus, conniveat id licet, talibus prætexere non licet. Conniventia enim per se jus non dat, sed saltem agentem agere sinit, dissimulando nec accusando, & de suo jure quasi cedendo. Ex quo tamen non sequitur, quod gentium jure ita rigide non est, vel potius non censetur prohibitum, ab eodem jure æstimationem alicuius justitiæ mutuari. Pertinet huc locus *Seneca (i):*

de ira
c. 27.

Quam angusta innocentia est, ad legem bonum esse? Quanto latius officiorum patet, quam juris regula? Quam multa pietas, humanitas, liberalitas, justitia, fides exigunt: qua omnia extra publicas

publicas tabulas sunt? Referas huc etiam illud Terrulliani (k): Sed quod non prohibetur permiffum est: imo prohibetur, quod non ulro est permiffum.

k) de Coran. Milit. c. 2. §. 449.

§. 31. Dicuntur denique alia esse juris Gentium universalis, alia particulari. Nimirum sicut jus civile aliud datur omnibus civibus commune; aliud certo civium generi, atque ordini proprium, & particulare; ita Grotius (l) aliud gentium ius universale, aliud gentium Europaearum; aliud gentium omnium, aliud meliorum (m) facit. Frequenter etiam, in praxi distingui solet inter ius gentium omnium, & meliorum. Supra in Zoucheo minus placuit ius gentium particulare duorum etiam populorum, nec mutuo mentem. Grotianam autem Philosophiam cum nostra sic coniungimus, ut universale omnium gentium ius illud appellemus, quod ex ratione socialitatis ad omnes gentes pertinet, illasque ideo quod cum caeteris sociales esse debent obligat, sive illud observent, sive non. Caput huius iuris est, sanctimonia Legatorum; praecipuum de abstinentia à bonis alterius: Sic iuris Gentium concessivi universalis est bellum, cum nullus in universo orbe detur populus, qui non sibi iustis de causis bellum gerere licere credat. Quanquam vero ius istud gentium de captivis non ab omnibus observetur, non tamen datur populus.

l) I. B. P. II. 4. 16. m) L. c. v. 19. ad. I. III. §. 9. 2.

qui

qui sibi ex isto jure non esse facultatem captos servos faciendi concessam existimet. *Ius autem Gentium particulare*, sive Europæarum, meliorum, atque moratiorum dicimus, quod decentioris ordinis gratia in vita sociali, intuitu maioris honestatis atque humanitatis, civilioribus placuit populis, inter quos quotidianum intercedit commercium, quales sunt præprimis gentes Europæ: Caput huius iuris est, ne hostem veneno interficere liceat, alibi prolixius à nobis explicatum (n): Intuitu humanitatis & Christianæ Charitatis placuit mitior bello captorum conditio. Nec dubium est, quin hoc gentium ius particulare, sit gentium ius proprie tale. Nam ut taceam, quotidie ad illud à Gentibus Europæis provocari, veri iuris indolem habet, eum sit viaculum quo continentur gentes Europæ, quæ ob nominis Christiani, gradu puritatis licet religio multum variet, communionem, à barbaris & infidelibus peculiarem, atque insignem generis humani cæctum, ex compluribus gentibus constantem, constituunt; inter quas frequentius, quam cum aliis populis intercedit commercium; unde & cum addito *jus gentium meliorum*, sive moratiorum, appellatur, a quo ad ius Gentium duorum populorum argumentari non licet, quod pactorum & promissorum potius nomine venire debet.

n) de arm. in bello prohibis.

§. 32. Colligitur hinc, iuris Gentium usum esse in illis actionibus, quæ intercedunt inter populos liberos, ad eorum consociationem conservandam, decenter exercendam, læsamque & sublatam restituendam; quarum normam eo magis urgeri atque commendari æquum est, quo sæpius sibi populi persuadere solent, in summa fortuna id æquius, quod validius, & rempublicam sine iniuria geri non posse. Ad Gentium ius hinc in publico quod inter gentes intercedit, commercio provocari, notum est.

§. 33. Præterea cum ea quæ iuris gentium esse dicuntur, non eodem se habeant modo, cum alia ne omittantur, sunt præcepta; alia ne ab aliis prohibeantur concessa; alia à pœna quam hæc regula gentium dicat alias delinquentibus exempta, atque per meram conniventiam, sine approbatione, aut iuris sive interni sive externi concessione, permissa: in praxi vero nil sit frequentius (o), quam ut gentium iuris aliquid dicatur esse, quod ab aliis vel non multum attenditur, vel plane negatur; omninò necesse est, ut quomodo ad Gentium ius aliquid pertineat, dispi-ciatur, quò de obligatione gentis adversus gentem eo rectius iudicetur. Hoc cum sæpe negligatur, mirum non est, alios committere præcipites, ut quia ex opinionum di-
versita-

o) *Gid. Frisk*
Norm. de G.
911. P. 70.
426. 509.

veritate se extricare nesciunt, gentium ius plane rideant, & pro Scholarum figmento habeant.

ARTIC. XI.

De

Obligatione juris Gentium.

§. 1.

Vana omnis de Gentium iure disputatio est, nisi populos valide constringere possit, quo actus suos secundum istius regulas conforment. An ergo tale vinculum voluntati illorum sociale hoc ius iniciat, adhuc disquirendum restat.

§. 2. De eo vero dubium esse nequit, si cogitemus, Gentium ius esse vinculum consociationis gentium qua talium, quod aequae sanete proin habendum, nec sordidistrumpendum est, atque quilibet populus adversus alterum socialis esse iubetur.

*) *Malicus*. Referre huc licet illud *Oppiani* (a) ex *Lippj* versione:
l. 1. v. 421.

Singula prima

Sunt distincta locis & certo fœdere iuncta

Et modi invicti, concordis pace ligata.

Nec gentes, si quid inter illas controversiæ exoritur, ad illud provocarent, si omni virtute obstringendi penitus careret; nec delinquen-

linquentem contra hæc iura ceu hostem hu-
 manæ confociationis, & turbatorem pu-
 blicæ tranquillitatis detestarentur, si illa
 impune transgredi liceret. 'Εστὶ ἰδιώτας
 συγγνώμης ἄξιοι, πολλὰς ἐς ἀνομιὰς ἠμεῖς
 ὑβείσωτες, καὶ τὰ πλευταῖα νόν καὶ ἐς ἀρισθίας
 ἀμαρτάνοντες ὑποφανεῖς καὶ ἀδιόπτως, ὡς μήτε
 ἰξαρνήσω, μήτε ἀντιλέγειν ὅτι μὴ τῆς ἰσχάτης ἐστὶ
 πικρῆς ἄξιοι, Vos quidem nulla venia digni estis
 scilicet violati fœderibus, & postremo legatio
 quoque; quod nefarium facinus tam manife-
 stum est, ut extrema quaque pati sitis meriti,
 vestra etiam confessione, ait ad Carthaginiensium,
 legatos Scipio apud Appian. (b). Nec sapientes
 denique scriptores, æquique rerum æsti-
 matores ad atrocitatem sceleris, à Gente
 gentisque rectore commissi, augendam iusti-
 tiamque belli illati, ceu minime dubiam
 asserendam, gentium ius violatum toties
 notassent, nisi mutuo atque reciproco nexu
 ad eius observantiam populi obligarentur.

b) de Bell.
 Puv. f. 29.

§. 3. De origine huius obligationis,
 & unde ius hoc vim habeat, gentes mora-
 liter constringendi, & quo ab illis obser-
 vetur obligandi, nobis ita videtur. Disting-
 uendum nimirum centemus inter causam
 remotam, inadæquatam etiam, & causam
 obligationem inducentem proximam & ad-
 æquatam. Quamquam enim divortia hic
 dantur

dantur sententiarum, dissentientes tamen nonnullos aliquid ex vero habere, nequit penitus negari. *Hobbij* (c) vero Philosophiam quod attinet, cum is eadem utrimque naturæ & Gentium juris præcepta esse existimet, & elementa iuris naturalis applicata & translata ad civitates & Gentes integras pro legum & juris Gentium elementis sumi posse doceat, & consequenter iuris Gentium obligationem ex iure naturali derivandam, imo cum eadem coincidere dicere necesse habeat; concedimus quidem quod Gentium iuri aliqua obligatio ex iure naturali accidere possit, sed non nisi remote, inædæquate, & vi materiæ, sc. ratione certæ rei præceptæ, prout LL. civilibus eandem quoque nonnunquam accidere non repugnat. Nimirum præceptum iuris naturalis v. c. de restitutione in integrum, cum etiam inter populos liberos intercedat, uti post

e) de Cfo. c.
14. 5. 4.

d) I. B. P. II.
14. 1.
e) de Fin.
Imp. Germ.
l. 2. c. 19. 5.
13

Bodinum etiam contra *Grot.* (d) disputans *Conringius* (e) affirmat, & sic iuris G. fit, illam equidem obligationem quam ex iure naturali habet, in complexu præceptorum iuris Gentium, quod est ius à iure naturali distinctum, retinet, sed ex illa non per se exurgit obligatio quæ est iuris gentium proprie, & à iure gentium, in quo illam naturalem dari obligationem per accidens est: Etsi non negaverim, populum in tali casu contra ius gentium peccantem simul delinquere

inquire contra ius naturæ, uti qui furtum LL. civilibus prohibitum committit, unâ in ius naturæ quoque impingit, etsi nec obligatio LL. civilium proxime, adæquate & per se à iure naturali proveniat.

§. 4. Hugo de Roy (f) cum gentium ius ^{de eo quod} *ratiocinatione humana, & moribus introductum* ^{inst. eff. l. 2.} esse docuisset; alibi (g) ea iuris gentium ^{l. 4. §. 4.} *dici ait, quæ ratio naturalis omnium, usu ac necessitate passim exigente, omnibus gentibus bona & aqua esse censuit; & quia ab omnibus & singulis observari rationi naturalis consentaneum est.* Verum cum quod ratio ceu melius suadet, eadem non statim præcipiat, nec exinde statim obligatio derivabitur. Quamquam enim ratio ex vi sibi congenita congruum aliquid gentium consociationi iudicaverit ratiocinando, quæ tamen ad communem id omnium pertinet utilitatem, ceu consilium, suadebit tantum, non obligabit: cum non intellectus præcise, sed voluntatis actus sit obligatio activa: unde ad hanc non nisi temote ratiocinationem gentium, voluntatem sc. præparando, concurrere necesse est. Quæ vero hoc rationis dictamen honesta præcipit, coincidit cum Philosophia *Hobbij*, quam modo consideravimus. Simplex denique rationis disquirentis usus, quam hic *fr. N. l. 1.* insufficientis, docetur à *Seldeno* (h). ^{c. 9.}

§. 5. *Fridericus Hornius* (i), cuius ^{i) de Civit.} *alias de hoc argumento eximia etiam est.* ^{l. 2. c. 2. §. 6.} ^{ad l. 2. c. 9.} Philo- ^{§. 11. p. 429.}

Cc

Philo- §. 11. p. 429.

Philosophia, ipsam obligationem in vero jure gentium, non ex consensu præsumpto; sed in timo contextu Rerum publicarum, & sanctorum societatis, qua populi invicem intercedit, peti posse ac debere contendit. Sed distinctio hic facienda est inter fundamentum, rationemque obligationis quæ in vero jure gentium datur remotâ, & causam eius proximam. Contextus rerum publicarum gentiumque socialitas, mensura est atque ratio juris Gentium, & obligationis quæ in illo datur causa remota, proxime autem ab ea obligatio ipsa non exoritur. Quamquam enim vita socialis etiam gentibus pro imperio à Deo sit injecta, Gentium tamen Jus cum sit humanum, eius obligatio proxime ab humano, civiliter tamen satis valido principio erit arcessenda.

§. 5. Proximum itaque obligationis, quam Gentium jus populis imponit, principium nos dicimus esse gentium voluntatem, in eiusmodi vinculum nexu reciproco ligans, consentientem. Non male

k) de I.N.G. Seldenus (k): ubi de humana dispositione simpliciter ac solum videmus, aliter fieri nequit, quin hominum consensum ac fidem interpositam interditi alicuius fundamentum primum faciamur Nec humana obligatio aliunde quam à voluntate, jus atque facultatem obligandi habente, peti potest. Sunt equidem Gentes pares, & uti liberæ, ita im-

media-

k) de I.N.G. Seldenus (k): ubi de humana dispositione simpliciter ac solum videmus, aliter fieri nequit, quin hominum consensum ac fidem interpositam interditi alicuius fundamentum primum faciamur

mediate soli Deo obnoxia; cuius hinc
 timorem sibi invicem inculcare solent: *An
 Dei propterea contemptores estis*, scripsit ad Mau-
 ros fœderis ruptores Salomon, Africæ Præ-
 fectus Justiniani, apud *Procop.* (l): Nil ta-
 men impedit, quo minus illimitata pleni-
 tudo agendi ex proprio arbitrio ab ipsis
 gentibus, salva uniuscuiusque summitate,
 impedimento aliquo morali circumscri-
 batur. Licet vero sibi ipsi nemo per mo-
 dum legis obligari possit, quo minus ta-
 men quis se alteri, & sic quoque gens genti
 se obliget, eidemque jus aliquod adversus se
 acquirere cœdat, & in eandem transferat,
 nil repugnat. Ad hoc vero ut par paris
 voluntati, eiusdemque agendi libertati,
 tale frænum iniicere possit, ut certam re-
 gulam sequi teneatur, nec de jure in diver-
 sa abire possit, requiritur utrinque con-
 sensus, cum tale vinculum juris adversus
 se in alterum transferendi, tum idem ac-
 ceptandi; quem per consueta alias & re-
 cepta signa, quorum numero etiam tam
 facta, quam non facta contineri constat,
 exprimi necesse est. Quo dato, fundamen-
 tum obligationis non queritur, ut: quidem hoc
 nomine sollicitus est *Frider. Horn.* (m) in præ- (m) l.c. 2.2.6.
 sumpto consensu, multo minus in imagina-
 rio (n); cum quod sufficienter indicatum est, n) ib. 2.9.11.
 pro vero habeatur adversus eum qui indicavit, uti
 loquitur *Grotius* (o). o) l. B. II. 4. 3.

Cc 2

§. 6.

§. 6. Gentium nimirum jus humane jus cum sit, eius obligatio non aliunde, quam ab humana voluntate derivari poterit. Et quanquam gentes à ratione sociali & legia naturalis, quæ jus sociale est, regulis, in actibus publicis nonnunquam dirigantur, & dirigi posse videantur; placuit tamen iisdem communi insuper voluntate ad rationis dictamina eadem à cunctis observari, sub obligatione etiam humana. Distinguendum enim hic censemus inter dictamina gentium practica, quæ sunt & fuerunt ratio & norma voluntatis populorum; & inter efficacem gentium voluntatem, quæ effective de novo, humano sc. modo obligat. Dictamina illa sæpe sunt rationis præcipientis, & legis naturalis, quæ una est, secundum illud

q) *de LL. p. Ciceroni (p); Vnum est jus, quo devincta est hominum societas: & quod lex constituit una.* Norma hæc sunt, juxta quam gentes judicant, hoc & sibi & aliis gentibus esse faciendum, illud omittendum; & cum id partim necessarium, partim etiam utile cognoverunt, in ista dictamina, ut inter populos observarentur, singulari voluntatis actu etiam consenserunt; etiam consensuræ, si lege naturali talia humano generi non forent præscripta: Uti legislator civilis adulteria & furta, quæ naturalis ratio ipsi turpia esse dicitur, prohibet, eadem severe prohi-

q) *de LL. p. Ciceroni (p);*
164.

tio; & quod ad Gentium jus observandum gentes impellere debeant, quæcunque easdem ad servandam fidem datam obligant. Unde qui sic sunt comparati populi, ut, quemadmodum de Mauris loquitur Procopius

s) *Bell. Vand. ad l. 2. f. 219.*

(s), illis neque Dei metus sit ullus, neque hominum reverentia, neque item juris jurandi, aut ulla obsidum cura; quique jusjurandum, quod inter homines supremum ac firmissimum fidei

t) *add. Sym. mach. IV. E. p. 64.*

pignus esse videtur (t), irritum faciendo, fœdera solvunt, ut Justinianus Imp. Costoëm Persam hoc nomine accusat (u); non est cur mitemur, tales gentium jus non nisi adversus illos servare, quorum metu coercentur (x).

u) *Procop. l. 2. Bell. Perf. f. 163.*

Deum hinc, scribit ad eosdem Mauros Salomon Africæ Præfectus, si spernetis, cuinam hominum aut sociorum auxilio fideles eritis? Ex quo cõsequitur, qui cõtra Gentium jus peccant, illudq; violant, peccare quoq; contra fidem publicam, illamque violare. Unde

x) *id. 1. Bel. Perf. f. 142.*

OBLIGATIONEM IURIS GENTIUM IN FIDE PUBLICA FUNDATAM esse concludimus. *Supremum enim, præclare extat apud Quintilianum (y), rerum humanarum vinculum fides est.*

2) *B. Vand. f. 219.*

§. 7 Gentium jus omnes gentes ex æquo concernere, omnes pari vinculo alligare, etiam barbaras, opinatur Fridericus Hornius (a), quem alii sequuntur: Et Hugo de Roy (b), id ab omnibus ac singulis observari, rationi naturali consentaneum esse ait. De hoc uti non dubitandum

y) *ib. Bel. Vand. 2. f. 222.*

a) *l. c.*
b) *l. c. p. 122.*

2) *Declam. 343.*

Digitized by Google

bitandum, ita de illo distinctius Philosophandum. Diximus supra, jus gentium aliud esse Universale, aliud Particulare, meliorum sc. sive moratorum. Sane quod de priscorum seculorū mortalibus *Lucretius* (c) cecinit, qui

*nec commune bonum poterant spectare, neq, ullis
Moribus interscibant, neq, legibus uti,*

id de compluribus Africae & Americae populis hodie adhuc dici posse, ex *Dappero* aliisque terrarum istarum, atque rerum scriptoribus satis constat. Tales quando bella non facta prius solenni denuntiatione, uti moratiores solent populi, inferunt, vel armis in bello utuntur venenatis, etiam contra Europæos, uti de Caribibus autor est *Martyr*. (d); *Tombuti* in Africa regem d) *Res. Ocean. Dec. II. l. 1. p. 123.* potentissimum, peditum infinitum numerum alere scribit *Maginus* (e), qui sagittis *scg.* veneno infectis utuntur; admoniti licet tales c) *Geogr. no. p. 194.* sapius fuerint, abstinerent talium armorum usu, quod aliis mortalibus improbaretur: Quod hoc nomine violati juris Gentium accusari queant, ego non dixerim; facile licet hoc concesserim, quod ob rabiem hanc ferocem, ceu immanes bestiae ex ratione belli acius coerceri possint. Inter pares enim, quique sui juris sunt, alter alterum ad suos accipiendum mores & consuetudines, mere voluntarias, nisi in eadem is consentiat, jure non obligabit; re-

fragabitur enim id eius libertati. Quod vero universale supra diximus jus Gentium, eius obligationem omnes pari vinculo ligare gentes cenlemus, etiam barbaras, à quibus de facto non observatur. Uti enim barbaries hominum non obstat, quo minus ius naturale omnes obligare mortales recte dicatur, etsi à compluribus enormiter adversus illud peccetur, à multis etiam per pravas consuetudines & perversos mores penitus fere obliteretur, ceu exemplis à Sexto Empirico (f) collectis constat factum; cum naturam, si velint, audire possint, potuissent certe, si voluissent: Sic enim Pharas Erulus ad Gili-mer, Vandalorum Regem scribit apud

f) Pyrrh. Hypotypos. l. 3. c. 24.

g) l. 2. Bel. Procopium (g). Sum. & ipse barbarus, neque hie- raxum, neque sermonis peritus. Tansum scribo, f. 217.

Procopium (g). Sum & ipse barbarus, neque hie- raxum, neque sermonis peritus. Tansum scribo, qua me hominem existentem ex rerum natura sponte dicere nescisse fuit: Ita licet dentur gentes, quarum barbaries & ferocitas commune populorum ius, quod omnibus ratio sanior suggerit atque præcipit, sæde contemnit, uti satis ferociter Selimus I. Turc. Imp. Ungaro Legato de inuito regno gratulandi, sæderumque continuandorum & denuo pangendorum ergo misso, respon-

h) Hist. Mulsulm. l. 17. f. 690.

dit apud Leunclay. (h). Hæc tu, inquit, O gaur, senex annosus ille, qui fœdus vobiscum inivit, & amicitiam, quam tantopere jactitas, adeo diu sancteque vobiscum coluit, jam mortuum est.

Meo

*Meo nunc in arbitrio positum, an indem vobiscum
 pactis stare, nec ne velim.* Contemnat quoq;
 Cosroës, scriptore Procopio (i), pacta jura-^{i) Bek. Perf.}
 mento confirmata, præferatque disquisi-^{l. 2.}
 tioni de rebus controversis bella, malitq;
 causas in medium prolatas armis discutere,
 quam pacatis consiliis cum Justiniano
 transigere: vinculum tamen quod nexu
 reciproco omnes ligat, nihilominus eas
 constringet, ita ut cõtra illud delinquentes
 tam ex re, quam suo modo etiam ex delicto
 obligentur. Et uti quid jus naturale sit,
 non ex barbaris & corruptis scede homi-
 nibus cognoscimus, sed ex hominibus be-
 ne moratis; nec quid sit ratiocinari disci-
 mus ex phreneticis, sed quibus mens est
 sana in corpore sano; ita quid sit juris
 Gentium rectius deprehenditur apud mo-
 ratiore gentes, quam apud Goringhaicos,
 vel apud Caribes, vel eos qui in Terra Ma-
 gellanica, aut infulis quæ à Latronibus de-
 nominantur, habitant populos. Referas huc
 illud Perþyrii (k), male ab eodem applica-^{k) de Abs-}
 tum: *πῶς δὲ εἰς ἰθὺν ἐξυγιῶται καὶ ἐπὶ οὐ-*^{sim. l. 4. c. 21.}
αι ἰθαίδη. εἰς οὐκ ἐξυγιῶν τῆς θυγατέ-^{p. m. 177. ff.}
ταὶ τῆς ἀπορίας κατὰ φύσιν οὐκ ἔστιν, qua-
dam gentes agrastres sunt & natura effrata;
quarum auctoritate non convenit viri perspicu-
cibus falsum de humana natura (gentibus)
ferre iudicium.

§. 9. De Turcis auctor est Leonclavius (l), l. c. l. 2.

Cc §

quod 70.

quod lege sua sibi permitti contendant, ut in rebus ad incrementa regni spectantibus, ex commo- do suo meriantur, an hosti data fides servari de- beat; & ut promissorum Gauru factorum nullam pro sua libidine rationem habere possint. Verum in præiudicium cæterarum gentium, & ad ea quæ naturali & gentium jure debentur non præstanda, nulla gens peculiarem & domesticam legem sibi ferre, aut certa sibi privilegia fingere, eaque, quare naturali & gentium jure non teneatur, allegare recte potest.

§. 10. Quanquam vero de facto Gen- tium jus quoad certa capita, quæ sc. ratione substantiæ suæ sunt meræ voluntatis, par- ticulare, actu easdem hæctenus non obligat, ut alteri jus exinde oriatur; de jure tamen universale esse meretur, cum ista capita ad Gentium consociationem plurimum con- ferre, & quam maxime socialia esse negari æquit; ita ut licet non proxime & plene, remote tamen & imperfecte, ex natura rei ipsius, ad illa omnes gentes obligari dici non immerito possit. Hinc quod negle- ctis illis capitibus, res humanæ maioribus obiiiciuntur in publicis negotiis difficulta- tibus, queri gentes contingit de alterius in- sociali inhumanitate, ferocitate, aliisque incommodis.

§. 11. Non etiam ad perfecte obli- gandos omnes populos quoad dicta capita,
satis

fatis valide ad jus partis maioris provocare licebit. Quanquam enim Gentium jus Populis socialitatem præcipiat, vinculumque sit, quo nexu reciproco confociantur, jus tamen majoris partis non obtinet inter illos, nisi in eorundem concilio, vel comitiis; hic naturaliter pars maior jus habet integri. Nec enim aliud, uti recte Plinius (m) ^{m) II. Ep. 12.} judicat, in concilio publico potest fieri, ubi licet impar sit prudentia, par omnium jus est. De tali vero gentium concilio altum est apud scriptores silentium: Extra quod inter patres, quorum singuli jus suffragii habent, plures reliquos non auditos, nec in concilium vocatos, non obligabunt. ^{est d' & 71} *ἡμετέριαις ἔθνεσιν ἀπὸ τοῦ πλείονος ἀναγκασθέντων, ἴσως ἂν ἐν τῷ* tam in comitiis, quam in judiciis vincit pars major, ait Appian. apud Grotium (n). Eximia est ^{n) II. L. 5.} Seldeni (o) quoque de hoc argumento Philosophia, qui jus maioris partis obtinere dicit, ^{17.} *quoties sc. id totum, cuius ea pars est, unico* ^{o) I. N. G. L. 6.} *ita complicatur, sive imperio, sive pacto, sive constitutione* ^{p. m. 83.} (nihil vero horum in gentium confociatione datur) ut in corpus unicum civile coaluerit, partesq; ibi habuerit, exinde velut invicem continuas.

§. 12. Obligantur præterea Gentium jure etiam personarum singularum, adversus alterius gentis homines, non quidem immediate, sed quatenus gentem, cuius membra sunt, quæ ceu partes se debet componere ad ra-

ad rationem integri cœtus, id observare
adversus gentes oportet; & quia populo-
rum rectores subditis suis imperare de-
bent, ne adversus alterius gentis homines,
vel gentem, talia committant, quibus gen-
tium jus læditur, delicti alias illorum par-
ticipes futuri, si ad sit scientia & non pro-
hibitio, cum prohibere possint & debe-

p) *Grœo. I.B.* ant (p), ceu prolixius à *Grœo* docetur. De
Sigismundo Poloniæ Rege autor est *Cy-
træus* (q), quod cum *conantibus in aula Moschis*
Legatis Polonus quidam ministri Moschici panem
*in mensa prehendentis, digitos cultello petulan-
ter stringeret, ut sanguis exudaret, neglecto*
Rogis interdicto, quo gravissime edixit, ne quis
*ipsis, eorumve ministris, verbo factoque ullo mo-
lestiam exhiberet: Huic postridie spectantibus*
Moschiis, ante illorum hospitium caput præcidi
jusserit.

§. 13. Cæterum qualis hæc sit obliga-
tio, Legalisne, an talis, qualis ex pacto in-
ter Gentes exoritur, disquirendum est.

p) *I.B.* 1.14
C 9
tium (r) Gentium jus voluntarium speciem
juris esse dicit, ea significatione, quæ idem
valet quod *lex*, quousque vox *legis* largissime su-
mitur, ut sit *regula actuum moralium obligans*
ad id quod rectum est. Alibi (s) hinc Gentium

s) *III.B.* 2.
jus legem appellat. Quæ significatio cum
late pateat, ut etiam pactis attribui possit,
cum & hæc sint *regula actuum moralium*
reciproco nexu ligans, patet, quod etiam Gen-
tium

tiam jus non legem eo sensu dicat, quod gentes tanquam Lex à superiore profecta stringat, veram tamen LL indolem in hoc imitetur, quod gentes constingat vera obligatione, quæ vi & efficacia interna æque valida est atque legalis stricte sic dicta, licet à superiori non sit profecta. Quid enim impedit, quo minus pares ex mutuo consensu & per pacta ad certam regulam æque valide se invicem ligent, sibi que leges dicant, atq; superior inferiores ex imperio ad suas leges adstringere potest. Bene *Rachelius* (c) : t) *de L. Gent.* *Eriam si igitur gens libera una altera non est superior, neque altera alteri legem speciatim acceptam dicere potest: si tamen ipsis placeat pactis se obstringere, utiq; vero jure inter se continentur, sic ut si una gens fidem fallat, altera alteram perfidam bello, si cetera paria sint, ad conventa prestanda cogere possit.* Et si itaque obligatio juris Gentium stricte loquendo legalis non sit, vim tamen obligationis legalis stricte talis ex consensu & voluntate Gentium habet, nec illa est infirmior. Taceo hanc Legis acceptionem, qua Gentium jus Lex dicitur, bonis non adversari scriptoribus. *Aristophani* νόμος accipitur et. u) *Plus. ad.* iam pro more, consuetudine: οἱεὶ τῶν (νόμος) 3) *de 3. p. 126.* καὶ ἐστὶ τὰ τεταχόσματα ταῦτ' ἐλαχίστην οὐ λαβῆσαι. Et apud Latinos *Livius* (x) *secundum iustum*, x) *de 1.* ait inter Romanos & Albanos esse, his legibus etc. *Cicero* (y) de regulis amicitie differens, hac, y) *de amicis* inquit, p. 109.

cus, id obler
& quia pop
suis imperio
e gentis homin
mittant, quibus
alias illorum
cientia & non
e possint & de
tratio docet
ege autor est
in omni
Mistrici
calce
exardere, neq;
avissem
verbo factique
postulatio
stricte
malis hæc sit obli
qualis ex pacto
quirendum est
voluntarium
ficatione, que
vox legu
um non aliam
bi (s) hinc Gen
uz significatio
actis attribui poss
a actuum moralium
patet, quod est Co

inquit, prima lex in amicitia sancitur, ut neque regemus res turpes, nec faciamus rogati, ut alios mittamus autores.

§. 14. Cæterum licet obligatio hæc gentes liberas ita constringat, ut illarum summam quam habent solo Deo inferiorem, atque paritatem non lædat, aut imminuat, cui repugnat id quod olim apud

a) Rev. Gsf. Paul. Aemilium (z) Theodoricus OstroGothorum Rex cenluit: Omnium sc. reliquorum regum unum concilium corpusq. constituendum esse, ad cuius iudicium Francus (Clodovæus) evocetur; non tamen sequitur quod Selde-

a) de L.N.G. nu (a) disputat, quod sc. paritas omnium observatio citra obligationem aliquam singulis superiorum, qua pariter coercantur omnes, utcumq. diutina, efficere plane nequeat, ut non contrarium aequè singulis sibi (si nil aliud obstat) statuerent, atque observare liceat. Nolo equidem id

b) L. B. P. II. asserere, quod Grotius (b) minus caute Scholasticos secutus affirmavit, cum sc. qui male agit, eo ipso se quovis alio inferiorem censeri fecisset, & quasi ex hominum censu detrussisset in censum bestiarum, qua homini subjacent: quod periculose dici manifestum est; cum delicto par pari talis esse non desinat, licet ad satisfactionem læso præstandam teneatur: Attamen cum vinculum hoc Gentium commune singulas reciproco nexu ita, ex quo ceu jus & regula communis introducta est, liget ex vi pacti perpetui atque publici, & sic

sic ex fide publica ; ita gentium sociali-
 tate urgente, minime licebit singulis pro
 libitu suo contraire, aut resilire, cum quod,
 quoad mere voluntaria, prius fuerat vo-
 luntatis postmodum factum sit necessita-
 tit. Talis enim nec alia mutua hic obli-
 gatio concipi debet, cum sine ea plane gen-
 tium jus inane fuisset. Minime omnium li-
 cebit id genti, si ad gentium jus, ceu vin-
 culum consociationis publicæ & regulam
 ad omnes pertinentem, ab ea fuerit provo-
 catum. Nimirum licet vocabula, quibus
 utimur, significant, uti *Aristoteles* (c) lo-
 quitur, *ἡ συνθήκη, ex insituro*, attamen
 cum illorum significatio nunc sit recepta,
 & publica conventionione determinata, non
 licet unicuique illam immutare, sensumque
 infundere talem, quæ cōmunis usus impro-
 bat: Non ferendum in quoquam, ut voces
 contra publicum receptumque in vita so-
 ciali loquendi usum interpretetur; sic ut
ne Caesar quidem ditionibus civitatem Romanam
dare possit, quam hominibus dare potest, uti dici-
tur apud Dionem (d): ita se quoque res ha-
 bet quoad ea, quæ sunt juris gentium mere
 voluntarii. Quoad ea vero quæ ratione prin-
 cipii & materiæ etiam iunt juris naturæ, &
 in gentium consociatione fundantur, eo
 minus dubitare licet de obligatione per-
 petua, quo firmior ea est obligatione qua-
 tenus

(c) de Interp.
 c. 2.

l. 57.

tenus à voluntate humana, valide licet & hac constringente, proficiscitur.

§. 15. Non tamen simpliciter repugnat, quo minus vinculum hoc Gentium laxari queat quod ea quæ sunt mere voluntaria, consensu nimirum communi aut omnium, aut plerorumque populorum. Nimirum uti *Horatius* (e) cecinit, ut

verborum vetus interis asat:

e) *de Art. Poet.*

&

*Multa renascuntur, quæ jam cecidere, cadentq;
quæ nunc sunt in honore vocabula, si voles usus,
quem penes arbitrium est, & jus & norma lo-*

quendi;

f) *T. 2. Opp. de Psych. Ocul. f. 406.*

ita ut *Plutarcho* (f) *usus sermonis similis esse videatur mutationi nomismatis ἀμοιβῆς ἢ ἕκστα νομισματος ἢ Ἐ λόγῳ χρεία*; sic non repugnat simpliciter ea quæ gentium voluntate sunt introducta procedente tempore etiam mutari, ut de jure captos servos faciendi, ita ut vendi possint, factum constat. Id quod tam expresse, quam tacite contingere potest, invalescente nimirum sine contradictione contraria consuetudine. Sicut enim legis obligatio tamdiu durat, quamdiu superior qui illam tulit eandem vult obligare, aut quamdiu ratio legis durat, vel objectum tale est, ut cum effectu circa illud lex versari possit; ita quæ à gentibus libere sub juris & regulæ communis obligatione sunt introducta, communi quoque consen-

consensu ex variis causis rursus abrogari posse, & in desuetudinem venire absurdum non est.

§. 16. Cum vero ea quæ juris Gentium esse dicuntur, non eodem se habent modo; uti enim jura & leges alia præcipere & prohibere, alia concedere dicuntur, idque vel simpliciter, vel sub certis circumstantiis & conditionibus, ita Gentium juris eadem est indoles, obligatio hinc eius quoque non eodem quoad omnes gentium actus se habet modo. Quæ enim sunt absolute omnibus præcepta & prohibita, absolute quoque gentes constringunt, quæ sub conditione, sic quoque obligant. Mutua quæ præcepta sunt officia & onerosa, mutuo quoque nexu ligare censei debent, ob gentium æqualitatem. Nimirum quemadmodum homo hominem tanquam naturaliter sibi æqualem, & non tanquam canem autem bestiam habere & tractare tenetur; ita inter primas invicem præstandas gentium obligationes hæc est, ut gens gentem tanquam sibi parem habeat, eademque vicissim eadem præstet, quæ ab eadem expectat, barbara licet fuerit, donec hostilem animum satis ostenderit; qua in re Hispanos adversus Americanos peccasse ipse Hispanus *Bartholom. de las Casas* testatur (g).

§. 17. Quæ gens à gente petendi jus habet

D d

habet

g) de Hispan. cruce dei in Ind. Occidi-

habet, uti talia sunt, circa quæ Gentium jus suum exerit officium eaque dirigit, cum hoc tam late pateat, quam late patet gentium qua talium confociatio; ita obligatio quoque sequitur naturam juris, ut sit vel perfecta, vel imperfecta, prout nimirum jus quod gens habet adversus gentem est vel perfectum, vel imperfectum, ita ut illud bello & armis vindicare & persequi, non hoc liceat. Illa obligatio est ex necessitate debiti perfecti, hæc ex humanitate & debito imperfecto. Istius generis est restitutio damni per injuriam dati; hujus vero jus transeundi terra & amnis per alterius territorium; jus morandi in alterius litore; jus commerciorum &c. Nulla vero datur obligatio, ubi petens nullam neque virtutis obligantis rationem, ut suæ petitioni locus relinquatur, allegare potest. Habet equidem populus naturalem facultatem à populo petendi, & cum eodem paciscendis, ut in populo certi generis fructus, qui a libi non nascuntur sibi soli vendas, uti loquitur *Græcius* (h): Ita *Chytraus* (i) auctor est, quod Lubecenses atq; Dantiscani olim à Gustavo Suecorum Rege fœdere obtinuerint, ut nulli alteri ex peregrinis nationibus mercaturam in Emporio Suecia exercere, nisi sibi liceret: Simile privilegium *Elisabetham* pro *Moscovicia* Anglorum societate à *Theodoro Mosco* expetiisse scribit *Camdenus* (k), ut nulli pro-

h) 2. l. R. 2.

24.

i) *Saan.* l. 9.

f. 242.

k) *Elisab.*

f. 343.

per Anglos ex illa societate ad Septentrionalia Rus-
 siae litora appellerent, & mercaturam exercerent,
 idque sine vectigalibus. Verum tale quid con-
 cedendi per se nulla datur obligatio; sed à
 libera concedentis dependet voluntate.
 Imperfectæ quoque obligationi non repu-
 gnat, quo minus ea quæ sic imperfecte de-
 bentur, varie limitentur, restringantur,
 atque determinentur. Ita commerciorum
 libertas non impedit, quo minus civitas il-
 lorum exercendorum facultatem aliis sic
 concedat, ut plus tamen suis civibus, quam
 exteris eandem favere hac in re appa-
 reat (1); vel etiam vectigalia augeat. Cuius
 rei in actis gentium, tam vetustis quam re-
 centioribus, complura occurrunt exempla
 eximia. Quomodo hinc Daniæ Rex Fridé-
 ricus II. mercatorum Anglorum querelas, ob
 vectigalia nimio plus adaucta, & pensita-
 tionem *lastgeld* / quam remitti efflagita-
 bant, inst. tutas, neglexerit, explicat modo
 laudatus Camdenus (m). Principes enim vecti-
 galia quæ semel intenderunt, vix unquam re-
 laxant, qui hujusmodi Regalia ut vocant ad cu-
 jusque regni jus & libertatem spectare, nec exter-
 na moderationi; aut Gentium juri, quod jurâ
 Regum, quæ ex summitate & potestatis u-
 niversalitate habent, per se non imminuit,
 subjacere judicant. Uti verò res humanæ
 minus sunt constantes; quando quæ im-
 perfecte debebantur, mutatis circumstadi-

1) Puffen-
 dorff. I. O.
 4. 5. 10.

m) Hist. Sab.
 f. 330.

Da a tiis

circa que Gal-
 m ea que dicitur
 uam late pass
 ciatio; ita imp
 acuram juri, si
 i facta, prom
 abet adversus p
 el imperfecta
 vindicare de p
 illa obligatio
 et, hæc ex h
 eto. Utinam
 injuriam dicit
 terra de sancti
 jus morandi i
 commerciorum
 etio, ubi per
 rantis ratione
 uatur, allegat
 opalus natio
 endi, & cum
 generis fudo, p
 endas, uti loq
 i) autor est, p
 ni olim à Gal
 obrinuerit, ut
 mercaturam
 sibi liceret: S
 pro Moloni
 Theodoro M
 (k); ut mlti

tiis perfecte deberi incipiunt, v. c. pacto, promisso, obligationem simul in perfectam transire manifestum est.

§. 18. Juri Gentium concessivo respondet obligatio non prohibendi vel impediendi, quo minus populus suo utatur jure; quæ itidem est vel perfecta vel imperfecta, secundum qualitatem concessionis à Gentium jure factæ. De hoc equidem dubium nullum est, quod ex vi libertatis suæ gens genti de jure suo per pacta cedere possit. Nota sunt ex *Appiano*, *Polybio*, *Diodoro*,

m) L. E. P. II.

3. 15.

Thucyde exempla fœderum, *Grotio* (m) etiam aliisque allegata, quibus populus alter alteri populo se obstringit, ne ultra certum terminum naviget. Ita cum gens in favorem suorum civium præ peregrinis aliquid statuere possit, sæpe tamen contingit ut de jure suo cedat, exterosque pari cum suis privilegio

n) art. 3.

frui sinat, uti patet ex *Tract.* (n) inter Anglos & Portugallios An. 1654. Ubi vero de jure suo eandem nec cessisse, nec cedere vel le manifestum est, quamdiu illo non in aliorum populorum injuriam abutitur, quo minus eodem utatur, fruaturque, impediri non potest. Ita Gentium jure conceditur defensio plena libertatis, bellumque pro eadem susceptum, ita ut classes hoc nomine extruere, exercitusque contrahere, perpetuumque militem alere liceat. Gentium itaque jure, eiusque concessione

nisi fuissent Pœni, Mafaniffa Oroscopam oppi-
 dum *Ad q. r. s. a. u. b. h. n. a. s. p. r. a. t. e. r. f. a. d. e. r. i. s. l. e. g. e. s. ,* ut
 Appianus (o) loquitur, obsidente, Asdrubalem
 cum exercitu contra Regem mittentes, ni
 fœdere, quobello Punico secundo finis est
 impositus, ne in Africa quidem *χ. ο. ε. i. s. τ. i. s.*
 Pœniam *γ. v. o. i. a. n. s. ,* ut Polybius (p) loquitur, h. e.
 vertente Livio (q), *i. n. j. u. s. s. u. p. o. p. u. l. i. R. o. m. a. n. i. b. e. l. l. u. m.*
 gerere prohibiti fuissent. Antiochus pacta
 cum Romanis pace traditis elephantis, nec
 alios in posterum parare, nec naves ultra statu-
 tum exstruere promisit apud Appian. (r) Pos-
 sunt enim, uti philosophatur Grotius (s), ut sin-
 guli, ita & populi pactis, non tantum de jure quod
 proprie sibi competis, sed & de eo quod cum omni-
 bus hominibus habent commane in gratiam eius,
 cujus id interest decedere. Unde cum nullo
 unquam inter Hispanos & Anglos fœdere de Lu-
 sitania in Angliam non admittendis cautum fuis-
 set, Elisabetha Angliæ Regina, citra offensio-
 nem Philippi II. Hispani fore existimavit a-
 pud Camdensum (t), quod Antonium, è Lusitania
 in Galliam fugatum, indeq; in Angliam transmis-
 sum & commendatum, benigne sublevaret, cum
 illum agnosceret agnatum.

§. 19. Cæterum cum Gentium Jus om-
 nium populorum habeat rationem, com-
 munemque omnium paritatem & salutem
 respiciat, nulli genti in injuriam alterius
 aliquid concedet; unde sequitur, concessio-
 nem à Jure Gentium factam qua talem

Dd 3 omnium

o) de Bell. Punic. f. 32.

p) Hist. l. 15. c. 18. q) l. 30.

r) de Bell. Syr. f. 112. s) loc.

t) Elisab. A. 1557. f. 319.

omnium gentium paritati consulere, & æqualia concedere voluisse, ita ut eandem in alterius injuriam, libertatisque, dominiique & aliorum jurium diminutionem interpretari minime liceat; nec alter ex prætenso jure. Gentium pari mecum jure, circa ea quæ mex tantum, & liberæ sunt dispositionis, fruatur. Patet hinc, quid de tantopere jactata libertate commerciorum, si ex Gentium jure illa velit defendi, haberi debeat, & quomodo sæpe justo latius illa explicetur ab illis, qui secundum studium lucri cui sunt dediti, aliorum jura Gentium etiam jure metiantur. Gentium itaq; jus, cum concessione sua non privet suis juribus & æqualitate aliam gentem, patet etiam non simpliciter ista concedi dici debere, propter quæ si armis illa asserere liceret, paritati & libertati alterius quid decederet; cum quicquid concedit, ordinate etiam concedere Gentium jus censei debeat.

§. 20. Cæterum uti concessio ordinata est, ita etiam obligatio G. juris ordinate concipi debet; Salvo sc. ordine *primo* ratione ipsarum gentium, qui naturalis est, sic ut in præstanda obligatione, cum ea non omnibus præstari possit, cæteris paribus moratior barbaro, notus ignoto, vicinior remotiori præferri possit. Campanos amicos contra Samnites fœderatos defendere sibi non

non licere, eosdem autē deditios factos sibi defendendos esse iudicarunt Romani apud *Livium* (u): Néc adversabitur Gentium iurī, si populus alteri vel de se bene merito, vel prae aliis sibi amico, nonnulla permittat, quae aliis denegat, uti Japonenses praeter Lusitanis Batavis. quod hos sibi amicos, illos vero suo statui insidiari credunt, commerciorum facultatem concedunt (x). For ^{x) Montan. def. l. ep. f.} detati etiam rationem habere praeter illo qui foederatus non est, omnino licebit: Imo, inter ipsos foederatos ordinem servandum esse docuit *Grotius* (y). De Romanis ^{l. B. P. 2. 15. 13. c. 25. 4. 2) l. 7.} autor est *Livius* (z), quod Campanis, adversus Samnites auxilium petentes, ita responderint. *Auxilio vos Campani dignos censet Senatus: sed ita vobiscum institui amicitiam par est, ne qua vetustior amicitia, ac societas violetur. Samnites nobiscum foedere iuncti sunt: itaque arma deos prius quam homines violatura adversus Samnites vobis negamus. Legatos sicut fas iusque est ad socios atque amicos precatum mitemus, ne qua vobis vis fiat.* Habet quoque ex beneficio ordinis gens quaelibet ceteris paribus hoc ius, ut ei liceat, cum ordinata charitas incipiat à seipsa, rationem habere propriae utilitatis, dominii, dignitatis atque securitatis, non praesentis tantum, sed etiam futurae, sic ut contra eam alteri populo cum suo incommodo nil concedere obligetur: cum in pari necessitatis gradu potior sit

a) 3. *Off. p. 56.* *conditio possidentis. Unde Cicero (a): Ve sibi quisque malit, quod ad usum vita pertineat, quam alteri, acquirere, concessum esse non repugnante natura; illud quidem natura non patitur, ut aliorum spoliis, nostras facultates, copias, opes augeamus. Non etiam de Nervis male sentiendi jus alii populi habuerunt, quod,*

b) *B. Gall. 2. 15.* *uti Iul. Caesar (b) tradit, nullum aditum ad se mercatoribus concesserint, nihilque vini reliquarumque rerum ad luxuriam pertinendum inferri pati voluerint. Nam uti tam Africae, quam Americae populi, apud quos nihil, vel parum datur lucri, vel quorum contemnuntur merces, Europaeos non possunt cogere, ut secum commercia exercent; ita nec Sineses vicissim ab Europaeis ut illos admittant cogi possunt, ob paritatem & aequalitatem qua liberae gaudent gentes. Cum enim Gentium jus uniuscuiusque dominium, dignitatem, libertatem, & jura distincta & inviolata manere velit, paritatis interest, ne gens contra aliam aliquid seu gentium jure concessum tentet, quo eius jura, dignitas, securitas, libertas laeduntur.*

§. 2^r Cum vero alius populus itidem sua, jura, libertatem, dignitatem contra obiciat, manifestum est ex ordinis necessitate, jura alterius populi jure populi possessoris debere cedere, nisi certo constet, hunc jure suo abutendo, insidiari alterius statui, eiusque vertendi quasi arbitrium quoddam

dam in manu habere (c). Cum enim hoc facto alterius læditur securitas, iure de eo queri licebit læso, urgendo ea quæ ad partem utriusque securitatem pertinent: Ad transactionem itaque res deducetur, ubi quicquid placuerit, in posterum regulæ instar observabitur. Erupisse tamen tractatus haud raro in atrox bellum, patet ex illis, quæ de vectigali Oresuntico narrantur partim, partim disputantur à *Bacle- ro* (d).

§. 22. Præterea Gentium ius non tollit ordinem in modo agendi, sive procedendi inter Gentes, nec adversus eundem illas obligat. Ita quanquam à Legato omninis vis abesse debeat, ita ut persona eius sancte habeatur, honoris tamen specie eum arctiori cingi custodia, si persona eius est suspecta, gentium ius non prohibet. Sic *Appiano* (e) referente, Romani Pelopidam Mithridatis Legatum ex castris dimiserunt non sine custodia, ἀπίοντι φυλακὴν ἀνέπαμψαν, ἵνα μὴ πῦρ ἀπαρτίψαι παρὰ δούων, ne quem obiter corrumperet. Veneti, ut tradit *Bombus* (f), Reinoldum à Maximiliano I. missum tam arcta circumscripterunt custodia, ut citra voluntatem Patrum neminem alloqui potuerit, securitate publica id exigente.

§. 23. Ordinatam etiam facit hanc obligationem ordorerum, circa quas gentium ius versatur. Quæ enim præcepta sunt

c) *Sid. Bacul. Com. Gros. P. II. p. 75*

d) *Bell. Sue. co Dan. l. i. p. 28. seqq. l. 3. p. 273. seqq. Comm. in Gros. p. 71. 78.*

e) *de Bell. Mithrid. f. 181.*

f) *Hist. Ven. l. 7.*

D d 5 sunt

funt sub obligatione perfecta, vincunt in collisione ea quæ sunt tantum concessa.

g) declam. *Semper enim, ut loquitur **Quantilian.** (g) potentior lex est, quæ vetat, quam quæ permittit.*

Quæ promisso, pacto, fœdere antiquiori debentur, præferenda sunt illis quæ debentur obligatione recentiore; si non ubiq; satisfieri queat; cum ex antiquiori fœdere, prior pars iam ius sibi quæsiuerit: Etsi sæpe numero contingat, pacto recentiori, quod circa rem aliquam peculiarem ad prius fœdus non pertinentem; citra eiusdem violationem inire licuit, induci obligationem, etiam pacto antiquiori non obstante præstandam. Sic olim Romanis licuit in societatem adseiscere Saguntinos atque defendere, non obstante fœdere, quod illis cum Carthaginensibus intercedebat; de

h) I. B. P. II. *quo etiam **Grotius** (h) agit. Fœdere quoq; arctioris amicitia, quod **Elisabetha** Angliæ Regina cum Scotorum Rege Anno 1586. iniit, conventum est, formulam exhibente*

i) Elisab. f. *Camdeno (i), quod istud fœdus religionis tuendæ gratia ictum, sit & defensionis & offensionis contra quoscunque, qui liberum ejus exercitium in eorum regnis & dominiis impediens, sive quovis modo impedire conabuntur, non obstantibus quibuscung, tractatibus, amicitiarum fœderibus, confederationibus inter alterutrum eorum & ejusdem religionis infestatores, sive adversarios quoscunque prius iniit. Quemadmodum*

dam & id quod faciendum est certo tempore impleri debet, dilato tantisper eo, quod quovis alio tempore potest praestari. Ita supra audivimus Romanos Campanis apud Livium(k) respondentes, sic ami-

citiam institui pax esse, ne qua vetustior amicitia, ac societas violetur: Et apud Thucydem (l) Corinthii apud Athenienses, de societate compellatos à Corcyrensisibus,

contra hos urgent foedus secum jam ictum, quodque hoc nomine secum, quibuscum essent federati, stare potius deberent, adversus hos, quibuscum ne induciae quidem nunquam intererant. Henricus Poloniae, dein Franciae Rex, Legatis Ivoniae Moldaviae Principis, auxilium contra Selimum II. Turc. Imperat. petentibus, reverentia foederis, quod Polonia cum Turco intercedebat, pro responsio obiecit, auctore Thuano (m).

Similiter quod est magis speciale, vel causas magis honestas & utiles habet, vult praeferi ei, quod minus tale est. Denique obligationes, quae ex statu pacis proveniunt inter gentes, & ad conservandam, fovendamque pacem faciunt, vincunt ea quae ad statum belli & jura eiusdem pertinent: cum pacis status subsidarius sit. Juris gentium hinc ordinati est, ut antequam bellum inferatur, clarigatio instituat, quam contra Gentium jus omitti credunt. Apud Thucyd. (n) Corcyrenses Corinthios in se injurios esse, palam esse putant,

l) I. Bel. Pel. Edit. Lat. f. 10.

m) Hist. l. 58. f. 27.

n) Bel. Pel. Edit. Graec. f. 12.

tant, quod *ἑκαθήμετες ἐπὶ ἑπιδωμνὸν ἐς κεί-
σιν, πόλεμον μάλλον ἢ τὸ ἴσθ' ἡβυλίθυσαν τὰ
ἑγκλήματα μεταλθεῖν, citati in judicium de E-
pidamno, tamen bello maluerint objecta refellere,
quam jure.*

§. 24. Gentium etiam jus pacto fir-
matum, vel limitatum inter populos, ob-
ligat eosdem vel ad non usurpandam con-
cessionem juris eiusdem, vel ad non postu-
landam eandem, vel ad non præstandam
aliis, quatenus sc. illa pacto fuerit restricta.
Libera gaudent quidem Gentes facultate
fœdera pangendi prout è re sua esse cre-
dunt: at limitatur pacto sæpe hæc liber-
tas, quando vel ut in *fœdere Burgundico* (o)
factum, nulli fœderatorum aliter cum aliis
civitatibus pacisci licet, quam ut liceat
eodem fœdere una socios istos comprehen-
dere, *ſ. comprehendi voluerint*: quibus proin-
inſciis alias ſocietates contrahere non con-
ceditur. Sic libertatem commerciorum,
cui Gentium jns eximie patrocinetur, jam
arctius conſtringi, patet ex iis, quæ de ne-
gotiatione Anglorum in Ruſſia tradit *Cam-
denus* (p). Ratio huius pacti & restrictio-
nis juris Gentium fundatur partim in hoc,
quod de ſuo jure, & habendi agendique fa-
cultate jure Gentium conceſſa cedere,
ſuzque libertati aliunde vinculum iniici
pati poſſit populus; partim quod obligatio
qua Gens genti obnoxia tenetur, validiori
obliga-

o) cap. 7.

p) *Elf. au.*
89. f. 153.

obligatione, propriæ scilicet salutis, dignitatis, securitatis, interveniente, nonnunquam plane cedere, nonnunquam ad tempus quiescere jubeatur, ita ut altera suum urgente jus, alteri quoque genti suum jus, quodque non cum suo incômodo & periculo dânove sive præsentis, sive futuro, alterius utilitatâs promovere teneatur, allegare liceat. Magis autem limitari pacto, atque legibus civilibus quoad subditos in aliquo populo, definiti item, determinarique poterunt, quæ sunt jure G. libera, indefinita, atque gentium voluntati liberæ ad definiendû, prout de re sua esse judicât, relicta: Talia sunt quæ de Transitu exercitus per alterius terras; de visitatione navium, & mercium; de mercibus quæ appellantur *contrabanda*, & similibus, inter Gentes tractantur, atque pacto jam sic, jam aliter, prout fert temporum & circumstantiarum ratio, definiuntur. Unde *Loccenius* (q) disputans contra *Grotium* con-

q) de *libertate*
Maris, lib. 1.
9. S. 12.

§. 25. Obligatio juris Gentium exterioris & improprie talis, quod in sola impunitate consistit, non ex defectu meriti, sed

sed defectu coactionis humanæ exorta, non
 positive, sed negative debet explicari; non
 quasi qui talia quæ in se recta & iusta non
 sunt, inter gentes tamen impuñe commit-
 tuntur, perpetrat, ob qualitatem aliquam
 facti moralem non possit, ne quid agit agat
 impediri, cum iure naturali ne id committat
 satis obligetur; sed quod, cum iudicia hic
 deficient non solum, quæ etfi iure & recte
 talia non probare, efficaciter tamen eadem
 etiã nõ improbare & irrita reddere possunt,
 sed ceu concessa defendere potius solent, in-
 super quoq; ias gentium, quod ceu commu-
 nis inter gentes qua tales regula observatur,
 tales actus ex praxi recepta non attingit,
 nec prohibet; uti nec leges civiles omni-
 bus actibus vitiosis pœnam definiunt; fa-
 cilis licet foret illorum, si ius naturæ au-
 dieretur, diiudicatio. Atrociter hinc in bel-
 lo commissa prætextu juris belli coram
 gentibus & iudiciis excusari, imò defendi
 sæpe numero solent. Marcelli apud Livium (r)
 excusatio nota est, qui cum viros armis accu-
 satores haberet; non, inquit, quid ego fecerim
 in disquisitionem venit, quem quicquid in bustibus
 feci ius belli defendit. & apud Tacitum (s),
 victoria rationem reddi negavit Civilis. Re-
 dius contra, cum licentiæ potius quam
 pudoris memor memor Elisabethæ in Hi-
 bernia Prorex, deditios munimenti Fort del
 Or dicti, invisus licet & lachrymans (t) servatis
 ducto.

c). 26.

34. Hist. 14.

Comd. Diff. 295.

factoribus, in terrorem promiscue occidi
& suspendi iussisset; quanquam, ut *Thua-*
mus (y) de hoc facto indicat, *id belli jure liceat*; x) l. 70. *Hist.*
infecta id maluit Regina, & *rationes cadu f. 414.*
commisse agre admisse, autore Camdeno.

§. 16. Delinquentes in Gentium ius
obligantur dupliciter, vel ex delicto h. e. vi-
tiositate iuri Gentium contraria qua tali;
vel simul ex re sive ex debito; idque tam
belli quam pacis tempore contingere pot-
est, docente *Zoucheo* (y). Fit hoc, quando y) *de lora*
actus & vitiosus fuit, & damnum re ipsa intulit,
inter Gene.
P. II. f. 4. §. 6
ex quibus duabus qualitatibus duo, ut Grotius (z)
conseq.
loquitur, diversa nascuntur obligationes. Altera x) l. 2. p. 11.
est ad pœnam seu vindictam, cui delin- 20. §. 8.
quens lege gentium læsa, ad cuius obser-
vationem tenebatur, factus est obnoxius,
& quam exigendi læsus populus ius h. e. fa-
cultatem habet, sustinendam. Quanquam
enim in delinquente nulla sit obligatio
ad pœnam ultro subeandam, obligatur ta-
men ad eandem sustinendam ab eo, qui
sive pœna sive vindictæ inferendæ ius ha-
bet; cum uti iuri adversus alterum respon-
det vicissim huius obligatio, ita iuri vin-
dictam inferendi respondet à parte altera
obligatio illam patiendi, ne de iniuria, vel
vi iniuste illata iure queri possit delinquens.
Alteram vero obligat ad reparandum da-
mnum datum, quod aliquis sibi obvenisse
conqueritur, exorta ex re ipsa, quæ ceu de-
bita suo domino restituenda est. Utraque
satis

a) *Gull.*
Cros. de
Princ. l. N.
p.m. 230. c.
14. m. 15.

satisfactionis nomine venit, & venire potest (a) : Solviturque partim per culpæ confessionem & deprecationem, quæ quicquid delictum est retractatur, atque quoad personam delinquentis aboletur, revocato simul à populo offenso iniuria, qua fuerat læsus, tollendo id unde habet, ut sit ea & maneat moraliter : Partim etiam per reparationem damni dati : Utraque præstita Romanis legitur à Pœnis in fine belli Punici secundi, dum *Polybio* (b) scriptore, inter leges pacis hæc quoque fuerit : πὴ καὶ τὰς ἀποχὰς ἀδικήματα γεγόμενα πάντα Καρχηδονίους ἀποκαίτως ἤσθη Ρωμαίοις, quæcumq; per inducias Carthaginienſes maleſicio abſtuliffent, omnia Romanis reſtituerent. Deprecationem & culpæ cōſeſſionem factam à Legatis Carthaginienſium explicat *Appianus* (c). ἐὶ δὲ εἰς ἀδικεῖν ὑμῖν δοκῶμεν, ἐκ ἀτυχεῖν, ὑμολογῶμεν, καὶ δι' αὐτὸ καὶ παρεκαλῶμεν· ἐστὶ δὲ οὗ μὴ μὲν ἀμαρτῶντων δι' ἡμολογία, οὗ δ' ἀμαρτῶντων παρεκαλῶμεν :

b) *l. 15. h. 18.*

quod si manulibus hac improbitati nostre imputate, quam miseria, fatemur, & ideo deprecamur : relinquatur innocentibus causa dictio : erratum agnoscentes decet deprecatio. quæ in sequentibus sæpius repetuntur. *Jmyt. Oglis* Aſiæ Princeps apud *Leunclavium* (d) ad incitatus redactus à *Muhamete I.* Turc. Sultano, quendam è suis misit, utque sibi propitius ignosceret, oravit : insimul se vilissimumque ejus mancipium professus, simulque hac sibi culpa conde-

c) *de Bell.*
Punic. f. 28.
ad f. 29. sq.

condo-

d) *Histor.*
Muſulman.
l. 12. f. 450.

condo-

condonata, nunquam deinceps ejusmodi seditio-
nem moturum se promisit: Sultano hac culpa de-
precatione satisfieri sibi patiente.

§. 27. Satisfacere vero quod si delin-
quens populus detrectet, bello, si causa sa-
tis gravis fuerit, dabitur locus. Cum enim
duo sint certandi gratia: unum per disceptatio-
nem, alterum per vim: cumque illud proprium sit
hominis, hoc beluarum: confugiendum est ad
posterius, si uti non licet superiore, sapienter ait
Cicero (e). Si que delicti vindicandi ergo bel-
lum geritur, malunt nonnulli, tam (*) vete-
res quam recentiores, illud pœnale, & pœnæ
expetendæ gratia susceptum appellare, la-
xiori utique, vel figurato dicendi genere,
quod magis proprie vindicativum vocabi-
tur; cum par parem non quidem punire,
cogere tamen, eidemque sibi debita ex-
torquere, atque pro malo contra jus ex le-
ge communi debitum accepto, malum vi-
cissim, ut æqualitas inter gentes servetur,
reddendo, justitiam publicam in se læsam
vindicare possit. Quod enim delictum,
non tantum quatenus est damni datio per
maleficium, sed & quatenus est aberratio à
jure Gentium, in casu denegatæ satisfactio-
nis, & sic ipsum læsum jus Gentium vindicari
possit, non solum Theologis (f) probatur,
sed & ratione constat. Intetest enim
confociationis gentium, restitui com-
muni vinculo, quod factò alterius rumpi-

e) 1. Off.
*) Appian.
de Bell. Pun.
f. 33. Gros.
I. B. II. 20. 38.

f) Chemnis.
P. II. LL. f.
m. 128.

Ee tur,

tur, suam integritatem atque dignitatem per vindictam in eo à quo fuit læsa, sic ut per eandem id rursus accipiat, quod à ledente ei fuit ablatum; nisi ipse delinquens satisfaciendo se à reatu vindictæ liberet, læsque juri Gentium in persona eius gentis quæ læsa fuit, suam integritatem restituat. Extirpari etiam debet per vindictam in delinquente jus, quod suo facto se contra Legem & regulam communem consecutum, vel consequi posse, credere possit: omnia tamen intra æquum vindictæ modum.

§. 28. De obligatione ad cautionem futuræ securitatis præstandam etiam discutitur. Studium equidem atque sollicitudo, ut se in tuto collocet, populo vitio verti non potest; at accedente mutua inter gentes diffidentia, rem sæpe numero non carere difficultate, ostendit tractatus pacis inter Suecos & Danos An. 1644. institutus, scriptore Hæclero (g). Quanquam enim humanitatis sit, populum, qui poenitentia actus, non item vi & metu armorum coactus, sed ultro ad damnum refarciendum se offert, quando insuper juramento fidem suam obstringit, ad ulteriorem cautionem pignore securitatis idoneo præstandam non adigi; quod si tamen ab eodem fœdera & pacta per cavillos & argutiolas eludi contigerit; uti Cosroë in Persiam sæpe

g) *BeR. Sueco Dan. l. 3. p. 326. 177.*

olim

olim fecisse Procopius (h) tradit, atque Barba- h) 2. Bel.
ros, ubi è re sua credunt, *liberatos se esse* *Perf.*
jurejurando interpretari, ut cum Cicero *inst. ad. f.*
loquar; solere constat; et si precando, *126. seq.*
flendo etiam, omnemque satisfactionem *sub fin.*

ultra promittendo, pœnitentiam præ-
ferat, in gratiam tamen non nisi præstita
prius cautione recipi prudenter debere, du-
bium non esse videtur. Tali enim casu diffi-
dere non est iniquum. Imo, juxta illud

Euripidii (k), *σώφρονος ἀνσίαι, ἰδ' ἔστιν ἄλλο χεῦ- k) Helen. 6.*
σιμώτερον βεβούτς sapientie diffidentia, non alia

res utilior est mortalibus, necessarium. Ast, quæ
Pufendorfii (l) est Philolophia, ubi per vim quis *1) I.N.G.*
ad satisfactionem est adigendus, cum id ipsam sa- *8.3.2.*
tis obstinationem eius in malitia ostendat, nec satis-

factio obtineri queat, nisi offensus latentem viri-
bus superaverit, penes victorem erit, quali cautio-
ne securitati suæ quam rectissimo iudice prospe-
ctum. Unde Romani apud Appianum (m), *m) de Bell.*
se tales conditiones Antiocho offerre di- *Syr. f. 112.*

cunt, *qua non minus ad ipsius, quam ad suam uti-*
litatem, αὐτὸς τὸ μίλλον ἔς ἀσφάλειαν, & secu-
ritatem futuram attinent; sic, uti videri vo-
lebant, habita æquitatis ratione. Et si enim
in eiusmodi casu, quo tum res inter An-
tiochum & Romanos versabatur, nemo
sanxerit pacem charta & atramento nixam, si
pignus securitatis idoneum absit, uti loquuntur
Sueci apud Bœclerum (n); verum tamen *n) Bell. Sue-*
etiam est, quod *quæ modum excedit se-*
curitas,

curitas, immiseruordia fit, monente *Hugens*
 o) I.R.P.III. *Grotio.* (o).

35. h.

§. 29. Cum vero contingere possit, ut jam publico, jam privato nomine contra Gentium jus peccetur, recte casu posteriori illos vindicta tantum tangit, qui deliquerunt: Quod fecisse *Lylandrum* tradit *Xenophon* (p), qui *Philoclem* Ducem Atheniensium, quod captis duabus triremibus, quarum una fuisset *Corinthia*, altera ex *Andro*, vectores omnes de rupe precipites egisset, cum prius ex eo quæsiuisset, τι ἐν ἀξίῳ παθεῖν, ἀξίῳ ἔστιν ἡ δόξα τοῦ κακοῦ, quid supplicii meritus esset, qui primus auctor violatarum adversus *Græcos* aequitatis legum existisset, morte multavit.

p) *Hist.*
Græc. l. 2. f.
 457.

§. 30. Cæterum sicut obligatio alia perfecta, alia imperfecta dicitur, quarum illa respondet juri perfecto, quo qui gaudet facultatem habet cogendi illum qui sibi obligatur, hæc juri imperfecto, quod eiusmodi facultatem non concedit: Ita ad quæ ex concessione juris Gentium plenam & perfectam populus habet potestatem, cui à parte alterius obligatio respondet perfecta, ea denegata armis, si res tanti fuerit momenti, vindicare potest; non item si jus imperfectum, & ei respondens obligatio fuerit imperfecta.

§. 31. In bellis civilibus quando populus in duas partes sic dividitur, ut incertum

tum

tum sit, à qua parte stet jus imperii, uti factum erat Romæ tempore Cæsaris & Pompeii, non credendum, est tolli obligationem juris Gentium inter talem in se divisam, & alias gentes liberas. Nam uti *Grotius* (q) monet, hoc eventu gens una pro tempore quasi duæ gentes habetur. Idem habendum monet, cum jure admodum controverso de regni successione duo decertant; quod exemplo juris Legationis ex *Tacito* illustrat.

§. 32. Custos denique & vindex juris Gentium supremus est Deus Ter Opt. M. qui publica gentium, & Principum delicta, quæ mortales punire nõ possunt, gravissime punit. *Εχρησθη* *Θεός* *ἐν* *δικόν* *ὅμματα*, ait *Homerus* (r), ¹⁾ *Batrach.* supremus justitiæ & publicæ fidei, qua nititur Gentium jus, vindex acerrimus; cuius iræ ob scelera publicæ monumenta sunt tot gentium, populorum, regnorum, & civitatum vastationes, gentilibus etiam hoc nomine agnita. Hoc teste, hoc iudice & vindice, publicum inter Gentes exercetur commercium. Sic *ἐνώπιον* *Διός*, coram Iove, imò *ἐνώπιον* *πάντων* *Θεῶν*, ὅσοι *κατέχουσιν* *Καρχηδόνα* *ἐνώπιον* *Θεῶν* *πάντων*, ὅσοι *Μακεδονίαν* *ἔχουσιν* *καὶ* *τὴν* *ἄλλω* *Ἰταλίᾳ* *κατέχουσιν*, coram omnibus Diis qui Carthaginem imperio tenent: coram Diis universis, qui Macedoniam, & reliquam Græciam imperio suo obtinent, inter Pænos & Philippum Macedonem iustum legitur fœdus apud *Polybium* (s). Recte proin Asdrubal ²⁾ *L. 7. c. 2.*

Es. 3. Hædus

Hædus Legatus Carthaginienſis quærenti,
per quos Deos fœdus iſturi eſſent, cum eos per quos
ante iſtum eſſet, feſelliſſet, reſpondit apud Li-
vium (t): Per eosdem qui tam infeſti ſunt fœdera
violantibus. Unde Juſtinianus Imp. apud

e) l. 30.

u) *Bell. Perſ.* Procopium (u), Perſarum Regem Coſroëm à
l. 2. bello Romanis contra Gentium jus infe-
rendo dehortaturus, Deum ſibi maxime ira-
tum reddere quærentium ait eſſe, tumultus occa-
ſionem excitare. Pertinet huic tota epiſtola
Imperatoris ad Coſroëm hoc nomine da-
ta, prolixior ea licet ſit, quam ut integra hic
ponatur. Ridet equidem veſana morta-
lium ferocia, ad Deum quando provocari
audit, quaſi parum impedimēti inde timen-
dum foret, rebus ex animi ſententia procedentibus; quos, ſi Chriſtianam diſcipli-
nam (x) alto ſupercilio contemnunt, Gen-
tilis Plato (y) in ruborem dabit. Unde (z)

x) *Gal. 6. 7.*

y) *l. 10. de*

LL. f. 672.

z) *Virgil. 1.*

Aeneid. 6.

546.

*Si genus humanum & mortalia temnitis arma,
Aſperate Deos memores ſandi atque nefandi.*

Τῶ Θεῶ μόνῳ δόξα.

CON-

CONSPECTUS OPERIS.

Prooemium

An Gentium jus detur, & varias ejus acceptiones explicat.

ARTICULUS. 1.

De

Universali generis humani societate.

1. Summa dicendorum.
2. Omnes gentes ab uno descendunt homine.
3. Homo ad vitam sociale conditus, animal sociale est.
4. Figmentum hominum è terra natorum, & Præadamitarum.
5. Hypotheses aliorum probandi socialitatem humani generis.
6. Sanior hypothesis de unius hominis sanguine, omnium origine, retinetur, ceteris rejectis.
7. Socialitatis prima origo non est indigentia, indeque nata necessitas.
8. Nec metus, sive mutuum mortalium inter se, sive à feris.
9. Status hominum naturalis Epicureorum & Gassendi rejectus.
10. Status hominis naturalis verus ab adventitio quomodo distingui, & definiiri debeat.
11. Ex hoc statu naturali fluunt actiones homini proprie.
12. Confutatur Hobbius de mutuo metu.
13. in Origine societatis explicanda, conjungi debent natura, indigentia & ratio,

Es 5

14. Hy-

INDEX I.

14. Hypothesis de unius hominis sanguine, non introducitur in-
prias incestuosas.
15. Matrimonium inter parentes & liberos
16. Non est incestus juris gentium proprie sic dicti:
17. Prohibetur autem jure naturali;
18. Etiam primavo in statu integritatis, non naturali secun-
dario tantum.
19. Est contra reverentiam jure naturali parentibus debitam.
20. Vim facit pudori naturali, honestatis custodi.
21. Ei non faveat connubium primi hominis cum Eva, ex latere
ejus desumpta.
22. Conjugium inter fratres & sorores:
23. In liberis protoplastorum, quomodo ex Patrum mente ex-
plicetur.
24. Non est res plané indifferens;
25. Sed jure naturali certo respectu prohibita.
26. Causa honestatis connubij inter liberos primorum ho-
minum.
27. Multiplicatio humani generis.
28. Migrationes in orbem terrarum.
29. Unitas & societas humani generis universalis.
30. Veterum de hac Philosophia.
31. Unio humani generis:
32. Publicum omnium bonum respicit: hoc quomodo se ha-
beat.
33. Varia humani generis necessitates, eiusque indigentia V-
niversalis.
34. Fontes socialitatis universi generis humani,
35. Vinculum societatis omnium communis.
36. Quid de praeceptis Noachicis habendum.
37. Necessitas fœderum & Pastorum.

INDEX I.

38. *affectus hominum socialis.*
39. *Radix officiorum socialium.*
40. *Vnio humani generis habitualis. ejuſq; effectus.*
41. *Actualis conjunctio inter quos datur, & quomodo conſer-
vetur.*
42. *Natura cognatio univerſalis.*
43. *Eius obligatio.*
44. *Natura noſtra ſimilitudo, & naturalis inde orta homi-
num equalitas.*
45. *Vnio generis humani externa. cuiuſq; vincula.*
46. *An pactum univerſale inter homines datur.*
47. *De communicatione & converſatione, quam genus hu-
manum univerſum inter ſe exercet.*
48. *An qua uni permittantur, etiam alii permitti debeant.*
49. *Ius utendi rebus alterius quale.*
50. *Rerum proprietas non excludit officia humanitatis & li-
beralitatis.*
51. *Ius libere commendaſi; ius item hoſpitii.*
52. *Connubia inter gentes,*
53. *Moram & religionis diſſenſu coarctantur.*
54. *Moraſior ſcœmina ad nuptias cum infideli & barbaro
cogi non debet:*
55. *Etiã ſi non aliunde, quam à nobis mulieres peti poſſe
ſingamus; ſub conditione tamen.*
56. *Puella tributi nomine libidini aliorum non exponenda.*
57. *Connubia perſonarum illuſtrium.*
58. *Uſus curſuum publicorum.*
59. *Pax univerſali.*
60. *Commercium iuris inter belligerantes non extinguitur.*
61. *Ius adverſus ledentem in infinitum per ſe non datur.*
62. *Ratio belli quid ſit, & quid per illam liceat.*

63. Vni-

63. *Universali hujus societatis multiplex imperfectio.*
64. *Odia & emulationes gentium.*
65. *Gentium in gentes latrocinia.*
66. *Sola lex natura sine imperio civili presente, paci inter homines conservanda efficaciter non sufficit.*
67. *Linguarum diversitas gentes dissociat.*
68. *Rumpitur humana consociatio per bellum.*
69. *Et concussa fuit gentium migrationibus.*

ARTICULUS II.

De

Divisione humani generis in gentes
& civitates.

1. *Ratio ordinis in vita sociali.*
2. *Humanum genus universum uni humano imperio subiaci nec potest, nec debet.*
3. *Licet nonnullis cum illud, tum hoc etiam conducere visum fuerit, unius sc. imperio universum orbem Christianum subiaci.*
4. *Quod affectasse Hispani arguuntur.*
5. 6. 7. *Examinatur sententia Feldeni de hac re.*
8. *Intentio divina providentia in divisionem humani generis in divisos distinctosque ceteros; eiusque circa hanc rem cura.*
9. *Hinc fatales gentium limites.*
10. *Item rerum publicarum periodi, mutationes, & conversionum circuli.*
11. *Urget eandem divisionem jus natura.*
12. *Historia divisionis prima.*
13. *Quomodo mortales in diversas gentes abierint.*

INDEX I.

14. *Quid opera hic praestiterit humana.*
15. *Prima divisio non est facta cum exceptione casus necessitati, quo rerum communio redire fingitur.*
16. *Veterum religio de finibus; & terminorum diversitas.*
17. *Iuri finium repugnat, locum in solo pacato territorii domino invito occupare :*
18. *Vel in aliena ditione contrahere, exercere, & alere ex alieno milites.*
19. *Controversia de jure transitus per alienas ditiones.*
20. *Status Principis intra fines alienae gentis.*
21. *Terminorum diversitas, & varia inde orta controversia.*
22. *Controversia de insula Wena in freto Danico.*
23. *Etiam in mari jus finium exerceri potest.*
24. *Licet justis mediis ditionis terminos proferre.*
25. *Occupatio terrarum incognitarum, ab aliis gentibus jam possessarum :*
26. *Et derelictarum.*
27. *Emissio coloniarum.*
28. *An qui sedibus expulsi novas quarunt, à quavis recipi debeant gente.*
29. *Variis iuris tituli ditionis fines extendendi.*
30. *Alienatio imperiorum quomodo fiat.*
31. *De pertinentiis.*
32. *Pontifex jus terras dividendi nullum habet.*
33. 34. *De jure reposcendi limites antiquos.*
35. *Imperia divisa separata saepe constituunt regna.*
36. *Qualis scriptorum auctoritas in controversiis de terminis.*
37. *Mores & lingua gentium non certum praebent argumentum de limitibus imperiorum.*
38. *Nec ad veteres limites vindicandos semper ex titulo licet jura reperere.*

39. *Im belli quid hic possit; & de illis qua jure belli possidentur*
40. *Terminos per complurium seculorum decursum perditas, an restitui postulare liceat?*
41. *Quae à gente derelicta dicantur.*
42. *Injusta imperiorum qua dicatur alienatio.*
43. *De tutela finium, eorumq. munitionibus.*
44. *Munire licet fines, nisi contraria obstat pactio.*
45. *Genes libera solo Deo sunt inferiores.*
46. *In mutua armantur perniciosi.*
47. *Divisio hac humani generis non tollit internam unitatem.*

ARTICULUS III.

De

Statu gentium & coetuum, in quos humanum genus dividitur.

1. *Quid status, & quis doctrina huius usus?*
2. *Status gentium naturalis.*
3. *Eius jura.*
4. *Est status pacis non belli.*
5. *Status gentium adventitius, & quid proferat:*
6. *Eius jura,*
7. *Quibus etiam Barbari gaudent genes.*
8. *Gens non laesa gentem a malis moribus, & iniuriis quibus alios laedit debetari, non vero punire potest.*
9. *Aliorum examinatur de hac questione sententia.*
10. *Infirmior gens non inferior, vel dignitate minor esse possit.*
11. *Dignitatis & auctoritatis prerogativa non imminuit paritas*

INDEX L

paritatem summisati; quam nec perdit qui tributa & pensiones solvit.

12. *Nec qui conventionibus limitato gaudes imperio.*
13. *Libertate sua gentes varie excidunt.*
14. *Commiscensur sepe gentes.*
15. *Varie etiam unisuntur.*
16. *Transplantantur atq; disperguntur.*
17. *Status gentium in ordine ad alias vel naturalis, vel subsidiarius est; quorsum inducia referenda.*
18. *Pax naturá sua aeterna est.*
19. *De oblivione quam avaritias appellant.*
20. *De mediatoribus pacis.*
21. *An armati esse possint?*
22. *De Sponsoribus pacis.*
23. *De his qui pacis tractatibus comprehenduntur.*
24. *Ius belli.*
25. *Abusio vocis Barbari.*
26. *Barbara gens qua sit.*
27. *Barbarorum diversitas,*
28. *Atq; jura.*

ARTICULUS IV.

De

Unitate humanæ confociationis

per

Gentium connexionem.

1. *Unitas humani generis interna perpetua est.*
2. *Atq; urget unitatem etiam gentium externam.*
3. *Sine qua genus humanum subsistere non potest.*
4. *Unio gentium omnium sub divino imperio.*

s. Cui

INDEX I.

5. Cui repugnat sacrorum diversitas:
6. Bellorum tamen causa hac inter gentes per se nec est, nec esse debet.
7. Religio Christiana non est vi & armis propaganda apud infideles.
8. Studium licet ejus propaganda non improbat.
9. Ob dissensum religionis atrociter in victos sevirare non licet.
10. Pacta circa religionis diversa concessionem iniata sunt servanda.
11. Socialitas gentium.
12. Quae divise connectuntur rursus jure naturali:
13. Consuetudinibus item, cum reciproca obligatione receptis:
14. Et Foederibus.
15. In his incundi gentium libertas.
16. De republica Systematica.
17. Foedera cum his qui diverse sunt religionis iniata.
18. Quando licet à foedere recedere.
19. Obligatio partis erga civitatem excipit summam necessitatem.
20. Connexio gentium per pacta unionis:
21. Per pacta nuptialia:
22. Per confraternitates:
23. Per hereditates:
24. Per juramenti religionem:
25. Etiam quod ab idololatricis gentibus per idola jurantibus praestatur.
26. Iuramentum quomodo novam producat obligationem.
27. Appellatio gentium ad Deum perjurii vindicem.
28. Promissiones in vim juramenti factae.
29. Connexio gentium violenta & armis facta.

I N D E X. I.

30. *Accommodatio dictorum ad scopum instituti.*
31. *Vinculi universalis inter gentes indoles.*
32. *De commercio gentium necessario & mutuo.*
33. *Quale vinculum universale socialitas gentium requirat.*
34. *Universalitas huius vinculi declaratur:*
35. *Etiam quo ad barbaras gentes.*
36. *Conclusio, quod vinculum hoc sit ipsum jus gentium verum & proprie tale.*

ARTICULUS V.

AN,

& quatenus jus Naturæ ingrediatur constitutionem Juri gentium.

1. *Fundamentum juri gentium est socialitas gentium.*
2. *Leges naturales etiam pertinent ad actus gentium.*
3. *Juri naturali status gentium liberarum cura est.*
4. *Declaratur hoc de lege naturali: Ne quis suis commoda causa alteri noceat.*
5. *Item quo ad Legem, de servanda fide:*
6. *Cuius sensu Turca etiam tanguntur.*
7. *Iura Legatorum fundantur in jure naturali.*
8. *Dirigit idem contractus & pacta gentium.*
9. *Obligatio rem alienam restituendi I. N. præcepta, etiam gentes concernit.*
10. *Obligatio populi possessoris vero Domino rem restituendi.*
11. *Ex concessione I. N. licet gentibus defensionem sui armatam instituere, & quando.*
12. *Præcepta juris naturalis pertinent ad fontes, principia, & materiam juri gentium:*
13. *Et conjunguntur, commiscenturque cum aliis iudiciis populorum.*
14. *Gentes etiam quæ tales, illorumq. actus publicas com-*

Ff

mani

INDEX I.

- muni consensu, mutuoque obligationis humana nexu dirigunt.
15. Gentium jus humanum jus dici debet, licet multa in eo dentur naturalia.
 16. Humana sunt qua in eo preponderant.
 17. 18. Sententia Hugonis de Roy de summis I. G. capitibus examinata.
 19. Quomodo aliquid juris naturalis, juris gentium, & juris civilis, salva jurium horum differentia, esse possit?

ARTICULUS VI.

De

Consuetudinibus inter gentes, an & quatenus ad gentium jus pertineant?

1. Ratio Ordinis.
2. Consuetudo species juris est.
3. Consuetudines transivisse in gentium jus docetur.
4. Securitas legatorum ex recepto more populorum in gentium jus abiit.
5. Solennis item belli denuntiatio.
6. Servitus quomodo juris gentium.
7. Nummi usus & necessitas inter gentes:
8. Universalis etiam gentium consensus in usum nummi, rei que qua nummi loco sit in rerum commutatione:
9. Nummum juris gentium proprie talis esse nondum evincunt.
10. Ad illud tamen referri potest.
11. Consuetudinum inter gentes receptarum, qua in gentium jus abierunt, conditiones, sunt primo honestas & justitia.
12. Secundò publice utiles esse debent.

13. Ter-

INDEX I.

13. *Tertio spectanda est necessitas.*
14. *Quarto vetustas.*
15. *Oportet quinto eas esse directrices actuum publicorum.*
16. *An sexto universales quoque esse debeant? aliorum sententia.*
17. *Nobis de jure universales esse debere videntur, de facto licet sint particulares.*
18. *Septimo cum mutua obligatione inter gentes necesse est esse receptas.*
19. *Qua ratione tales consuetudines in ius abierint.*
20. *Mutua quomodo gentium hic facta sit obligatio.*
21. *Consuetudinis vis obligatrix innotescit vel ex certis indicibus, vel ex coniecturis.*
22. *Concilium gentium universale hoc nomine nunquam factis necessarium.*
23. *Talis consuetudo est ius repressaliarum; quod primo honeste & iuste exerceri potest.*
24. *Secundo eius exercitium est necessarium.*
25. *Tertio antiquissimum.*
26. *Quarto pertinet ad actus gentium publicos.*
27. *Quinto est gentibus commune; pacto licet nonnunquam restrictum.*
28. *Obligat denique certo modo invicem inter se gentes.*
29. *Mutari rursus eiusmodi consuetudines simpliciter non repugnat.*
30. *Quomodo fiat?*

INDEX I.

ARTICULUS VII.

De
Pactis gentium,

an

ad jus gentium referri debeant?

1. Ratio Ordinis, cum nominis explicacione.
2. Differentia illorum qua gentium jus consitit, illorumque a pacto orta obligatio.
3. Pactum quid.
4. Quali pactiois genere, tacite an expresse, gentium jus introductum sit, distinte certo non constat.
5. Pacta singularum, vel certarum gentium inter se, non sunt I. G. proprie tale.
6. Jus gentium Europeanum, an proprie tale, & an prohibeat usum veneni in bello?
7. Vis pactorum tam circa ea qua sunt juri gentium, quam circa jura gentium.
8. Non novam hac gentium jus consitit.
9. Gentium tamen juri aliquid superaddunt.
10. Pacto gentes sibi invicem obligationem G. I. debitam, ceteris paribus, remittere possunt.
11. Illustratur efficacia pactorum circa ea qua sunt G. Iuris.
12. Pactis etiam deciduntur ea qua sunt juri gentium dubia, & controversa.
13. Confirmant eadem saepe, qua alias N. & G. I. debentur.
14. Decentem quoque ordinem agendi, & rationem commercii inter gentes sanciunt.
15. Similia plurimum gentium pacta non sunt Ius Gentium.

16. Pa-

INDEX I.

16. Facile tamen in gentium jus abire possunt.
17. Pactum quomodo facto exprimat.
18. Quomodo tacite fiat, factumque significetur.
19. Gentium jus pacto partim expresse, partim tacite ad gentes propagatum.
20. Item commercio cum illis instituto.
21. Gentium jus pacto partim tacite, partim expresse institutum.
22. Constat etiam ex pacto.
23. Bella denique propagatum est.

ARTICULUS VIII.

Ad

Gentium voluntas

ad

Originem hujus juris concurrat?

1. Ratiõ ordinis.
2. Spectari hic debet voluntas gentium liberarum.
3. Dein omnium quidem, precipue tamen moratorum.
4. Voluntas hac rationabili coniectura presumitur, cum quod socialium sit hominum:
 5. Tum intuitu communis utilitatis.
 6. Non obstante studio commodi privati.
 7. Et ratione communis omnes urgentis necessitatis.
 8. Quicquid sit de odii nonnullarum gentium interfectione.
 9. Voluntatem suam, & consensum in G. L. quomodo gentes verbis declarent.

Ef 3

Qua-

INDEX I.

10. *Quomodo factis.*
11. *Sub quibus continentur non facta.*
12. *Quid si gens, aliarum gentium praxi, & jure gentium voluntario teneri detrectet?*
13. *De aliarum mor. atiorum gentium, vel circa morem quendam, vel contra objectum Gentium tum contradictione constanti.*
14. *De gentium dissensu iniqua ex ferocia immmani profecto*
15. *De ratione gentium practica:*
16. *Quare recte se habens non nisi una est.*

ARTICULUS IX.

De De vera juris gentium indole, & usu.

1. *Ratio tractationis.*
2. *Ratio veritatis juris gentium, est gentium societas.*
3. *Quae peculiarem, ab alia societatum generibus distinctam, sibi que propriam indolem habet.*
4. *Quale inter gentes publicum deus commercium delineatur.*
5. *In eo spectatur primo omnium qualis sit gentium status in se, & relate erga alios; non an sint barbara, haeretica, infideles.*
6. *Commercium pacis inter gentes naturale.*
7. *Eius exercitium atque usus.*
8. *De communionem in societate gentium.*
9. *Qua varie saepe leditur.*

I N D E X . I .

10. Bellum, cuiusque hostile commercium inter gentes.
11. Commercium hoc jure aliquo necessario dirigi debet,
12. Quod à ceteris juris speciebus distinctum est, gentiumque societati proprium.
13. Quomodo ad jus gentium aliquid referri, atque iuris G. esse dici queat: An detur I.G. naturale & positivum?
14. Quae sunt juris gentium praeceptiva;
15. Sunt talia vel absoluta,
16. Vel secundum quid, respectu certi status:
17. Vel cum exceptione summa necessitatis, & mutationis temporum.
18. De securitate legatorum, eorumque admissione.
19. Obiectum fidei data variare solet,
20. Ius gentium concessivum;
21. An, & quousque mare tam quoad imperium, quam quoad dominium occupari permittat?
22. Huius domini quem effectum concedat.
23. Quae secundum quid hoc jure fini concessa.
24. Quae absolute.
25. De concessione juris gentium imperfecta.
26. Non semper inique denegantur, quae sic debentur imperfecte.
27. De servitutibus,
28. De his quae à I.G. nudo permittuntur, & ad quae illud connivet.
29. Causa huius conniventiae, impunitatis & permissionis.
30. Permissus istiusmodi G.I. titulum juris non largitur.
31. Nonnulla juris gentium distinctiones explicantur. Ius gentium Europaeum?
32. Vfus juris gentium ubi detur?
33. Vfus huius doctrina.

ARTICULUS X.

De

Obligatione juris Gentium.

1. Ratio tractationis & ordinis.
2. Vis obligandi quae hoc gaudet probatur.
3. Obligatio haec non ex jure naturali proximo & adequate exoritur.
4. Nec ex dictamine rationis fundentis.
5. Nec ex contextu rerum publicarum & gentium socialitate.
6. Sed a gentium voluntate proximo deduci debet.
7. Quae istam obligationem efficaciter voluit.
8. Sub fide privata & publica.
9. An, & quatenus omnes stringat gentes?
10. Domestica lege praecipiva I. G. obligatio non eliditur.
11. Incommoda ex neglecto jure gentium voluntario.
12. Imparis majoris in universalitate obligationis I. G. constitutenda non habet locum.
13. An & singula, privataeque jure hoc remaneat persona?
14. Obligatio I. G. vim obligationis legalis habet.
15. Licet gentes maneant pares, non tamen singulis pro lubitu G juri contraire, aut resistere licet.
16. An, & quatenus in G. ius mutatio aliqua cadere possit?
17. Obligatio I. G. alia absoluta alia sub conditione.
18. Alia perfecta, alia imperfecta.
19. Qualem obligatio juri gentium concessivo respondeat.
20. Concessio iuri gentium non est coniuncta cum ullius gentis iniuria.

INDEX I.

21. *Obligatio hac quo ordine praestari debeat.*
22. *In gentium contentione ceteris paribus, melior est conditio populi possessorum.*
23. *Bonus ordo in agendo inter civitates, non tollit ius gentium.*
24. *Nec obligatio eisdem sine ordine concipi debet, qui alterius explicatur.*
25. *Obligatio pacti Iuri G. additi, quae illud vel firmatur, vel limitatur, & restringitur.*
26. *Obligatio iuris gentium connivendo permissum negative debet explicari.*
27. *Obligatio delinquentium in gentium ius.*
28. *Vindicta ob violatum gentium ius concessa, non est bellum penale.*
29. *Obligatio ad cautionem futurae securitatis praestandam.*
30. *Qui privato tantum nomine contra gentium ius peccat, tantum etiam puniri debet.*
31. *De obligatione I. G. si gens bello laborat civili, vel principe incerto.*
32. *Causae & index I. G. supremus Deus est.*

Index Rerum.

A.	
A Brogatio consuetudinis inveterata.	299
Abſtinentia à re aliena.	230
Achæorum Republica.	162
Acquiſitio bellica.	212
Adami cum Eva conjugium. 24-35. filia non eſt Eva.	
ib. liberorum conjugium.	38
Æmulationes gentium.	88
Æqualitas hominum naturalis.	64-397
Affectus ſocialis. 226. nulli eum licet exuere popu- lo.	396
Albinagij juſ. 299. exemptio ab illo.	305
Alienationis imperiorum modi. 130. quando vali- da. 131. alienari an inviti poſſint. 132. quando nulla.	143
Alluvionis juſ.	119
Amicitia ſimulata.	57
Amneſtia quid.	169
Amurathis II. appellatio ad Chriſtum.	211
Anatomicæ uſus in moralibus.	5
Anglorum juſ in Oceanum Indicum. 67. invadunt Bergenfem portum. 70. Afflixerunt Galliam. 105. monopolium in Ruſſia affectant. 398. quere- læ ad Danum.	399
Anglorum & Scotorum unio.	164
Appellationum per connubium confuſio.	27
Appellatio ad Deum.	207
	Anthro-

I N E X II.

Anthropophagi.	254
Arma veneno infecta. 289. seqq. an contra jus gentium.	388
Armorum exportatio ad hostes alterius pacto concessa.	296
Arx Cadmea.	230
Ἀυτόχθονες.	7

B.

Baconi bellum sacrum.	185
Barbarorum jura, 154. 180. vocis hujus abusus. 177. quinam tales, ibid. quod modis dicantur. 178. eorum diversitas 197. Reges quales. 218. genius. 319. cogitant nonnunquam socialia. 319. an jure gentium obligentur.	387. 268
Barbarorum simplicitas. 254. perfidia. 415. feritas.	318. seq.
Barbaris an matrimonium a moratoribus denegari possit.	76
Barbaries non est causa inæqualitatis inter gentes.	343
Batavi deserti ab Imperio German.	143.
Belgium confœderatum.	196
Belus quis fuerit.	147
Belli jus. 355. inde commissorum petita excusatio. 410	
Bellum quando justum. 176. vinculum socialitatis non solvit. 81. ejus usus qualis, ibid. qualia quiescere jubeat officia. 82. non omnia juris commercia tollit, ibid. finis varius. 56. necessitas. 348.	
Ratio.	84
Bello jus gentium propagatum.	316
Belli jure possessa.	142

Belli

Belli solennis denuntiatio. 246, neglecta male accipitur. 247. etiam à Turcis.	ibid.
Bellum pœnale inter parēs nullum.	413
Bellum per se non perpetuum.	305
Bellum sacrum.	185
Bellum universale.	80
Benevolentia in consanguineos.	11
Bonum privatum continetur in publico. 47. ejus studium.	49

C.

Cædes præfidii Budensis à Solyman. facta examinatur.	226
Campanellæ de Hispanorū Monarchia judicium. 96.	
Captivorum conditio inter Christianos, 283. mercimonium improbat.	283
Caroli M. transactio cum Græcis.	137
Casoni clades.	249
Cautio futuræ securitatis.	414
Cessio juris per pacta.	400
Charitas naturalis.	17
Civilis imperii necessitas.	90
Civitatis finis. 50. communio. 347. mutatio.	127
Classis in portu pacato hostilia agens.	71
Clarigatio. 352. seq. 366. ritus. 329. est juris gentium ordinati.	407
Coactio ad religionem. 157. improbat.	186
Cognitionis affectus. 10. vitam socialem commendat.	12
Cognatio naturalis hominum. 17. 63. differt à naturæ propinquitate. 35. necessaria est. 41. consociat homines. 60. ejus obligatio. 61. vis.	60. sq.
	Col-

INDEX II

Contractaneorum nuptiæ.	36
Coloniarum emissio variat. 126. seq. finis.	127
Commercii jus restrictum.	335
Commerciorum libertas. 297. 333. tractatu definita. 304. legibus gentis civilibus restricta 334. 399. 408. ab ea alij exclusi populi. 398. 404. laxius justo ex- plicata. 402. à Victoria 367. cum alterius hosti- bus.	332
Commercium inter gentes. 66. in quo consistat. 214. gentium inter se. 341. amat ordinem. 344	344
Commiserationis affectus.	23. 55.
Commodi privati studium vitiosum.	324
Communicatio gentium cum reliquo genere huma- no.	66
Communio vitæ.	65
Communio rerum reviviscens nulla. 109. non plane tollitur proprietate. 346. modus & exercitium.	347
Concessio juris gentium in nullius sit injuriam. 401.	
Concilium gentium universale. 274. non fuit ne- cessarium.	275
Concilium regum.	394
Confraternitates inter gentes.	204
Conjugium Adami cum Eva.	24. 35
Conjugii fratris cum sorore exempla. 36. inter li- beros Protoplastorum. 38. causæ. 41. non fuit o- lim res simpliciter indifferens. 39. seq. eius tur- pitude. 40. quomodo contra jus naturæ. ib. seq. hodie prohibetur.	43
Conjugium parentum & liberorum. 25. an incestus juris gentium. 26. monstruosum & turpe est. 27. cum	cum

INDEX II.

cum summa ordinis socialis confusione coniu-	
ctum. 27. etiam ante lapsum. 29. excludit reve-	
rentiam necessitudinis. 30. est contra pudorem	
naturalem.	32
Connexionis gentium vincula.	191. seqq.
Conniventia juris gentium. 371. eius causa. 372. ti-	
tulum iuris & recti non largitur.	374
Connubia inter gentes. 74. 203. inter fideles, infi-	
deles atque barbaros. 75. inter personas illu-	
stres.	78
Connubialis vinculi vires.	203
Consanguinitatis fundamentum.	39
Conscientiæ libertas sub Turcis.	198
Consensus gentium. 272. seq. tacitus quomodo fa-	
ctus. 272. ubi præsumendus. 275. 329. præsumtus	
non est obligationis iuris gentium fundamen-	
tum.	383
Consensus in mutuam obligationem. 383. eandem	
iterum relaxare potest.	396
Consociatio sub divino imperio.	183
Consociationis Origo. 9. utilitas, ibid. necessitas, ib.	
Consuetudo coniugalis.	30
Consuetudines gentium. 243. earum necessitas. 191.	
261 seq. transierunt in ius gentium. 244. non	
tamen omnes. 258. turpes nullam vim iuris ha-	
bent. 259. quomodo sic transiisse probentur, ib.	
utiles esse debent. 260. necessariae. 261. vetustæ.	
263. directrices actuum publicorum. 265. uni-	
versales. 266. mutuo obligatrices. 269. unde co-	
gnoscantur. 269. quot actibus vim iuris acqui-	
rant. 273. Usus. 262. Origo difficilis investigatu.	
	264.

INDEX II.

264. inveterata abrogatio pacto facta. 299. quomodo in gentium ius abierint. 270. an mutari queant. 281. quæ. 282. quomodo fiat mutatio.	283
Consuetudines inter gentes antiquæ.	265
Contrabandæ merces. 269. pacta circa illas, variant.	333-409
Controversiarum inter gentes directio.	231
Conventio gentium tacita.	271
Corpus humanum formatum in usum vitæ socialis.	5
Cor pignus amoris.	58
Culpæ confessio à gentibus facta.	412
Cursum publici.	79

D.

Debita ex iure imperfecto qualia: 368. an iniquè denegari possint: ibid. an illorum denegatio sit belli causa?	369
Defensio sui.	231
Delinquentes in ius gentium quomodo obligentur.	411
Derelictio finium quando fiat.	142
Deus Juris gentium custos.	417
Deus perituum punit.	210
Dictamina gentium circa J. G. practica.	384
Dissidentia prudens.	415
Discursus gentium practicus.	435
Dissensus gentium constans.	332
Divinæ providentiæ cura circa gentes. 102. seqq. 105	
Divisio humani generis in distinctas civitates à divina providentiâ intenditur. 102. iure naturali præcipitur. 106. hystoria incerta est. 107. externa etiam tantum, salva unitate interiori.	148
Divi.	

Divisio rerum. 237. seq. est juris naturalis preceptivi.	
109. 238. seq. eius temperamentum. 346. seq. an	
intris gentium.	240. 237
Dominiorum distinctio.	334
Dominia privata certa esse debent.	141
Dominii vis. 69. eius latio.	70
Donationes Caesarum.	144
E.	
Ebraea gens gentium iuris hodie incapax.	166. seq.
regimen eiusdem olim Theocraticum.	198
Epicurei.	17
Equi dispositi ad cursus publicos.	79
Eva non est filia Adami.	35
Exclusio aliorum à certo commercii genere.	398
Exportatio armorum ad alterius hostes. 296. 334. cer-	
tarum mercium prohibita.	334
Externorum non eadem ratio.	68
F.	
Ferina nonnullarum gentium immanitas.	254
Feritas barbarorum.	319
Fides publica. 224. vinculum firmissimum. 57. præ-	
cepta iure gentium. 352. 359. quomodo detur. 360.	
servanda etiam hæreticis. 366. fundamentum est	
obligationis iuris gentium.	386
Fides servanda. 223. violata solvit societates huma-	
nas. 223. violatae poena.	225
Fides partis toti corpori debita, qualis.	199
Fines in mari quomodo designentur.	123
Finium munitio. 144. Ius huius munitiois: 145. seq.	
quando belli causam præbet.	146
Finium veterum ius 134. repetitio. ib. seq. 143. dere-	
lictio.	142

Flumen quomodo terminus.	118. seqq.
Fœderum usus. 54. 192. 345. inter multos qualia. 193.	
item inter pares, ibid. libertas. 194. 366. cum il-	
lis qui alienæ sunt religionis ineundorum jus. 197.	
365. exceptiones, cum jure recedendi. 198. seq. 356.	
juris exercitium non est quotidianum. 366. liber-	
tas pacto restricta. 298. 408. intellectus.	295
Fœdera æqualia. 56. seq. cavillis elusa. 414. de non	
offendendo. 55. religionis tuendæ ergo ista.	406
Fœdus inter Antiochum & Romanos.	292
Fœdifragi qui.	198
Fœminarum defectus. 75. tactus. ib.	
Fratr̃is nomen.	37
Frœti Oresundici vectigal.	399

G.

Guarantigium.	174
Gentium conciliũm universale nullum. 391. con-	
fraternitates. 204. harum utilitas. 205. casus va-	
rii. 310. seq. potentia fragilis. 321. etiam maxi-	
ma.	ibid.
Gentium consensus. 271. conventio tacita. 271. 309.	
facto quomodo exprimatũr. 307. seq. provocatio	
ad aliarum gentium exempla. 307. ad jus gentium	145
Gentium diversarum pacta singularia non sunt jus	
gentium.	288
Gentium jus quale. 158. humanum jus est. 235. seq.	
æquatorium est. 350. quid juri naturæ superad-	
dat. 237. summa capita. ibid. finis. 260. an lex.	
Gg	392.

392. seq. omnium populorum æqualem habet rationem. 403
- Gentium jus aliud universale, aliud particulare. 375
- Gentium jus præceptivum. 352. vel absolute tale, vel secundum quid, & ex hypothesi. 389
- Gentis lex domestica non solvit obligationem ad quam ex jure gentium tenetur. 390
- Gentium migrationes. 44. non tollunt consociationem humani generis. 45
- Gentium mixtio. 163. unio. 164. quomodo fiat. 183. seqq. quæ jam laxior, jam arctior. 166. trajectio & transplantatio. 166. dispersio. ibid. odia interneciva. 325
- Gentes moratiores. 318
- Gentium mutua communicatio, 59. eius fructus. ib. æmulationes. 88. revolutiones. 102. periodi factales. 105. socialitas. 190. connexio in quo consistat. 190. fit hæc jure naturali. 191
- Gentium propositum quod esse debeat. 349
- Gentium status quid & quotuplex. 149. ad invicem qualis. 343
- Gentium status naturalis. 149. seq. libertas. 150. paritas ib. summitas qualis. ib. non est status belli. 151. status adventitius qualis. 152. quid præster. ibid. seq. non perdit jura gentium connata. 153. subsidarius. 167. doctrinæ huius usus in gentium commercio. 343
- Getuli, quales olim. 8
- Gentium unio. 46. vinculum fides publica est. 57. pactum

INDEX II.

pactum uniuersale. 63. æmulationes. 88. limites
 fatales. 104
 Gentium voluntas an causa huius juris. 317. quarum.
 ibid. seq. voluntas contraria. 323. quid de ea ha-
 bendum. 330. dissensus constans. 332. iniquus.
 335

H.

Hagienfes pacis Septentrionis Regibus proponendæ
 leges. 173
 Hæreditates inter gentes. 206
 Hæreticis seruanda fides. 353-366
 Heluetiorum respublica. 196
 Hispania incolis infrequens. 101
 Hispanorum jus in Oceanum Indicum 67. præten-
 sio contra Barbaros. 68. Monarchia. 97. studium
 Monarchiæ uniuersalis. 96. crudelitas. 218
 Homo socialis 3. 22. homo sociales inditas per natu-
 ram habet leges. ib. ad vitam socialem a Deo fa-
 bricatus est. ib. hominis sociales affectus. 4. cor-
 pus habet eo quo est modo formatum ad vitam so-
 ciale. 5. naturaliter non ut brutum concipi de-
 bet. 16. spectandus vel secundum se, vel compa-
 rate, ad alios. ib. peior sæpe bruto. 18
 Homines non è terra nati. 2. omnes ab uno orti. ib.
 24. cur. 42. fetino more uidentes quales. 13. 20.
 an ob læsum jus naturæ puniri possint. 157
 Hominis status naturalis. 16. spectatur vel secundum
 se, vel prout homo refertur ad alios. ib. seq. non
 excludit rationem & jus naturæ, ib. 18. sequitur
 ipsam hominis naturam, 17. quid 18. est funda-
 mentum & ratio illorum, quæ homini congruunt
 & non

I N D E X II.

& non congruunt. ib. seq. qualis status, tales actio- nes. 19. status adventitius.	18
Hominum communis obligatio.	71
Hornanarum insularum incolæ.	14
Hospitum receptio prudens esse debet.	73
Hostium vires frangere licet.	129
Humani generis initia. 1. seq. 12. seq. multiplicatio. 43. societas universalis. 45. indigentia univer- salis. 49. unio quotuplex.	58. 63.
I.	
Ignicali naturales extincti.	34
Imperandi aptitudo non confert jus imperii 97. seq.	
Imperia alienare licet. 130. magnorum divisio. 136. universale dari non potest.	93
Incestus juris gentium.	26
Indigentia an causa societatis humanæ 19. 13. impulsiva 14. mutua maris, & fœminæ. ibid. universo hu- mano generi communis. 49. & mutua.	ibid.
Indis illati ab Eutopæis belli justitia.	2:8
Inducitæ ad belli statum pertinent.	167
Infideles quia tales tantum, bello non petendi. illis data fides servanda.	186. 353
Iniuriæ aliorum.	157. seq.
Innoxie utilitatis res quando tales esse desinunt. cuius sit illas æstimare. 369. earum denegatio an causa belli.	69. ibid.
Instrumenta humanæ societatis.	59
Insulæ.	118. 117.
Intercedere malis aliorum conatibus licet.	155. 158.
Interfectos ad sepulturam poscere.	310
Isachi Græci Imperatoris calamitas.	23
Judi-	

Judicium Regum in terris nullum.	394
Juramentum. 207. per idola præstitum quale.	208.
admittere licet. ibid. obligat præstantem.	209.
periuris obiectum.	345. an novam obligationem producat.
	209
Juris belli prætextus.	410
Juris gentium fundamentum. 219. 261. 340. capita prima & potiora, 220. pacto quomodo introductum. 318. atque expressum. 307. materia. 232. 244. 284. 315. differentia à iure naturæ. 233. seqq. finis 312. necessitas. 349. officium. 265. obligatio qualis. 269. etiam tempore belli civilis. 417. huius fundamentum. 269. an gentes eam sibi invicem remittere possint. 269. usus ubi. 377. restrictio. 408. ad alios populos propagatio 312. 316. Distinctio. 351. seqq. concessio 360. conniventia & tolerantia. 375. permissio. 370. Mutabilitas. 394.	
Juri gentium contraire non licet alteri genti.	394
Jus belli apud Turcas.	217
Jus civile plurium populorum non est ius gentium.	255
Jus Domini.	368
Jus Feciale.	264
Jus Gentium concessivum. 360. eius effectus. 363. vel secundum quid, vel absolute tale. 365. imperfecte tale. 367. ei respondens obligatio. 400. in neminis iniuriam quicquam concedit. 401. seq. sed omnia ordinate.	401. seq.
Jus Gentium præceptivum. 352. tale, vel absolute, 353. vel secundum quid.	355
Jus gentium Europæum. 375. seq. an gentium ius proprie	3

proprie tale. 376. vetus. 281. recentius. ib. con-
 troversum. 300. ordinem amat. 303. Regum iura
 non imminuit. 399

Jus hospitii. 72645

Jus in res alterius. 69

Jus inter gentes quale. 158

Jus libere commendi. 72

Juris limitum effectus. 111

Jus naturæ vinculum universalis hominum societa-
 tis. 51. custodit vitam hominum socialem. ib. seq.
 immutabile. 81. præcipit divisionem humani ge-
 neris in distinctos cætus. 106. quid conferat ad
 obligationem iuris gentium. 380. ad officia mu-
 tua gentes obligat. 191. ingreditur constitutio-
 nem iuris gentium. 220. differt à iure gentium. 232.
 est materia J. G. ibid. usus in iure gentium. 234.

Juris naturalis quomodo aliquid esse dicatur. 40

Jus partis maioris an in G. iure locum habeat. 390. 19.

Jus piscandi. 370

Jus sæpe in libidine potentiorum. 54

Jus transitus postulandi est imperfectum. 367

L.

Ledere parans, an ius adversus se in infinitum alteri
 largiatur. 83

Lapis terminalis. 110

Latrocinia gentium. 55. olim licita. 89. bello & pa-
 cto sublata. 311

Legationis signum. 309

Legatorum iura fundantur in iure naturali. 227. pa-
 cto confirmantur. 291. necessitas. 59. Usus. ibid.
 sanctitas. 2. 8. admissio quomodo iuris gentium;
 359. solennis securitas est iuris gentium. 244.
 quo-

INDEX II.

quousque juris naturalis. <i>ibid.</i> , sub honoris specie custoditi. 405.	
312. 19. securitas apud Japonenses & Sinenses. 314.	
Legati delinquentes.	244. seqq.
Leges mixtae.	333
Legum denominatio. <i>ibid.</i> supplementum, 261. abrogatio. 282, sepimentum.	192
Liberi ex nuptiis parentum & liberorum suscepti quales.	27.
Libertas commerciorum. 67. <i>vid. commerc.</i>	
Libertas foederum pangendorum pacto restricta. 408.	
Libyes quales olim.	8
Licentia iniusta.	410
Limites divinitus positi. 103. gentium fatales. 104. pacto ab initio definiti. 108. limitum ponendorum modus. 110. contiguitas causa litis. 117. Pontifex ponere non potest. 133. ad antiquos non semper provocare licet. 134. non probantur semper per scriptores. 138. nec à moribus & linguis gentium. <i>ibid.</i> nec à titulis. 139. jam extenduntur, jam coarctantur.	241
Linguarum diversitas causa dissociationis gentium. 91.	
Litoris alieni usus.	51
Livonia derelicta ab Imperio Germanico.	143
Lusitanorum humanitas. 346. navigationes.	66
M.	
Mare juris finium capax. 122. impesii etiam & domini.	361. seqq.
Matrimonii denegatio. 76. <i>seq. vid. Connubium.</i>	
Matris nomen quale.	30
Matri debita reverentia.	31
Gg . 4	Media-

Mediatores pacis. 170. officium. 171. an armati esse possint. ibid. quinam esse queant. 172. sæpe gentiam sunt sponsores pacis.	273
Metus à feris. 15. an homines confociarint. ib. hominis ab homine. 9. 15. seq. causa pactorum & fœderum. 54	
Migrations gentium primæ. 44. concusserunt confociationem humani generis. 92. quomodo factæ.	107. seq.
Milites contrahere in alieno, & exinde alere	112
Ministri mali principum.	100
Mons insula ad Britanniam pertinet.	122
Monarchia orbis Christiani, 96. universalis in mari.	363
Monetæ gentium fere omnium. 250. peregrina alias gentes per se non obligat.	256
Mora in loco innoxia concedenda.	58
Morum & linguarum diversitas quid probet.	138
Mos gentium. 241. vim legis sæpè habet.	ib. seq.
Muhamedani prohibent nuptias collacteorum. 36. nutricis eum eo quem lactavit. ib. fratris & fororis.	37
Multiplicatio hominum quomodo facta.	43
Murus Picicus. 145. Sinensis.	ibid.
Mutabilitas in gentium jure qualis detur.	396
Mutatio consuetudinum juris gentium. 281. seqq. in genti in jure quomodo fieri possit.	396
Mutationis temporum exceptio.	356
N.	
Natura causa societatis humanæ.	9. 21
Naturæ similitudo. 61. eius vis. 62. nota est cognitionis & naturalis mortalium æqualitatis.	63
Naufra-	

INDEX. II.

Naufragorum bona fisco non addicenda.	392
Navigatio ad utramque Indiam.	67
Navigandi libertas. 292. pacto sæpe restringitur. 293.	400
Navium visitatio.	296
Necessitates status socialis.	270
Necessitatis vis circa pudorem. 41. exceptio in foederibus. 199. jus. 22. favor.	356
Necessitudinis reverentia.	30
Nervorum plexus in homine indicat sociale animal. §	
Noachi testamentum. 44. an orbem diviserit inter liberos. ibid. præcepta filiis præscripta. 52. seq.	
Nominum mutatio.	147
Nuditas verendorum.	34
Nummi usus & necessitas. 250. 257. universalitas. 251. an juris gentium. 255. seqq. est instrumentum commerciorum.	257
Nutricis & ejus quem lactavit nuptiæ.	36

O.

Obligare se gens genti potest.	389
Obligatio J. Gentium probatur. 378. adæquate & proxime non venit à jure naturali. 380. nec a rationis dictamine. 381. nec à contextu Rerum publicarum. 382. licet fundamentum obligationis sit. 382. derivari debet à principio humano. ibid. gentium nimitum voluntate. ibid. 384. non à consensu præsumto. 383. humana est. 384. an universalis? 388. non oritur ex jure partis maioris. 391. ligat etiam personas singulas. 391. vim habet obligationis legalis. 393. nexu reciproco. 394. necessaria est. 395. perpetua. 365. etiam tempore belli civilis. 417. an laxari possit communi consensu populorum? 369.	

Obligandi modus varius.	397.	vel absolute.	vel sub
conditione.	398.	vel perfecte.	vel imperfecte.
399.			
nulla datur contra bonum ordinem.	405.	ordinata	
est.			
		402.	seqq. 405.
Obligatio ad cautionem securitatis præstandam.	414		
Obligatio consuetudinum juris gentium unde cognoscatur.	269.	quomodo innotescat.	273
Obligatio illorum qui contra jus gentium delinquant.			416
Obligatio non prohibendi ne populus suo jure utatur.			400
Obligatio pactorum & foederum qualis.			356
Odia gentium.	88.	interneciva.	325
Officiorum inter homines radix.			57
Orbis totius decretum quid dicatur.			267
Ordo officiorum Juris G.	407.	seq.	secundum ordinem rerum.
	405.	seq.	in habenda ratione gentium unius præ alia.
			non contrariatur juri gentium.
			409
			unde incipiat.
			ibid. seq. naturalis.
			69
Oppressis inique ferre licet auxilium.			23
Profunda.			72

P.

Pactum quid significet. 284. pacto quam inter gentes constituantur. 285. quid. 286. necessitas inter gentes. 287. fit vel tacite, vel expresse. ibid. paucarum gentium non est jus gentium. 388. Usus varius. 921. pactum gentium universale nusquam apparet. 288. juri gentium quid superaddant. 294. contra gentium jus sunt inefficacia. 295. sed circa illud vim suam exerunt. ib. 298. decidantur quæ sunt Juris G. controversi. 300. quomodo interpretentur.

INDEX II.

pretandum, 303. assicurationis ergo circa, jama- te debita sæpe ineuntur. 302. ad bonum etiam & decentem agendi ordinem definiendum. 303. plu- rium vero gentium similia non sunt G. Jus. 306. qua ratione in illud transeant. 306. G. J. consti- tuentia quomodo exprimentur. 307. quomodo tacite id fiat 309. sunt iuris G. materia ex qua. 315. juri gentium additorum quæ obligatio. 408	
Pacta gentilitia. 131. religionis. 188 unionis plurium gentium sub uno capite coalescentium. 202. nu- ptialia. 203. confraternitatis. 204	
Par in parem quid possit. 155. seq. 388. parem cogere potest. 413	
Paritas quid. 150. jura. 159. non perit inæqualitate potentia. 159. nec prærogativa dignitatis. 160. nec pensionum aut tributis solutione. 161. nec delicto. 394. eius agnoscendæ obligatio. 397	
Pax æterna. 168. universalis. 80. huius officia ib. 344. seq. Madritiana. 131. Pyrenæa. 120. commercium inter gentes. 344. mediatores. 170. Sponsores. 173. tractatus qualis inter gentes esse velit. 173	
Pacato in loco quid liceat. 70. 111. in portu socii. 71	
Peregrinorum jura. 68. 73. officium. 74. receptio in- noxia esse debet. 129	
Periodi gentium & rerum publicarum. 105	
Perjurium punitur à Deo. 210. seq.	
Permissa jure gentium quæ. 370. permissionis esse. Gus. 371. cur non puniantur. 410	
Pertinentiæ. 132	
Philippi II. Hispani donum. 58	
Pietas Alexii in patrem. 13. filiorum Noë in patrem. tem. 30	
	Pigna-

DEX II.
397. vel abbas
perfecte, vel imper
um ordinem. 40. 40
402. seq
securitatis præstati
n juris gentium m
modo innocetia.
contra jus gentium
ne populus in
erum qualis.
civa.
dix,
dicatur.
7. seq. secundum
abenda rationem
riatur juri gentium
turalis.
xilium.
to quænam in
286. necessitas
expresse. ibid. in
gentium. 388. de
rium universalis
rium quid fore
sunt inefficac
ib. 298. decern
o. quomodo est

Pignoratio inter gentes. 275. est remedium iuris honestum.	281
Piratz quales.	157
Pœna naturalis. 48. privatorum in gentium ius delinquentium.	416
Pœna proprie talis inter gentes pares non habet locum.	155. 157
Pœnale bellum.	413
Polonorum vastatio Pomeraniæ excusata.	323
Pomerani Suecis traditi.	132
Pontifici ius nullum in regna.	133
Portus alieni usus. 50. socii pacatus. 71. eius usus negatus.	195
Possessio memoriam excedens.	141
Possessionum longavarum allegatio.	265
Praxis populorum contraria.	333
Præadamitz.	7
Præcedentiæ jus.	159
Prærogativa dignitatis.	160
Præsumtus consensus.	275
Præsentio Solymanni Turc. Imp. in Occidentale Imperium.	137
Primus homo non biformis.	2
Princeps in alieno delinquens territorio. 115. status in aliena ditione. 116. capti exdes.	114
Privato nomine contra gentium ius commissum, quomodo puniendum.	416. ibid.
Privatorum bona quomodo obligentur.	277
Proditiones an iuris gentium.	374
Promissa in vim iuramenti facta.	211
Proprietatis effectus. 69. 72. temperamentum.	71

Provo-

INDEX II.

Provocatio ad Gentium ius. 273. 378. 327. 331. ad aliarum Gentium exemplum.	307
Proximus quis.	56
Pudor inter gentes necessarius.	371
Pudor naturalis. 31. seq. sensus eius inter parentes & liberos. 33. quando oritur. 34. custos humanæ dignitatis. ib. cum ratione coniunctus vox naturæ est. ib. inter fratres & sorores. 40. quid in eum necessitas possit.	41
Puellæ tributi nomine datæ.	78
R.	
Raptus fœminarum.	77
Ratio gentium practica. 282. seq. 337. gentium publicum commercium dirigit. 338. una est. ibid.	
Rationis dictamen qua tale non obligat.	381
Recedere à fœdere quando licet.	198
Reges barbarorum aliis pares.	218
Reges capti. 114. concilium.	394
Regia fides qualis.	212
Regnorum unio, & varia eius vincula. 164. seq. difficultatès.	165
Regulæ communis inter gentes necessitas.	349
Religio docenda. 157. propaganda. 187. sine coactione. 186. diversitas noxia. 184. non tamen belli causa iusta. 185. nec tollit necessario pacem publicam. ibid. in eandem ius victoris. 187. seq. diversæ concessio. 188. diversitas non parit inter gentes inæqualitatem. 343. dissentientes quomodo tractandè. 73. an matrimonio iungi possint.	75
Religionis tuendæ ergo fœdus.	406
Reprehensalis quid. 275. iuri naturali non contrariantur.	

I N D E X . II.

riantur. 276. inter privatos non exercenda. *ibid.*
 utiles sunt. 277. antiquissima. 278. usus. 279. qui
 gentibus cōmunis est. 279. seq. pactis licet restri-
 ctus. 280. quomodo se hic obligatio inter gentes
 habeat. 281.

Respublica Systematica. 264.

Restitutio in integrum iuris gentium est. 380. rei
 alienæ. 229. postulatio solennis. 366

Reverentia imperii. 160

Reverentia parentibus debita. 30. matri. 31.

Robustiorum iniuriæ. 15

Romani Imperii divisio. 136.

S.

Sacra termini. 110

Salvorum conductuum diplomata. 291

Sanguinis intemperies. 6. reverentia. 30-40

Satisfactio. 421. denegata causa belli. 413

Saxones in urbes compulsi ab Henr. I. 23

Scriptorum autoritas in controversia de terminis. 138

Sedes quærentium receptio anceps. 128. armis extorquere non
 licet. 129

Septentrionalium regnorum unio. 184

Servi an Juris gentium. 247. seqq. naturales qui. 249

Servitutes inter gentes qua tales. 369. seq. quomodo constituuntur. 270

Signa muta ex consuetudine significantia 309

Silicium gentium in jure asserendo. 142

Socialis hominis affectus. 4. 47. 51. conjungit homines. 5. in-
 cenditur naturæ similitudine. 61. est integrorum cœtuum.

338. necessitate elicitus. 226

Socialitas gentium. 190. in quo consistat. 261. est fundamen-
 tum juris gentium. 219. non vero adæquata ratio juris natu-
 ralis. 51

Societas humani generis universalis. 45. eius vincula jus naturæ.

51. affectus socialis. 55. charitas naturalis. 57. Oratio. 59. co-
 gratio naturæ 60. fides publica. 57. eius unio habitualis & actualis. 58.

85. interna & externa. 63. vincula: ib. imperfectio. 86. quomodo per bellum solvatur. 91. in se indissolubilis & perpetua.	181.
Societatiscausæ.	21. seqq.
Sororis nomen.	37
Sponsio pacis eiusque finis.	173
Status quid. 149. doctrinæ huius utilitas.	149
Status gentium quotuplex.	149
Status hominis vid. <i>hominis status</i> .	
Stoici.	10. 45
Subditi tenentur jus gentium observare. 392. conditio variat. 162	162
Subiectio populorum variat.	162
Sueciæ & Poloniæ unio difficilis.	165
Summitas pacto & conventionione non perit. 161. nec obligatione.	394

T.

Tabulæ Henrici Luxelburgici Imp. quales.	144
Termini per multa secula perdit.	141
Terminos ditionis proferre hæc.	123. 129
Terminus quotuplex. 118. facta.	110
Terræ derelictæ quæ. 125. earum occupatio. ibid. incognitarum occupatio. 125. vacuarum occupatio. 124. earum inundationes a gentibus factæ.	92
Theocraticum regimen apud Ebræos.	193
Theseus Germanicus.	24
Timor Dei.	383. 386
Tituli.	139
Transitus per alterius ditiones. 112. seq. est juris gentium dubii. 300. res pacti. 300. jus est imperfectum.	367
Transplantatio gentium.	166
Tuba datum signum.	310
Tubicinis missio. 310. incolumitas.	ibid.
Turcarum jus belli. 286. 372. illud urgent. 217. per se agendi præstant privilegium. 390. perfidiam adversus se commissam agere ferunt. 217. Usucapionis jus exercent. 222. fidem servare volunt videri. 225. rigor erga Legatos. 312. varia hoc nomine calliditas. 313. provocatio ad gentium ius. 331. servitio in captivos.	372

Vastatio

Vastatio Pomeraniz.	323
Vestigalia principes augere possunt.	399
Veti alibi in bello usus. 310. demissio. 123. coram regis navibus & arcibus.	299
Veneri usus in bello.	290
Venerca colloquia coram parentibus.	33
Ver sacrum.	126
Verecundia inter parentes & liberos.	33
Victor crudelis. 82. jus in religionem.	117
Victoriz confessio signo facta. 310. jura.	130
Vindex Juris gentium supremus.	417
Vindicta immodica. 82. publica inter gentes.	413
Vincula humanæ societatis. 1. mutua sunt. 30. <i>vid. societas humani generis.</i>	
Vinculi humani generis nexus perpetuus. 182. necessitas. 125. universalis indoles & effectus.	214-217
Vinculum charitatis.	55
Virium æqualitas.	20
Vlaccides Turcarum.	79
Unio gentium.	164. seqq.
Unio humani generis habitualis. 68. eius effectus. <i>ibid.</i> actualis. 59. externa.	63
Unionis pacta.	202
Unitas humani generis externa. 132. necessaria propter internam.	183
Universalitas juris gentium. 266. seq. 388. 390. quomodo explicanda.	268
Vocum significatio recepta servanda.	365
Voluntas gentium. 337. an causa huius juris. 317. quomodo cognoscenda. 320. seqq. qualis. 322. declaratur verbis & facto. 327. ratio obligationis juris G. proxima. 382. 384. seq. quomodo.	385
Urbium munitio.	146. seq.
Ufus capionis justitia.	222
Utilitas communis.	260.
W.	
Wena insula in freto Oresundico.	21.